

67213

MİMAR SİNAN ÜNİVERSİTESİ
FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
İÇ MİMARLIK YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

1970 SONRASI İTALYAN MOBİLYASINA
GENEL BİR BAKIŞ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mimar Esra ÇEBİ

Tez Yürütücüsü

Prof. Oya BOYLA

HAZİRAN 1997

1970 SONRASI İTALYAN MOBİLYASINA GENEL BİR BAKIŞ

Esra ÇEBİ

Anahtar kelimeler: Endüstriyel üretim mobilya, El işi mobilya, Pop akım mobilyası, Radikal akım mobilyası, High-Tech mobilya, Post-Modern mobilya.

Özet: İkinci Dünya savaşı sonrasında büyük gelişme göstererek mobilya tasarımı alanında dünyada lider konuma gelen İtalya ' nın bu başarısının nedenleri, başlıca tasarımcılar, üreticiler, üretim yöntemleri, mobilya özellikleri ve tipik örnekler incelenmiştir. 1970 sonrası dönemin daha iyi anlaşılabilmesi için araştırmaya endüstriyel üretimin patlama yaptığı 50 ' li yıllardan itibaren başlanmış, o yıllarda ortaya çıkan İtalyan tasarımcı kimliği, deneysel, prototipe dayalı üretim, tasarımcı teknisyen işbirliği, tasarım dergileri ve tasarım ödüllerine değinilmiştir. 1950 sonrasında on yıllık dönemler içerisinde tasarımın gelişimi, ortaya çıkan yeni hareketler ve akımlar araştırılmıştır, bu araştırma yapılırken İtalyan mobilya tasarımını etkileyen genel eğilimler, gelişmeler ve yabancı ülke mobilyaları değerlendirilmiştir. İtalyan mobilya tasarımı kapsamında oturma elemanları, masalar, depolama elemanları, yataklar ve aydınlatma armatürleri incelenmiş, dönemlere göre mobilyanın genel özellikleri belirlenmiştir. 90 ' lı yıllar, İtalyan mobilyası hakkındaki bu inclemenin kapsamı dışında tutulmuştur.

A GENERAL VIEW OVER THE ITALIAN FURNITURE AFTER 1970

Esra ÇEBİ

Key Words: Industrially made furniture, Hand-made furniture, Pop furniture, Radical furniture, High-Tech furniture, Post-Modern furniture.

Abstract: Reasons of the success Italy achieved in the area of furniture design after the II. World War by becoming the leader in the world markets, forecoming designers, manufacturers, manufacturing techniques, qualities and typical examples of furniture have been examined. In order to make the period after 1970 more understandable the research has been started from 1950s, the time Italian industrial manufacturing boomed and in the research, the Italian designer identity, experimental, prototype based design and manufacture, designer-technician cooperation, design magazines and design awards have been mentioned. In the concept of Italian furniture design, seating units, tables, storage units, beds and illuminating objects have been examined and general qualities of furniture have been classified according to ten year periods after 1950. In these ten year periods, development of design, new movements and general tendencies that effected the Italian furniture design, especially the foreign furniture designs have been evaluated. 1990s have been excluded in this research about Italian furniture.

TEŞEKKÜR

Tez çalışmam sırasında bana yardımcı olan ve yol gösteren danışmanım Prof. Oya Boyla ' ya teşekkür ederim.

İÇİNDEKİLER

TÜRKÇE ÖZET	I
İNGİLİZCE ÖZET	II
TEŞEKKÜR	III
İÇİNDEKİLER	IV
RESİM LİSTESİ	VI
GİRİŞ	1
1.1950 - 1970 YILLARI ARASINDA İTALYAN MOBİLYA TASARIMI	3
1.1 1950 - 1960 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler	4
1.1.1 1950 - 1960 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar	10
1.1.2 1950 -1960 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler	10
1.1.2.1 Oturma elemanları	11
1.1.2.2 Masalar ve depolama elemanları	17
1.1.2.3 Aydınlatma armatürleri	21
1.2 1960 - 1970 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler	24
1.2.1 1960 - 1970 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar	33
1.2.2 1960 - 1970 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler	33
1.2.2.1 Oturma elemanları	35
1.2.2.2 Masalar ve depolama elemanları	44
1.2.2.3 Aydınlatma armatürleri	47
2. 1970 - 1990 YILLARI ARASINDA İTALYAN MOBİLYA TASARIMI	50
2.1 1970 - 1980 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler	50
2.1.1 1970 - 1980 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar	65

2.1.2 1970 - 1980 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler	65
2.1.2.1 Oturma elemanları	66
2.1.2.2 Masalar ve depolama elemanları	81
2.1.2.3 Aydınlatma armatürleri	86
2.2 1980 - 1990 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler	91
2.2.1 1980 - 1990 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar	101
2.2.2 1980 - 1990 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler	101
2.2.2.1 Oturma elemanları	102
2.2.2.2 Masalar ve depolama elemanları	119
2.2.2.3 Yataklar ve yatak odası mobilyası	132
2.2.2.4 Aydınlatma armatürleri	135
SONUÇ	145
KAYNAKLAR	148

RESİM LİSTESİ

Resim 1.1. Carlo Mollino ' nun organik tasarımının örnekleri; doğal ahşap, kontrplak ve metalle yapılan vücuda uyumlu, heykelsi mobilyalar. Kaynak: Domus, No:263, Kasım 1951.	5
Resim 1.2. Finn Juhl tasarımı köpük plastik döşemeli ahşap sandalye ve Hans J. Wegner tasarımı ahşap askılık sandalye. Kaynak : Domus, No:260, Temmuz/Ağustos 1951.	8
Resim 1.3. Charles Eames tasarımı tel stüktürlü ve poliyester öngerilmeli kabuk sandalye tasarımları. Kaynak: Domus, No: 270, Mayıs 1952.	9
Resim 1.4. Harry Bertoja tasarımı, Knoll firması tarafından üretilen tel stüktürlü kabuk koltuk. Kaynak : Domus, No:283, Haziran 1953.	9
Resim 1.5. Marco Zanuso tasarımı, Arflex firması tarafından üretilen "Lady" koltuk, 1951. Kaynak: Domus, No: 261 Eylül 1951.	11
Resim 1.6. Osvaldo Borsani tasarımı, Tecno firması tarafından üretilen "D. 70" katlanır divan, 1954. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/97.	12
Resim 1.7. Osvaldo Borsani tasarımı, Tecno firması tarafından üretilen "P. 40" dinlenme koltuğu, 1955. Kaynak: Domus, No: 318, Mayıs 1956.	12
Resim 1.8. Carlo De Carli tasarımı, Cassina firması tarafından üretilen "Modello 683". Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/83.	13
Resim 1.9. Franco Albini tasarımı, Poggi firması tarafından üretilen "Luisa" koltuk, 1955. Kaynak: Domus, No: 312, Kasım 1955.	13
Resim 1.10. Conti, Forlani, Grassi tasarımı, Paoli firması tarafından üretilen naylon tel koltuk, 1955. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/96.	14
Resim 1.11. Gio Ponti tasarımı, Cassina firması tarafından üretilen "Superleggera" sandalye, 1957. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/82.	14
Resim 1.12. Carlo Mollini tasarımı, oturma bölümü iki parçalı kontrplak koltuk, 1952. Kaynak: Domus, No:270, Mayıs 1952.	15
Resim 1.13. Roberto Mango tasarımı sepet, ip ve kontrplak koltuklar, 1953. Kaynak : Domus, No: 285, Ağustos 1953.	16
Resim 1.14. Castiglioni kardeşlerin Villa Olmo serisi için düzenledikleri mekan ve "Mezzadro" çok amaçlı tabure, 1957. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/36.	16
Resim 1.15. Gio Ponti tasarımı çalışma masası ve duvar panosu, 1951. Kaynak : Domus, No: 257, Nisan 1957.	17
Resim 1.16. Alberto Roselli tasarımı ofis mobilyası ve müzik seti, 1952 ve 1953. Kaynak : Domus No: 268, Mart 1952, Domus, No: 279, Şubat 1953.	18
Resim 1.17. Mario Tedeschi tasarımı müzik seti "RTV", 1954. Kaynak : Domus, No: 294, Mayıs 1954.	18
Resim 1.18. Carlo De Carli tasarımı ahşap yemek masası, 1955. Kaynak: Domus, No: 292, Mart 1954.	19

Resim 1.19. Carlo Mollino tasarımı kahve masası, M.U.S.A sergisi, 1950. Kaynak: Domus, No: 263, Kasım 1951.	19
Resim 1.20. Franco Campo, Carlo Graffi tasarımı ahşap yemek masası, 1953. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/123.	20
Resim 1.21. Franco Campo, Carlo Graffi tasarımı kahve masası, 1954. Kaynak: Domus, No: 290, Ocak 1954.	20
Resim 1.22. Ettore Sottsass jr. tasarımı yemek masası, 1958. Kaynak: Domus, No: 341, Nisan 1958.	21
Resim 1.23. Castiglioni kardeşlerin Arform tarafından üretilen "Luminator" yer lambası ve Jhon Myer, Michele Provinciali tasarımı yer lambası. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/35, Domus No: 338, Ocak 1958.	22
Resim 1.24. Ettore Sottsass jr. tasarımı alüminyum tavan lambası, 1955. Kaynak: Domus, No:303, Şubat 1955.	22
Resim 1.25. Ettore Sottsass jr. tasarımı, Arredoluce tarafından üretilen lake metal tavan lambası, 1957. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/156.	23
Resim 1.26. Archizoom tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Mies" koltuk, 1969. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/109.	28
Resim 1.27. Archizoom tasarımı "Safari" koltuk ve Poltronova tarafından üretilen "Superonda" sedir , 1967. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/53, Domus, No:675, Eylül 1986.	28
Resim 1.28. Archizoom tasarımı Rüya Yatakları "Rose Imperiale" serisinden "Elettro rosa" yatak 1967. Kaynak: Domus, No:455, Ekim 1967.	29
Resim 1.29. Jörn Utzon tasarımı oturma üniteleri ve Verner panton tasarımı "Panton" sandalye. Kaynak: Domus, No: 464, Temmuz 1968, Peter Dormer, "Design since 1945", 1993, s/131.	31
Resim 1.30. Olivier Mourgue tasarımı dairesel sallanan sandalye, 1967. Kaynak: Domus, No:452, Temmuz 1967.	32
Resim 1.31. Joe Colombo tasarımı "Torre" alet dolabı. Kaynak: Domus, No:418, Eylül 1964.	35
Resim 1.32. Angelo Mangiarotti tasarımı, Amadeo Cassina tarafından üretilen polistren kabuk koltuk, 1963. Kaynak: Domus, No:403, Haziran 1963.	36
Resim 1.33. Angelo Mangiarotti tasarımı kabuk koltuklar, 1965. Kaynak: Domus, No:430, Eylül 1965.	36
Resim 1.34. Marco Zanuso tasarımı, Gavina firması tarafından üretilen "Lambda" sandalye, 1963. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/37.	37
Resim 1.35. Marco Zanuso ve Richard Sapper tasarımı, Kartell tarafından üretilen çocuk sandalyesi. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/85.	37

Resim 1.36. Cini Boeri tasarımı, Arflex tarafından üretilen "Bobo" koltuk, 1967. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/105.	38
Resim 1.37. Mario Bellini tasarımı "Amanta" koltuk, Cesare Leonardi ve Franca Stagi tasarımı "Dondolo" sallanan koltuk, 1967. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986, Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/109.	38
Resim 1.38. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Soft" koltuk ve Vico Magistretti tasarımı Artemide tarafından üretilen "Selene" sandalye, 1968. Kaynak: Domus, No:460, Mart 1968, Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/85.	39
Resim 1.39. Ceretti, Derossi ve Rosso tasarımı, Gufram tarafından üretilen "Pratone" sedir, 1962 ve "Puffo" tabure, 1968. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/100, Domus, No:513, Ağustos 1972.	39
Resim 1.40. Scolari, Lomazzi, D'Urbino, DePas tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Blow" şişme koltuk, 1967. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	40
Resim 1.41. Cesare Casati ve Emanuele Ponzio tasarımı pleksiglas sandalye ve tabure 1968, Gatti, Paolini ve Teodoro tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Sacco" koltuk 1969. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/84, s/100.	40
Resim 1.42. Joe Colombo tasarımı "Modello 4810/5" kontrplak koltuk 1964, Comfort serisinden "Sella 1001" ve "Supercomfort 1000" koltuklar 1965. Kaynak: Domus, No:421, Aralık 1964, Domus, No:427, Haziran 1965.	41
Resim 1.43. Joe Colombo tasarımı, Comfort tarafından üretilen "Elda 1005" koltuk, 1965. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/103.	42
Resim 1.44. Joe Colombo tasarımı, Kartell tarafından üretilen "Modello 4860" sandalye, 1967 ve Sormani tarafından üretilen "Additional System" oturma üniteleri, 1968. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/85, s/44.	42
Resim 1.45. Joe Colombo tasarımı, Flexiform tarafından üretilen "Tube" koltuk, 1969. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/103.	43
Resim 1.46. Geatano Pesce tasarımı, C&B tarafından üretilen "UP serisi 1-6", 1969. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	44
Resim 1.47. Ettore Sottsass jr. tasarımı "Mobili 1966" serisinden bir anti-mobilya, 1966. Kaynak: Domus, No: 449, Nisan 1967.	45
Resim 1.48. Ettore Sottsass jr. tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Nefertiti" dolap, 1968. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/148.	46
Resim 1.49. Joe Colombo tasarımı, Bernini tarafından üretilen "Combi Center", 1966. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	46

Resim 1.50. Castiglioni kardeşlerin tasarımı, Bernini tarafından üretilen "Cacciavite" masa, 1965. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/131.	47
Resim 1.51. Studio Artemide tarafından üretilen Angelo Mangiarotti tasarımı "Lesbo" ve Vico Magistretti tasarımı "Eclisse" lambalar, 1967. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/165, Domus, No:675, Eylül 1986.	47
Resim 1.52. Superstudio tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Passiflora", 1966 ve "Gerphe", 1967 masa lambaları. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164, s/160.	48
Resim 1.53. Castiglioni kardeşlerin tasarımı, Merano firması tarafından üretilen "Cacoon" lamba, 1960 ve Flos tarafından üretilen "Taccia" lamba, 1962. Kaynak: Domus, No:373, Aralık 1960, Domus, No:675, Eylül 1986.	49
Resim 1.54. Joe colombo tasarımı, O-Luce tarafından üretilen akrilik esaslı lamba, 1964 ve "Spider" lamba, 1965. Kaynak: Domus, No:421, Aralık 1964, Domus, No:675, Eylül 1986.	49
Resim 2.1. Olivier Mourgue tasarımı "Camping ev", 1973. Kaynak: Domus, No:522, Mayıs 1973.	63
Resim 2.2. Charles Dillon tasarımı "Extrovert" ve "Rescued" masalar, 1973. Kaynak: Domus, No:521, Nisan 1973.	64
Resim 2.3. Takashi Sakaizawa tasarımı "Landscape" sandalye, 1975. Kaynak: Domus, No:546, Mayıs 1975.	64
Resim 2.4. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Soriano" koltuk, 1970. Kaynak: Domus, No:494, Ocak 1971.	66
Resim 2.5. Gian Carlo Piretti tasarımı, Anonima Castelli tarafından üretilen "Plia" sandalye, 1970. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	66
Resim 2.6. G14 tasarımı, Busnelli tarafından üretilen "Fiocco" koltuk, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/108.	67
Resim 2.7. Cini Boeri tasarımı, Arflex tarafından üretilen "Serpentone" sürekli koltuk, 1971. Kaynak: Domus, No:505, Aralık 1971.	67
Resim 2.8. Cini Boeri tasarımı, Arflex tarafından üretilen "Strips" serisi, 1972. Kaynak: Domus, No:521, Nisan 1973.	68
Resim 2.9. Cini Boeri tasarımı, Cyrus Company tarafından üretilen "Zoom" modüler oturma sistemi, 1973. Kaynak: Domus, No:519, Şubat 1973.	68
Resim 2.10. Mario Bellini tasarımı, B&B tarafından üretilen "Le Bambole" koltuğun konstrüksiyonu, 1972. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/39.	69
Resim 2.11. Mario Bellini tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Cab" sandalye, 1977. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	69
Resim 2.12. Vico Magistretti tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Maralunga" koltuk, 1973. Kaynak: Interni Annual 1996, s/15.	70

Resim 2.13. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı "Carriola" sökülebilir koltuk, 1974. Kaynak: Domus, No:538, Eylül 1974.	70
Resim 2.14. Alberto Roselli tasarımı "Dune" oturma sistemi, 1974. Kaynak: Domus, No:534, Mayıs 1974.	71
Resim 2.15. L/O Design tasarımı, Elam tarafından üretilen "Farfalle" oturma sistemi, 1975. Kaynak: Domus, No:549, Ağustos 1975.	71
Resim 2.16. Studio Morasutti tasarımı, Bernini tarafından üretilen katlanır sandalye, 1975. Kaynak: Domus No:549, Ağustos 1975.	72
Resim 2.17. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı, Marcatré tarafından üretilen ofis sandalyeleri, 1977. Kaynak: Domus, No:568, Mart 1977.	73
Resim 2.18. Enzo Mari tasarımı, Bianelli tarafından üretilen "Traccia" sandalye, 1979. Kaynak: Domus, Mobili 81 özel sayı.	74
Resim 2.19. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Settebello" ünite, 1975. Kaynak: Domus, No:543, Şubat 1975.	75
Resim 2.20. Gruppo DAM tasarımı, Busnelli tarafından üretilen "Libro" koltuk, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/98.	76
Resim 2.21. Gruppo DAM tasarımı şilte koltuk 1971. Kaynak: Domus, No:502, Eylül 1971.	76
Resim 2.22. Gianni Ruffi tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "La Cova" koltuk, 1973. Kaynak: Domus, No:528, Kasım 1973.	76
Resim 2.23. Ettore Sottsass tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Visir" divan, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/111.	77
Resim 2.24. Ettore Sottsass tasarımı, Bedding Beveretti tarafından üretilen "Flying Carpet" koltuk, 1975. Kaynak: Domus, No:545, Nisan 1975.	77
Resim 2.25. Paolo Deganello ve Archizoom tasarımı, Cassina tarafından üretilen "AEO" koltuk, 1973 ve Marcatré tarafından üretilen ofis koltuğu, 1975. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/118, Domus, No:553, Aralık 1975.	78
Resim 2.26. Studio Alchimia ve Alessandro Mendini tasarımı "Proust" koltuk, 1979. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	79
Resim 2.27. Studio Alchimia ve Alessandro Mendini tasarımı "Kandissi" koltuk, 1979. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/24.	79
Resim 2.28. Achille Castiglioni tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Primate" tabure, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/88.	80
Resim 2.29. Geatano Pesce tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Sit down" koltuk, 1976. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	80
Resim 2.30. Margherita Abbo Romani tasarımı "Deformations" koltuk, 1976. Kaynak: Domus, No:557, Nisan 1976.	81
Resim 2.31. Cini Boeri tasarımı, Gavina tarafından üretilen "45°/180° system", 1971. Kaynak: Domus, No:505, Aralık 1971.	82

Resim 2.32. Vico Magistretti, Cassina tarafından üretilen ahşap, katlanır kitaplık, 1977. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/147.	82
Resim 2.33. Bruno Munari tasarımı "Abitacolo" yaşama alanı, 1971. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	83
Resim 2.34. Gruppo DAM tasarımı "Zen" masa, 1971. Kaynak: Domus, No:502, Eylül 1971.	83
Resim 2.35. Superstudio tasarımı "Istogrammi" mobilya serisi, 1972. Kaynak: Domus, No:517, Aralık 1972.	84
Resim 2.36. Superstudio tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Quaderna" masa serisi, 1972. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	85
Resim 2.37. Enzo Mari tasarımı "Do it yourself" serisinden bir dolap, 1974. Kaynak: Domus, No:536, Temmuz 1974.	85
Resim 2.38. Livio Castiglioni ve Gianfranco Frattini tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Boalum" lamba, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164.	86
Resim 2.39. Gae Aulenti tasarımı, Candle tarafından üretilen "Rimorchiatore" lamba, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164.	86
Resim 2.40. Richard Sapper tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Tizio" lamba, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/167.	87
Resim 2.41. Studio DA tasarımı, Lamperti tarafından üretilen "Petola" lamba, 1971. Kaynak: Domus, No:498, Mayıs 1971.	87
Resim 2.42. Angelo Mangiarotti tasarımı, Candle tarafından üretilen "Spirali" lambalar, 1975. Kaynak: Domus, No:549, Ağustos 1975.	88
Resim 2.43. Vico Magistretti tasarımı, O-Luce tarafından üretilen "Atollo" lamba, 1977. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164.	88
Resim 2.44. Marzio Cecchi tasarımı, Most tarafından üretilen lamba, 1975. Kaynak: Domus, No:545, Nisan 1975.	89
Resim 2.45. Michele De Lucchi tasarımı, "Sinvola da Terra" lamba, 1979. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/60.	89
Resim 2.46. Achille Castiglioni tasarımı "Parentesi" lamba, 1971. Kaynak: Domus, No:487, Nisan 1971.	90
Resim 2.47. Andrea Branzi tasarımı "Domestic Animals" serisinden bir koltuk, 1985. Kaynak: Domus, No:667, Aralık 1985.	96
Resim 2.48. Toschiyuki Kita tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Wink" koltuk, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/120.	102
Resim 2.49. Vico Magistretti tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Veranda" koltuk, 1983. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/121.	103
Resim 2.50. Vico Magistretti tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Sinbad" koltuk, 1981. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	103

Resim 2.51. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Molteni tarafından üretilen "Meo" sandalye, 1984. Kaynak: Domus, No:657, Ocak 1985.	104
Resim 2.52. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Molteni firması tarafından üretilen "Prou" koltuk, 1984. Kaynak: Domus, No: 657, Ocak 1985.	105
Resim 1.53. Ettore Sottsass tasarımı, Sottsass Associatti tarafından üretilen "Mandarin" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	105
Resim 2.54. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı "Palmira" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No:672, Mayıs, 1986.	106
Resim 2.55. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı, Insa tarafından üretilen "Superiora" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No: 679, Ocak 1987.	106
Resim 2.56. Alberto Meda tasarımı, Alias tarafından üretilen "Light Light" sandalye, 1987. Kaynak: Domus No:690, Ocak 1988.	107
Resim 2.57. Paolo Pallucco, Mireille Rivier tasarımı, Pallucco tarafından üretilen "Hans e Alice" sandalye, 1986 ve Alberto Meda tasarımı, Alias tarafından üretilen "Soft Light" sandalye, 1989. Kaynak: Domus, No:679, Ocak 1987, Domus, No:706, Haziran 1989.	107
Resim 2.58. Paolo Piva tasarımı, B&B Italia tarafından üretilen "Arcadia" sandalye serisi, 1986. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	108
Resim 2.59. Anna Castelli Ferrieri tasarımı, Kartell tarafından üretilen "4873" sandalye, 1986 ve Antonio Citterio tasarımı, Flexform tarafından üretilen "Mixer" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No:679, Ocak 1987.	108
Resim 2.60. Mario Botta tasarımı, Alias tarafından üretilen "Prima" sandalye, 1982 ve "Quinta" sandalye, 1985. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/76.	109
Resim 2.61. Geatano Pesce tasarımı "I Fetri" koltuk, 1987. Kaynak: Domus, No:686, Eylül 1987.	109
Resim 2.62. Geatano Pesce tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Dalila 1" sandalye, 1980. Kaynak: Domus, Mobili 81 özel sayı.	110
Resim 2.63. Massimo Morozzi tasarımı, Biesse tarafından üretilen "Poltrona 1984" koltuk, 1984. Kaynak: Domus, No:657, Ocak 1985.	111
Resim 2.64. Massimo Morozzi tasarımı, Mosca tarafından üretilen "Il Mondo di Clic" serisinden sandalyeler, 1988. Kaynak: Domus, No:701, Ocak 1989.	111
Resim 2.65. Andera Branzi tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Aida" sandalye, 1987. Kaynak: Domus, No:690, Ocak 1988.	112
Resim 2.66. Alessandro Mendini tasarımı, Elamuno tarafından üretilen "Stelline" sandalye, 1987. Kaynak: Domus, No:690, Ocak 1988.	112
Resim 2.67. Ugo La Pietra tasarımı, Busnelli tarafından üretilen "Supple" ve "Handy" koltuklar, 1984. Kaynak: Domus, No:653, Eylül 1984.	113
Resim 2.68. Paolo Deganello tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Torso" koltuk, 1982. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/118.	114
Resim 2.69. Michele De Lucchi tasarımı, Thalia & Co. tarafından üretilen "Peter Pan" koltuk, 1982. Kaynak: Domus, No:634, Aralık 1982.	114

Resim 2.70. Andrea Branzi tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "Selz" sandalye, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/8.	115
Resim 2.71. Alessandro Mendini tasarımı, Nouva Alchimia tarafından üretilen "Psilla" koltuk, 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/120.	115
Resim 2.72. Michele De Lucchi tasarımı "Lido" sedir, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/127.	116
Resim 2.73. Michele De Lucchi tasarımı "First" koltuk, Memphis 1983. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	116
Resim 2.74. Marco Zanini tasarımı "Dublin" sedir, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/68.	117
Resim 2.75. Nathalie du Pasquier tasarımı "Denise" koltuk, Memphis 1987. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/53.	117
Resim 2.76. Peter Shire tasarımı "Bel Air" koltuk, Memphis, 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/123.	118
Resim 2.77. Andrea Branzi tasarımı "Andrea" dinlenme koltuğu, Memphis 1987. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/59.	118
Resim 2.78. Rocky Semprini tasarımı, Disform-Disenoy Forma tarafından üretilen "Delfin" masa, 1989. Kaynak: Domus, No:708, Eylül 1989.	119
Resim 2.79. Ettore Sottsass tasarımı, Sottsass Associati tarafından üretilen "Spider" masa, 1986. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	120
Resim 2.80. Geatano Pesce tasarımı "Carenza" kitaplık, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/146.	120
Resim 2.81. Massimo Morozzi tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Tangram" masa serisi, 1983. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/137.	121
Resim 2.82. Alessandro Mendini tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "Ondoso" masa, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/139.	122
Resim 2.83. Andrea Branzi tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "Oscar" ve "Utopia" kitaplıklar, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/8.	123
Resim 2.84. Studio Alchimia tarafından tasarlanan ve üretilen "Mobile Infinito" serisinden modüller, 1981. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/59.	123
Resim 2.85. Alessandro Mendini tasarımı, Nouva Alchimia tarafından üretilen "Simula" ve "Antropo" masalar, 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/140.	124
Resim 2.86. Alessandro Mendini tasarımı, Nouva Alchimia tarafından üretilen "Cetonia" çekmece dolabı, 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/151.	124
Resim 2.87. Peter Shire tasarımı "Brazil" masa, Memphis 1981. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/73.	125

Resim 2.88. Hans Hollein tasarımı "Schwarzenberg" masa, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/59.	126
Resim 2.89. Ettore Sottsass tasarımı "Mandarin" masa, Memphis 1981. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	126
Resim 2.90. Ettore Sottsass tasarımı "Carlton" kitaplık, Memphis 1981. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	127
Resim 2.91. Ettore Sottsass tasarımı "Beverly" hol mobilyası, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/69.	127
Resim 2.92. Andrea Branzi tasarımı "Gritti" kitaplık, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/68.	128
Resim 2.93. Shiro Kuramata tasarımı "Imperial" dolap, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/66.	128
Resim 2.94. George J. Sowden tasarımı "George" çekmece dolabı, Memphis 1987. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/57.	129
Resim 2.95. Paolo Portoghesi tasarımı "Thuban" masa, 1986. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/200.	130
Resim 2.96. Paolo Portoghesi tasarımı "Rabiro" çalışma masası, 1986. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/209.	130
Resim 2.97. Aldo Rossi tasarımı, Longoni tarafından üretilen "Cabinet of Elba" dolap, 1982. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.	131
Resim 2.98. Antonia Astori tasarımı, Driade tarafından üretilen "Aleph" dolaplar, 1984. Kaynak: Domus, No:657, Ocak 1985.	131
Resim 2.99. Sergio Asti tasarımı, Misura Emme tarafından üretilen "Okura" yatak ve Vico Magistretti tasarımı, De Padova tarafından üretilen "Kobe" yatak, 1985. Kaynak: Domus, No:659, Mart 1985.	132
Resim 2.100. Vico Magistretti tasarımı, Flou tarafından üretilen "Ermenillo" yatak ve Pierluigi Cerri tasarımı, Casa Nova tarafından üretilen "Girasole" yatak, 1985. Kaynak: Domus, No:659, Mart 1985.	133
Resim 2.101. Axstudio tasarımı, Axil tarafından üretilen "Assuan" yatak ve Mario Bellini tasarımı, Castilla tarafından üretilen "Diletto" yatak, 1985. Kaynak: Domus, No:659, Mart 1985.	133
Resim 2.102. Michael Graves tasarımı "Stanhope" yatak, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/49.	134
Resim 2.103. Michael Graves tasarımı "Plaza" tuvalet masası, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/48.	135
Resim 2.104. Gae Aulenti, Piero Castiglioni tasarımı, Fontana Arte tarafından üretilen "Parola" lamba ve Bruno Munari tasarımı, Danese tarafından üretilen "Dattilo" lamba, 1980. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986, Domus, Mobili 1981 özel sayı.	136
Resim 1.105. Mario Botta tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Mélanos" lamba, 1986. Kaynak: Domus, No:677, Kasım 1986.	137
Resim 2.106. Daniella Puppa tasarımı, Fontana Arté tarafından üretilen "X25" lamba, 1985. Kaynak: Domus, No:660, Nisan 1985.	137

Resim 2.107. Michele De Lucchi tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Esasport" lamba, 1985. Kaynak: Domus, No:660, Nisan 1985.	138
Resim 2.108. Paolo Deganello tasarımı, Ycamı Collection tarafından üretilen "Duala" lamba ve Martine Bedin tasarımı, Megalit tarafından üretilen "Gedeon" lamba, 1986. Kaynak: Domus No:671, Nisan 1986, Domus, No:677, Kasım 1986.	138
Resim 2.109. Alberto Meda, Paolo Rizzatto tasarımı, Luceplan tarafından üretilen "Titania" lamba, 1989. Kaynak: Domus, No:710, Aralık 1989.	139
Resim 2.110. Alberto Meda, Paolo Rizzatto tasarımı, Luceplan tarafından üretilen "Lola D15" lamba, 1987. Kaynak: Domus, No:690, Ocak 1988.	139
Resim 2.111. UFO tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "MGM" lamba, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/166.	140
Resim 2.112. Alessandro Mendini tasarımı "Atomaria" lamba, Nouva Alchimia 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/169.	140
Resim 2.113. Michele De Lucchi tasarımı "Oceanic" lamba, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/86.	141
Resim 2.114. Martine Bedin tasarımı "Super" lamba, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/104.	141
Resim 2.115. Ettore Sottsass tasarımı "Tahiti" lamba, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/105.	142
Resim 2.116. Gerald Taylor tasarımı "Glasgow" ve "Picadilly" lambalar, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/134.	142
Resim 2.117. George J. Sowden, Natalie du Pasquier tasarımı "Objects for the electronic age" koleksiyonu, Memphis 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/169.	143
Resim 2.118. Paolo Portoghesi tasarımı, Fratelli Tavanı tarafından üretilen masa lambası, 1981-82. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/209.	143
Resim 2.119. Paolo Portoghesi tasarımı, Travertino Romano firması tarafından üretilen "Sesquiertertia" lamba, 1986. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/204.	144

GİRİŞ

Günümüzde, özellikle ülkemizde, dekorasyonda İtalyan mobilyaları tercih edilmektedir. Malzemesi, işçiliği, dokusu ve tasarım özellikleri nedeniyle tercih edilen İtalyan mobilyası 1960 ' lı yılların başında dünya pazarlarında lider konuma gelmiş, bu özelliğini uzun süre koruyabilmiştir. İtalyan mobilya üreticisi firmalar günümüzde, İtalyan tasarımcılar yanında, dünyanın dört bir yanından gelen tasarımcılarla çalışarak nitelikli, tecrübe ürünü, çok çeşitli mobilya üretmektedirler. İtalyan mobilya endüstrisinin kalbi olan Milano ' da tasarım ve üretim alanında kıyasıya bir yarış yaşanmakta, pek çok genç tasarımcı bu düzen içinde kendisine yer bulmaya çalışmaktadır. İtalyan mobilya tasarımı 90 ' lı yıllarda eski zenginliğini kaybetmiş olmasada üretim ve pazar payında büyük bir gerilemeden söz etmek doğru değildir.

İtalya ' yı bugünkü konumuna getiren olaylar ve sebepleri nelerdir, İkinci Dünya Savaşı ' ndan büyük bir yokluk içinde çıkan, Faşist rejim altında ezilmiş olan İtalya nasıl bu kadar kısa bir sürede kendisini toplamış ve dünya devletleriyle rekabet edecek düzeye ulaşmıştır? Bu büyük başarının elbette birden fazla sebebi vardır, ve her bir sebebin üzerinde dikkatle durulmalıdır. Bu büyük başarının altında kendi geleneklerine bağlılık ve bununla birlikte dünyayı tanıma isteği, yeniliklere açıklık, tasarımcı ve teknisyene saygı, tartışma ortamı, fikir alışverişi, öğretme ve üretme isteği, yeni malzemeler ve deneysel çalışmalar, tasarımı teşvik edici yarışma ve ödüller, dünyayı İtalya ' ya getiren ve İtalya ' nın sesini dünyaya duyuran fuarlar ve sergiler yatmaktadır. Bu çalışmada işte bu sebepler araştırılacak ve İtalyan mobilya tasarımının en renkli dönemi olan 1970 - 1990 yılları arasındaki 20 yıl içinde olan başlıca gelişmeler, çalışan tasarımcılar, mobilya üreticileri ve başarı kazanan ürünler incelenecektir.

Ülkemizde geleneksel üretim yöntemleri ağırlıklı olarak üretilen mobilya henüz dünya çapında bir rekabete hazır değildir. Ancak endüstriyel üretim konusunda hemen her dalda olduğu gibi ümit verici gelişmeler görülmektedir. Özellikle endüstriyel üretim ofis mobilyası ve endüstriyel üretim mutfak mobilyası büyük gelişme göstermiştir. Firma kimliği ve toplumda dekorasyona verilen önemin artması mobilya sektörünü canlandırmıştır, fakat yine de sektörün ithal mobilyayla rekabet etmesi gerekmektedir. Türk mobilya sektörünün İtalya ' dan alması gereken dersler vardır, tasarımcıya, teknisyene, yeni üretim tekniklerine, detay üretimine ve iyi malzeme kullanımına önem verilmelidir. Yabancı

mobilyaların taklitlerinin üretilmesi yerine yabancı ülkelerin mobilya üretiminde kat ettikleri yolun incelenmesi ve dersler çıkarılması çok daha faydalı olacaktır. Başkalarının tecrübelerinden faydalanıp, kendi birikimlerimizle bir sentez oluşturabilirsek İtalya ' nın bundan 35 yıl önce elde ettiği başarı bizim için hayal olmaktan çıkacaktır.

1. 1950 - 1970 YILLARI ARASINDA İTALYAN MOBİLYA TASARIMI

İkinci Dünya Savaşı öncesinde köklü bir tasarım geleneği, mükemmel el işçiliği, bölgesel karakteristikleri ve bireysel, emprovize yaratıcılığıyla dikkat çeken İtalya, savaş sonrasında hızlı bir ekonomik gelişme göstermiş, özellikle endüstriyel üretime hız vermiş, teknolojik gelişmeleri yakından takip etmiştir. Endüstriyel üretim hem ülke içindeki hızlı tüketim hem de dünya pazarlarında kazanılan büyük payla beslenmiş ve gelişmiştir. Mobilya tasarımı ve üretimi endüstriyel tasarım ve üretim içinde önemli bir yere sahiptir. Kuzeyde Como ve Milano, Alp dağlarına kadar uzanan endüstri bölgesi Brianza 'nın sınırlarını belirlemiştir. Özellikle Milano, çevresinde yer alan kasabaların kurulan fabrikalar sayesinde hızla büyümesiyle kısa sürede bir endüstri başkenti haline gelmiştir. Ayrıca bu şehirde düzenlenen sergiler ve Triennaller, çıkan tasarım dergileri tüm sanatçı ve tasarımcıları bu şehre çekmiştir. Dergiler ve Triennaller sayesinde kabuğunu kıran İtalya dünya tasarım ve üretimini tanımış, yeni bilgilerini köklü tasarım ve üretim gelenekleriyle birleştirmiş, endüstriyel gücünü kullanarak kısa zamanda mobilya tasarım ve üretiminde dünyada lider konuma gelmiş, bu yerini uzun zaman korumuştur.

İtalya 'da mobilya tasarımı konusunda öne çıkan isimler mimarlar olmuştur. İtalyan mimarlar tam anlamıyla tasarımcı kimliğine sahiptir; iç mekan, mobilya, çeşitli ev eşyaları, aydınlatma armatürleri, elektronik aletler ve hatta bilgisayar tasarımları yapmış, bunun yanında birer fikir adamı olarak görüşlerini ve tasarım ilkelerini dergilerde yazdıkları yazılarla diğer tasarımcılara iletmiş, üretim aşamasında başka tasarımcılar, ustalar ve teknisyenlerle iş birliği yapmışlardır. İtalyan tasarımcısı için bireysellik, dışavurum, bölgesellik gibi kavramlar daima önemli olmuştur, onlar tasarladıkları objelerde kendilerini ve inançlarını yansıtmışlardır. Gio Ponti, Castiglioni kardeşler, Ettore Sottsass jr., Marco Zanuso, Vico Magistretti, Mario Bellini, Osvaldo Borsani, Cini Boeri, Angelo Mangiarotti, Sergio Asti, Gae Aulenti, Afra ve Tobia Scarpa, Joe Colombo, Geatano Pesce, De Pas, D'Urbino, Lomazzi grubu, Alessandro Mendini ve Andrea Branzi gibi isimler 70 öncesinden itibaren İtalyan mobilya tasarımına yön vermiş, bugünkü İtalyan mobilya tasarımını şekillendirmişlerdir.

1970 'lerde endüstriyel mobilya tasarımı, geleneksel el işi tekniklerine bağlı tasarım ve üretim, deneysel tasarım ve radikal tasarım hareketinin içinde bulunduğu çok renkli bir tablo sergileyen İtalyan mobilya tasarımını incelenmeden önce bu çok seslilik zeminini hazırlayan etkenleri ve gelişimi

görmek 70 sonrası tasarım hareketlerini anlamamıza yardımcı olur. 1970 öncesi durumun incelenmesi prototipe dayalı endüstriyel üretimin başladığı 50 ' li yıllardan itibaren yapılacaktır.

1.1 1950 - 1960 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler

Modern tasarım ve Rasyonalizm ' in etkileri:

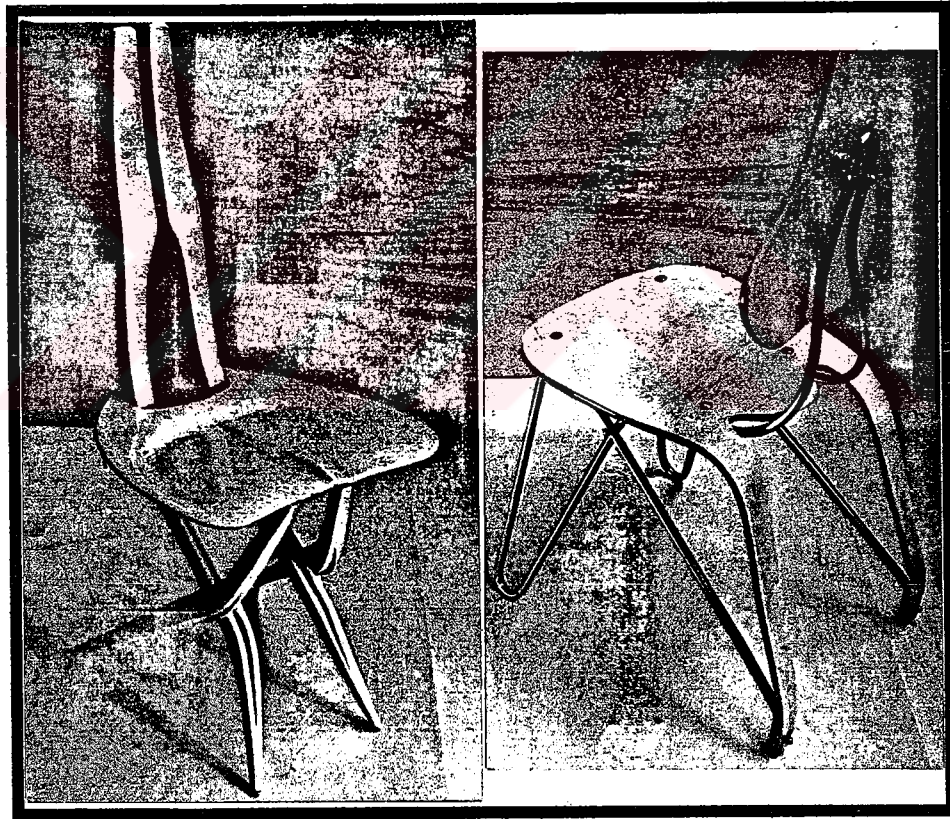
1950 ' lerde Faşizmin İtalya ' da yücelttiği ve desteklediği Modern hareket ve rasyonel tasarım ilkesi etkisini sürdürmüştür, bunun yanında geleneksel el işçiliğine ve bölgesel kültüre bağlı olarak organik tasarım örnekleri de verilmiştir. Modern yaşamın getirdiği olanaklardan yararlanma isteği özellikle mobilyada yansımasını bulmuştur. Amerika ' nın temsil ettiği tüketim kültürü savaş sonrasında ekonomisini düzeltmeye başlayan Avrupalı ülkelerde egemen olmaya başlamış; mobilya üretiminde standartlaşma, ekonomik ve pratik çözümler, modülerlik ve modern yaşamın getirdiği araçların mobilyayla birleşmesi önem kazanmıştır. Modern tasarımın getirdiği kesinlik, sadelik ve basitlik tüm hayata hakim olmuştur.

İtalya ' da rasyonel tasarım Faşist rejim ile özdeşleştirildiğinden tam olarak benimsenmemiş, halk tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Ancak bu tepki Modern tasarımın İtalyan mimarlar arasında yarattığı heyecanı önleyememiş, Le Corbusier, Mies van der Rohe, Walter Gropius gibi tasarımcıların yaptıkları takip edilmiş, aynı ilkeler doğrultusunda örnekler verilmiştir. İtalya ' da Modern hareketin en büyük takipçisi mimar Gio Ponti ' dir. Daima enternasyonal iletişimi savunan Ponti bir yandan ileri gelen yabancı tasarım ve tasarımcıları İtalyan tasarımcılara tanıtırken, bir yandan da İtalyan tasarımını dünyaya tanıtmayı misyon edinmiştir. Mimari ağırlıklı olarak çalışan Ponti, mobilya tasarımı, seramik tasarımı, endüstriyel tasarım ve dekorasyon gibi tasarımın girdiği her alanda etkin bir isim olmuş, fikirlerini başında bulunduğu Domus dergisi aracılığıyla pek çok kişiye ulaştırarak, çok yönlü İtalyan tasarımcısının en güzel örneğini oluşturmuştur (Bkz.s/6).

Modern ve rasyonel tasarımın bir diğer önemli ismi Franco Albini ' dir, Bauhaus stilinin İtalyan geleneklerinin süzgecinden geçmesi sonucunda Albini ' nin fonksiyonel, ilerici, minimalist, hafif, sade ve estetik tasarımı doğmuştur. Malzemeyi çok iyi tanıyan ve onu en iyi şekilde kullanan tasarımcı kendisinden sonra gelecekler için yol gösterici olmuştur.

Organik tasarım ve el işçiliği:

İtalya ' da rasyonel tasarım dalgasının karşısında duran ve yaptığı organik tasarımlarla herkesi kendisine hayran bırakan isim Carlo Mollino ' dur (Bkz.s/15). Torino ' lu tasarımcı 18.yy ' dan itibaren en iyi ustaları yetiştiren bu merkezin izlerini taşır, geleneksel İtalyan tasarımı ve el işçiliği, Barok stilinin akıcı kıvrımlı çizgileri ve perspektivi onun tasarımlarında rasyonel, fonksiyonel tasarımla kaynaşmaktadır. Düz çizgiler yerine kıvrımları, basitlik yerine kompleksliği seçen Mollino en ince ayrıntısına kadar kendisinin tasarladığı her üründe kendi seçimini ortaya koymuştur. Hiç bir zaman seri üretim için çalışmamış, mobilya üretiminde ustalığı savunmuştur. Kontrplak ve sekurit camla yaptığı organik tasarımlar İtalya sınırlarını aşmış, başta Amerika olmak üzere tüm dünyadan büyük talep görmüş, beğeni kazanmıştır.

- Resim 1.1. Carlo Mollino ' nun organik tasarımının örnekleri; doğal ahşap, kontrplak ve metalle yapılan vücuda uyumlu, heykelsi mobilyalar. Kaynak: Domus, No:263, Kasım 1951.

Endüstriyel üretim ve mobilya üreticisi firmalar:

Savaş sonrasında düzelen İtalyan ekonomisi, hızlı tüketim ile beslenmeye başlamış, bu hızlı tüketim ise hızlı üretimi, yani hızlı endüstrileşmeyi getirmiştir. İtalya ' nın kuzeyi ve Milano bu endüstrileşmenin merkezi haline gelmiştir. Milano çevresindeki pek çok kasaba kurulan fabrikalar ile

hızla büyümüş ve kurulan fabrikaların, firmaların kimliğini kazanmış, fabrika isimleri yanında kasaba isimleri farkedilmez hale gelmiştir. Bu firmaların başlıcaları; Arflex (Liambiate), Cassina (Meda), B&B (Novedrate) ' dir. Bu firmaların içinde Arflex ' in ayrı bir önemi vardır, çünkü Arflex bir ürünün üretilebilmesi için kurulan ilk firma ve fabrika olma özelliğini taşır, bu da İtalyan deneysel tasarım ve üretiminin en önemli ilk göstergesidir.

Yeni malzemeler ve prototipe dayalı deneysel üretim:

Pirelli firması Marco Zanuso ' dan yeni ürünleri olan "köpük plastik" için bir kullanım alanı, bir ürün tasarımı istediğinde Arflex ' in kuruluş öyküsü başlamıştır. Marco Zanuso ' nun döşemeli mobilya tarihinde çığır açan koltuk tasarımı "Lady" nin prototipinin başarılı olması sonucunda, koltuğun seri olarak üretilebilmesi için Arflex firması kurulmuştur¹. Lady koltuk, mükemmel bir endüstriyel tasarım örneği olarak dünya çapında bir başarı sağlamış, kısa zamanda evlerde, otel lobilerinde, bekleme odalarında vazgeçilmez mobilya haline gelmiştir (Bkz.s/11). Bu büyük başarı İtalyan tasarımcı, teknisyen işbirliği, prototip çalışma, malzeme ve malzemenin kullanımı üzerine araştırma yapma gibi italyan tasarımını yükselten yolu açmıştır.

Tasarım dergileri:

İtalyan tasarımının gelişmesindeki bir diğer önemli unsur ise dergilerdir. Dönemin etkin tasarımcıları başlarında bulundukları dergileri kendi tasarım anlayışları ve düşüncelerini anlatabilecekleri bir mikrofon gibi kullanmışlardır, bu dergilerde çıkan makalelerde hem kendi tasarımlarını savunmuşlar, hem de başka tasarımları eleştirerek tasarım dünyasına yön vermişlerdir. 1928 ' de kurulan Domus dergisi İtalyan tasarımına prestij ve ün kazandırmış, İtalyan tasarımının dünyaya açılan penceresi haline gelmiştir.² Domus dergisiyle aynı yıl kurulan Casabella dergisi de aynı derecede etkin ve uzun soluklu bir dergi olmuş, 60 ' lı yılların ikinci yarısından itibaren özellikle isyancı, radikal hareketleri desteklemiştir.

Tasarıma yönelik yarışmalar ve ödüller:

Nasyonel tasarımın gelişmesine katkıda bulunmak amacıyla La Rinascente mağazalar zincirinin verdiği "Compasso d'Oro" (altın kompas) ödülü,

¹ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/33.

² Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/32.

kazanan tasarımların "Made in Italy" mührünü alarak tüm dünyada tanınmasını sağlamıştır. Endüstriyel tasarımın ülke içinde elde edebileceği en büyük ödül olan Compasso d'Oro, sonradan yetişen pek çok tasarımcı için bir ilham kaynağı, bir hedef olmuştur. Yeni çıkan malzemelerin tasarımda en iyi şekilde kullanılması hedefini güden yarışmaların belkide en önemlisi Domus dergisi öncülüğünde Sekurit firmasının düzenlediği yarışmadır ve ünlü tasarımcıların katkılarıyla sekurit cam kullanımının en iyi örnekleri ortaya konmuştur. Yine Domus dergisi öncülüğünde Formica firmasının düzenlediği yarışma formika kullanılarak yapılan tasarım ve üretimi değerlendirmiştir.

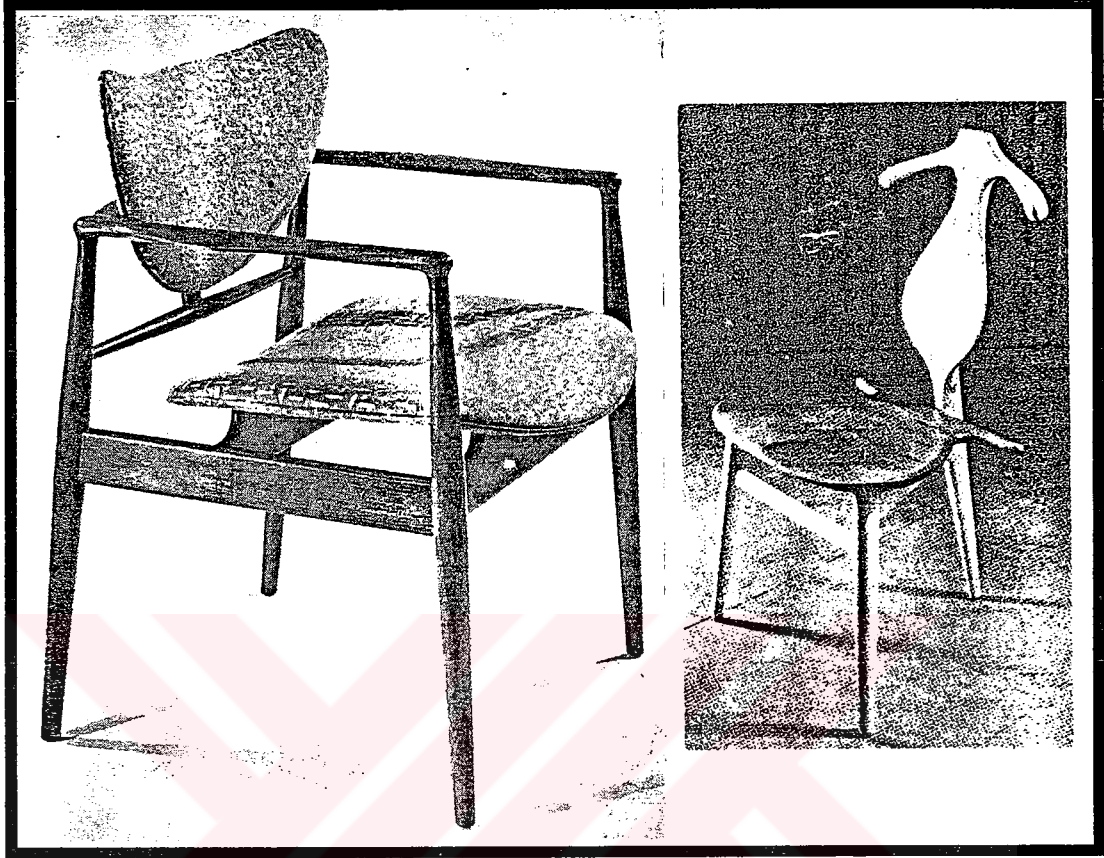
Milano Trienalleri ve yabancı kültürlerin etkileri:

İtalyan tasarımındaki yükselişi sağlayan sadece çok yönlü ve yetenekli tasarımcılar olmamıştır. Tasarım her üç yılda bir Milano ' da düzenlenen Trienal ile adeta yüceltilmiştir. Trienal İtalyanların ülke dışında olan tüm yenilikleri görmesini, yabancıların ise İtalyan tasarımını tanımalarını sağlamıştır. İtalyanlar için Triennale katılan yabancı gruplar biçimin okunurluğunu, fonksiyonelliği, üretimde kesinlik ve mükemmelliği öğreten birer öğretmen olmuştur, özellikle o sırada dünyada başı çeken İskandinav ülkelerinin tasarımcılarının İtalyan tasarımı üzerinde etkisi büyüktür. İtalyan tasarımının gelenekselliği kırması, gereksiz takılardan kurtulması, daha basit, fonksiyonel ve pür hale gelmesinde bu sergilerin rolü çok büyük olmuştur. İskandinav tasarımının sadeliği, kesinliği ve üretim mükemmelliği ile Akdeniz ruhunun coşkusunun buluşması yükselen İtalyan tasarımının temelini oluşturmuştur. Trienal zaman içinde bir tasarım olimpiyatı haline gelmiştir, endüstriyel estetik giderek önem kazanmış, 1954 ' te 10. Trienal ' de "endüstriyel tasarım" kataloğa dahil edilerek Avrupa kamuoyuna tanıtılmıştır.³

Alvar Aalto, Ilmari Tapiovara, Tapio Wirkala, Ruth Bryk (Finlandiya), Fritz Hansen, Finn Juhl, Hans J. Wegner, Arne Jacobsen (Danimarka), gibi İskandinav tasarımcıların eserleri Trienaller sayesinde rahatlıkla takip edilmiş ve İskandinav tasarımının mükemmel tekniği, kesinliği coşkun ve önceden kestirilemez İtalyan tasarımının endüstrileşmesinde, sadeleşmesinde yol gösterici olmuştur. İsviçreli tasarımcı Max Bill, İngiliz tasarımcılar Robin Day ve Ernest Race yine Trienaller sayesinde

³ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/30.

İtalyanların yakından tanıma fırsatını buldukları ve etkilendikleri tasarımcılardır.

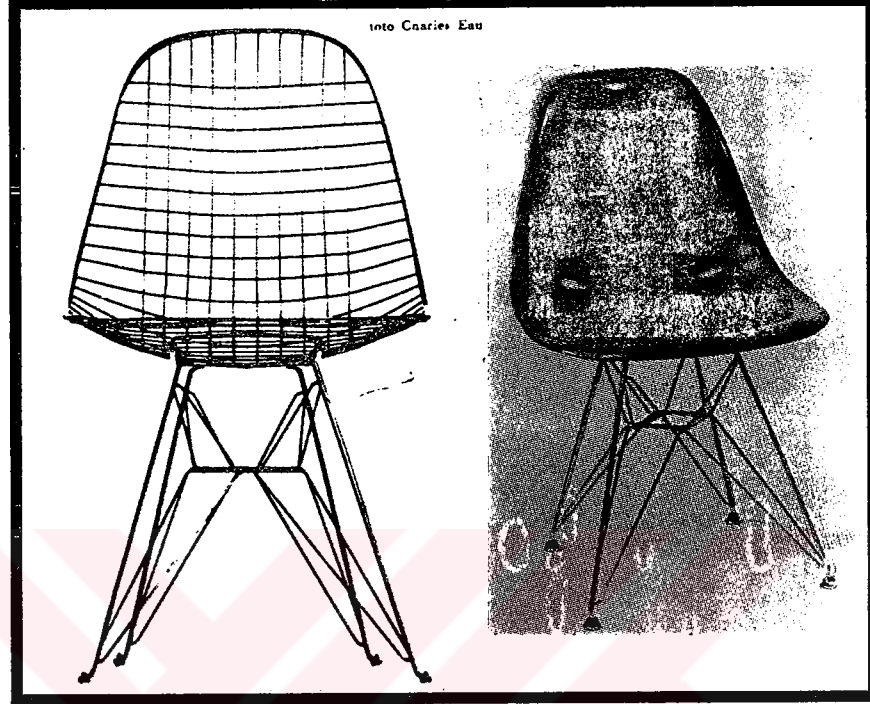
- Resim 1.2. Finn Juhl tasarımı köpük plastik döşemeli ahşap sandalye ve Hans J. Wegner tasarımı ahşap askılık sandalye. Kaynak : Domus, No:260, Temmuz/Ağustos 1951.

Amerika ' daki modern mimari anlayışı, gökdelen mimarisi İtalya ' da büyük ilgi uyandırmış, tüketim kültürü kadar etkili olmuştur. Charles Eames tasarımı mobilyalar, özellikle kontrplak ve tel çalışmaları modern tasarımın İtalya ' daki etkisini pekiştirmiştir. Harry Bertoja tasarımı tel stürüktürlü mobilyalar hafiflikleri, kabuksu tasarımlarıyla Eames ' in açtığı yolu pekiştirmiş, pek çok tasarıma ilham kaynağı olmuştur. Isamu Noguchi tasarımı organik mobilyalar ise alternatif tasarım yolunu izleyenler için örnek oluşturmuştur.

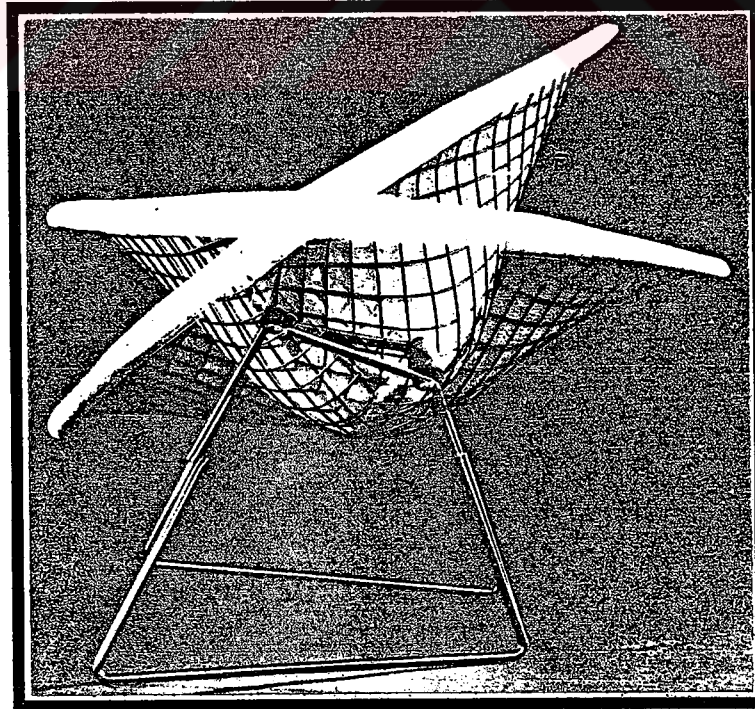
Amerika ise İtalyan mobilya tasarımındaki gelişmeyi farkederek bu kültürü kendi insanına tanıtmaya çalışmış ve bu amaçla "M.U.S.A" (İtalyan elişi ve dekoratif sanat sergisi) düzenlenmiştir.⁴ Bu sergide, ilk defa sergilenecek objeler toplanmamış, organizatörlerce satın alınmıştır. Sergi 1950 ' de N.Y. Brooklyn müzesinde açılmış, bundan sonra Chicago, SanFransisco, Portland, Minneapolis, Houston, StLuis, Toledo, Buffalo, Pittsburgh,

⁴ Domus dergisi, No:252, Kasım 1950, s/44.

Baltimore müzelerinde sergilenerek 1953 ' te Rhode Island ' da kapanmıştır. Eserleri sergilenen tasarımcılar arasında Carlo Mollino, Vittorio Vigano, Carlo De Carli, Marco Zanuso, Paolo A. Chessa ve Gio Ponti bulunmaktadır.

- Resim 1.3. Charles Eames tasarımı tel stüktürlü ve poliyester öngerilmeli kabuk sandalye tasarımları. Kaynak: Domus, No: 270, Mayıs 1952.

- Resim 1.4. Harry Bertoja tasarımı, Knoll firması tarafından üretilen tel stüktürlü kabuk koltuk. Kaynak : Domus, No:283, Haziran 1953.

İtalyan tasarımcılar arasında ilgi uyandıran ve yakından izlenen bir diğer kültür ise Japon kültürüdür. Japon tasarımının basitliği, sadeliği, stilize olmuşluğu, doğal malzeme kullanışı ve zengin kültürün bir yansıması olan özgün biçimleri İtalyan tasarımını etkilemiştir.

Gelenek ve eliş temeline dayanan, dünyayı tanıyarak rafineleşen, kurduğu endüstride tasarımcıyla teknisyeni ilişkilendiren ve tasarımcılar arasındaki iletişim ağını kuran İtalya, bu kendisine has özellikleriyle 50 ' li yıllarda İskandinavya ' yı geride bırakarak endüstriyel tasarımda lider konuma gelmiştir.

1.1.1 1950 - 1960 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar

Franco Albini, Sergio Asti, Cini Boeri, Osvaldo Borsani, Franco Campo, Carlo De Carli, Achille ve Pier Giacomo Castiglioni, Luisa Castiglioni, Sergio Favre, Gianfranco Frattini, Ignazio Gardella, Carlo Graffi, Franca Helg, Vico Magistretti, Angelo Mangiarotti, Roberto Mango, Roberto Menghi, Carlo Mollino, Bruno Morassutti, Ico Parisi, Carlo Pagani, Gio Ponti, Alberto Roselli, Ettore Sottsass jr., Mario Tedeschi, Vittorio Vigano, Marco Zanuso.

Arflex, Azucena, B&B, Cassina, De Padova, Diagamma, Tecno .

1.1.2 1950 - 1960 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler

Geleneksel el işçiliğinden endüstriyel üretime doğru kayan İtalyan mobilyasının bu dönemde gösterdiği en önemli özellik ekonomik, sade, rasyonel, fonksiyonel, hafif ve kendisine has estetiğe sahip modern tasarım ürünü olmasıdır. Ayrıca yan endüstrilerin geliştirdiği yeni endüstriyel ürünlerin kullanıldığı seri üretime uygun tasarımlar, prototip çalışmaları dikkat çekicidir. Mobilyada modülerlik, açılır kapanır olma özelliği, depolanabilirlik ve birden fazla fonksiyon yüklenebilirlik ön plana geçmiştir. Mobilya yapımında en sık kullanılan malzemeler ise; kontrplak, masif ahşap, tel, lamine plastik, çelik boru, alüminyum, sekurit cam, formika ve brandadır. Takılır sökülür sistemler, ahşap geçmeler ve vidalarla yapılan görülür birleşimler bu dönem mobilyasının tipik özellikleri arasındadır. Plastik malzemenin geliştirilmesiyle elde edilen türevlerin kullanılması mobilya üretiminde yeni bir çağın başlayışının sinyallerini verir, köpük plastik kullanımıyla üretilen Lady koltuk, döşemeli mobilyada yeni bir yol açmıştır. Plastik malzeme kullanımının yaygınlaşmasıyla daha ucuz, renkli, basit ve seri üretime uygun mobilya yapılmaya başlamıştır. Bu

tür mobilyaların yanında gelenekçiliği sürdüren, el işçiliği kullanılarak üretilen, heykelsi, kompleks tasarımlar da görülmektedir, Carlo Mollino, Franco Campo ve Carlo Graffi ' nin organik tasarımları İtalyan mobilya tasarımının bu dönemdeki farklı kutbunu oluşturur.

1.1.2.1 Oturma elemanları

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

Otomobil endüstrisindeki gelişmeler diğer sektörleri ve özellikle mobilya tasarım ve üretimini direkt olarak etkilemiştir. Kaporta yapımında kullanılan malzemeler ve şekillendirme metodları, yansımaları mobilya üretiminde bulmuştur. Otomobillerdeki konforun yükseltilebilmesi için özel mobilyalar tasarlanmıştır. 1952 yılında Arflex firması 1400 Fiat için Pirelli ' nin köpük plastik malzemesini kullanarak yatak haline gelebilen koltuklar üretmiştir.

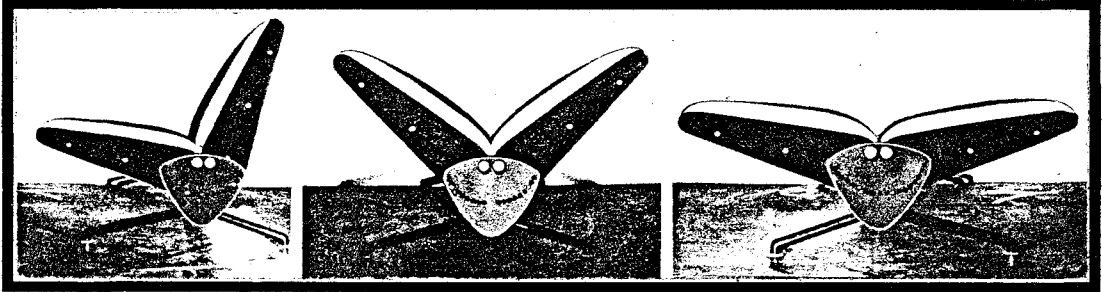

- Resim 1.5. Marco Zanuso tasarımı, Arflex firması tarafından üretilen "Lady" koltuk, 1951.
Kaynak: Domus, No: 261 Eylül 1951.

1951 yılında düzenlenen 9. Milano Trienali ' nde Pirelli ' nin ürettiği köpük plastik ve elastik plastik şeritlerin kullanılması ve Marco Zanuso ' nun deneysel çalışmaları sonucunda üretilen koltuk, sedir ve katlanır yatak

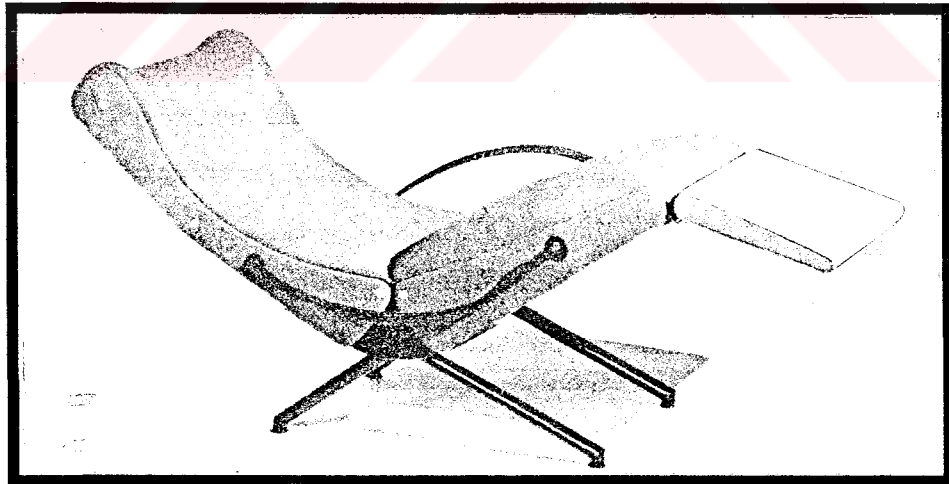
tasarımları sergilenmiştir, bu tasarımlar içinde kalıcı olan ve tüm dünyaya yayılan ise "Lady" koltuk olmuştur.

Paolo Chessa 1951 yılında metal boru çelik stürüktüre birbirini kesen iki kumaş kılıf geçirerek farklı bir koltuk tasarımı yapmıştır, iki kumaş kılıf arasına köpük plastik yastık yerleştirilebilmektedir, tasarım endüstriyel üretime uygundur.

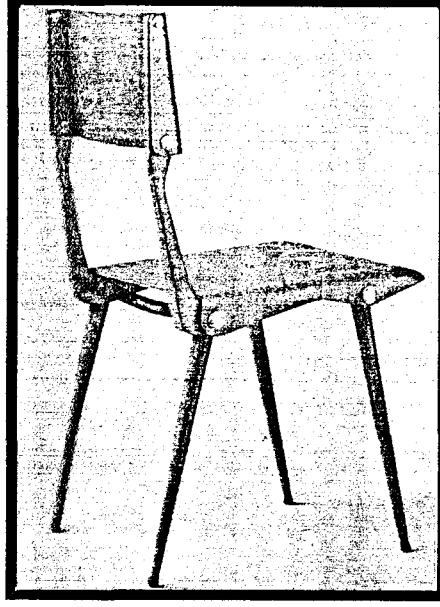
- Resim 1.6. Osvaldo Borsani tasarımı, Tecno firması tarafından üretilen "D. 70" katlanır divan, 1954. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/97.

Osvaldo Borsani 'nin tasarımı olan ve Tecno firması tarafından 1954 yılında üretilen "D-70" divan, oturma ve sırt parçalarını birleştiren özel bir mekanizma sayesinde 180° derecelik bir açıyı tarayacak şekilde katlanabilmektedir. 1955 yılında aynı firma tarafından üretilen "P 40" dinlenme koltuğu ise metal stürüktürü, eğimlendirilebilir oturma ve sırt bölümüyle ilerici bir tasarımdır.

- Resim 1.7. Osvaldo Borsani tasarımı, Tecno firması tarafından üretilen "P. 40" dinlenme koltuğu, 1955. Kaynak: Domus, No: 318, Mayıs 1956.

Carlo De Carli tasarımı "Modello 683" hafif sandalye ahşap stürüktür, kontrplak oturma ve sırt, vidalı, görünür birleşimlerden oluşmaktadır ve 1954 Compasso d'Oro ödülünü almıştır.

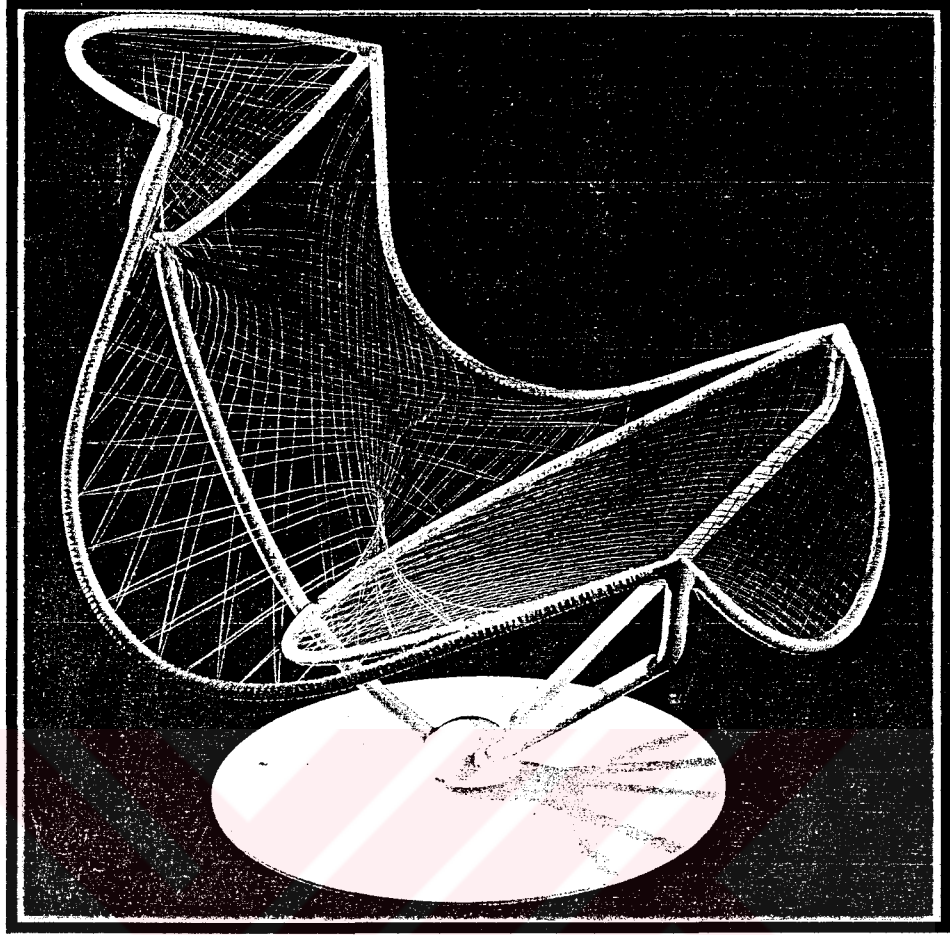
- Resim 1.8. Carlo De Carli tasarımı, Cassina firması tarafından üretilen "Modello 683". Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/83.

Franco Albini tasarımı "Luisa" koltuk ahşap stürüktür ve köpük plastik oturma ve sırt bölümünden oluşan oldukça klasik bir tasarımıdır, tasarımcının Modern geleneğe bağlılığını yansıtmaktadır, koltuk 1955 yılında Poggi firması tarafından üretilmiştir.

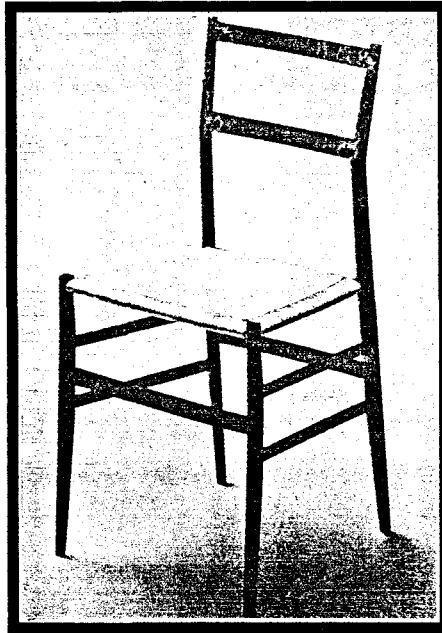

- Resim 1.9. Franco Albini tasarımı, Poggi firması tarafından üretilen "Luisa" koltuk, 1955. Kaynak: Domus, No: 312, Kasım 1955.

S. Conti, M. Forlani, L. Grassi tasarımı sandalye metal stürüktür üzerine geçirilmiş naylon tellerden oluşmaktadır, farklı yapısıyla heykelsi görünümüne sahip bu mobilya 1955 yılında Paoli firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.10. Conti, Forlani, Grassi tasarımı, Paoli firması tarafından üretilen naylon tel koltuk, 1955. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/96.

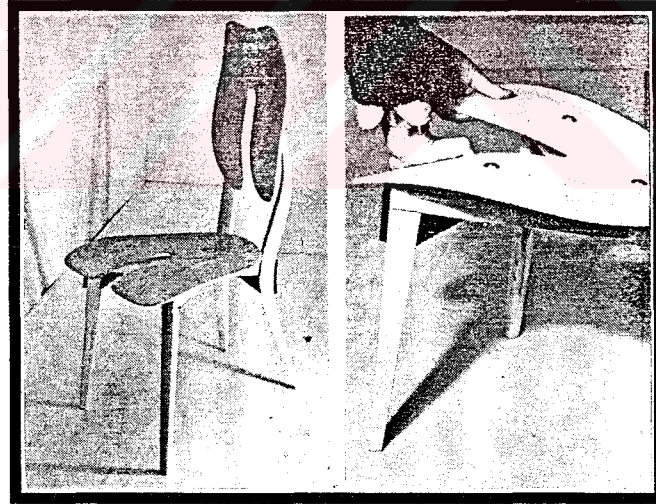
- Resim 1.11. Gio Ponti tasarımı, Cassina firması tarafından üretilen "Superleggera" sandalye, 1957. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/82.

Gio Ponti ' nin "Superleggera" (süperhafif) sandalyesi; "Sandalye bir insanı taşımak içindir, bir fili değil"⁵ fikrinden hareketle tasarlanan, teknolojinin sunduğu olanaklardan yararlanarak yapılan, uygar yaşama yakışan mobilya örneğidir. Burada taşıyıcı kesitler minimuma indirilmiştir, sandalye esnemekte, ancak kırılmamaktadır.

Alberto Rosselli tasarımı "Ibis" ve "Condor" koltuklar, yeni ofis mobilyalarının ilk örneklerindendir, koltuklar 1958 yılında Arflex firması tarafından üretilmiştir.

El işçiliği ve organik tasarım örnekleri:

Carlo Mollino kendisine özgü organik tasarımları ve mükemmel ahşap işçiliğiyle dikkat çekmektedir (Bkz.s/5). Ahşabı hem doğal haliyle hem de kontrplak olarak kullanmış, köpük plastik döşemeyle birleştirmiştir. Yaptığı tasarımlarda insan vücuduna uyumu, hafifliği ve inceliği ön planda tutmuştur. Kontrplağı yırtarak yaptığı iki parçalı oturma ve sırt bölümüne sahip sandalyesi bu ilkenin doruk noktasını göstermektedir. Yaptığı mobilyalarda görülebilir metal birleşimler kullanmıştır, ayrıca bu birleşimler sayesinde tasarımlar sökülebilmektedir.

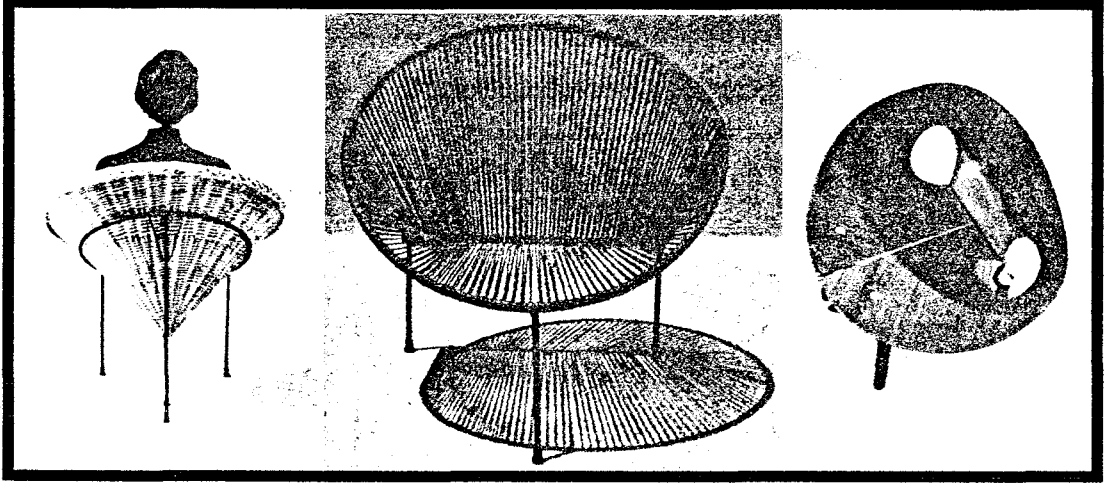

- Resim 1.12. Carlo Mollini tasarımı, oturma bölümü iki parçalı kontrplak koltuk, 1952. Kaynak: Domus, No:270, Mayıs 1952.

İtalyan asıllı Amerikalı tasarımcı Robeto Mango ' nun 1953 yılında yaptığı kabuksu, konik sandalye tasarımları farklı malzemelerin aynı biçimi oluşturacak şekilde kullanılmasına birer örnek niteliğindedir. İlk örnek geleneksel sepet örmeciliğini, ikinci kanvas bir şemsiyeyi, ip hafifliği,

⁵ Domus dergisi, No:352, Mart 1959.

kontrplak bükülebilirliği ve masif ahşap karmaşık bir destek sistemini göstermektedir.

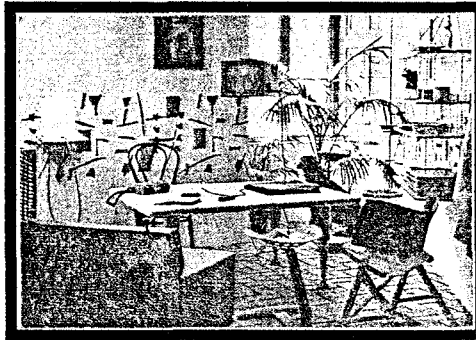

• Resim 1.13. Roberto Mango tasarımı sepet, ip ve kontrplak koltuklar, 1953. Kaynak : Domus, No: 285, Ağustos 1953.

Ico ve Luisa Parisi ' nin 1959 yılı tasarımı bambu koltuk ise el işçiliği geleneğinin endüstriyel üretim karşısında devamlılığını gösteren güzel bir örnektir.

Bireysel, dışavurumcu tasarım anlayışı örnekleri:

Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşler 1957 yılında Barok bir yapı olan Villa Olmo içinde düzenlenen mekan içinde "ready made" obje kullanımının en güzel örnekleri olan iki sandalyeyi sergilemişlerdir. Bunlardan ilki "Mezzadro"çok amaçlı taburedir, bu tabure bir traktör koltuğu, metal bir yay ve ahşap bir çubuktan oluşmaktadır. "Sgabello" telefon taburesi ise bir bisiklet selesi, çelik bir boru ve demir yarım küreden oluşmaktadır. Bu tasarımlarla Castiglioni kardeşler eldeki malzemeleri kullanarak ironik, oyuncaksı, yeni işlevler tanımlayan mobilyalar yaratmışlardır.

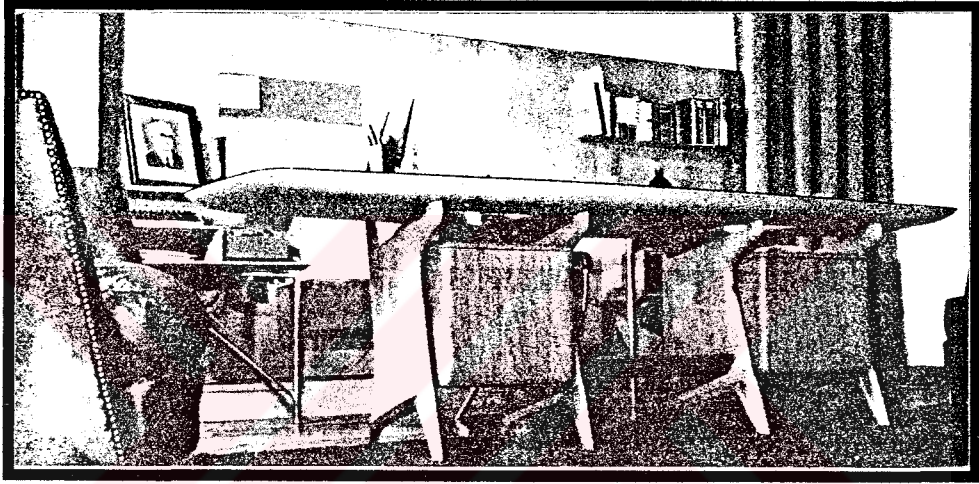

• Resim 1.14. Castiglioni kardeşlerin Villa Olmo serisi için düzenledikleri mekan ve "Mezzadro" çok amaçlı tabure, 1957. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/36.

1.1.2.2 Masalar ve depolama elemanları

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

Gio Ponti ' nin bu yıllarda çok fonksiyonlu mobilyalar tasarladığı görülmektedir. Bunlardan ilki 1951 tasarımı çok fonksiyonlu yatak başucudur; telefon, elektrikli saat, priz, anahtarlar, radyo, kül tablası, elektrikli çakmak, gazetelik, kitaplık ve resim bölmeleri ile modern hayatın tüm konforunu içermektedir. İkincisi ise yine aynı yılın ürünü olan çalışma masası ve duvar panosu. Burada duvar panosu çalışma için gerekli objeleri bulundurarak masanın boş kalmasını sağlamaktadır; saat, daktilo, lamba, kitaplık, çakmak, gazete rafı, iki telefon, bir diafon ve telsiz seti.

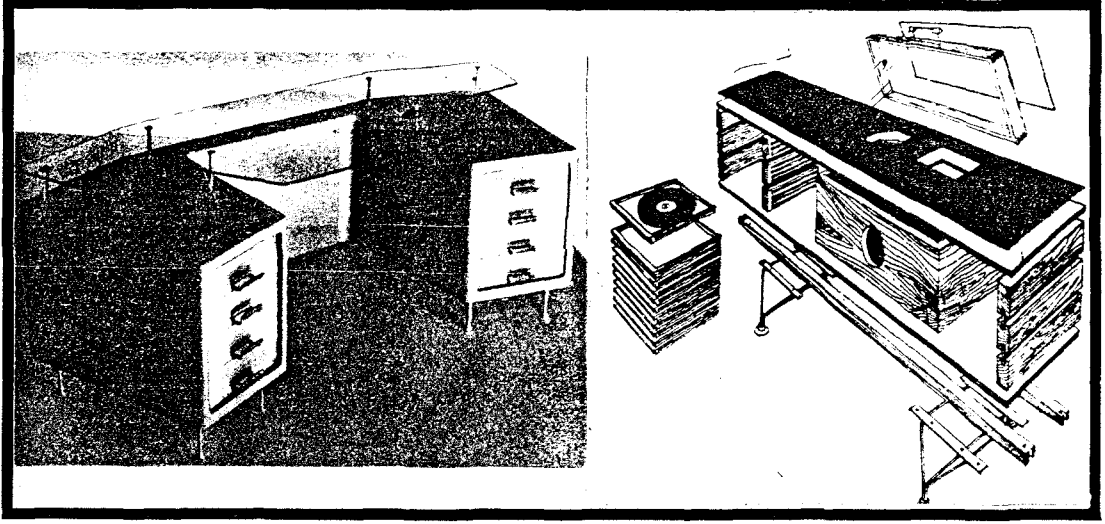
• Resim 1.15. Gio Ponti tasarımı çalışma masası ve duvar panosu, 1951. Kaynak : Domus, No: 257, Nisan 1957.

1953 yılında Gio Ponti çok ince ahşap stürüktüre sahip sekurit cam bir masa tasarlamıştır, bu masada camın ahşap stürüktüre olan teması küçük lastik yastıklar tarafından sağlanmaktadır.

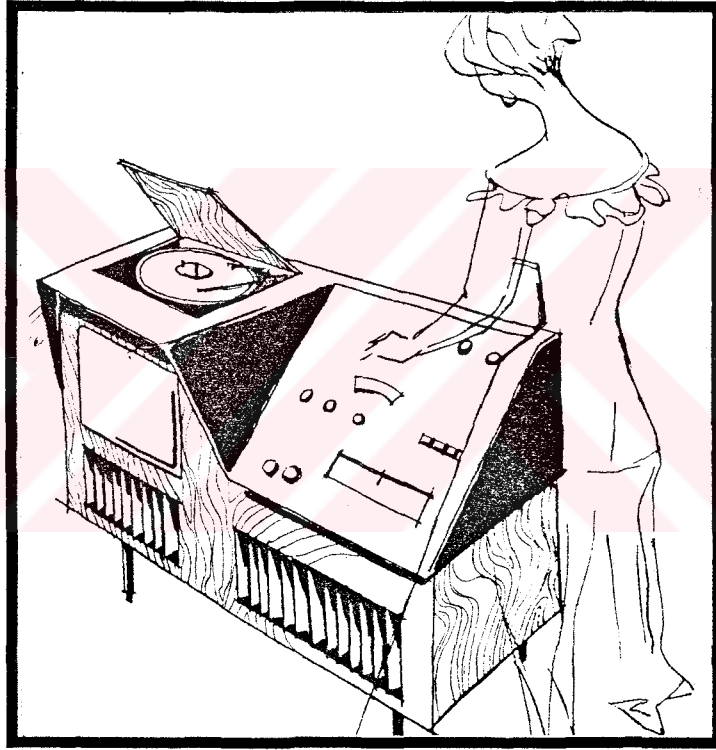
Angelo Mangiarotti 1953 yılında metal parçalarla birleştirilen ve sökülebilen kontrplak mobilyaya üst parçası sekurit cam olan masasıyla farklı bir örnek vermiştir.

Ofis mobilyası için farklı bir örnek 1952 yılında Alberto Roselli ' den gelmiştir. Birbirine eklenebilen dolap ve çekmecelerden oluşan, organik çizgilere sahip ofis mobilyası sekurit cam kullanılarak üretilmiştir.

Alberto Roselli 1953 yılında pikap, radyo ve gramofonu tek bir mobilyada toplayarak bu tür mobilyanın ilk örneklerinden birini vermiştir. Benzer bir set 1954 yılında Mario Tedeschi tarafından tasarlanmıştır, bu sette TV, radyo ve gramofon bir arada bulunmaktadır.

- Resim 1.16. Alberto Roselli tasarımı ofis mobilyası ve müzik seti, 1952 ve 1953. Kaynak : Domus No: 268, Mart 1952, Domus, No: 279, Şubat 1953.

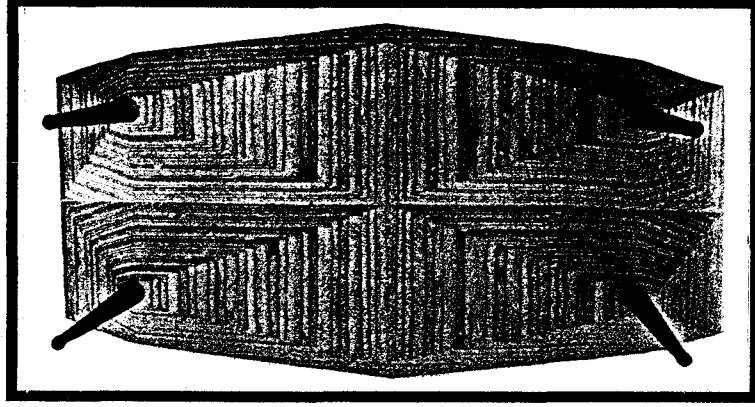

- Resim 1.17. Mario Tedeschi tasarımı müzik seti "RTV", 1954. Kaynak : Domus, No: 294, Mayıs 1954.

Carlo De Carli 1952 yılı tasarımı olan yemek masasında ahşap yüzeyi ince metal ayak sistemine taşıtarak 50 ' li yılların ince bacaklı mobilyalarına örnek vermiştir. 1954 yılı tasarımı olan ahşap yemek masasında ise üst tablanın ahşap ayaklarla birleşimi ilgi çekicidir.

Franco Albini 50 ' lerde tasarladığı masalarda inceliği, hafifliği, katlanırlığı ve büyüyebilirliği ön planda tutmuştur. 1953 yılı tasarımı yemek masasının dairesel üst tablası eklenen yan kanatlarla tek yönde ya da eşit olarak her iki yönde büyüyebilmektedir, dengenin sağlanabilmesi için tabandaki dört

metal ayak da teleskobik olarak uzayabilmektedir. 1955 yılı tasarımı ahşap yemek masası ise istenildiğinde sökülebilecek şekilde yapılmıştır.

- Resim 1.18. Carlo De Carli tasarımı ahşap yemek masası, 1955. Kaynak: Domus, No: 292, Mart 1954.

El işçiliği ve organik tasarım örnekleri:

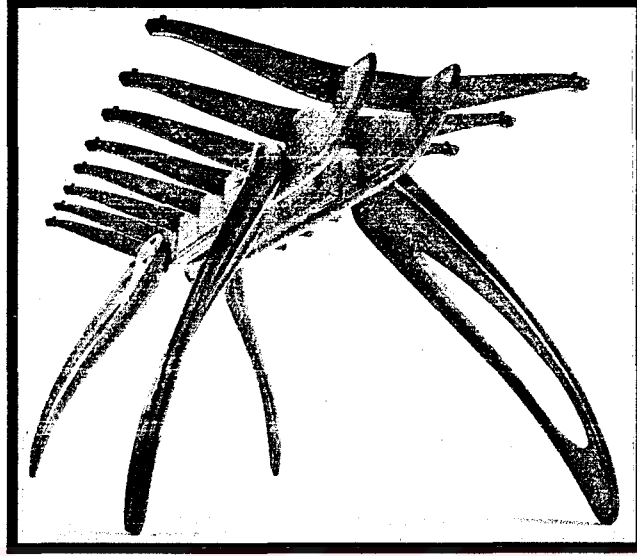

- Resim 1.19. Carlo Mollino tasarımı kahve masası, M.U.S.A sergisi, 1950. Kaynak: Domus, No: 263, Kasım 1951.

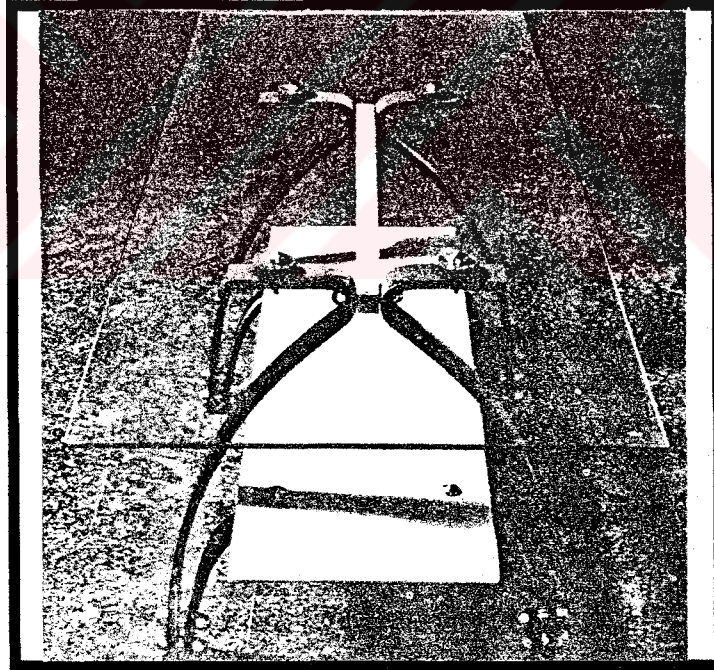
Carlo Mollino 50 ' li yılların başlarında kontrplak stürüktür, metal vidalı birleşimler ve sekurit cam yüzeylerden oluşan heykelsi yemek ve kahve masası tasarımlarıyla dikkat çekmektedir.

Onunla birlikte çalışan Franco Campo ve Carlo Graffi de Torino bölgesinin organik tasarım geleneğine uygun ürünler vermişlerdir, 1953 yılı

tasarımı ahşap stürüktürlü, metal birleşimli ve sekurit cam üst yüzeyle yemek masası bu tavrın en güzel örneklerinden biridir. Campo ve Graffi 1954 yılında aynı tavrı yansıtan ancak daha sade bir masa tasarlamışlardır, bu kahve masasının stürüktürü metaldir.

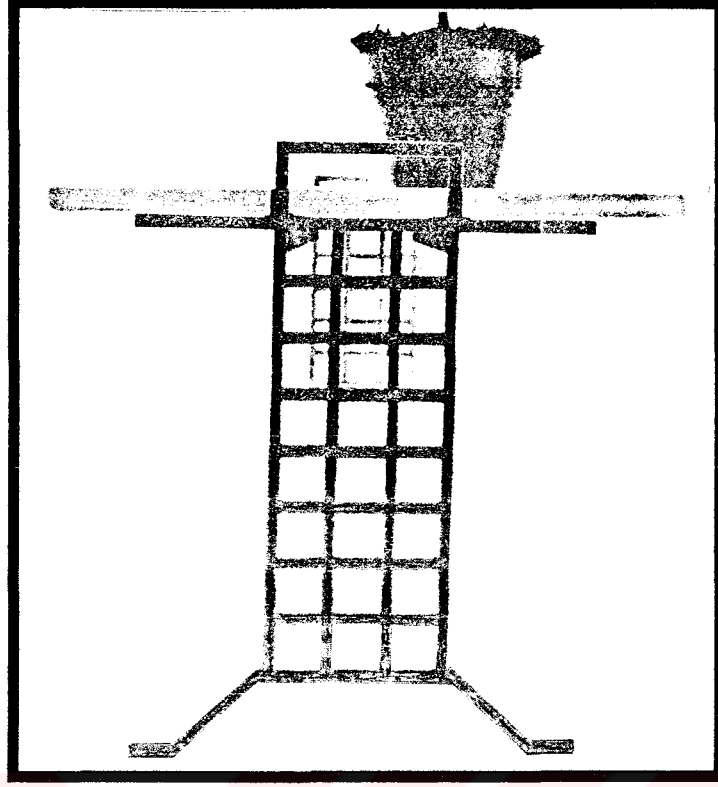
- Resim 1.20. Franco Campo, Carlo Graffi tasarımı ahşap yemek masası, 1953. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/123.

- Resim 1.21. Franco Campo, Carlo Graffi tasarımı kahve masası, 1954. Kaynak: Domus, No: 290, Ocak 1954.

Bireysel, dışavurumcu tasarım anlayışı örnekleri:

Ettore Sottsass ' ın 1958 yılı tasarımı masalar 50 ' lerin ötesinde bir zevke hitabetmektedir, mermer ve metalin birleşimi, metalde kullanılan ızgara Sottsass ' ın ilerki yıllarda izleyeceği yolu ve Memphis ekolünü haber vermektedir.

- Resim 1.22. Ettore Sottsass jr. tasarımı yemek masası, 1958. Kaynak: Domus, No: 341, Nisan 1958.

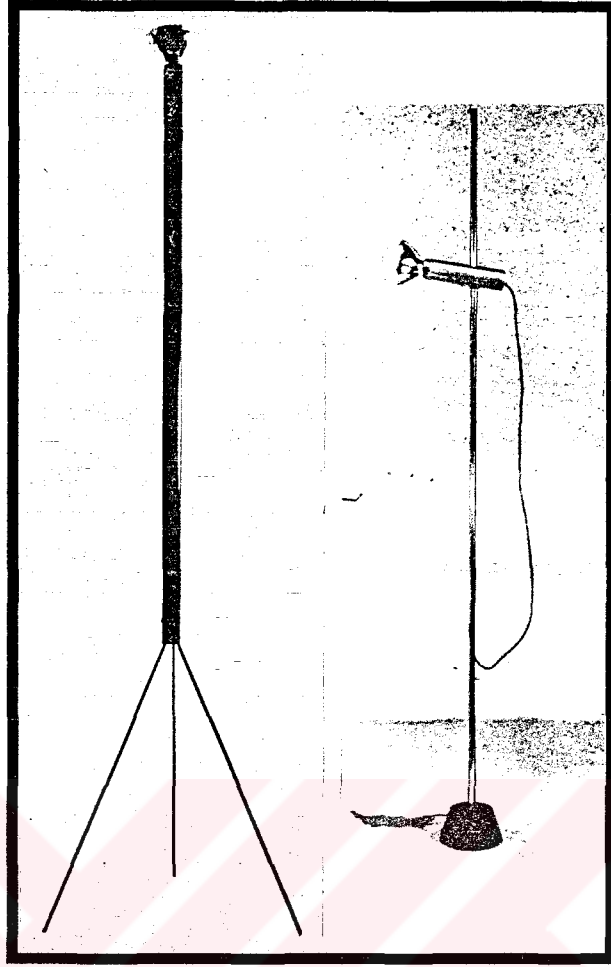
1.1.2.3 Aydınlatma armatürleri

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşlerin tasarımı fonksiyonalist ve minimalist tavrını yansıtan "Luminator" yer lambası 1955 yılında Compasso d'Oro ödülünü almıştır. Bu lamba saklanmamış reflektörlü bir ampül, metal bir çubuk ve tabana doğru açılan üç ince metal ayaktan oluşmaktadır, Arform firması tarafından üretilmiştir.

Gino Sarfatti 'nin 1955 yılı tasarımı yer lambası 50 ' li yıllar mobilyasının tipik bir örneğidir. Bu lamba ince metal gövde üzerine dallar gibi yerleştirilmiş üç ayarlanabilir kol ve levha metal gölgelikten oluşmaktadır, üretici firma Art Luce ' tur.

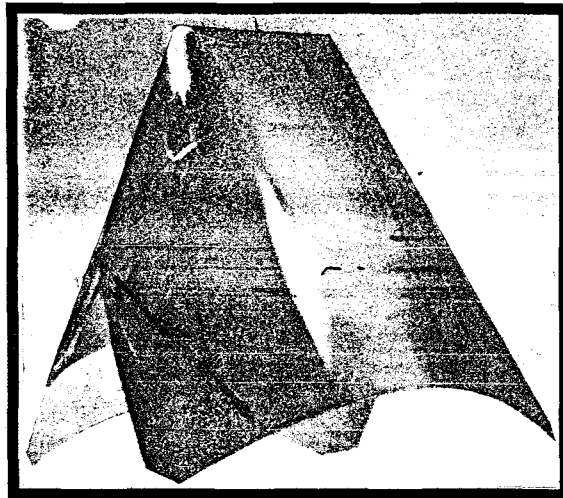
1957 yılı Compasso d'Oro ödülünü alan yer lambası Castiglioni kardeşlerin lambasının bir türevidir, bu lambada reflektörlü ampül gövde üzerinde hareketlidir ve yönlendirilebilmektedir. Tasarım John Myer ve Michele Provinciali ' ye aittir, üretim Solari firması tarafından yapılmıştır.

- Resim 1.23. Castiglioni kardeşlerin Arform tarafından üretilen "Luminator" yer lambası ve Jhon Myer, Michele Provinciali tasarımı yer lambası. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/35, Domus No: 338, Ocak 1958.

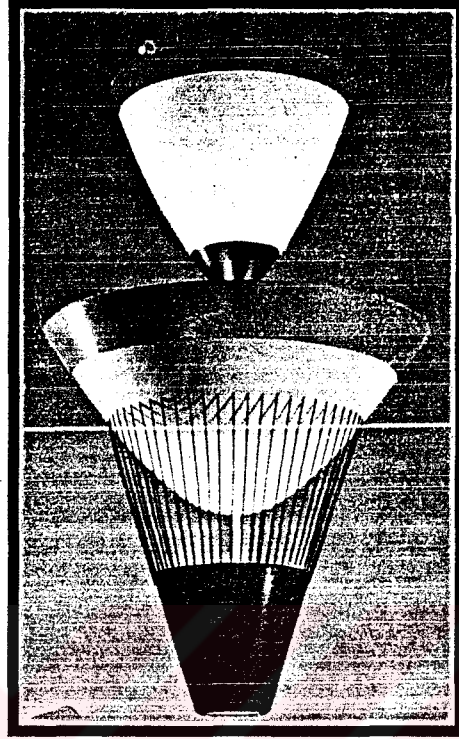
Bireysel, dışavurumcu tasarım anlayışı örnekleri:

Ettore Sottsass 1955 yılında alüminyum levhaların kesilmesi ve kaynaksız olarak birleştirilmesi prensibine dayanarak 15 ayrı lamba tasarlamıştır.

- Resim 1.24. Ettore Sottsass jr. tasarımı alüminyum tavan lambası, 1955. Kaynak: Domus, No:303, Şubat 1955.

1957 yılında tasarladığı lake metal lambalar form ve renkleriyle Sottsass 'ın simgesel tasarım tavrını yansıtır, lambalar Arredoluce tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.25. Ettore Sottsass jr. tasarımı, Arredoluce tarafından üretilen lake metal tavan lambası, 1957. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/156.

1.2 1960 - 1970 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler

Sentetik malzemeler:

1960 ' lar tam anlamıyla bir plastik çağı olarak karşımıza çıkmaktadır, İtalyan mobilya tasarımına yön veren tasarımcılar ve firmalar yeni sentetik malzemeler üzerinde deneylerini sürdürmeye, prototiplerle çalışmaya devam etmişlerdir. En sık kullanılan sentetik malzemeler; polietilen, polistren, poliyester, ABS esaslı plastikler, pleksiglas, en sık kullanılan üretim metodu ise enjeksiyon ve laminasyondur. Sentetik malzeme her alanda tasarıma hükmetmektedir, mobilyada, vitrifiyede, tekstilde, yemek takımlarında, dekoratif objelerde kısacası yaşamın her yönünde sentetik ana malzeme haline gelmiş, hatta sentetik malzeme ile tasarıma yönelik yarışmalar açılmıştır. Sentetik malzemenin yanında tasarımlarda en sık kullanılan diğer malzemeler ise; çelik, alüminyum, kontrplak ve ahşaptır.

Teknolojik gelişmeler, uzay araştırmaları ve optimist ütopiyalar:

60 ' lı yıllar, teknolojik gelişmenin tüm dünyada hızlandığı, bilgisayarların yaygınlaşmaya, makinelerin insan hayatının bir parçası olmaya başladığı yıllardır, herkes modern ve uygar hayatın olanaklarından faydalanmak istemiştir, halk yeniliklere açıktır, savaşın yıkımları ve ekonomik zorluklar geride kalmış durumdadır, özellikle genç tüketim ön plan çıkmıştır. Amerika ve Rusya ' nın uzayda yaptığı çalışmalar yakından izlenmiş ve insanoğlunun aya ayak basmasıyla beraber bir düş gerçekleşmiştir. Tam anlamıyla bir optimist ütopiyalar devri başlamıştır, bilimkurgu sadece dergiler ve filmlerle kısıtlı değildir, günlük mekanlar da uzay filmlerinin dekorlarını andırmaya başlamış, yeni plastik esaslı mobilyalar, boş beyaz mekanlar, lamine plastik düz yüzeyler, Pop-art etkisinde tasarlanmış, ölçekten kaçmış, dev nesneler, pleksiglastan yapılmış küresel vitrinler ve strech giysiler yaşamın bir parçası haline gelmiştir.

Pop-Art, Psychedelic Rock, Art-Nouveau Revival:

60 'lı yılların tasarımına damgasını vuran akım Pop-Art ' tır, özellikle İtalyan tasarımı üzerinde başka hiçbir akımın böyle kuvvetli bir etkisi olmamıştır. Amerika ' da, 50 ' li yıllarda özgürlük hareketleriyle birlikte doğan Pop-Art kısa zamanda tüm dünya gençliğini etkisi altına almıştır, bir yanda Andy Warhol önderliğinde kavramsal, kışkırtıcı bir sanat niteliğinde olan Pop-Art bir yandan da Amerikan endüstrisinin genç ve sıradan tüketimi teşvik etmek için kullandığı bir araç haline gelmiştir. Pop-Art,

Rock müzik ile beraber Amerikan gençliği arasında başkaldırının, özgürlüğün (aşkıta, sekste, yaşam şeklinde özgürlük) simgesi olarak kabul edilmiştir. Özellikle Amerika ' da NewYork ' da gençler daha özgür ve düzene aykırı yaşamaya başlamış, stüdyo tipi daireler ortaya çıkmış, bu daireler oldukça bohem bir tarzda döşenmiştir, çılgın partiler vermeye elverişli boş mekanlar, minimumda düşünülmüş, ihtiyacı karşılayacak kadar mobilya, dekorasyonu tamamlayacak, devrin sloganlarını taşıyan posterler kullanılmıştır.

Hipi kültürü Amerika ' dan başlayarak tüm dünyaya hızla yayılmıştır, bu yayılmada iki önemli faktör vardır; Rock müzik ve uyuşturucu. Bazı ilahlaşan isimler bu iki kavramı temsil etmiştir; Bob Dylan ve Beatles gibi. Bob Dylan ' nın "Mr. Tambourine man", Beatles ' ın "Strawberry Fields" ve "Yellow Submarine" şarkılarının sözleri uyuşturucuya duyulan ihtiyacı ve onun etkisinde bilinç altına ulaşma hedefini anlatmaktadır. Modern yaşamın getirdiği çılgın tüketimden ve kapitalizmden kaçışın ortaya çıkardığı yeni bir karşı kültür oluşmuştur, gençler artık dünyaya hakim olan düzene, baskılara ve tabulara karşı çıkmaya başlamıştır. "Yé Yé" kültürü Avrupa ' da da Beatles ve Johnny Holiday önderliğinde hızla yayılmış, plak endüstrisi beklediğinin çok üstünde bir zafer kazanmış ve onun bu kazancı gençliğe yönelik üretim yapan diğer endüstrileri de harekete geçirmiş, kısa zamanda tüketim konusunda bilinçlenen gençler endüstriye yön veren işadamları haline gelmiştir.

Bu dönem aynı zamanda Art Nouveau ' nun tekrar ortaya çıktığı dönemdir, özellikle o zamanın hem Avrupa ' da hem de Amerika ' da ilahlaşmış olan Rock grubu Beatles ' ın üyelerinin Art Nouveau ' ya olan merakı bu tarzı tekrar moda yapmış ve Art Nouvaeu plak kapaklarında, posterlerde ve film afişlerinde bu sefer "Psychedelic" akımının renkleriyle (uyuşturucu etkisiyle görülen mor, kırmızı, pembe, turuncu renkler) ortaya çıkmıştır. 1968 yılında Roger Vadim ' in yönettiği ve Jane Fonda ' nın baş rolünü oynadığı "Barbarella" filmi bu dönemin tüm özlemlerini bir araya getirmektedir; uzay, bilimkurgu, aşta ve sekste özgürlük.

Tüketim felsefesine ve yozlaşmaya karşı çıkan radikal akımlar:

Tüm dünyayı etkisi altına alan bu gelişmeler İtalya ' da etkisini 60 ' lı yılların ikinci yarısında İtalyan tasarımı kökünden sarsan ve öncülüğünü Ettore Sottsass ' ın yaptığı "*anti-kültür*", "*anti-tasarım*", "*anti-mobilya*" akımıyla göstermektedir. O zamana kadar belli kalıpların dışına çıkmayan,

malzeme imkanları ve laboratuvar deneylerine bağılı kalan, form-fonksiyon ikileminde sıkışan İtalyan mobilya tasarımını eleştiren bu akım, mobilyadan çok mekana, fonksiyondan çok dışavuruma, kullanımdan çok felsefeye önem vermektedir. Modern hareketin, fonksiyonalizmin ve pürizmin insanı kendisine ve yaşadığı çevreye yabancılaştırdığını düşünen, bu akım ve tavırların yapaylığını savunan, kullanılan objenin fonksiyonu yerine ruhunu irdeleyen "anti-tasarım" hareketi hızla gelişmiştir. Bu hareketin içinde bulunan kişiler daha çok üretim için daha çok tüketim felsefesine karşı çıkarak bir bakıma hızla gelişen İtalyan mobilya endüstrisine karşı gelmişlerdir.

"Anti-tasarım" hareketi ironik yaklaşımı ve ütöpik düşünceleriyle kendisini gösterir, bu eleştirel tavır hem geçmişe hem de güncel tasarıma dönüktür, tasarım kendisini eleştirir. Fonksiyonalizm ve pürizm eleştirilirken kötü zevk, Kitsch ve eklektisizm fütürsüzca kullanılmıştır. "Anti-tasarım" ve "anti-sanat" arasında sıkı bir ilişki vardır, bu hareketin içinde yer alan sanatçılar Amerikalı Pop-Art sanatçısı Claes Oldenburg ' un yumuşak heykellerinden etkilenerek yumuşak, heykelsi, ironik mobilya kavramını ortaya koymuştur.

Radikal tasarım grupları; Archizoom ve Superstudio:

Bu başkaldırı hareketi öncelikle İtalyan mimarlık okullarında verilen eğitimden memnun olmayan öğrenciler tarafından Floransa ' da ve ardından Milano, Torino ve Roma ' da başlatılmıştır. 1968 ' in mimari devrimcilerine göre "mimarının son vuruşu kendi yıkımı olacaktır"⁶, bu sloganla hareket eden devrimcilere göre mimari eğitimi, mimarının geleneksel, sosyal ve ekonomik sınırlarından kurtulması için sosyoloji, politika ve ekonomi etrafında genişletilmeliydi. Floransa ' lı genç mimarların oluşturduğu Archizoom grubu (Massimo Morozzi, Andrea Branzi, Gilberto Corretti, Paolo Deganello) ve Superstudio grubu bu akımın ilk örneklerini 1967 ' de vererek başkaldırının ve ironik tasarımın İtalya ' daki öncülüğünü yapmışlardır. Ettore Sottsass 455 sayılı ve Ekim 1967 tarihli DOMUS dergisinde yayımlanan bir yazısında Archizoom ' u şöyle tanıtır;

"Archizoom ' u oluşturan bayları ve ürünlerini sunmak için seçilmiş olmaktan dolayı mutluluk duyuyorum. Onların ürünlerinin bizim ülkemizde kazanılmış haklara sahip olanlar arasında paniğe yol açmakta vesile olduğunu düşünüyorum, bu ülkede herşey kültürel ve ideolojik olarak çok

⁶ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/53.

iyi organize edilmiş, tabakalandırılmış, tipleştirilmiş ve tortulaşmış. Her zaman bir kişinin paniğe yol açması lazım, herşeyin olduğu gibi görünmesini istersiniz, ilginizi kendi içinize ve çevrenizdeki şeylere yöneltmek istersiniz, güç odaklarının karışmasını, sarsılmasını görmek istersiniz. Bu odaklar el altından ve zararlı bir şekilde organize olurlar, bu sırada herşey yolunda gözükür, tıpkı kaslarımız arasında uyuyan ve hareketsiz yaşamımızda kalbimizi tehdit eden yağlar gibi. İşte bugün bu paniği yaratanlar; Archizoom bayları, aslında tatlı çocuklar, ancak, başka kabullerin peşinde koşacak ve kaçınılmaz kahkahaya, silkilen omuzlara, alaycı bakışlara ("anlamakta güçlük çekiyorum", "kendi şovlarını yapıyorlar" ifadeleri) dayanabilecek kadar yaramazlar.

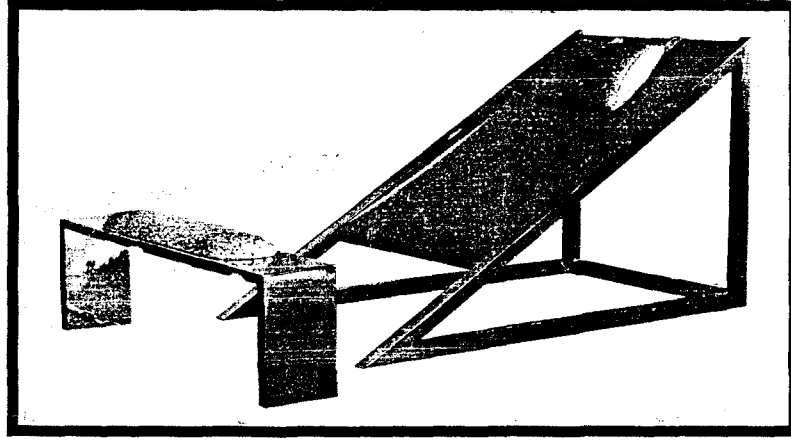
Bu sergiyi açıklamazsınız izlemelisiniz ve bu sergiler - bu şok edici ve utandırıcı sergiler - onların yüklü olduğu elektriği bize iletebimeleri için devam etmeli, sadece bekleyelim ve görelim. Şimdi alışık olduğumuz Toskana mutfağını bize Archizoom bayları sunuyor."

Archizoom ve Superstudio ' nun isimleri dahi yeni ideolojiyi işaret eden birer manifestodur. Archizoom geleceğin yüksek teknolojisi için yeni stürüktürler öneren İngiliz tasarım grubu Archigram grubundan etkilenmiştir, Archigram grubu 1964 ' teki "Plug-in-city" projelerinde genişletilebilir üç boyutlu stürüktür için prefabrike bir kutu önermiştir, onların bu projesi Archizoom ' un "No-stop-city" (1970) projesi için ilham kaynağı olmuştur; bu süper şehirde yaşam çekirdeği süpermarketler ve fabrikalardan oluşmaktadır, tüketim ve üretim motivasyonu sağlamaktadır ve bu etkileyici dünya tamamen yapay olarak iklimlendirilir ve aydınlatılır.⁷

Archizoom ulaşılmaz olanın propagandasını yapmayı seçmiştir. Archizoom ' un ironik tasarımı kısa zamanda bir eleştiri merkezi haline gelmiştir, onlara göre mimari kendisini kısıtlayan tüm ahlaki ve biçimsel kurallardan kurtularak sonsuza uzanmalıdır. Archizoom tasarımları Dadaistik bir kaliteye sahiptir, 1967 ' de yaptıkları ve Art Deco ve Pop kültürü etkisinde olan, dev, kitsch, fantastik uyku çevrelerinden oluşan "Dream Beds" (Rüya Yatakları) adeta birer sunak parçası niteliğindedir, bu da Archizoom ' un tasarımın ve objenin ritüelistik bir anlamı olduğuna, bir ruhu olduğuna dair olan inancından kaynaklanmaktadır (Bkz.s/29). Archizoom ' un ironik, kışkırtıcı ve eleştirel tasarımının en güzel örneklerinden biri 1969 yılında yaptıkları "Mies" dinlenme koltuğudur, Bauhaus ekolünün tabusal

⁷ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/53.

tasarımına farklı bir gözle bakan, eleştiren hatta alay eden bu koltuk tasarımı radikal tasarımın en önemli bildirilerinden biridir.

- Resim 1.26. Archizoom tasarımı, Poltrona tarafından üretilen "Mies" koltuk, 1969. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/109.

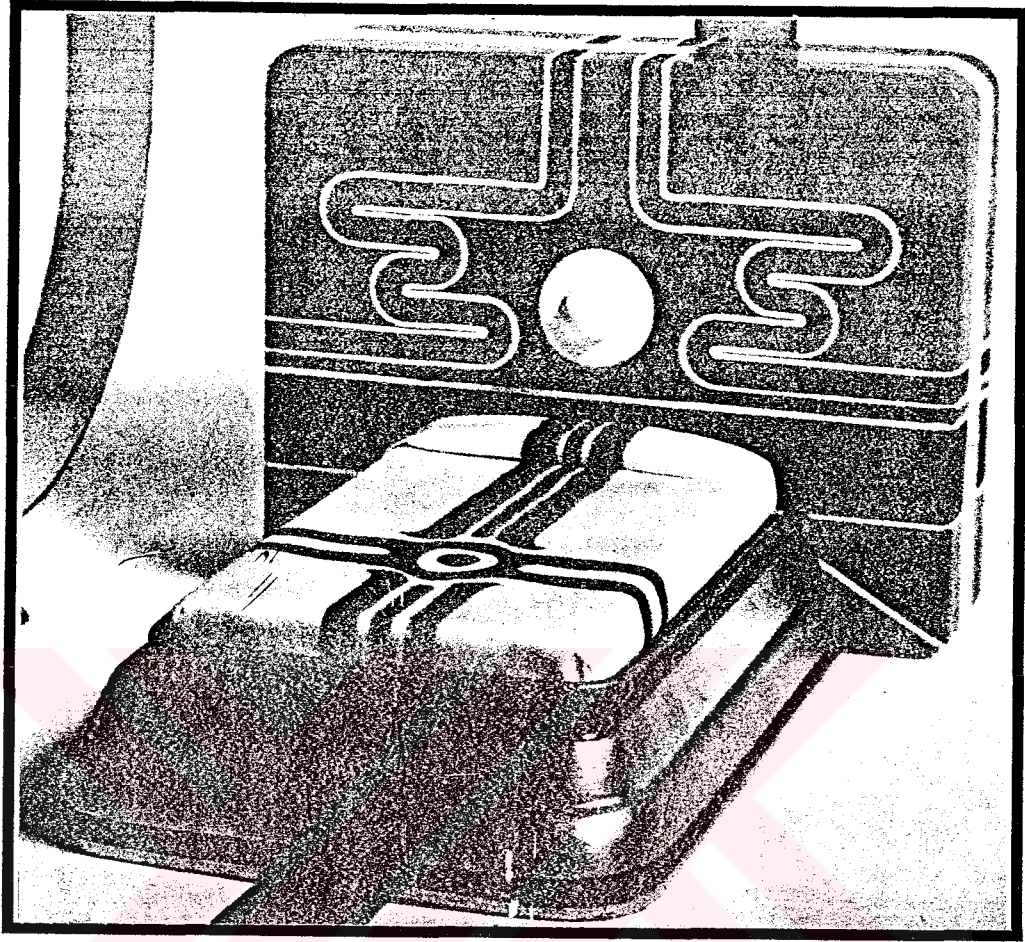

- Resim 1.27. Archizoom tasarımı "Safari" koltuk ve Poltrona tarafından üretilen "Superonda" sedir , 1967. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/53, Domus, No:675, Eylül 1986.

1966 yılında kurulan Archizoom grubu ilk sergisini 1967 yılında gerçekleştirmiştir. Yoğun olarak Pop-art, Art Deco ve Art Nouveau Revival etkisi görülen sergide "Safari" koltuk, "Superonda" (süper dalga) sedir-yatak, "Rosa imperiale" yatak serisinden (Rüya Yatakları); "Rosa d ' Arabia", "Presagio di rose", "Naufragio di rose" ve "Elettro rosa" yataklar, "Grandi luci" serisinden "Grande A" lamba (dev, sarı renkte bir A harfi üzerindeki küçük kırmızı ampüllerden oluşan lamba) ve "Arcobaleno" lamba (gök kuşağı şeklindeki dev neon lamba) yer alır.⁸ Kırmızı, sarı, turuncu, mavi gibi parlak renkler, leopar desenli kumaşlar, oryantal süslemeler ve kullanılan yapay malzemelerle adeta bir rüküşlük ya da

⁸ Domus dergisi, No:455, Ekim 1967.

Kitsch abidesi olan bu sergi, fonksiyonalizm ve pürizme Archizoom ' un karşı çıkış şeklidir.

- Resim 1.28. Archizoom tasarımı Rüya Yatakları "Rose Imperiale" serisinden "Elettro rosa" yatak 1967. Kaynak: Domus, No:455, Ekim 1967.

Superstudio ise daha içeriksel ve entellektüel bir nitelik sergilemiştir. Superstudio, Archizoom ' un tersine mimariyi bir sunuş biçimi olarak görmektedir, grup enerji ve iletişimin bağlantılı olduğu şehirlerin sonsuz anıtlar gibi tasvir edildiği projeler üretmiştir. Süper stürüktürler ve süper sistemleri mimarinin geçmişteki nosyonlarını değiştirmek için kullanmışlardır. Çalışmalarında anonimliği temsil eden bir ızgara görülür, bu ızgara ve sonsuz anıtları ne şehir için ne de doğa için kesintiye uğramamıştır. Onların dev şehir önerilerinin aksine, mobilya tasarımları benimsenmiş ve seri olarak üretilmiştir; Quaderna (1972) mobilya serisi anti-tasarımın uygulanan bir örneğidir.⁹

⁹ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/132.

Bireysel, dışavurumcu tavır:

Bu dönemde bireysel çalışmalarıyla dikkat çeken ve biraz da farklı bir yol izleyen kişilik Geatano Pesce ' dir. Pop kültüründen etkilenen, yumuşak heykellere ilgi duyan Pesce ' nin ürünleri insan ve obje arasındaki yabancılaşmayı kendine özgü bir ironiyle vurgulamaktadır. Tasarımları ölçekten kaçmış, devleşmiş, renkli, yumuşak ve absürd olarak kabul edilebilir nitelikte olmasına rağmen seri olarak üretilmiş ve satılmıştır, ancak seri üretime ve niteliksiz tüketime karşı çıkan diğer radikal grupların tek iletişim araçları yaptıkları sergiler ve radikal tasarımı destekleyen IN ve Casabella gibi dergiler olmuştur.

Pesce gibi Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşler de kendilerine özgü, deneysel ve ironik bir tasarım anlayışı ortaya koymuştur. Castiglioni kardeşler tasarımlarında "ready-made" objeleri kullanmış, tekrar tasarımlar yapmış ve yeni fonksiyonlar tanımlamışlardır.

Genç yaşta ölen dahi tasarımcı Joe Colombo ' nun her tasarımı fonksiyonun, malzemenin, teknolojinin araştırılması niteliğindedir. Sentetik malzemeyi en iyi kullanan İtalyan tasarımcı olan Colombo, geleceğin mobilyası ve mekanlarını yaratmayı amaçlamıştır, tasarımları çağının ötesindedir (Bkz. s/34,41,42,46).

Milano Trienalleri ve Eurodomus sergileri:

1964 yılında yapılan 13. Milano Trienali plastik malzeme ve çok fonksiyonlu mobilyanın egemen olduğu bir sergi olarak göze çarpar. Trienal ' in başlığı "rahatlık" olarak belirlenmiştir, bu başlık savaş sonrası sıkıntıları atlatan ve belirli bir tüketim gücüne kavuşan İtalyanların daha iyi yaşam felsefelerinin bir göstergesidir. Bu felsefenin ışığında daha seçkin, daha lüks ancak daha ulaşılabilir (orta sınıfa yönelik) mobilya tasarımına doğru bir kayış görülmektedir.

1966 yılında 1. Eurodomus sergisi düzenlenmiştir. Eurodomus sergisinde İtalyan tasarımcıların yanında yabancı ülkelerin tasarımcılarının da ürünleri sergilenmiştir, Trienaller gibi Eurodomus sergileri de İtalyan tasarımcıların ülke dışındaki tasarımcılarla iletişim kurabilmelerini, ülke dışında olan tasarım ve üretim gelişmelerini izleyebilmelerini sağlamıştır. 1. Eurodomus sergisinde Secura model otomobil için tasarlanan yeni otomobil mobilyası dikkat çekicidir, oto endüstrisi tıpkı daha önceki yıllarda olduğu gibi halen

mobilya endüstrisine yol göstermekte, ilham kaynağı olmaya devam etmektedir.

Yeni mobilya türleri ve yabancı tasarımların etkileri:

Bu dönemde diğer Avrupa ülkelerinde ve Amerika ' da da benzer bir gelişme görülmektedir, endüstriyi besleyecek orta sınıf tüketimine yönelik üretilen mobilyanın yanında, deneysel, eleştirel, ütöpik örnekler de üretilmiştir. Örneğin bu dönemde dış ülkelerde sentetik malzeme ile zenginleştirilmiş kağıt mobilya örnekleri görülmektedir, daha çok çocuklar için düşünülen bu tür mobilyanın katlanabilirlik ve depolanabilirlik özellikleri ön planda tutulmuştur, mobilya deneysel ve çoğunlukla garip görünüştür, bu tür mobilyanın ömrü uzun olmamıştır. Yine bu devrin bir özelliği olan uzay mobilyası, pnömatis sistemler ve şişme mobilya yakından izlenmiş ve İtalyan tasarımcılar arasında büyük heyecan yaratmıştır. Bu dönemde de İtalyan mobilyası üzerinde en büyük etkiyi İskandinav tasarımcılar yapmıştır.

- Resim 1.29. Jörn Utzon tasarımı oturma üniteleri ve Verner panton tasarımı "Panton" sandalye. Kaynak: Domus, No: 464, Temmuz 1968, Peter Dormer, "Design since 1945", 1993, s/131.

İtalyan mobilyası üzerinde etkisi olan başlıca tasarımcılardan biri olan Danimarka ' lı Verner Panton yeni organik, kabuksu, yumuşak mobilyanın en güzel örneklerini vermiştir, ayrıca ilk şişme bahçe ve teras mobilyasının tasarımcısıdır. 1963 yılında tasarladığı ve Unica Vaev tarafından üretilen, balon gibi şişirilebilen, transparan mavi plastikten yapılan bu tabure su üstünde yüzebilen ve hava üstünde oturma ütopyasını gerçekleştiren ilk örnek olmuştur. Rietvelt ' in "Zig-Zag" sandalyesinin plastik versiyonu olan sandalyesi ise Hermann Miller firması tarafından halen üretilmektedir ve

enjeksiyon yöntemiyle üretilen plastik sandalyeler arasında çığır açmıştır. Bir diğer Danimarka ' lı tasarımcı Jörn Utzon ' nun poliüretan köpükten yapılan ve jarse kumaşla kaplanan üç ayrı parçanın farklı şekillerde biraraya getirilmesiyle oluşan oturma elemanları istenilen uzunlukta ve şekilde bir koltuk elde edilmesini sağlamaktadır, 1968 yılında yapılan tasarım Ken Muff Larsen tarafından üretilmiştir.

Bu dönemde İtalyan tasarımcıları etkileyen bir diğer tasarımcı Fransız Olivier Mourgue ' dur. Tasarımları Paris ' li Airborne firması tarafından üretilen tasarımcı plastik köpük esaslı, organik, yumuşak mobilyaları ile dikkat çekmiştir, tasarımları fonksiyonu yeniden tanımlayan nitelikte ve yenilikçidir. 1967 ' de tasarladığı dairesel sallanan sandalye malzemesi ve formuyla bir ilktir, metal çerçeve üzerine plastik esaslı malzeme geçirilmesi metoduyla üretilen koltuk jarse kumaşla kaplanmıştır. Yine 1967 tasarımları olan "Ribbon" koltuk ve "Raft" sofa onun ilerici tasarımlarının örnekleridir, bir uçan halıyı andıran ve sekiz kişinin oturabileceği Raft sofa odadan ve kalabalıktan soyutlanma imkanı vermektedir. 1968 tasarımı olan insan biçimindeki polyester koltuklar ise Pop-art ' ın yansıması niteliğindedir.

- Resim 1.30. Olivier Mourgue tasarımı dairesel sallanan sandalye, 1967. Kaynak: Domus, No:452, Temmuz 1967.

Fransız tasarımcı Pierre Paulin ' nin 1966 yılında Artifort tarafından üretilen, metal bir strüktürün elastik bir deri oluşturacak şekilde plastik esaslı malzeme ve örgü kumaşla kaplanmasıyla yapılan "Ribbon" koltuğu ve

Bernard Govin tarafından 1968 yılında tasarlanan plastik köpük esaslı, rahat, yumuşak mobilya örneği, yerde oturmayı daha da konforlu kılmayı amaçlayan dalga koltuk Fransa ' dan gelen diğer önemli tasarımlardır.

1967 yılında İngiliz tasarımcı Roger Dean tarafından tasarlanan ve oniki poliüretan parçanın birleşmesinden oluşan yüksek bir kubbe görünümündeki "sea urchin" koltuk ve Jean Aubert, Jean Paul Jungmann, Antoni Stinco tarafından tasarlanan transparan PVC malzemeden üretilen şişme koltuklar ile ütopya niteliğindeki pnömatik yaşama ünitesi 60 ' lı yıllarda bu alanda dikkat çeken diğer tasarımlardır.

1.2.1 1960 - 1970 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar

Amadeo Cassina (Angelo Mangiarotti, Afra ve Tobia Scarpa), *Arflex* (Joe Colombo, Gio Ponti, Marco Zanuso, Cini Boeri), *C&B* (Mario Bellini, Marco Zanuso), *Comfort* (Joe Colombo), *Gabbianelli*, *Gavina* (Achille ve Pier Giacomo Castiglioni), *G.B. Bernini* (Joe Colombo, Achille ve Pier Giacomo Castiglioni), *Fontana Arte* (Gio Ponti), *Flos* (Achille ve Pier Giacomo Castiglioni), *Kartell* (Marco Zanuso, Joe Colombo), *Martinelli Luce*, *Olivetti* (Ettore Sottsass jr.), *O-Luce* (Joe Colombo), *Poltronova Frau* (Gae Aulenti), *Studio Artemide* (Vico Magistretti, Angelo Mangiarotti, Gio Ponti), *Sormani* (Joe Colombo), *Tecno*, *Zanotta* (Scollari, Lomazzi, D'Urbino, DePas, Achille ve Pier Giacomo Castiglioni, Joe Colombo).

1.2.2 1960 -1970 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler

İtalyan mobilya tasarımcıları ve mobilya endüstrisi 1950 ' lerde belirlediği deneysel tasarım ve üretim yöntemini 1960 ' larda da devam ettirmiştir. Yeni malzeme olan plastiğin çeşitli türevleri araştırılmış, geliştirilmiş ve uygulama alanları genişletilmeye çalışılmıştır. Bu dönem mobilyasında rahatlık, yumuşaklık, hafiflik, depolanabilirlik, kabuksu organik tasarım ön plandadır, "Soft Design" yani Pop kültürünün bir yansıması olan ve Pop yumuşak heykellerini anımsatan tasarımlar sıkça görülmektedir. Bu aşamada bir ayırım yapmak gerekir, İtalyan tasarımcıların bir kısmı yeni plastik malzemenin olanaklarını zorlayarak, seri üretime uygun, fonksiyonel, seçkin mobilyalar tasarlama yolunu seçerken, bir kısım tasarımcı da Pop kültürünün ve 60 ' lı yılların ikinci yarısında ortaya çıkan radikal tasarım akımlarının etkisiyle, fonksiyonu çok net belli olmayan, başka nesnelere atıfta bulunan, hem iç mekanda hem dış mekanda

kullanılabilecek, insan ölçeğinden kaçmış, dev boyutlarda mobilya örnekleri vermişlerdir.

Endüstriyel üretime yönelik seçkin mobilya tasarımları:

Birinci grup mobilya örneklerini veren tasarımcılar içinde; Gio Ponti, Angelo Mangiarotti, Marco Zanuso, Afra ve Tobia Scarpa, Mario Bellini, Enzo Mari, Sergio Asti, Sergio Favre, Cini Boeri, Vico Magistretti sayılabilir.

Radikal tavrı yansıtan mobilya tasarımları:

İkinci grup mobilya örneklerini veren tasarımcılar arasında, radikal akımın lideri Ettore Sottsass, Ugo La Pietra, radikal tasarım grupları Archizoom, Superstudio (Bkz. s/27-29) sayılabilir.

Bireysel, dışavurumcu tavrı yansıtan mobilya tasarımları:

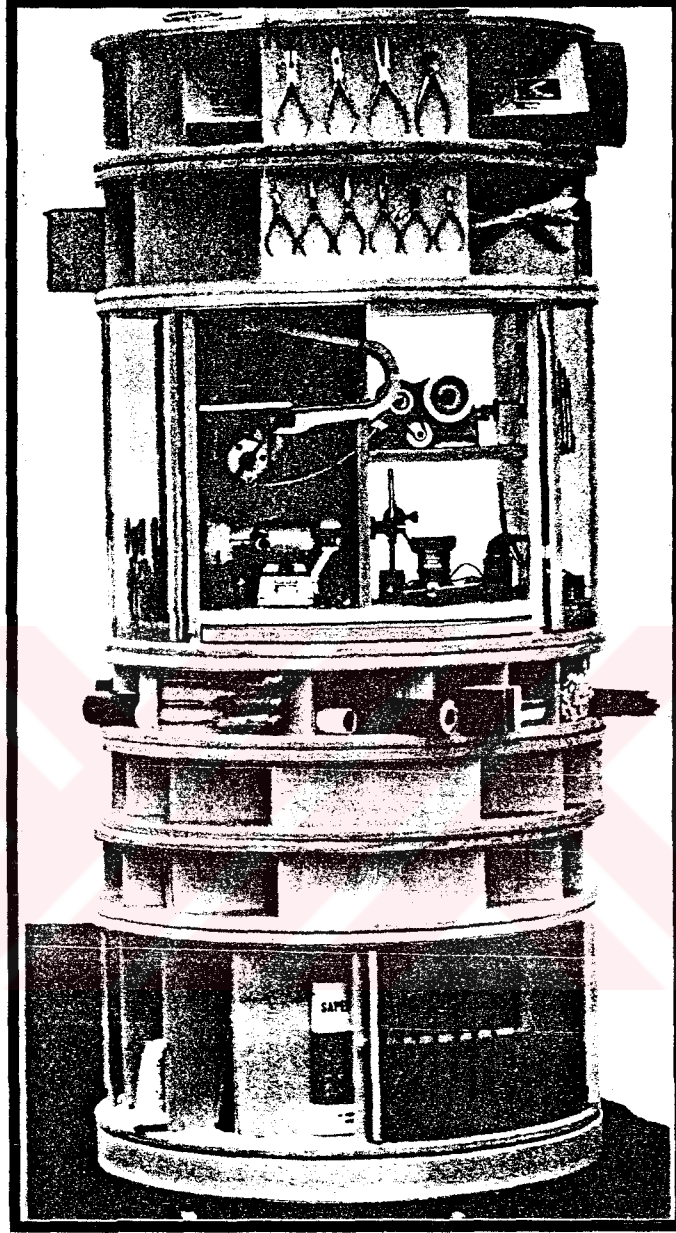
İtalyan tasarımı için bir fenomen sayılan Joe Colombo (Bkz. s/30), Pop kültürünü, karşı hareketi ve ironik yaklaşımı benimseyen ancak radikal grupların aksine endüstriyi reddetmeyen, tasarımları seri olarak üretilen Geatano Pesce (Bkz s/30)ve deneysel, ilerici ve ironik olarak nitelendirebileceğimiz tasarımlarıyla dikkat çeken Castiglioni (Bkz. s/30) kardeşler her iki grubuda da yaklaşan ancak bu grupların felsefelerine hizmet etmeyen tasarımlar yapmışlardır.

Çok fonksiyonlu mobilyalar:

1950 ' lerde Gio Ponti ' nin yaptığı çok fonksiyonlu yatak başucu gibi, bu dönemde de kendi öz fonksiyonu yanında, aydınlatma, depolama, iletişim gibi yan fonksiyonları da üstlenebilen kendi kendisine yeten yaşama alanı halinde düşünebileceğimiz mobilyalar üretilmiştir. Bu çok fonksiyonlu mobilyaların bir diğer özelliği ise çoğunlukla açılır kapanır olması ve kapatıldığında aldığı son derece basit geometrik formla tüm bu işlevleri saklayabilmesidir.

Bu tür mobilyanın en güzel örneklerini dönemin dahi çocuğu olarak adlandırılan ve genç yaşta ölümüyle İtalyan tasarım tarihinde bir efsane haline gelen Joe Colombo vermiştir (Bkz. s/35,46). Joe Colombo yaşadığı dönemin tasarım anlayışının çok üzerinde çalışmalar yapmıştır, daima ilerici, optimist, deneysel ve yenilikçi olmuştur, plastik malzemeyi en iyi kullanan tasarımcılardan biridir. 13.Trienal ' de sunduğu "Cucina Minima"

çok fonksiyonlu, kapatıldığına bir kutu görünümünü alan mini mutfak ve "Torre" kule şeklide, birbiri üzerinde dönen disklerden oluşan alet dolabı çok fonksiyonlu mobilyanın ilginç örnekleridir.

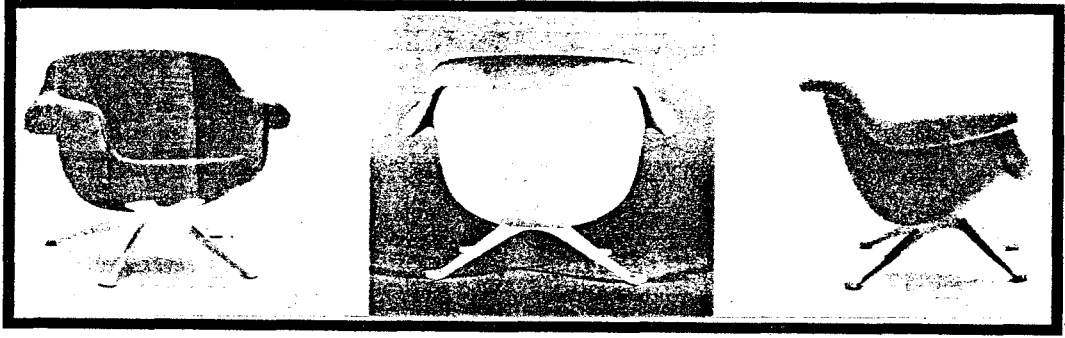
• Resim 1.31. Joe Colombo tasarımı "Torre" alet dolabı. Kaynak: Domus, No:418, Eylül 1964.

1.2.2.1 Oturma elemanları

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

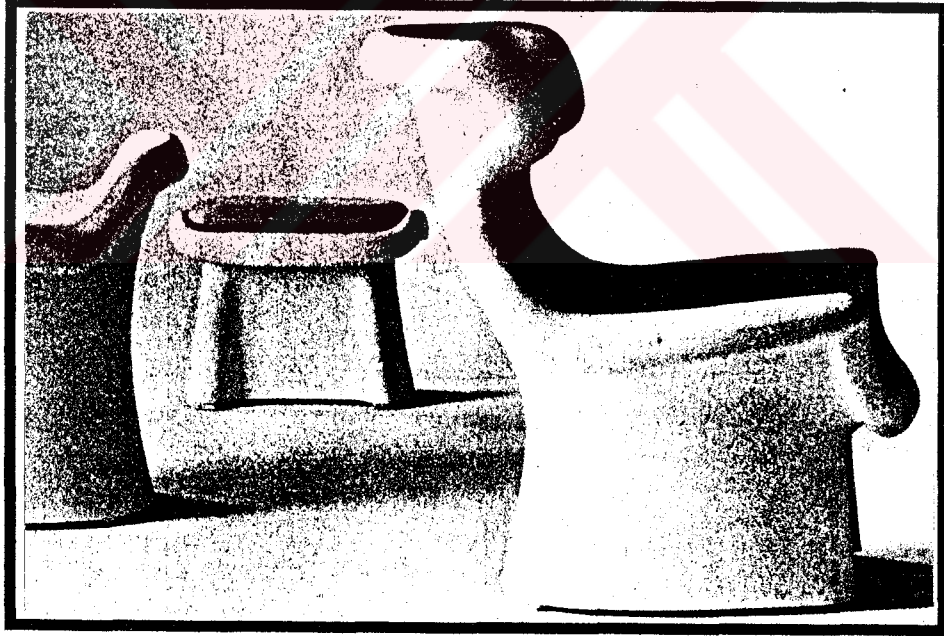
1963 yılında Angelo Mangiarotti sentetik malzemenin kullanımıyla ilgili deneysel tasarımlara, polistren köpük esaslı, kabuksu koltuk tasarımı ile yeni bir örnek kazandırmış, bu tasarım Amadeo Cassina tarafından üretilmiştir. Bu koltuk tasarımında dış kabuğu oluşturan polistren köpük granüler, gevşek bir malzeme olduğundan kalınlık istenilen şekilde ayarlanabilmekte, böylece sertliği arttırıcı ekstra bir malzemeye gerek

kalmaksızın dayanıklılık sağlanabilmektedir, ayaklar ise alüminyumdan üretilmiştir.

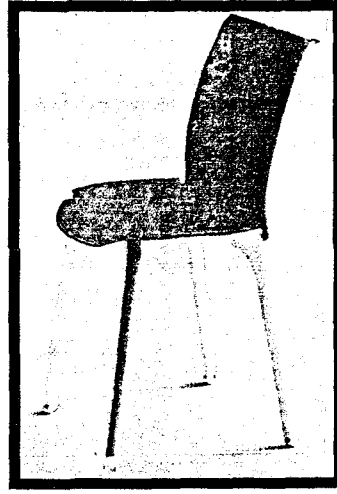
- Resim 1.32. Angelo Mangiarotti tasarımı, Amadeo Cassina tarafından üretilen polistren kabuk koltuk, 1963. Kaynak: Domus, No:403, Haziran 1963.

Sentetik malzemeler ve üretim tekniklerindeki gelişme bir mobilyanın tamamiyle sentetik malzemeyle ve tek seferde üretilmesi hedefini ortaya koymuştur. 1965 yılında Angelo Mangiarotti polistren köpüğün imkanlarını kullanarak altı kabuksu koltuk tasarlamıştır, bu koltuklarda polistrenden başka bir malzeme kullanılmamış ve mobilya tek seferde üretilmiştir. Koltuklar hafif, dayanıklı, basit organik mobilya örnekleridir.

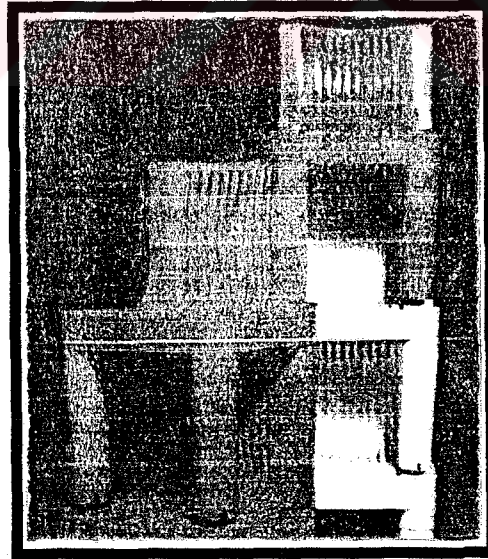
- Resim 1.33. Angelo Mangiarotti tasarımı kabuk koltuklar, 1965. Kaynak: Domus, No:430, Eylül 1965.

Marco Zanuso, 1963 yılında oto endüstrisinden öğrendiği teknikler yardımıyla katlanmış ve preslenmiş metalden yapılan "Lambda" sandalyeyi tasarlamıştır, sandalye Gavina firması tarafından üretilmiş, konstrüksüyon prensibi enjeksiyonlu plastik mobilyalara örnek oluşturmıştır.

- Resim 1.34. Marco Zanuso tasarımı, Gavina firması tarafından üretilen "Lambda" sandalye, 1963. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/37.

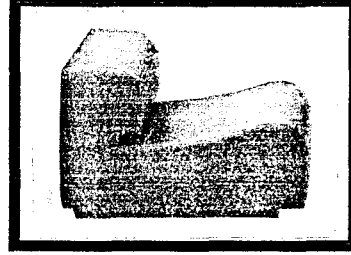
Bu dönem mobilyasında görülen bir diğer özellik ise pek çok tasarımın üst üste depolanabilir nitelikte olmasıdır. 1963 yılında Marco Zanuso ve Richard Sapper ' ın ortak tasarımları olan ve Kartell firması tarafından enjeksiyon yöntemiyle üretilen, polietilen esaslı çocuk sandalyesi bunun bir örneğidir. Zanuso ' nun bu ilk plastik çalışması 1964 Compasso d'Oro ödülünü almıştır. Bunun yanında Zanuso kontrplak ve metalle olan çalışmalarına devam etmiş ve seçkin İtalyan tasarımının örnekleri olan "four line" ve "wood line" koltuklarını tasarlamış ve bu koltuklar Arflex firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.35. Marco Zanuso ve Richard Sapper tasarımı, Kartell tarafından üretilen çocuk sandalyesi. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/85.

1967 yılında Cini Boeri çok fonksiyonlu mobilyaya yeni bir örnek kazandırmıştır. Bu çok fonksiyonlu koltuk kendi bünyesindeki lamba, kitaplık , cep ve telefon sayesinde yerinden hiç kalkmadan kişiye okuma,

yazma ve iletişim kurma imkanı sağlamaktadır. Aynı yıl içerisinde Cini Boeri tamamen katı poliüretan köpükten ve tek seferde üretilen, elastik kumaş kaplı "Bobo" blok koltuk tasarımıyla bu tür mobilyanın ilk örneklerinden birini vermiştir.

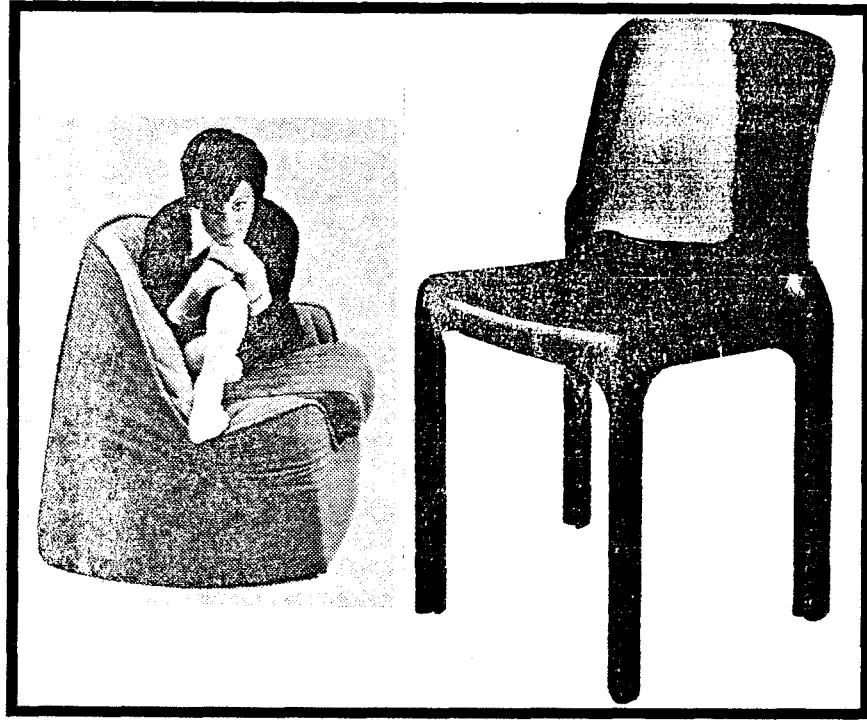
- Resim 1.36. Cini Boeri tasarımı, Arflex tarafından üretilen "Bobo" koltuk, 1967. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/105.

1967 yılında C&B firması tarafından üretilen Mario Bellini tasarımı, birbirine eklenebilen, uzatılabilen seri mobilyanın ilk örneklerinden olan "Amanta" koltuk dönemin en popüler tasarımlarından biri olmuştur. Aynı şekilde seri mobilyanın ilk örneklerinden olan, Marco Zanuso tasarımı "Lombrico" koltuk fiberglas stürüktüre sahiptir, bu tasarım da aynı yıl C&B firması tarafından üretilmiştir. Cesare Leonardi ve Franca Stagi tasarımı olan ve Elco firması tarafından bu yıl üretilen "Dondolo" sallanan sandalye ise sert plastik tasarımının en iyi örneklerinden biridir.

- Resim 1.37. Mario Bellini tasarımı "Amanta" koltuk, Cesare Leonardi ve Franca Stagi tasarımı "Dondolo" sallanan koltuk, 1967. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986, Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/109.

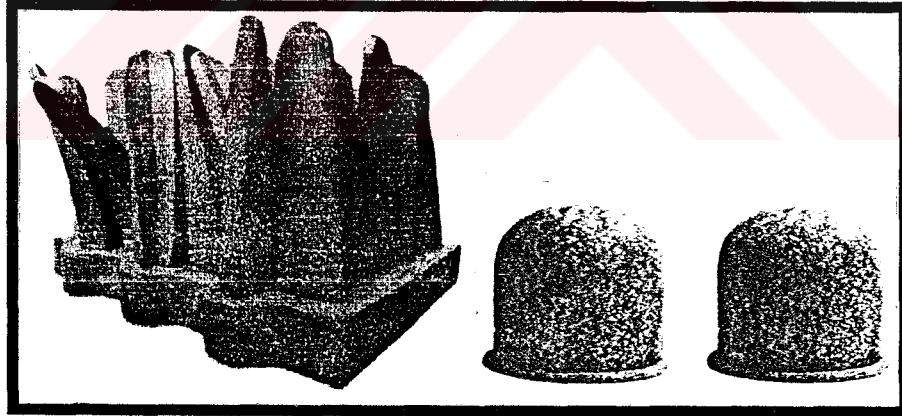
1968 yılında Afra ve Tobia Scarpa tasarımı olan "Soft" koltuk Amadeo Cassina tarafından üretilmiştir. Ancak bu koltuk isminin çağrıştırdığı gibi Pop kültürün bir yansıması değildir, rahatlığı ve konforu ön plana çıkaran İtalyan dönem mobilyasının bir türevidir, koltuk tamamen plastik esaslı malzemeden üretilmiştir.

- Resim 1.38. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Soft" koltuk ve Vico Magistretti tasarımı Artemide tarafından üretilen "Selene" sandalye, 1968. Kaynak: Domus, No:460, Mart 1968, Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/85.

Vico Magistretti tasarımı olan "Selene" sert plastik sandalye 1968 yılında Studio Artemide tarafından üretilmiştir.

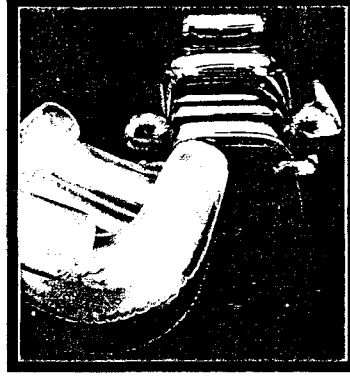
Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

- Resim 1.39. Ceretti, Derossi ve Rosso tasarımı, Gufram tarafından üretilen "Pratone" sedir, 1962 ve "Puffo" tabure, 1968. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/100, Domus, No:513, Ağustos 1972.

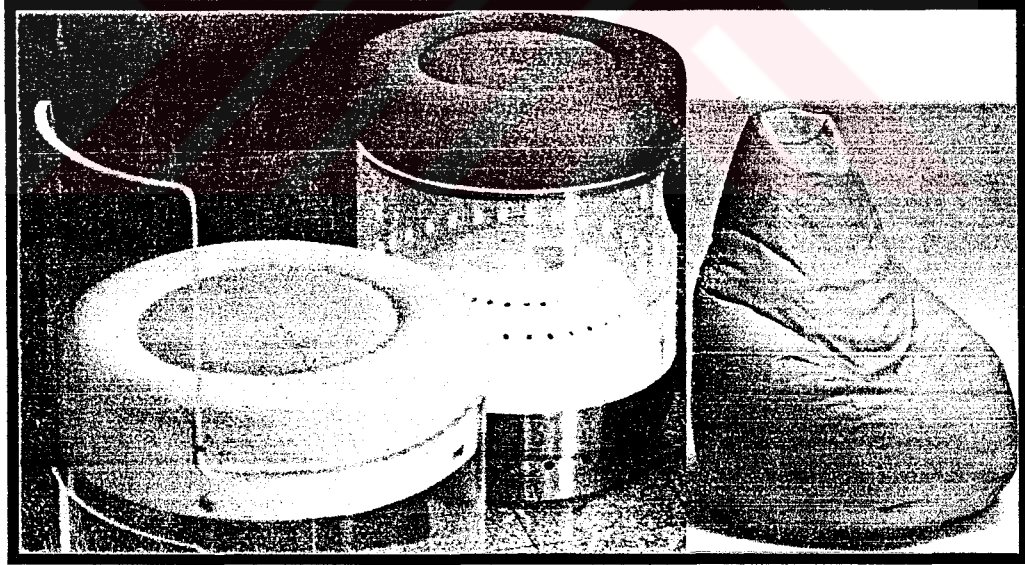
1962 yılında İtalya ' da Giorgio Ceretti, Piero Derossi, ve Ricardo Rosso Pop-art etkisindeki İtalyan tasarımının ilk örneği olan "Pratone" (çim) sediri tasarlamıştır ve bu Softdesign örneğini Gufram üretmiştir. Yeşil renkli köpük plastikten yapılan ve ilk bakışta fonksiyonu anlaşılmayan bu mobilyada, çim görüntüsünü oluşturan köpük parçalar üst üste yığıldığında büyük bir kullanma alanı elde edilmektedir. 1968 tasarımı olan ve Gufram tarafından üretilen "Puffo" poliüretan köpük tabure, ilk bakışta fonksiyonu

anlaşılmayan, hem iç, hem dış mekanda kullanılabilecek bir Softdesign örneğidir.

- Resim 1.40. Scolari, Lomazzi, D'Urbino, DePas tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Blow" şişme koltuk, 1967. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

Bu dönemde pnömatik sistemlere duyulan ilgi ve şişme sistemler üzerinde yapılan çalışmalar İtalyan tasarımcılar üzerinde etkisini göstermiştir. 1967 ' de C. Scolari, P. Lomazzi, D. D'Urbino ve J. DePas şişme, transparan PVC koltuk "Blow" u tasarlamışlardır, iç mekanda ve dış mekanda kullanılabilen, karada ya da suda rahatlıkla oturmayı sağlayan, yüzebilen bu koltuk, türünün ilk örneklerinden biridir ve Zanotta firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.41. Cesare Casati ve Emanuele Ponzio tasarımı pleksiglas sandalye ve tabure 1968, Gatti, Paolini ve Teodoro tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Sacco" koltuk 1969. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/84, s/100.

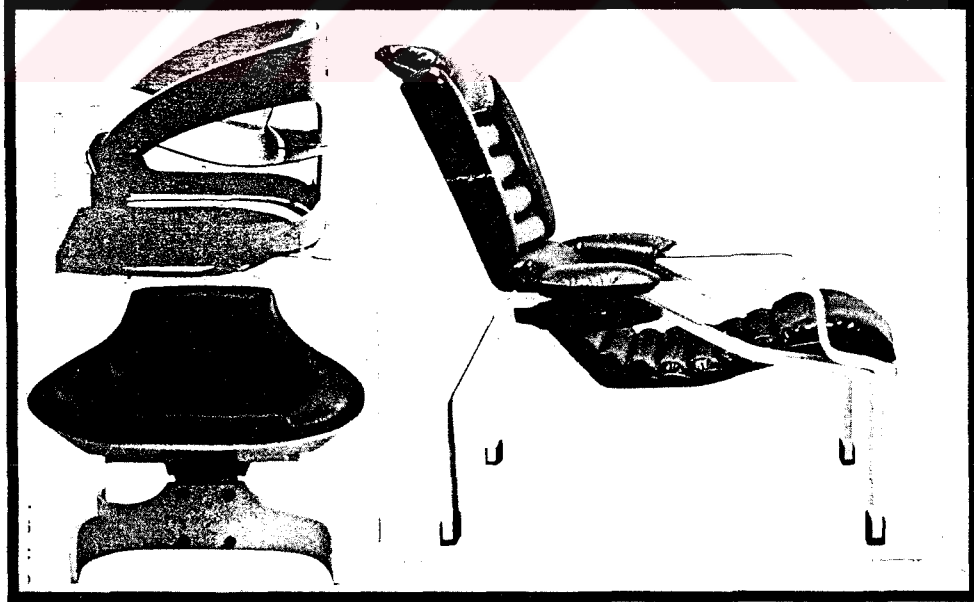
1968 yılında Cesare Casati ve Emanuele Ponzio, Bolzano ' daki bir gece kulübü için, Pop kültürü etkisinde ve Phsycedelic akımının izlerinin hakim olduğu, pleksiglas sandalye ve tabureyi tasarlamıştır, taburenin içinden gelen ultraviyole ışık Phsycedelic etkiyi sağlamaktadır.

1969 yılında Piero Gatti, Cesare Paolini ve Franco Teodoro ' nun ortak tasarımı olan ve Zanotta firması tarafından üretilen "Sacco" koltuk 60 ' ların yumuşak mobilyasının halka ekonomik bir fiyattan ulaşmasını sağlamış ve kısa zamanda benimsenmiş, endüstriye en büyük zaferlerinden birini kazandırmıştır.

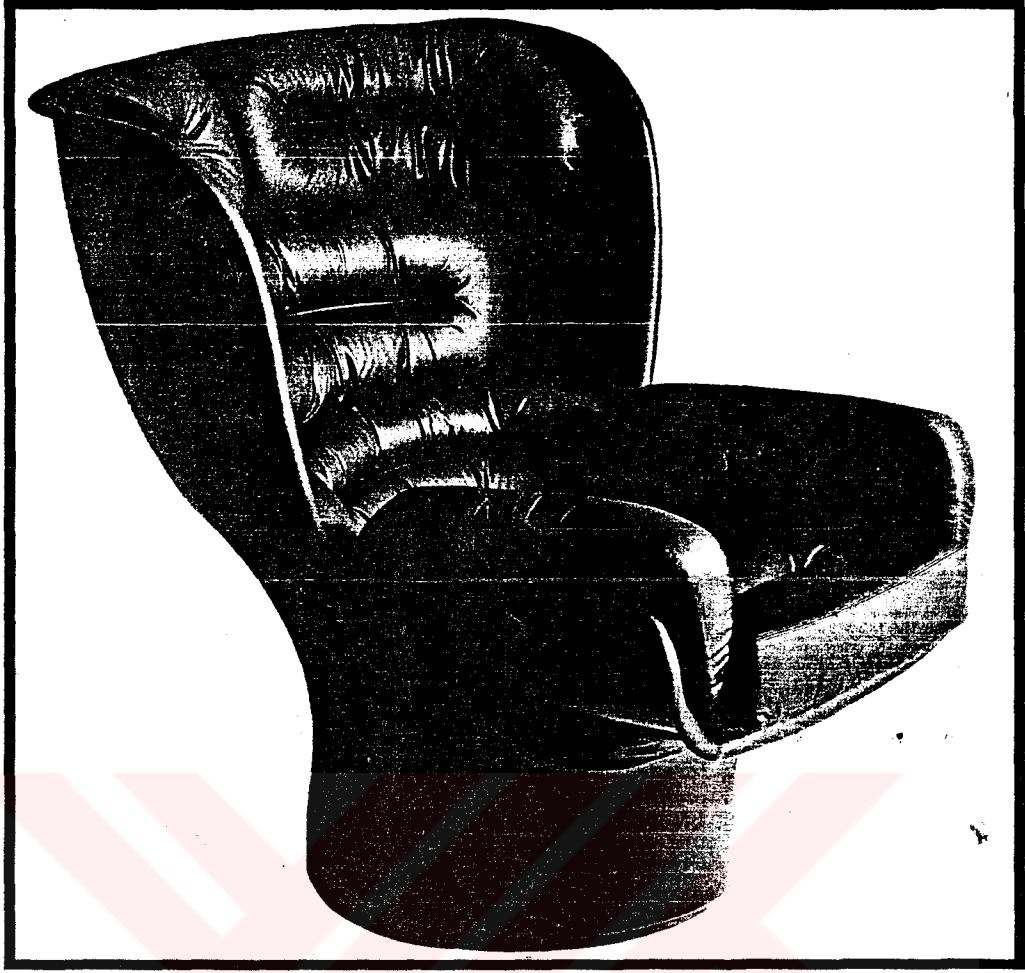
Bireysel, dışavurumcu tavrı yansıtan tasarımlar:

1964 yılında Joe Colombo tarafından tasarlanan "Rol" koltuk plastik esaslı malzeme ile metalin adeta soyut bir heykel görünümünde birleştiği, o güne kadar örneğine rastlanmamış bir tasarımdır, "Model 4801/5" kontrplak koltuk da aynı yıl tasarlanmıştır.

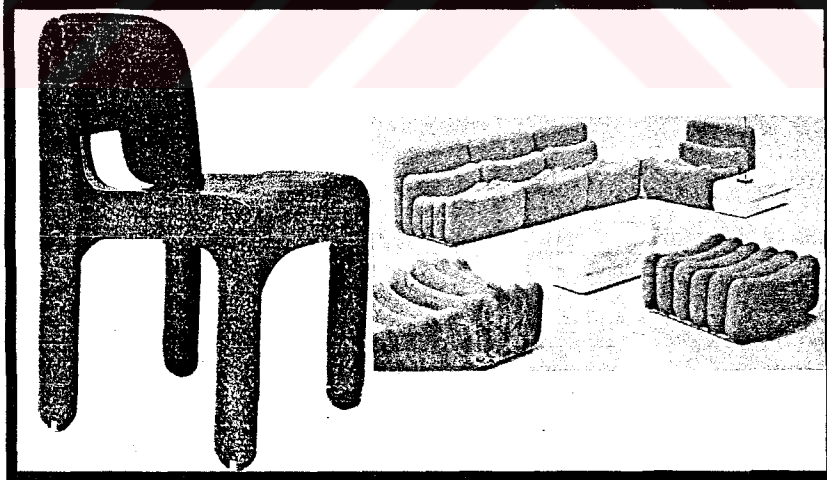
1965 yılında Comfort firması Joe Colombo ' nun tasarımlarından oluşan bir seri oluşturmuştur, bu seride yer alan tasarımlar; "Elda 1005" koltuk, "Sella 1001" koltuk, "Supercomfort 1000" koltuk, "Golf Club 1002" koltuk, sofa, puf ve masadır. Tüm bu tasarımlar Joe Colombo ' nun plastik esaslı malzemeye ve kontrplağa ne kadar hakim olduğunu göstermektedir, plastik esaslı malzemeyi hem sert kabukta hem de yumuşak döşeme oluşumunda başarıyla kullanmıştır. Bu seride yer alan tasarımlar Colombo ' nun geleceğin yaşamına dair optimistik düşüncelerini ve heykelsi tasarım anlayışını yansıtır.

- Resim 1.42. Joe Colombo tasarımı "Modello 4810/5" kontrplak koltuk 1964, Comfort serisinden "Sella 1001" ve "Supercomfort 1000" koltuklar 1965. Kaynak: Domus, No:421, Aralık 1964, Domus, No:427 , Haziran 1965.

- Resim 1.43. Joe Colombo tasarımı, Comfort tarafından üretilen "Elda 1005" koltuk, 1965. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/103.

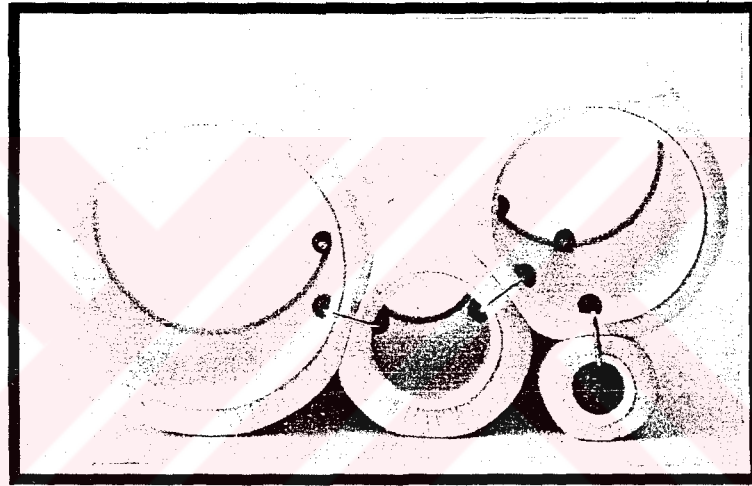

- Resim 1.44. Joe Colombo tasarımı, Kartell tarafından üretilen "Modello 4860" sandalye, 1967 ve Sormani tarafından üretilen "Additional System" oturma üniteleri, 1968. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/85, s/44.

1967 yılında Kartell firması tarafından üretilen ve depolanabilirlik özelliğine sahip olan "Modello 4860" sandalye enjeksiyon yöntemiyle ABS plastikten üretilmiştir ve ayaklara eklenebilen parçalar sayesinde oturma yüksekliği değişebilmektedir. Colombo bu tasarımında mobilyaya farklı bir değişkenlik kazandırmıştır, aslında bir yemek sandalyesi olan Modello

4860, alçak bir oturma elemanı ya da bir bar sandalyesi haline gelebilmektedir. 1968 tasarımı olan ve Sormani firması tarafından üretilen, farklı yüksekliklerde dilimlerin çeşitli şekillerde biraraya getirilmesi ile oluşturulan "Additional System" modüler oturma üniteleri 14. Milano Trienali ' nde sergilenmiştir.

Joe Colombo ' nun 1969 yılı tasarımları "Brillo" bar sandalyesi ve "Tube" koltuktur. Zanotta firması tarafından üretilen Brillo, paslanmaz çelik tüp kolon, poliyester taban ve poliüretan döşemeden oluşmaktadır. Flexiform firması tarafından üretilen Tube ise PVC tüplerin poliüretan ile sarılıp, kumaşla kaplanmasıyla oluşturulan silindirik parçaların istenilen şekilde klipslerle birleşmesinden oluşan, biçimde serbestlik sağlayan farklı bir tasarımıdır.

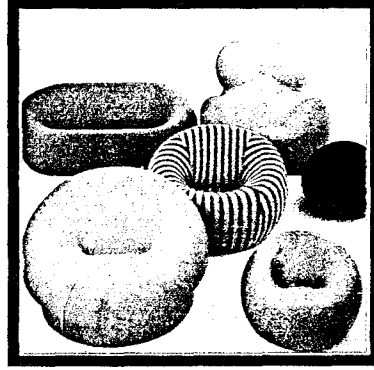

- Resim 1.45. Joe Colombo tasarımı, Flexiform tarafından üretilen "Tube" koltuk, 1969. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/103.

Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşlerin farklı tasarım anlayışı 1966 yılında yaptıkları tasarımda görülebilir. Castiglioni kardeşler insanın aya ayak basması olayından etkilenişlerini "Allunaggio" (aya iniş) bahçe sandalyesiyle ifade etmişlerdir. Son derece basit ancak garip görünümlü olan mobilya işlevseldir ve Zanotta tarafından üretilmiştir.

İtalyan radikal tasarımının bir parçası olan ancak endüstriyle barışık kalan Geatano Pesce ' nin UP 7 serisi 1969 yılında C&B firması tarafından üretilmiştir. Poliüretan üzerine stretch kumaş kaplanmasından oluşan bu serinin en büyük özelliği vakumlanmış olarak satışa sunulmuş olmasıdır. Softdesign örneği olan bu mobilyalar hacimlerinin onda birine indirgenecek şekilde vakumlandıktan sonra satılmakta, alıcı mobilyayı koltuğunun altına alıp, rahatça evine götürebilmekte ve daha sonra paketi açışıyla birlikte mobilyası kendiliğinden normal hacmine ulaşarak kullanılır hale

gelmektedir. Sadece bu serinin 7. parçası olan dev poliüretan ayak diğerleri gibi vakumlanmaya müsait değildir.

- Resim 1.46. Geatano Pesce tasarımı, C&B tarafından üretilen "UP serisi 1-6", 1969. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

1.2.2.2 Masalar ve depolama elemanları

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

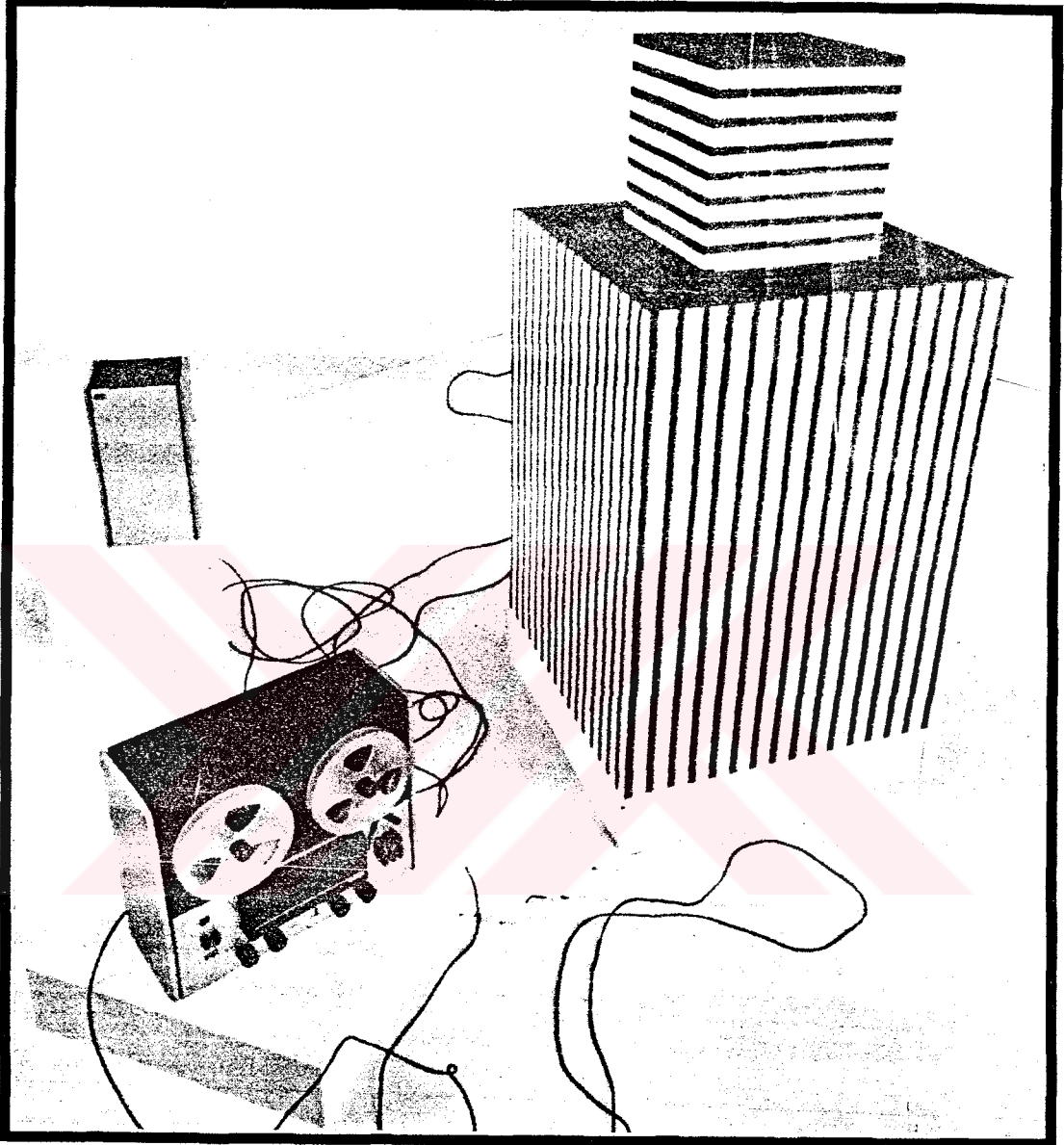
Bu dönemde çok fonksiyonlu mobilyanın yanında, farklı şekillerde kullanılabilen "multi-use" mobilya da görülmektedir. Angelo Mangiarotti 'nin 1965 tasarımı olan ahşap paneller ve metal stürüktürden oluşan sade ve rasyonel mobilya serisi, dolu-boş kompozisyonu, rafları ve kapaklı bölümleriyle bu tür mobilyaya örnek oluşturur. Baskın bir formu olmayan, değişkenlik sağlayabilen ve istenildiği şekilde kullanılabilen mobilya dönem mobilyasının farklı bir örneğidir.

1966 yılında daha rahat, lüks ve seçkin bir yaşam özlemi içinde tasarım yapan Marco Zanuso kırmızı lake, tekerlekli servis masası, tekerlekli TV koltuğu ve TV setinden oluşan bir yaşama odası mobilyası tasarlamış ve mobilyalar Arflex firması tarafından üretilmiştir.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

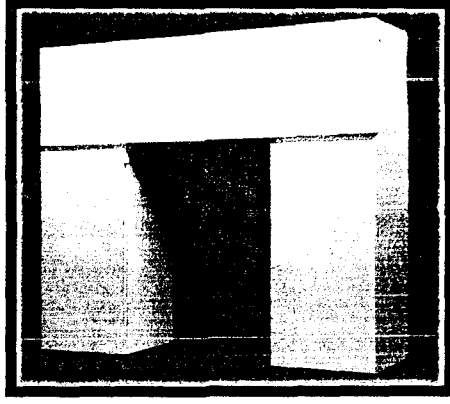
Ettore Sottsass 'ın "Mobilya 1966" dolap serisi radikal tavrın bir bildirimi, anti-tasarım hareketinin ve anti-mobilyanın ilk örnekleridir. Renkli laminat malzeme ve parlak aykırı renklerden oluşan, izleyiciyi dehşete düşüren bu tasarımlar Memphis ' e kadar uzanacak uzun bir yolun ilk adımlarıdır. Sottsass birer bildiri niteliğindeki tasarımlarını sergilemekte farklı bir yol izlemiştir. Sergide, beyaz bir çekmece kulesinin yanında yere saçılmış günlük botlar; siyah, beyaz, kırmızı bir kule, bir çamaşır makinesi ve bir ayakkabı dağı; siyah yüzey üzerinde altın şeritlerden oluşan bir konstrüksüyon yanında karpuz parçaları ve köpük plastik taşlar; mavi - beyaz şeritli bir anti mobilya ve ortaya saçılmış kablolarıyla sıradan bir teyp

görmektedir. Pop kültürünün günlük hayatla sanatı iç içe geçirme felsefesi izlenmiş, sıradanlık ve sanat arasındaki ayrımın kapatılması amaçlanmıştır.

- Resim 1.47. Ettore Sottsass jr. tasarımı "Mobili 1966" serisinden bir anti-mobilya, 1966. Kaynak: Domus, No: 449, Nisan 1967.

Ettore Sottsass 1968 yılında ayarlanabilir çalışma yüzeyine sahip, beyaz laminat "Nefertiti" dolabı tasarlamış, dolap Poltronova firması tarafından üretilmiştir.

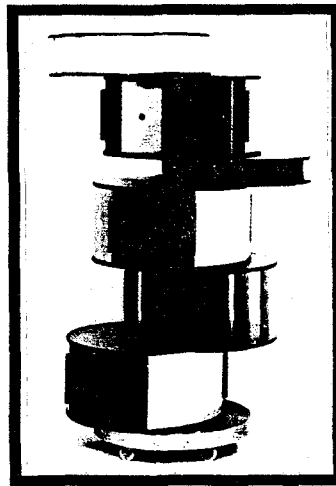

- Resim 1.48. Ettore Sottsass jr. tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Nefertiti" dolap, 1968. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/148.

Bireysel, dışavurumcu tavrı yansıtan tasarımlar:

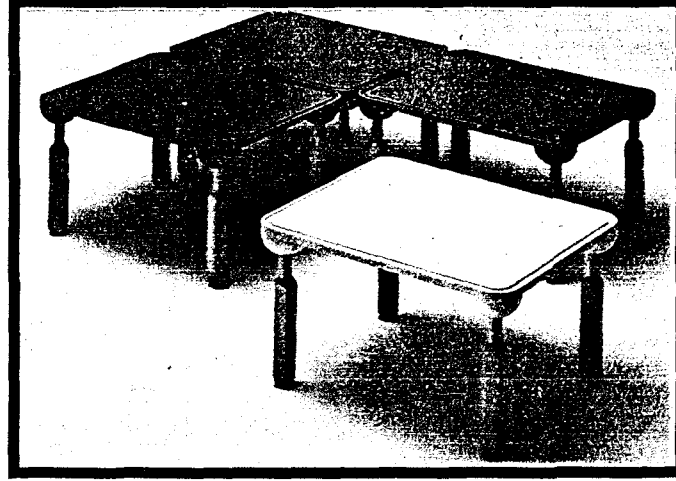
1965 yılında Colombo ' nun çok fonksiyonlu mobilyasının bir örneği olan, aydınlatma, kitaplık, pikap, plak dolabı, radyo, bar, çekmeceler, kül tablası, pipoluk ve gazeteliği kapsayan bir yaşama alanı oluşturan dolap Arflex firması tarafından üretilmiştir.

1966 yılında Joe Colombo çok fonksiyonlu mobilyasının yeni örneklerini vermiştir. Bunlardan ilki bavul gibi kapatılabilen ve kapatıldığında 140x96x67 cm ' lik basit bir kutu haline gelen çok fonksiyonlu gardroptur. Altı parçalı bu gardropta; kül tablası, dikey olarak sürülebilen ayna, barometre, termometre, saat, elektrikli aletler için kontrol tablası ve sigortalar bulunmaktadır. İkinci örnek ise çok fonksiyonlu bir kuleyi andıran ve birbiri üzerine binen döner disklerden oluşan "Combi Center" dır, bu tasarım Bernini firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.49. Joe Colombo tasarımı, Bernini tarafından üretilen "Combi Center", 1966. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşler 1965 yılında lake ahşap yüzeyli "Cacciavite" (Tornavida) masayı tasarlamış, masa Bernini firması tarafından üretilmiştir.

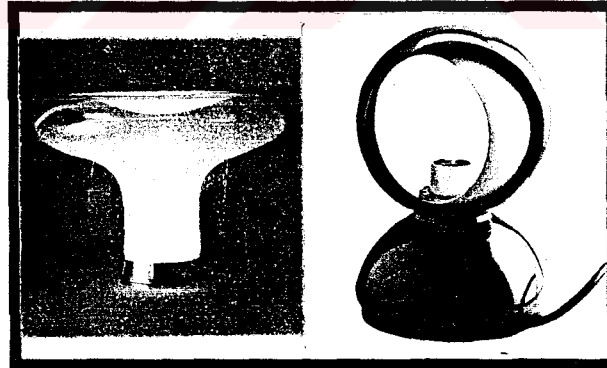

- Resim 1.50. Castiglioni kardeşlerin tasarımı, Bernini tarafından üretilen "Cacciavite" masa, 1965. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/131.

1.2.2.3 Aydınlatma armatürleri

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

Angelo Mangiarotti tasarımı olan cam kabuk lamba "Lesbo" ve Vico Magistretti tasarımı olan içteki döner kabuğuyla ışık kontrolü ve yönlendirme sağlayan "Eclisse" (Tutulma) lamba 1967 yılında Studio Artemide tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.51. Studio Artemide tarafından üretilen Angelo Mangiarotti tasarımı "Lesbo" ve Vico Magistretti tasarımı "Eclisse" lambalar, 1967. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/165, Domus, No:675, Eylül 1986.

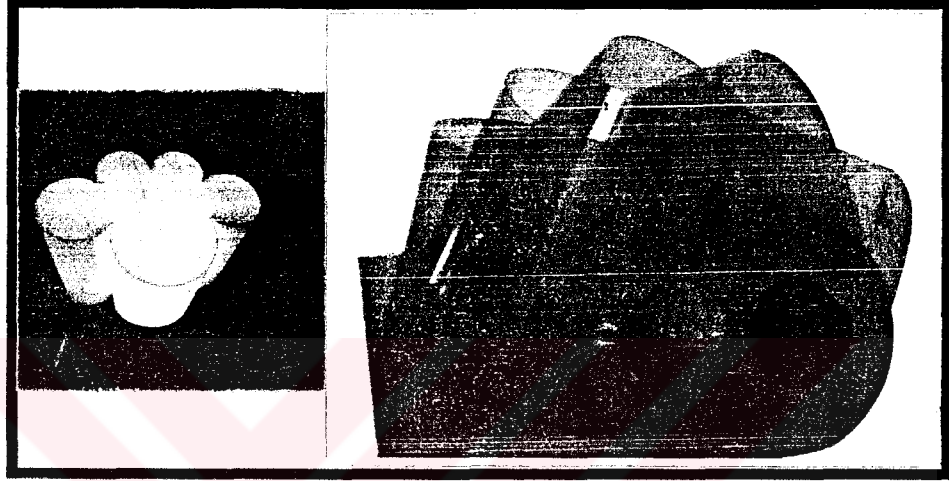
Pop kültürü etkisinde, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

1968 yılında Cesare Casati ve Emanuele Ponzio ' nun Pop-art lamba tasarımı "Pillula" (Hap) Poteur firması tarafından üretilmiştir. Sert plastikten üretilen, ağırlık merkezi farklı eğimlerde sabit kalmayı

sağlayacak şekilde ayarlanmış olan bu lamba o dönemin en popüler unsuru olan uyuşturucu hapın dev boyutlara getirilmiş halidir.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

Superstudio ' nun 1966 yılında tasarladığı altın ve beyaz renkte, pleksiglas bir lamba olan "Passiflora" (İhtiras Çiçeği) ve 1967 ' de tasarladığı dönel, transparan, plastik esaslı kemerlerin bir merkezde birleşmelerinden oluşan "Gerphe" masa ve yer lambası Poltronova firması tarafından üretilmiştir.

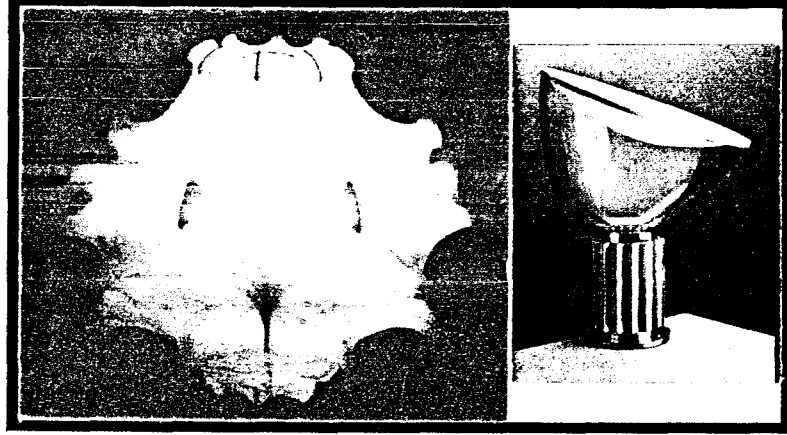
- Resim 1.52. Superstudio tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Passiflora", 1966 ve "Gerphe", 1967 masa lambaları. Kaynak: Albrecht Bangert , "Italian Furniture Design", 1988, s/164, s/160.

Bireysel, dışavurumcu tavrı yansıtan tasarımlar:

1960 yılında Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşler yapılmış olanı yeniden tanımlama felsefeleri doğrultusunda George Nelson ' un 1952 tasarımı olan lambanın yeni bir yorumunu, yine aynı tür malzemeyi kullanarak yapmıştır, "Cocoon" lamba, hafif, çelik bir konstrüksüyunun desteklediği plastik filmin sonradan spreylenecek sabitleştirilmesinden oluşmaktadır ve Merano firması tarafından üretilmiştir. Nelson 'nun lambasında formu stürüktür belirlerken, burada çerçeve forma sadece belirli noktalardan destek vermektedir, form daha serbesttir.

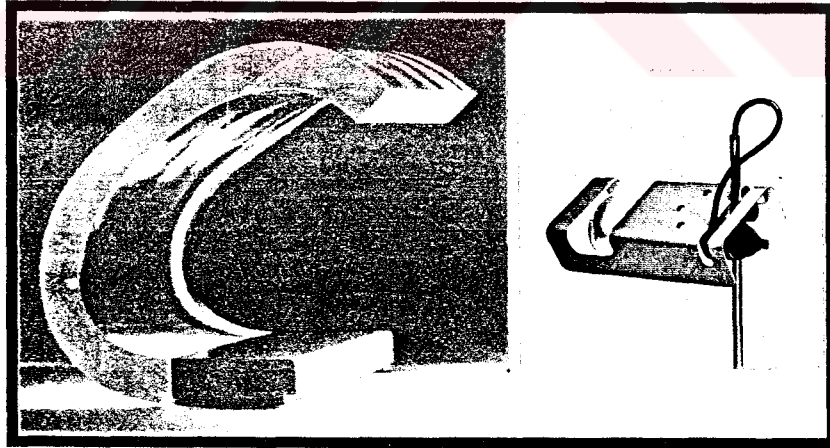
Achille ve Pier Giacomo Castiglioni kardeşlerin 1962 yılı tasarımı olan ve Flos firması tarafından üretilen "Arco" yer lambası, mermer parça içine saklanmış transformatörü, paslanmaz çelik yayı ve kromajlı alüminyum yarı küresel gölgesi ile dev boyutta, adeta mekanda kendi egemenliğini kuran bir süper lambadır. Yine aynı yılın tasarımı olan "Tailo" yer lambası Castiglioni kardeşlerin "ready-made" obje kullanma felsefelerinin bir örneğidir ve Flos tarafından üretilmiştir. Amerikan oto endüstrisinden

direkt olarak alınarak kullanılan reflektörü, açıkta giden kabloları ve tabana yerleştirilmiş, gizlenmemiş transformatörüyle "Tailo" orijinal bir Castiglioni tasarımıdır. Aynı yılın tasarımı olan ve yine Flos tarafından üretilen "Taccia" masa lambası, lake metal reflektör ve cam gölgelikten oluşmakta, endirekt aydınlatma sağlamaktadır.

- Resim 1.53. Castiglioni kardeşlerin tasarımı, Merano firması tarafından üretilen "Cacoon" lamba, 1960 ve Flos tarafından üretilen "Taccia" lamba, 1962. Kaynak: Domus, No:373, Aralık 1960, Domus, No:675, Eylül 1986.

1964 yılında Joe Colombo ' nun akrilik esaslı lamba tasarımı 13. Milano Trienali ' nde altın madalyayı kazanmış ve O-Luce tarafından üretilmiştir. Colombo ' nun tasarımı olan ve formuyla zarif bir heykeli andıran "Spider" lamba 1965 yılında O-Luce firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.54. Joe Colombo tasarımı, O-Luce tarafından üretilen akrilik esaslı lamba, 1964 ve "Spider" lamba, 1965. Kaynak: Domus, No:421, Aralık 1964, Domus, No:675, Eylül 1986.

2. 1970 - 1990 YILLARI ARASINDA İTALYAN MOBİLYA TASARIMI

1970 ' lere, gelişen endüstrisi, dünya çapında tasarımcıları, tasarım dünyasının takip ettiği Trienalleri ve tasarım dergileriyle lider konumda giren İtalya 60 ' lı yıllarda başlayan radikal akımların uzantılarıyla birlikte çok renkli ve zengin bir yirmi yıl yaşamıştır. Bu yirmi yıllık dönem içerisinde endüstriyel üretime yönelik tasarımlar, Pop kültürü etkisi, radikal gruplar ve deneyler, el işçiliği ile geleneksel malzeme ve üretim yöntemlerinin kullanılmasıyla yapılan tasarımlar bir arada görülebilmektedir. Özellikle radikal tasarım cephesindeki sürekli dinamizm ve bu dinamizmin getirdiği deneysel tasarım patlaması ilgi çekicidir. Son on yıl ise Postmodernizm ve globalleşme etkisiyle bir çok seslilik dönemi olmuştur ve çağdaş dünya şartlarının tasarım alanındaki yansıması olarak görülebilir. Bu sebepten ötürü radikal hareketlerin ağırlıkta olduğu 70 ' li yıllar ve Postmodernizm ' in etkin olduğu 80 ' li yıllar ayrı ayrı incelenecektir.

2.1 1970 - 1980 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler

1970 ' li yıllar hem İtalya ' da hem de Avrupa ve Amerika ' da radikal tasarım hareketinin yükseliş gösterdiği yıllar olmuştur. İkinci dünya savaşının yıkımlarını atlattıktan sonra endüstrilerini hızlı ve bilinçsiz tüketimle besleyen ülkelerde bu akım ön plana çıkmıştır. Radikal tasarım hareketi diğer bilinçlenme hareketleriyle paralellik gösterir; hipilerin modern yaşam dayatmalarına ve toplumsal kurallara karşı çıkışı, ekolojik bilinçlenme ve doğayı koruma hareketi aynı temelden yola çıkışla oluşmuş, destek bulmuş hareketlerdir. Tüketim felsefesi ve ürünün doğası sorgulanmış, toplumun teknolojinin ve endüstrinin kölesi haline gelerek kendisine, insanca yaşama ve ihtiyaçlara yabancılaştığı savunulmuş, gelecek için düşsel, ütöpik, eleştirel ve ironik yaklaşımlarla öneriler üretme yolu seçilmiş, toplum uyandırılmaya çalışılmıştır.

Bir yandan karşı-tasarım hareketi büyürken, bir yandan da endüstriyel üretime ve lüks, seçkin şehir yaşamına yönelik objeler tasarlanmaya devam edilmiş, yeni oluşan ve para gücünün ayrı bir sınıf haline getirdiği yeni çağ soyluları memnun edilmeye çalışılmıştır. En yeni, en iyi malzemeler kullanılmış, en son üretim teknikleri ve teknolojinin son imkanlarından yararlanılmıştır. Bilgisayar teknolojisi ve iletişim sistemlerinin etkisi bu yıllarda daha belirgin hale gelmiş, özellikle ofislerde yeni bir düzen ortaya çıkmıştır. Endüstri çağa uygun ofisleri yaratabilmek için yönünü büro

ortamına, yeni çalışma düzenlerine çevirmiştir. 70 ' li yıllarda paranın ve tüketimin denetiminde olan tasarım ile eleştirel, karşı-tasarım arasındaki fark daha belirgin hale gelmiş, tasarımcılar iki kutba bölünmüştür, hatta radikal tasarım grupları kendi içlerinde anlaşmazlığa düşerek sıkça bölünmüş, yeni gruplar oluşturmuş, kimileri de bireysel kalmayı tercih etmiştir.

1970 ' li yılları incelerken, izlenilen tavırları dört gruba ayırmak mümkündür; endüstriyel tasarım, Pop tasarım, radikal tasarım ve bireysel, dışavurumcu tasarım.

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarım:

Teknoloji dünyası, bilgisayarlar ve iletişim imkanları, endüstriye ve mevcut düzene hizmet etmeyi amaçlayan tasarımcıları etkilemiştir. Amaçları teknolojiyi hem tasarımda, hem de üretimde maksimumda kullanarak çağa yakışır, insan hayatını kolaylaştırıcı ürünler ortaya çıkarabilmektir. İnsan hayatındaki yeni ritüelleri, insanların elektronik dünyasının nimetlerinden yararlanmaktan hoşlandığını, bunları benimsediklerini görmüşlerdir, bu da onlara doğru yolda olduklarını göstermiştir.

Ofis mobilyası:

Özellikle ofis mobilyası prestij unsuru olarak görülmeye başlanmıştır, yeni ortaya çıkan ofis kavramıyla bağdaşan, ergonomik ve aynı zamanda göz alıcı ofis mobilyasının üretimi hedeflenmiş, pazar büyümüş, enternasyonal hale gelmiştir. Yeni ofis kavramı 1960 ' ların ortasında Almanya ' da ortaya atılmıştır; "Bürolandschaft" (Büro Peyzajı) sıralardan oluşan, sabit, kapalı ofis sistemine karşı çıkmaktaydı, daha serbest, mobilya ünitelerinden oluşan çalışma adalarını öngörülüyordu, bu adalar arasındaki ayırım alçak duvarlarla veya farklı fonksiyonlar yüklenebilecek alçak dolaplarla sağlanacaktı, görüş kesilmeyecek, açıklık zedelenmeyecekti.¹⁰ Bu yeni ofis düzeni bilgisayar hakimiyetinde olan, iletişim olanaklarının sonuna kadar kullanılabilirdiği, maksimum performans istenen çalışma ortamları için idealdir, çalışanın rahatlığı, mutluluğu ön plana çıkmıştır. Çalışanın kullandığı mobilyanın da fonksiyonları rahat karşılaması, çalışmaya engel olmaması gerekmektedir, en basit eleman olan sekreter sandalyesi dahi her unsuru ayarlanabilen, vücuda uyumlu, konforlu, mobil bir mobilya haline gelmiştir, bu sandalyeye yapılan çeşitli eklerle büro içi hiyerarşiye uygun

¹⁰ Peter Dormer, "Design since 1945", Thames and Hudson, 1993, s/134.

yeni mobilyalar kolaylıkla elde edilebilmektedir; şef sandalyesi, müdür sandalyesi vb.

Pek çok tasarımcıya bu yeni alan çok çekici gelmiştir, özellikle sekreter sandalyesi gerek endüstriyel tasarımda gerekse karşı tasarım cephesinde en çok tekrarlanan temalardan biri olmuştur. Bu dönemde sadece ofis mobilyası değil, ofiste kullanılan her türlü donanım da endüstriyel olarak tasarlanmıştır, radikal tasarım hareketinin kurucusu ve lideri Ettore Sottsass dahi bu akımın dışında kalmamış, obje ve kullanıcısı arasındaki ilişkiyi araştırabilmek için Olivetti firması için danışman tasarımcı olarak çalışmış, ofis sistemleri geliştirmiştir. Kullanıcı için uzak ve kompleks olan işlemlerin rahatça yapılabilmesi, kullanıcının kendisini kullandığı alete yabancı hissetmemesi için bu makineleri, kullandığı canlı renkler, yumuşak çizgilerle sıcak ve okunur kılmaya çalışmıştır. Bu dönemde ofis için yaptığı tasarımlarda ürün için değil toplum için bir imaj yaratma felsefesini gütmüştür, makinelerin kullanıcının özgürlüğünü kısıtlamayacağını aksine onu özgürleştireceğini savunmuştur. Yine Olivetti firması için tasarladığı sekreter sandalyesinde ise bakışı farklıdır, burada geleneksel sekreter sandalyesiyle birlikte sekreterin saatlerce masa başında oturan, monoton işlerini gören bir kişi olarak sıkıcı kişiliğine bir karşı çıkış söz konusudur.

Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

70 ' li yıllarda Pop kültürünün etkisi de devam etmiştir. Bu dönemde yapılan tasarımlarda yine günlük olarak kullanılan eşyaların devleştirilmesi, farklı işlevler verilmesi, canlı renk kullanımları, yumuşak, garip görünümlü mobilya karşımıza çıkmaktadır. Pop kültürün etkileri 70 ' li yılların ikinci yarısından itibaren zayıflamaya başlar, bir bakıma radikal tasarımla Pop tasarımının yollarının kesiştiği görülür, her ikisi de ironiyi, canlı renkleri, Kitsch olanı kullanmaktadır, radikal tasarım Modern harekete ve onun temsil ettiklerine saldırırken Pop kültüründen faydalanmaktadır.

Radikal tasarım hareketi:

70 ' li yıllarda radikal tasarım hareketi dinamik değişimler gösterir, bu akım tasarımcılar arasında yaygınlaştıkça farklı görüşler, farklı tepkiler ve farklı istekler ortaya çıkmış, hareket zenginleşmiş ve gelişmenin sonucunda başlangıçtan çok farklı noktalara ulaşılmıştır. Hem İtalya hem de Avrupa ve Amerika ' da çok sayıda radikal tasarım grubu ve tasarımcı görülür: *İtalya* 'da, Ricardo Dalisi, Ettore Sottsass jr., Alessandro Mendini, Alessandro

Gueriero, Michelle De Lucchi, Geatano Pesce, Gianni Pettena, Ugo La Pietra, Archizoom (Andrea Branzi, Massimo Morozzi, Paolo Deganello) Superstudio, Gruppo Strum, UFO (Lapo Binazzi), Gruppo 9999, Zzigurat, Studio 65, Libidarch, Cavart grubu, Global Tools ve Studio Alchimia; *İngiltere* ' de Archigram (Peter Cook, Warren Chalk, Dennis Crampton, David Green, Ron Herron, Michael Webb), Bernard Tschumi, Jenny Lowe, Leon von Schaik, Street Farmer ve Cedric Price; *Amerika* ' da Ant Farm, Buckminster Fuller ve Site; *Almanya* ' da Frei Otto; *Avusturya* ' da Hans Hollein, Walter Pichler, Raimund Abraham, Max Peintner, Heinz Frank, Jörg Mayr, Coop. Himmel Blau, Haus-Rucker Co., St. Florian, The Missing Link grubu ve Saltz der Erde grubu.

Bütün bu gruplar içerisinde en önemlisi, başta Archizoom olmak üzere pek çok radikal gruba ve tasarımcıya ilham olan, yol gösteren İngiliz Archigram grubudur, önderliğini Peter Cook ' un yaptığı grup 1961 yılında kurulmuştur. Grup, geleceğin stürüktürlerini kullanarak güncel yaşama eleştiriler getirmiştir (Bkz.s/27).

1975 yılında Emilio Ambasz ' ın NY Modern Sanatlar Müzesi ' nde organize ettiği "Architectural Studies and Projects" (Mimari Çalışmalar ve Projeler) sergisinde son yıllarda yapılan ve seçilmiş 23 Avrupalı ve Amerikalı grup ya da tasarımcıya ait olan 50 görsel, ütöpik, radikal tasarım sergilenmiştir, bu projelerden beklenen fikirsel bir yenilik ve mimari bir tavır olmuştur. Bu serginin katılımcıları arasında Superstudio, Peter Eisenman, Raimund Abraham, Peter Cook sayılabilir, sergi sonunda tüm projeler satışa sunulmuştur.¹¹

1977 ' de, Japon dergisi "The Japan Architect" in tanıttığı "Comfort in the Metropolis" (Metropolde Rahatlık) yarışmasına katılan Laboratorio DS of Genova (a Laboratory of Ideas, a Place, a Laboratory of Criticism) (bir fikirler laboratuvarı, bir yer, bir eleştiri laboratuvarı) tarafından ortaya konulan "space theories" (mekan teorileri) e göre şekillendirilen "the need for the fantastic which is contained in the real" (gerçek içinde yer alan fantazi ihtiyacı) görülür.¹² Tokyo ' da gerçekleşen "Comfort in the Metropolis" yarışmasının jüriliğini Archigram grubunun lideri Peter Cook yapmıştır. Hazırlanan projelerde metropollerin kar merkezleri ve bu kara bağlı olarak şekillenen imparatorluklar olması, bu metropollerde yaşayan

¹¹ Domus dergisi, No:546, Mayıs 1975.

¹² Domus dergisi, No:580, Mart 1978.

insanların umutsuzluğu eleştirilmiştir, bunun karşısında bir mimari festivali, gerçek içinde yaşayan hayal, mimarinin gerçekliği olan mimari hayali savunulmuştur.

Kitsch ya da iyi zevke karşı kötü zevk:

İyi zevke uygun, yani Modern hareket tarafından bekirlenmiş kıstaslara sadık, iyi satan, risksiz ve dolayısıyla kişiliksiz tasarıma karşı radikallerin kullandığı en büyük silah "Kitsch"tir. Kitsch onların agresifliklerinin simgesidir, abartılı renkler, yapay malzemeler, kaba desenler, garip biçimler, mantıksızlık ve ironi sıkça kullanılmaktadır. Modern hareketin ortaya çıkarttığı iyi zevk kavramı sorgulanmış, dahası bu kavrama saldırılmış, o güne kadar zevki tanımlayan herşeyin yıkılması amaçlanmıştır.

Gelişen iletişim imkanlarının da yardımıyla hızla yayılan radikal akımın Amerika 'daki temsilcilerinden biri olan Ant Farm (Karıncı Çiftliği) 1972 yılında "The House of the Century" (Yüzyılın Evi) adı altında bir ev projesi gerçekleştirmiştir.¹³ Ev, Richard Jost, Charles Lord jr. ve Doug Michels tarafından tasarlanmış ve önerilmeli beton bir stürüktür olarak Teksas 'ta inşaa edilmiştir. Organik formu, göz benzeri pencereleri, doğal rengi ile hayvansı bir görünümü olan ev, Art-Nouveau çağrışımları yapmaktadır. Evin dekorasyonunda ise kötü-zevk ön plandadır; yatak odasındaki panter derisi, tropik orman, çöl resimleri, kaktüs ve ayçiçekleriyle çevrelenmiş TV seti, doğayı yansıtan mağra ve kabuklarla ilişkilendirilmiş masa ve banyo Kitsch örneklerdir. Kötü zevk, yapay malzemeler ve Kitsch 'in bu şekilde kullanılması başta Archizoom olmak üzere diğer radikal tasarım gruplarında da sık sık görülmektedir.

Radikal hareketi benimseyenlerin düşüncesine göre iyi zevk kavramı insanları yanıltmıştı, iyi zevkin, lüksün ve seçkin yaşam tarzının peşinde koşan insanlar kendilerine ve çevrelerine yabancılaşmıştı, mutsuzdu. Fonksiyonalizm adına insanı eğlendirecek, düşündürecek, onun ruhuna hitabedecek herşey yok edilmişti. İlkel kabile yaşamında görülen renkler, desenler, süsler, inanışlar, ritüeller, mitler, coşku ve yaratıcılık modern insanın hayatında yoktu, ya da rol değiştirmişti; modern insanın hayatındaki ritüeller, makine dünyasının ve yeni toplum düzeninin ritüelleriydi, insanlar her gün traş oluyorlardı, elektrik süpürgesi veya çamaşır makinesi kullanıyorlar, arabalarıyla yolculuk ediyorlar ve durmadan birtakım

¹³ Casabella dergisi, No:376, 1973.

düğmelere basıyorlardı. Uygar dünya insanı yanıp sönen ışıklardan, düğmelerden ve fişlerden hoşlanıyordu, bundan etkileniyor, bununla eğleniyordu, bunlar onun dünyasının yeni ritüelleriydi. İnsanın bu yeni tutkusu kısa zamanda, öncelikle Japonya ' da ve sonradan Amerika ve Avrupa ' da, keşfedilmiş ve endüstri bundan yararlanmakta, bu zaafı sömürmekte gecikmemiştir.

"The New Domestic Landscape":

Bu on yıllık dönem içerisinde radikal tasarım hareketinde başı çeken İtalyan tasarımcılar ve İtalyan radikal tasarım grupları olmuştur. İtalya ' nın bu alandaki potansiyelini gören Amerika, daha önce olduğu gibi, bu tasarımcıları ve işlerini Amerika ' ya tanıtabilmek için davetli bir sergi düzenlemiştir. 1972 yılında N.Y. Modern Sanatlar Müzesi tarafından düzenlenen "The New Domestic Landscape" (Yeni Ev Peyzajı) adlı sergiye, davetli olan İtalyan tasarımcıları ve tasarım grupları katılmıştır.¹⁴ Bu sergi radikal tasarımın dünya çapında kabul gördüğünün ve İtalyan tasarımcıların bir kez daha tasarım konusunda liderliği yakaladıklarının en güzel kanıtıdır. Enzo Mari bu sergiye yaptığı katkıda "Bir sanatçının dil arayışındaki tek doğru kabul, bugün kullanılan iletişim sistemlerinin eleştirel araştırmasıdır"¹⁵ diyerek, "iletişimin" radikal tasarım hareketindeki önemini vurgulamıştır, iletişim sistemlerinin analizi, tasarım düşüncesini doğurmaktaydı. 1920 ' lerdeki "fonksiyon" nun yerini 1970 ' lerde "iletişim" almıştır. Dünyanın ve şehirlerin artık insanlar için yaşanmayacak derecede yabancılaşmış ortamlar olduğunu öne süren radikal grupların hedefi, insanların birbirleriyle, çevreleriyle, ruhlarıyla ve objelerle rahat iletişim kurabilecekleri ortamı yaratabilmektir. Tarihsel bağlantıyı, alışkanlıkları, kabulleri ve kısıtlamaları reddederek, rüyaları, bilinçaltını canlandırmayı, objeye ruh katmayı ve insanların ritüellere, mitlere, insanı insan yapan şeylere dönmesini amaçlamışlardır.

23 Mayıs - 11 Eylül tarihleri arasında düzenlenen "The New Domestic Landscape" sergisine İtalyan radikal tasarımının yıldız isimleri yanında deneysel tasarımlarıyla dikkat çeken Joe Colombo, Gae Aulenti, Marco Zanuso, Mario Bellini, Alberto Roselli gibi tasarımcılar da davet edilmiştir. Katılan tasarımcılar üç gruba ayrılabilir; pozitivistler, eleştirmenler ve ütöapistler. Davet edilen tasarımcılardan mikro yaşama alanları

¹⁴ Casabella dergisi, No:366, 1972.

¹⁵ Peter Dormer, "Design since 1945", Thames and Hudson 1993, s/132.

düzenlemeleri istenmiştir. Bu sergide çıkan sonucu anlayabilmek için tasarımcıların yaptıkları işleri incelemekte fayda vardır.¹⁶

Geatano Pesce ' nin geleceğin arkeolojisini ironik bir şekilde işlediği projesi anti-pozitivisttir. Projede 3000 yılında yapılan bir kazıda elde edilen, 2000 yılındaki "Büyük kirlenme" döneminde halkın yaşadığı bir şehre ait buluntular konu edilmektedir. Bu insanlar daha önceden bitirdikleri mineral yağlar ve suyun bıraktığı doğal boşluklarda yaşamış, bu boşlukların ağızları içeriği dışardan ayıran büyük taşlarla kapatılmış ve içeride yaşayanlar, yaşayacak başka yerler bulabilmek için yayılmaya devam etmişlerdi. Geatano Pesce ' nin yaptığı, günün koşullarına bakarak gelecek için pesimist bir bilimkurgu tablosu çizmektir, dönemin ekolojik ve çevresel hareketleri pek çok kişi gibi onu da etkilemiştir.

Gae Aulenti mimarının hükümetlerin, savaşların ve ünün ötesinde olduğunu savunmaktadır. Ona göre mimari katı mekandır, insanın yarattığı objelerin hiçbirisi şehirle olan ilişkisinden kaçamaz ve obje dialektik bir biçim olarak tarif edilmişse onun analizi mümkün olabilir. Tasarımın fonksiyonu değişik tipte mekanların entegrasyonudur.

Joe Colombo ' ya göre, biz homojenliği tasarımlarımızı temellendirdiğimiz konsept olarak kabul ediyorduk, onları karakterize eden metodoloji ise şu şekilde bölünebilirdi: a) şehir ve yaşanan ünite arasındaki ilişki b) park alanı ve yaşanan ünite arasındaki ilişki c) insan ve yaşanan ünite arasındaki ilişki

Burada anlatılmak istenen şehir merkezlerinin parkla ve yaşanan üniteyle entegre olması gerektiği, yaşama ünitesinin insana uyumlu hale getirilmesidir. İç mekanın ekonomisiyle geleneksel normlardan küçük bir hacim maksimumda kullanılabilir, yaşama üniteleri arasındaki alan ise dinamik olmalıdır. Burada dört farklı ünite söz konusudur; mutfak, dolap, yatak ve banyo, anahtar eleman dolaptır, çok fonksiyon yüklenmiştir; giriş ve gece ünitesi arasındaki bölme, uyuma, yeme, okuma, sohbet gibi günlük fonksiyonları karşılama onun görevidir. Joe Colombo düzenlediği mikro yaşama alanında daha önceki tasarımlarında olduğu gibi çok fonksiyonluluk prensibini ön planda tutmuştur.

¹⁶ "The New Domestic Landscape" sergisiyle ilgili tüm bilgi için kaynak;

Casabella dergisi, No: 366, 1972.

Marco Zanuso ve Richard Sapper "en iyi çözüm"ü tasarlamaktansa, toplumda var olan elemanları kullanmayı düşünmüşlerdir. Onların mikro yaşama ortamı, iki uzun duvarı teras oluşturabilecek şekilde katlanabilen bir konteynırdır. Bu konteynırın içinde yer alan iki plastik kapsülden birinde yatak, diğerinde mutfak bulunur ve iki ayrı küçük kapsüle ise tuvalet ve dolap yerleştirilmiştir. Bu konteynır yeterince büyük olan pulu sayesinde kapıdan kapıya postalanabilmekte, üst üste depolanabilmekte veya zemin konturlarına uygun şekilde yan yana yerleştirilebilmektedir.

Alberto Roselli ' de benzer bir kapsül önermektedir, bu kapsül, teleskobik kizaklar, menteşeli zemin ve akordiyon duvarlar sayesinde dört yana doğru büyüyebilmektedir. Dışarıya doğru çekilen dört duvarın her biri farklı bir fonksiyon yüklenmektedir; yatak, dolap, teras, banyo ve mutfak. Kapsül aile tarafından kullanılan küçük bir araç tarafından taşınabilmektedir.

Mario Bellini ' nin tasarımı "Kar-a-Sutra", bugünkü arabaların rahatsız mekanlar olduğuna ve içinde bulunan insanlara açık havada seyahat zevkini yaşatmadığına dair inancından doğmuştur. Onun prototipi çelik ve camdan yapılmış, transparan bir kutudur, çatı ve duvarların yüksekliği, seyahat ve kullanım konumuna göre değişebilmektedir. Kar-a-Sutra içinde bir aile özel tasarlanmış yastıkları istedikleri gibi düzenleyerek, istediği gibi bir mekan oluşturabilmektedir, ancak içinde mutfak ya da banyo yoktur, çünkü Kar-a-Sutra bir kere denize veya dağlara ulaştıktan sonra kiralanabilecek bir araştırma kapsülünden öteye gitme niyetinde değildir.

Ugo La Pietra ise "tasarımcının malzemesi fiziksel şeyler değil, iletişim imkanlarıdır"¹⁷ düşüncesinden hareketle yola çıkmıştır. Onun mikro yaşama alanı, kesitte üçgen, didaktik bir kutudur. Bu kutuyu bölen bir ağın arkasında günümüzün elektro-domestik görsel donanımı stilize edilmiştir, ağ ise projeksiyon sayesinde tasarımcının görüşlerini açıkladığı bir ekran haline gelmektedir.

Ettore Sottsass ' ın düzenlediği çevrenin temel ünitesi gri renkli bir çeşit tekerlekli kabuktan oluşan hareketli bir dolaptır. Bu kabuk ya da bir kaç kabuk, mutfak, oturma, duş, tuvalet, müzik yayınlama gibi farklı amaçlara hizmet edebilmektedir. Bu kabukların farklı birleşimleriyle sonsuz bir çeşitlendirme yapmak mümkündür. Sottsass ' a göre mobilya geleneksel biçimlerini, evin geleneksel alanları ise anlamlarını kaybetmekteydi. Böylece mekan özgürleşmekte, modüler ünitelerin serbestçe

¹⁷ Casabella dergisi, No:366, 1972.

düzenlenmesiyle değişen, dinamik bir mekan elde edilmekte, evdeki hiyerarşi kırılmakta, geleneksel roller anlamsızlaşmaktaydı.

Gruppo Strum, mikro mekandan çok makro mekanla ilgilenmiştir. Standlarında dağıttıkları üç broşür; beyaz, kırmızı, yeşil broşürler foto karikatür düzenindedir ve beyaz broşür, şehrsel çöküşün günümüz durumunu tasvir etmekte; kırmızı broşür, bu durumu değiştirmek için takip edilebilecek metodları tarif etmekte; yeşil broşür ise, tüm dünya tasarımcıları tarafından öngörölmüş şehrsel ütopyaların her çeşidini göstermektedir.

Archizoom ise fiziksel bir mekan düzenlememiştir, mekanda sadece konuşan ve çevreyi tasvir eden bir ses vardır. Tek bir imaj yaratmak reddedilmiştir, bu konuşmayı dinleyen insan sayısı kadar farklı imaj var olabilecektir, bu insanlar tasarımcılar tarafından kontrol edilemez bir şekilde çevreyi içlerinde hissedeceklerdir. Tek bir ütopya değil, dinleyici sayısı kadar ütopya, tek bir kültür değil her insan için kültür olacaktır;

"... Bak, inanıyorum ki bu sıradışı bir yer olacak, ferah ve sakin, kısıtlamalardan ve kesişmelerden uzak.

Bunu gözünde canlandırabiliyormusun ?"¹⁸

Superstudio mikro mekanın ve mikro çevrenin tarifini yaparak kendi tasarım felsefesini yansıtmıştır. Onlara göre teklif edilen çevre, objesiz yaşam imkanlarının eleştirel bir gözden geçirilişidir. Objelerin yıkımı, şehrin eliminasyonu ve işin yokolması bağlantılı olaylardır. Burada objelerin yıkımından kasıt, "statü" karakteristiklerinin ve gücü elinde tutanların empoze ettikleri çağrışımların yıkımıdır.

Şehirlerin eliminasyonundan kasıt, biçimsel güç stürüktürlerinin biraraya getirilmesinin eliminasyonudur, şehrin bir hiyerarşik ve sosyal model olarak eliminasyonudur. İşin sonundan kasıt ise, yabancılaştıran bir aktivite olarak görülen işin sonudur. Devrimsel bir toplumun yapılanması, toplumun radikal ve katı eleştirisinden, üretim, tüketim ve yaşamın eleştirisinden geçmektedir. Superstudio ' ya göre şu açıktır;"a) Tasarım üretim için bir teşviktir. b) Objeler statü sembolleridir, yöneten sınıfın teklif ettiği modellerin dışavurumudur, bu, "seviyelendirici" bir stratejiyle yapılır ve böylece sınıf mücadelesinin yangınından kaçınılmış olur. Objenin geçirmesi

¹⁸ Casabella dergisi, No:366, 1972.

gereken metamorfozlar, onun mit, kutsallık ve büyü ile tekrar yüklendiği zaman içinde gerçekleşir. Objeler ayna gibidir, yansıma ve ölçüdür. Gelecekte bir yanda aletler, diğer yanda ise anıtlar ya da nişan gibi sembolik objeler olacaktır."¹⁹

Ettore Sottsass ve "Planet as a Festival":

1972 yılındaki bir diğer önemli radikal çıkış Ettore Sottsass ' ın "Planet as a Festival" adını verdiği çeşitli ütöpik projeleridir.²⁰ Sottsass hızla otomasyona doğru yönelen dünyada herşeyin makineler tarafından yapıldığını, insana ihtiyaç kalmadığını görüyordu, sonsuz iletişim imkanları sayesinde herkes süper donanıma sahip, kendi işini kendisi yapabilecek ustalar haline geliyordu, işlerinin yapılması için insanların fabrikaya, büroya, bankaya, süpermarkete gitmesi gerekmiyordu, insanlar metroyu, caddeleri ve yolları kullanmak zorunda değildi, özgürleştirilmişlerdi. Herkes, herkes hakkında ve herşey hakkında bilgi sahibi olabiliyordu. Bütün bu şartlar içinde Sottsass kendisi için çizilecek mimari, yani teklif edilebilecek mimari, veya Andrea Branzi ' nin dediği gibi "toplum için model oluşturacak şekilde"²¹ mimari kalmadığını düşünmekteydi, ona kalan başkaları tarafından tasarlanmış mimariyi hayal etmekte.

Sottsass bu projeleri sanki başkaları tarafından ya da insanın üretmek ve tüketmek için çalışması gerektiği fikrini temel alan şehir kültüründen uzak biri tarafından teklif edilmiş gibi tasarladığını söylemektedir.²² Projelerinde insanın ruhuyla, fiziğiyle ve cinselliğiyle insan olduğunu anladığı, insanın sadece yaşamak için yaşadığı bir dünyayı yansıtmaktadır.

Radikal hareketin en önemli öğretilerinden biri tasarımın, ki buna mimari tasarım da dahildir, konstrüktif olması gerekmediğidir. Gerçek fiziksellikleriyle evler, objeler, şehirseller düzenler üretmek radikal tasarımcıların tek amacı değildir, onların esas amacı kişi ve doğa arasındaki ilişkiyi geliştirebilmektir. Çizim, fotoğraf, video, sinema ve dışavurumun diğer yolları sadece bir projenin sunumunda kullanılan araçlar olarak değil, aynı zamanda konstrüktif mimari ile bağdaşan, kendine yeten araçlar olarak

¹⁹ Casabella dergisi, No:366, 1972.

²⁰ Casabella dergisi, No:365, 1972.

²¹ Penny Sparke, "Ettore Sottsass Jnr.", The Design Council 1982, s/68.

²² Casabella dergisi, No:365, 1972.

görölmeye başlanmıştır. Böylece tasarımcıların tüm istekleri, tüm özelemleri konstrüktif olamasa da gerçekteşebilmiştir.

Global Tools:

Temelde aynı düşünceleri ve inançları paylaşan radikal tasarımcılar ve tasarım grupları bir araya gelerek 12 Ocak 1973 tarihinde Global Tools grubunu oluşturmuştur.²³ Bu grupta Ettore Sottsass jr., Alessandro Mendini, Geatano Pesce, Ugo La Pietra, Ricardo Dalisi, Remo Buti, Gianni Pettene, Archizoom, Superstudio, UFO, Zziggurat, Gruppo 9999 gibi 50 ' den fazla radikal bir araya gelmiştir. Global Tools bir tasarım grubundan çok aynı tavrı benimseyen tasarımcıların Casabella dergisi desteğinde bir araya gelerek aynı ortak hedefe doğru yönelmeleridir. Bu ortak hedef ise yüzyıl önce hızla endüstrileşen İngiltere ' de tasarımın yozlaşmasına karşı çıkarak Arts & Crafts hareketini başlatan William Morris ' in yaptığı gibi endüstri karşıtı bir hareketi başlatabilmektir, Global Tools bu harekete geniş tabanlı bir destek sağlamak üzere kurulmuştur. Global Tools bireysel tasarımın özgürleşmesini, endüstriyel üretime karşı el işçiliğinin zafer kazanmasını hedeflemektedir, Milano ve Floransa ' da konumlanmış bir eğitim laboratuvarları sistemi gibiydi. Global Tools ile koordineli olarak çalışan kurslarda ve atölyelerde özel üretim teknikleri hakkında bilgiler verilecek, alet kullanımı öğretilenecekti. Doğal ve yapay malzemelerin kullanımı, teknikerin bilgi ve iletişimden yararlanabilmesi, kişinin ve grupların yaratıcılıklarının geliştirilmesi temaları işleniyordu. Bu hareket İngiliz ' lerin yapmaya çalıştığı gibi ustalığa dönüş olmayacaktı, amaç basit teknik ve orjinal yaratıcılığa dönebilmek için radikal kişiliklerin küçük gruplar halinde organize olmasını sağlayabilmektir. Ancak Global Tools başarılı olamamış ve ulaşılamamış bir ütopya olarak radikal tasarım tarihindeki yerini almıştır.

Studio Alchimia:

1976 yılında Milano ' lu mimar Alessandro Guerriero kar amaçlı üretime karşı çıkan ve kışkırtıcı eylemler gerçekteştirecek olan tasarım grubu Studio Alchimia ' yı kurmuştur.²⁴ Alchimia ' nın, fikirlerin kristalizasyonu için oluşturduğu laboratuvarında Alessandro Mendini, Andrea Branzi, Michele De Lucchi, Ricardo Dalisi, Adriana Guerriero, Paola Navone, Daniele

²³ Domus dergisi, No:580, Mart 1968, "İtalya ' da radikal mimari".

²⁴ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/61.

Puppa çalışmalarını sürdürmüşlerdir. Alchimia ' nın ortaya koyduğu tasarımlar tamamen bildiri niteliğindedir; o güne kadar yapılmış olan herşey eleştirilmiştir, Modernist hareket, Fonksiyonalizm, endüstriyel üretim, iyi-zevk, iyi-biçim, tasarım geleneği, inançlar, tabular, kısıtlamalar, mantık saldırılan temaların başındadır. Alchimia ' nın sözcülüğünü Domus ve avant-garde Modo dergisinin editörlüğünü yapan ve radikal tasarım hareketinin en ateşli savunucularından biri olan Alessandro Mendini yapmıştır. Mendini yazdığı yazılarda mobilya tasarımında "post-radikalizm" ya da "post-avant-garde" olarak adlandırdığı bir hareketten bahsetmektedir.²⁵ Bu aslında İtalyan radikal tasarım hareketinde ikinci dönemin başladığını gösterir, artık radikal tasarımcılar fikirlerinin ütopya olarak kalmasındansa üretilmesini yeğlemekteydiler, Global Tools başarısızlığı bu yeni hareketle unutturulmak istenmekteydi. Alchimia bunu başarabilmek için büyük bir şans olarak görülmüşse de üretim prototip aşamasını geçmemiş, tanıtım sergilerle kısıtlı kalmış, ürünler halka ulaşmamıştır.

Alchimia ' nın gerçekleştirdiği en önemli sergiler Bauhaus I (1979) ve Bauhaus II (1980) sergileridir, bu sergilerde kişisel yaratıcılığın ve kültürel eleştirinin sonuçları görülür. Sergilerde 1950 ' lerin banal objelerine ve sanatına atıflar yapılmaktadır, her tasarımcı kendisine özgü bir tasarım diliyle, Alchimia felsefesini oluşturan aynı temayı işlemektedir, mobilya prototipleri elle yapılmıştır. Mendini tarihte yer edinmiş tasarımları kendisine göre yorumlamış, bu yorumda ironi, Kitsch, parlak renkleri kullanıp, soyut resme atıflar (Kandinsky) yaparak bu mobilyaları tekrar tasarlamıştır (Bkz.s/79); Branzi garip raf sistemleri ve oturma elemanlarıyla bir yandan popüler imgeleri kullanmış, bir yandan da Modern hareketi eleştirmiştir; Sottsass 50 ' li yılların kültürel olmayan ortamına (kültür ve toplumun sempatik bir ilişki içinde bulunduğu, İtalya ' nın tasarım kahramanlarının doğduğu, Ettore Sottsass ' ı yaratan dönem) atıfta bulunarak "kültürel olmayan" mobilya üretmiş, sıradan, banal mobilyayı, onun dürüstlüğünü savunmuştur.²⁶

Bireysel, dışavurumcu tasarım:

Çalışmalarını hiç bir akıma tam olarak uymadan, kendisine has ilke ve özelliklerle gerçekleştiren Castiglioni kardeşler, 70 ' li yıllarda da benzer

²⁵ Penny Sparke, "Ettore Sottsass Jnr.", The Design Council 1982, s/73.

²⁶ Penny Sparke, "Ettore Sottsass Jnr.", The Design Council 1982, s/76.

alışmalar yapmışlardır, tanıdık mobilyaların fonksiyonlarını yeniden tanımlamışlar, ancak bunu yaparken radikal hareket takipçileri gibi kullanılamayacak mobilyalar üretmemişlerdir (Bkz.s/80). Geatano Pesce ise bazen Pop akıma, bazende radikal akımlara yaklaşan tasarımlarla karşımıza çıkmaktadır, çalışmaları daha çok deneysel ve felsefik olarak nitelenmelidir. 1971 yılında ölen Joe Colombo ' nun uygulanmamış tasarımları ve eski tasarımları daha sonraki yıllarda üretilmiştir.

4. Eurodomus sergisi:

1972 yılında gerçekleşen Eurodomus 4 sergisi Pop ve radikal tasarımın ağırlıkta olduğu bir sergidir. Sergi için dört asma germe sistem çadır kurulmuş, pnomatik heykeller ve çeşitli şehir mobilyaları yapılmıştır. Serginin en dikkat çekici strktr ise "ağaç ev" fikrinin ağdaş yansıması olarak görülen, elik ve camdan yapılan asma ünitedir "teknolojik ağaç". Bu stürüktür, zaman ve uzayda çeşitlendirilebilecek bir şehir kurma düşünün gerçekleştirilebileceğini göstermek için yapılmış bir prototiptir, o dönemde özellikle radikal tasarımcılar arasında popüler olan "gebelik" temasının bir yansımasıdır. Bu "teknolojik ağaç" ın yapılma sebebi serginin ana temasına ışık tutar; "Kaos bizi çevreliyor. Yabancılaşma çekiyoruz ve kendimize soruyoruz, niye? Çünkü doğayı kaybettik, istemeden göçebe olduk, çünkü uygarlık ve onun iletişim sistemleri sırrı çaldı. Artık eğlenemiyoruz, gülmüyoruz ve fikirlerimiz yok. Ağaç ev fikri doğdu. O, tıpkı ürünler gibi mevsime göre değişiyor ve üçgen ilk geometrik gerçek-planı oluşturuyor. Devamlı değişen şehrin büyümesi için bir yaşam tasarımı"²⁷. Bu sergi kapsamında UFO (Carlo Bachi, Lapo Binazzi, Patrizia Cammeo, Ricardo Forese, Titti Maschietto) kışkırtma olarak adlandırılabilcek bir "happening" gerekleşirmiştir.

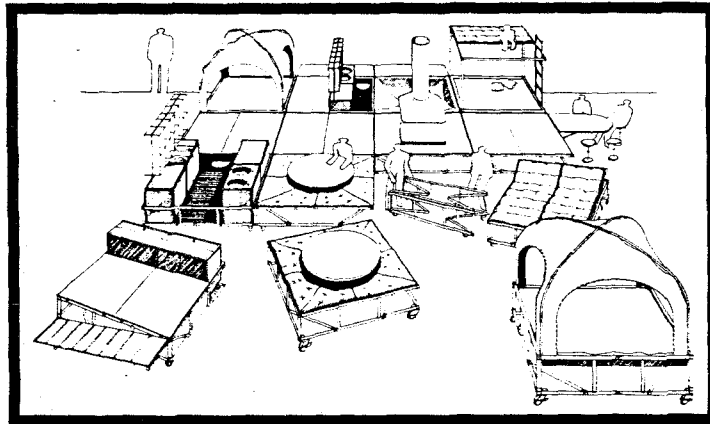
Sergideki Fransız katılımı oldukça başarılı ve ilgi çekicidir, Center de Recherche Esthtique de l'Ameublement Contemporain (CREAC) tarafından koordine edilen tasarım grupları ve Fransız retici firmaları çok amalılığın, modlerliğin, değişebilirliğin ve hareketliliğin ön plana çıktığı standlar düzenlemişlerdir. Mekan kuruluşunda modülerlik, hafiflik, takılır-sökülür olma, mekan bölünmesinde modülerlik, hareketlilik ve değişebilirlik, mutfak, banyo gibi tek bir fonksiyon yüklenecek mobil plastik hücreler, çok fonksiyon yüklenebilecek mobilya, Pop-art etkisi, çok renklilik, yumuşaklık bu standlarda görülen karakteristik özelliklerdir.

²⁷ Domus dergisi, No:512, Haziran 1972.

Fransız tasarımcılar gibi İtalyan tasarımcılar da aynı tür mekanlar düzenlemişlerdir. Cesare Casati, Emanuele Ponzio modüler bir tüp konstrüksiyon ve ev fonksiyonlarını yüklenebilecek konteynırlar tasarlamışlardır, burada tüm evin sökülebilirliği ve transfer edilebilmesi ön planda tutulmuştur; Afra ve Tobia Scarpa 'nın düzenlediği mekanda bölme duvarları kayabilmekte ve yön değiştirebilmektedir, bu yaşama alanında sadece mutfak ve banyo sabittir. Eurodomus sergisindeki bir diğer önemli tema, yaşama alanı olarak düzenlenmiş mutfaklardır.

İtalyan tasarımcıları etkileyen yabancı tasarımcılar ve gelişmeler:

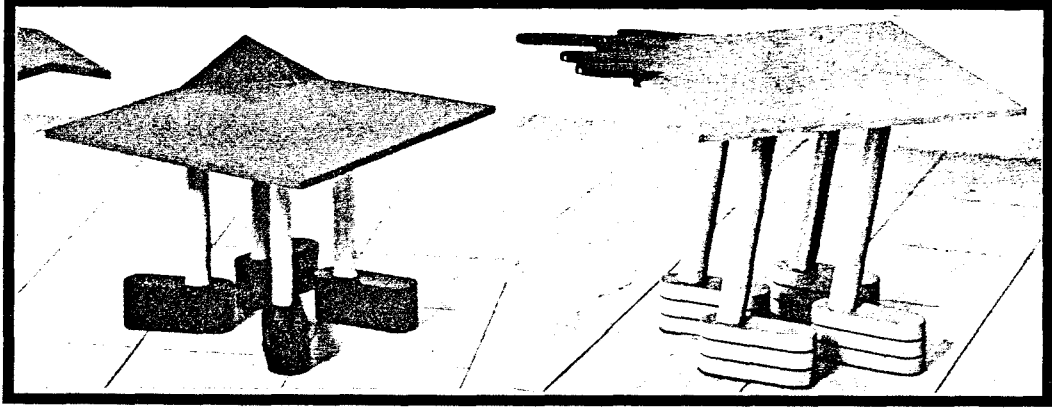
İtalyan tasarımcıları en çok etkileyen yabancı tasarımcıların başında Fransız Olivier Mourgue, Piere Paulin ve İngiliz Charles Dillon gelmektedir. 60 ' lı yıllardan itibaren ilginç tasarımlarıyla dikkat çeken Olivier Mourgue ' un 70 ' li yıllardaki başlıca tasarımları arasında gelen Bayer firması için düzenlediği yapay ortam (1972), Eurodomus 4 için hazırladığı stand (1973) ve 73 yılı tasarımı "Camping ev" aynı prensipler üzerine kurulmuştur; yükseltilmiş döşeme altına yerleştirilen tesisat ve depolama, modüler sistemler, yumuşak mobilyalar, yaşama alanlarını sınırlayan çadırı stürüktürler, organik formlar, takılır-sökülür-taşınır olma özelliği, mobil elemanlar, çok amaçlı sade, boş alanlar tasarımlarda göze çarpan ortak noktalar ve Japon kültürünün etkisi açıkça görülebilmektedir. Piere Paulin ' ın bu yıllardaki en önemli tasarımı Paris ' te Başbakan için, şatafatlı Elysee sarayı içinde yaptığı bir toplantı odası düzenlemesidir (1972), odayı bir çadırı bir stürüktür içinde kurarak sarayın dekorasyonundan koparan Paulin, saray içinde adeta bir uzay filmi seti inşaa etmiştir.

• Resim 2.1. Olivier Mourgue tasarımı "Camping ev", 1973. Kaynak: Domus, No:522, Mayıs 1973.

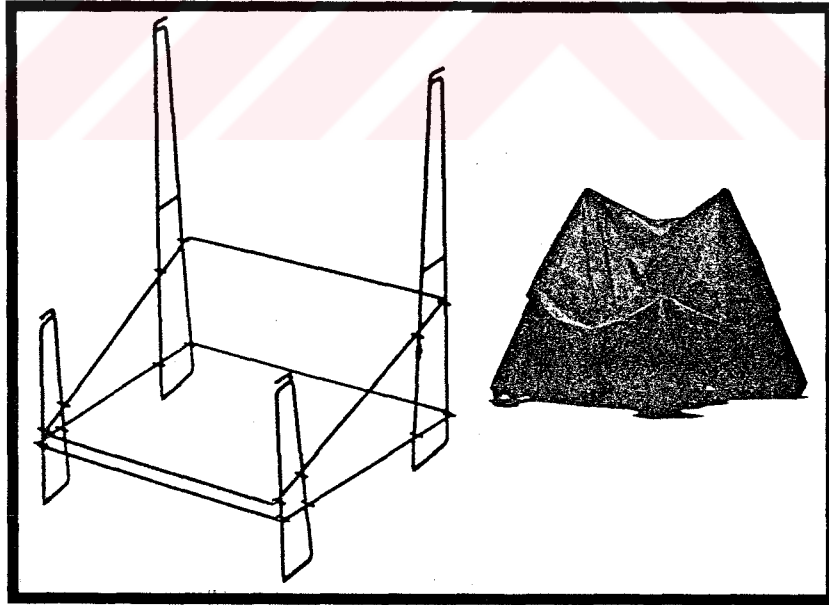
Genç bir İngiliz tasarımcı olan Charles Dillon, orjinal fikirleriyle ve radikal uca yakınlığıyla dikkat çeker. 1972 yılında Dunlopillo tasarım ödülünü kazanan, duvara ve yere tespitlenen kancalara değişik seviyelere

asılarak farklı şekillerde kullanılabilen şilte sandalyesi, dev flüoresant lambalaradan oluşan aydınlatma sistemi ve radikal tasarıma yakınlığını gösteren "Introvert" (İçbükey), "Extrovert" (Dışbükey) ve "Rescued" (Kurtarılmış) masalar 70 ' li yıllarda yaptığı başlıca tasarımlardır.

• Resim 2.2. Charles Dillon tasarımı "Extrovert" ve "Rescued" masalar, 1973. Kaynak: Domus, No:521, Nisan 1973.

Bu yıllarda tasarımları İtalyan dergilerinde yayımlanan yabancı tasarımcılardan biri de Japon tasarımcı Takashi Sakaizawa ' dır, tasarımcının yarasaıı anımsatan "Landscape" (Peyzaj) sökülebilir dinlenme sandalyesi ve buruşturulup atılmış kağıt tomarı görünümündeki "Cabbage" (Lahana) sökülebilir kağıt lambası dikkat çekicidir.

• Resim 2.3. Takashi Sakaizawa tasarımı "Landscape" sandalye, 1975. Kaynak: Domus, No:546, Mayıs 1975.

Guenter Ferdinand Ris ve Herbert Selldorf tasarımı, 360° dönerek kapandığında turuncu bir küre haline gelen "Sunball" (Güneştopu) koltuk, Christian Daninos tasarımı "Bulle" yarım küre pleksiglas koltuk ve Lalanne

tasarımı "sardalye kutusu" yatak 70 ' li yıllarda ortaya çıkan diğer önemli tasarımlardır.

2.1.1 1970 - 1980 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar

Anonima Castelli (Gian Carlo Piretti), **Arflex** (Cini Boeri), **Artemide** (Livio Castiglioni, Gianfranco Frattini, Richard Sapper, Mario Bellini), **B&B** (Mario Bellini), **Bedding Beveretti** (Ettore Sottsass jr.), **Bernini** (Bruno Morasutti), **Bianelli** (Enzo Mari), **BBB Bonacina** (Carlo Santi), **Gruppo Industriale Busnelli** (Gruppo Dam, G14), **Candle** (Angelo Mangiarotti), **Cassina** (Afra ve Tobia Scarpa, Vico Magistretti, Archizoom, Paolo Deganello, Geatano Pesce, Mario Bellini), **Cyrus Company** (Cini Boeri), **Driade** (Enzo ve Elio Mari), **Elam** (L/O Design, Gae Aulenti), **Flexiform** (Joe Colombo), **Fold** (Renato Gatti), **Flos** (Achille Castiglioni), **Gavina** (Cini Boeri), **Giovanetti** (Superstudio), **Gufam** (Gilardi, Drocco, Mello, Lomazzi, DePas, D'Urbino), **ICF** (Vico Magistretti), **Kartell**, **Lamperti** (Studio DA), **Marcatré** (Lomazzi, DePas, D'Urbino, Paolo Deganello, Archizoom), **Martinelli Luce** (Sergio Asti), **Molteni&C** (Afra ve Tobia Scarpa), **O-Luce** (Vico Magistretti), **Poltronova** (Ettore Sottsass jr., Lomazzi, DePas, D'Urbino, Sergio Asti), **Saporiti** (Alberto Roselli), **Sormani** (Claudio Salocchi), **Tecno**, **Zanotta** (Angelo Mangiarotti, Achille Castiglioni, Superstudio, Geatano Pesce).

2.1.2 1970 - 1980 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler

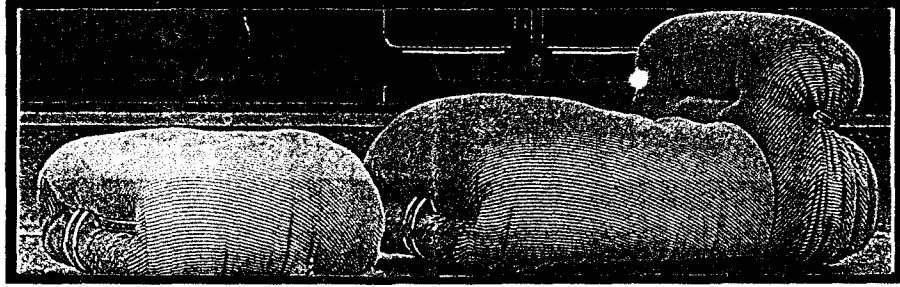
70 ' li yıllarda endüstriyel mobilyanın başlıca özellikleri; katlanabilir, depolanabilir, sökülebilir, değişken, hafif, modüler, çok amaçlı, özel mekanizmalar yardımıyla farklı kullanımlara uygun hale gelebilir, mobil, kolay temizlenebilir, kaliteli, rahat, konforlu ve ergonomik olmasıdır. Mobilya yapımında en son teknikler ve malzemeler kullanılmıştır, sentetik malzeme kullanımı azalmış, çelik, kumaş ve deri kullanımı artmıştır. Daha geleneksel tavrı benimseyen tasarımcılar ahşabı tercih etmişler, geleneksel üretim tekniklerine sadık kalmışlardır.

Pop kültürü etkisindeki tasarımlarda plastik malzemeler önceliğini korumuş, yumuşak, organik formu, heykelsi, çok amaçlı, ölçekten kaçmış, renkli ve ironik mobilyalar üretilmeye devam edilmiştir. Radikal tasarımlarda ise tasarımcıya göre tavır, malzeme ve teknik değişmektedir. Malzeme olarak MDF, lake, plastik laminat, metal ve plastik sıkça kullanılmıştır, renkler canlı ve çoğunlukla rahatsız edicidir.

2.1.2.1 Oturma elemanları

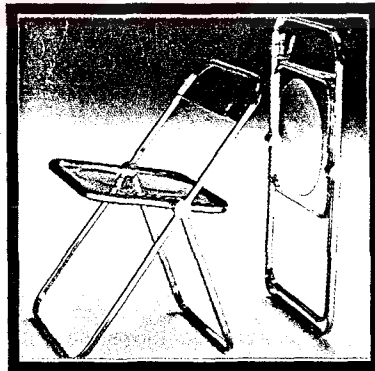
Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik mobilya tasarımları:

İtalyan iyi zevkinin temsilcileri olan tasarımcıların 1970 yılı tasarımları arasında en dikkat çekenlerinden biri 1970 yılı Compasso d'Oro ödülünü alan "Soriano" koltuktur, koltuğun tasarımcıları Afra ve Tobia Scarpa, üreticisi ise Cassina firmasıdır. Koltuğu oluşturan poliüretan stürüktür büyük metal klipsler sayesinde birarada tutulmaktadır.

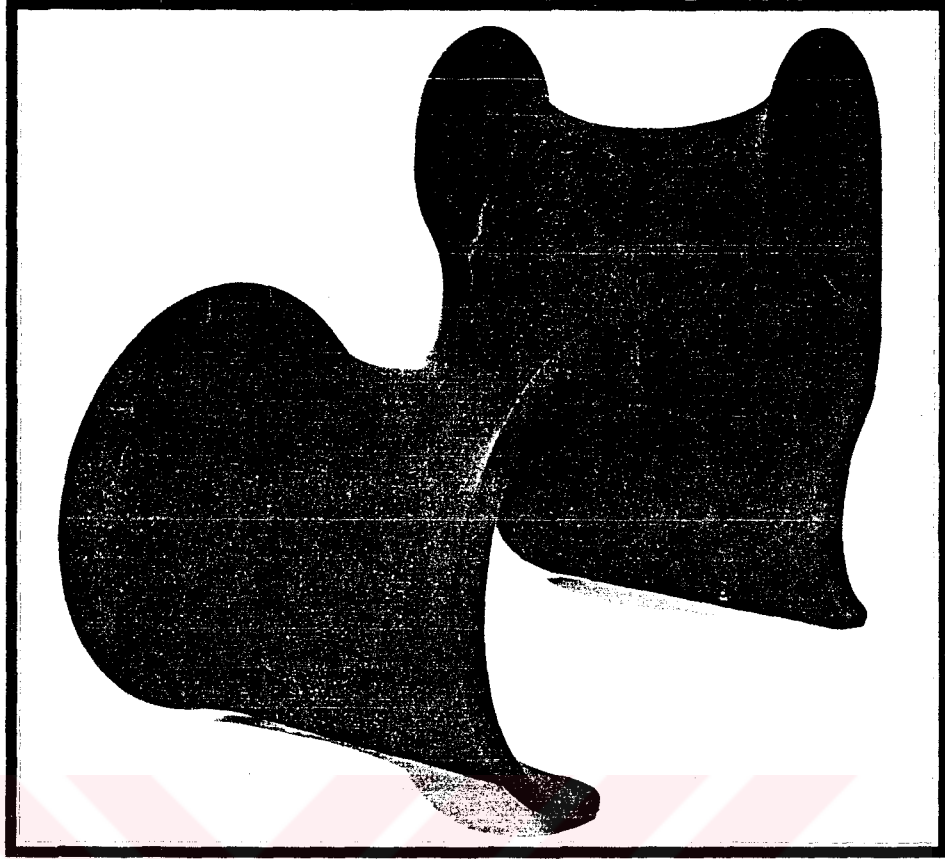
- Resim 2.4. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Soriano" koltuk, 1970. Kaynak: Domus, No:494, Ocak 1971.

Bu yıla ait bir diğer popüler tasarım Gian Carlo Piretti tasarımı "Plia" katlanır sandalyedir. Anonima Castelli firması tarafından üretilen sandalye alüminyum çerçeve ve transparan plastik gövdeden oluşmaktadır, son derece hafiftir ve rahatça depolanabilmektedir. Bu hafiflik, taşınabilirlik, katlanabilirlik, depolanabilirlik ve transparanlık özellikleri sayesinde pek çok mekana girmiş, seri üretimi kolay olduğundan rekor sayıda üretilmiştir.

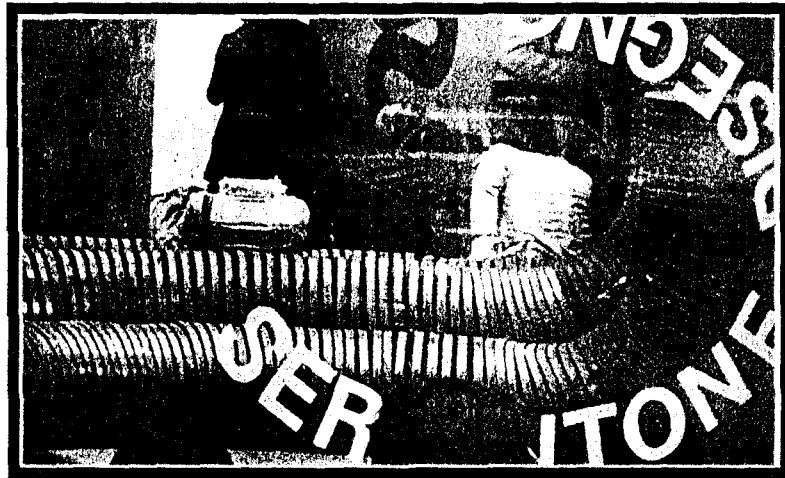
- Resim 2.5. Gian Carlo Piretti tasarımı, Anonima Castelli tarafından üretilen "Plia" sandalye, 1970. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

G14 tasarımı olan ve Busnelli firması tarafından üretilen "Fiocco" koltuk modern malzemeyi en doğru şekilde kullanan heykelsi İtalyan tasarımının en güzel örneklerinden biridir. Demir boru stürüktürün gerilmiş strech kumaş ile kaplanmasıyla oluşan Fiocco, eğrisel çizgileriyle bir koltuktan çok bir sanat eserini andırmaktadır.

- Resim 2.6. G14 tasarımı, Busnelli tarafından üretilen "Fiocco" koltuk, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/108.

1967 yılında, "Bobo" koltuk ile tümüyle poliüretan mobilyanın ilk örneklerinden birini veren Cini Boeri 1970 yılında aynı prensipten hareket ederek "Boboletto" koltuk-sofayı tasarlamış ve Bobo gibi Boboletto ' da Arflex firması tarafından üretilmiştir.

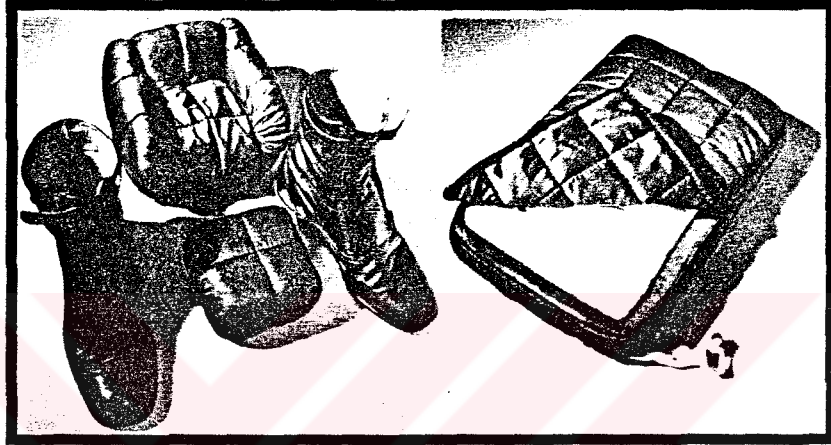

- Resim 2.7. Cini Boeri tasarımı, Arflex tarafından üretilen "Serpentone" sürekli koltuk, 1971. Kaynak: Domus, No:505, Aralık 1971.

1971 yılının en önemli tasarımlarından biri Cini Boeri tarafından tasarlanan "Serpentone" (dev yılan) sürekli koltuğudur, bu poliüretan oturma stürüktürü Arflex firması tarafından üretilmiştir. Sekiz parçadan

oluşan omurgaların birbirine eklenmesiyle medana gelen sonsuz bir zincir söz konusudur, bu sonsuz zincir farklı çaplarda açılar alabilmektedir. Bir oda içinde, odadan odaya, evden bahçeye, köşeleri dönerek sizi takip eden bir oturma mobilyası tasarlanmıştır.

1972 yılında Cini Boeri "Strips" serisi ile büyük bir başarı kazanmıştır. Bir ızgaranın kullanıldığı, döşemeli modüler ünitelerin fermuarla birleştirilmesinden oluşan Strips serisi en çok kopya edilen tasarımlardan biri olmuş, 1979 yılında Compasso d'Oro ödülünü almıştır, seriyi Arflex firması üretmiştir.

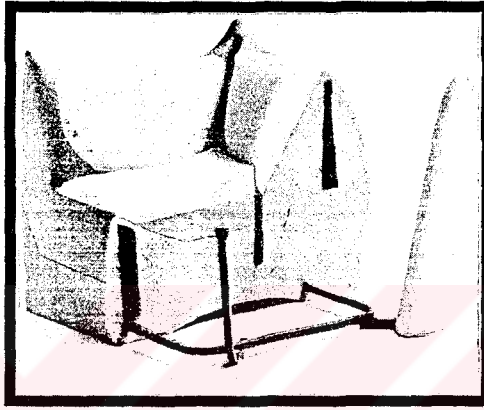
Resim 2.8. Cini Boeri tasarımı, Arflex tarafından üretilen "Strips" serisi, 1972. Kaynak: Domus, No:521, Nisan 1973.

• Resim 2.9. Cini Boeri tasarımı, Cyrus Company tarafından üretilen "Zoom" modüler oturma sistemi, 1973. Kaynak: Domus, No:519, Şubat 1973.

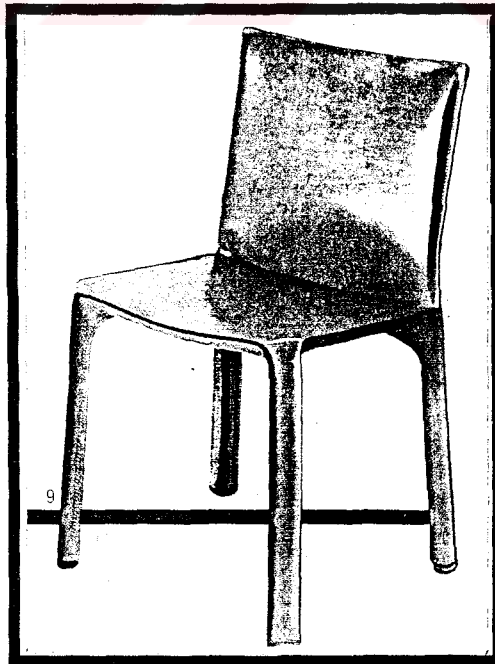
1973 Cini Boeri tasarımı, kromajlı çelik ayaklar, fiberglas kabuk ve kumaş kaplı döşemeden oluşan "Botolo" koltuk, Cyrus Company tarafından üretilen, enjeksiyon yöntemiyle bükülmüş poliüretan köpüğün kumaş kılıfla kaplanmasından ve metal stürüktüre kayışlarla bağlanmasından oluşan "Zoom" modüler oturma sistemi dikkat çekicidir.

1972 yılında Mario Bellini 'nin "Le Bambole" (oyuncak bebekler) oturma üniteleri üretilmiştir. Çeşitli yoğunluklarda poliüretanın deri ya da kumaşla kaplanmasından oluşan koltuk, sofa, tabure ve yatakların üretimini B&B firması yapmıştır.

- Resim 2.10. Mario Bellini tasarımı, B&B tarafından üretilen "Le Bambole" koltuğun konstrüksiyonu, 1972. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/39.

Mario Bellini 1977 yılında deri kaplı "Cab" sandalyeyi tasarlamıştır, tasarım Cassina firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.11. Mario Bellini tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Cab" sandalye, 1977. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

1972 yılında göze çarpan diğer tasarımlar; Tecno firmasının ürettiği aynı naylon kabuğa ve farklı destek sistemleri ve eklere sahip "Modus" sandalye serisi; Poltronova firması tarafından üretilen, Gio Ponti tasarımı, oturma şekli üzerine bir çalışma olarak nitelendirilebilecek "Gabriella" koltuktur.

Vico Magistretti tasarımı katlanır kollar ve sırta sahip "Maralunga" koltuk 1973 yılında Cassina firması tarafından üretilmiştir, yeni bir mobilya anlayışının ilk örneklerinden biridir.

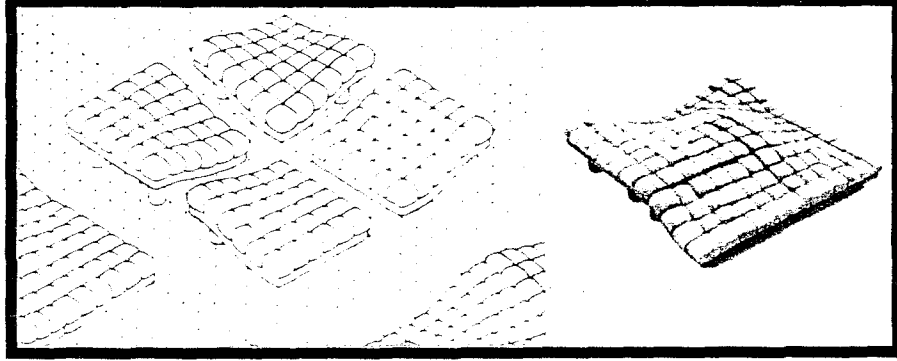
- Resim 2.12. Vico Magistretti tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Maralunga" koltuk, 1973. Kaynak: Interni Annual 1996, s/15.

Vittorio Mazzucconi tasarımı "Positiv" koltuk ise iki transparan destek üzerinde duran üç çelik bar ve döşemeyi taşıyan kayışlardan oluşmakta ve ortadaki çelik bar iki alüminyum eleman yardımıyla vidalı bir mekanizma üzerinde oynayarak istenilen açıyı sağlamaktadır, koltuk 1973 yılında ICF firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.13. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı "Carriola" sökülebilir koltuk, 1974. Kaynak: Domus, No:538, Eylül 1974.

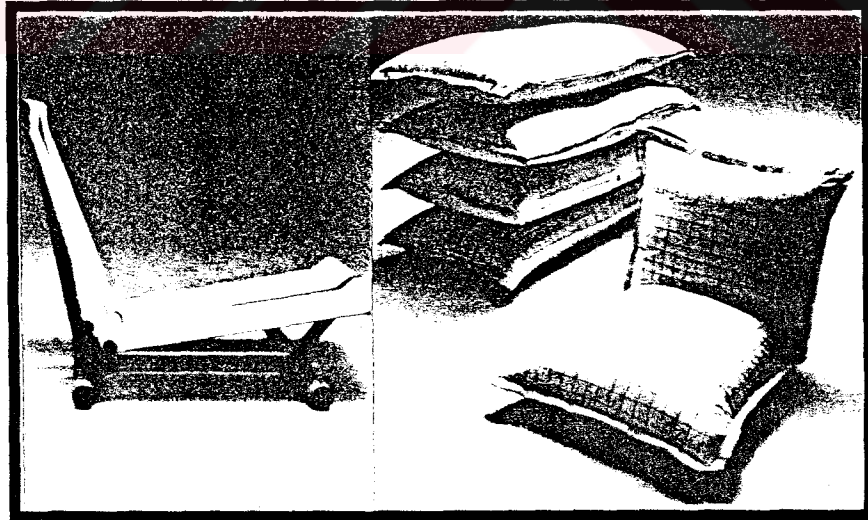
DePas, D'Urbino ve Lomazzi tasarımı tekerlekli, sökülebilir koltuk ve sofa "Carriola" (Dall ' Oca) ve Alberto Roselli tasarımı, her biri farklı bir formda olan dört bileşenli oturma sistemi "Dune" (Saporiti) 1974 yılında dikkat çeken tasarımlardır.

• Resim 2.14. Alberto Roselli tasarımı "Dune" oturma sistemi, 1974. Kaynak: Domus, No:534, Mayıs 1974.

Enzo ve Elia Mari tasarımı "Delfina" sandalye 1975 yılında Driade firması tarafından üretilmiştir, sandalyenin stürüktürü kahverengi lake demir çubuk, oturma sırt bölgeleri fermuarla birleştirilmiş pamuklu kumaştır.

E.Baroni, S.Pastori, G.F. Taddio tasarımı "Sdraio" ve "Trapunta" koltuklar değişebilir mobilya örnekleridir, Trapunta koltuk açıldığında yatak ve başucu masası haline gelebilmektedir, koltuklar 1975 yılında Fold-Salvioni firması tarafından üretilmiştir.

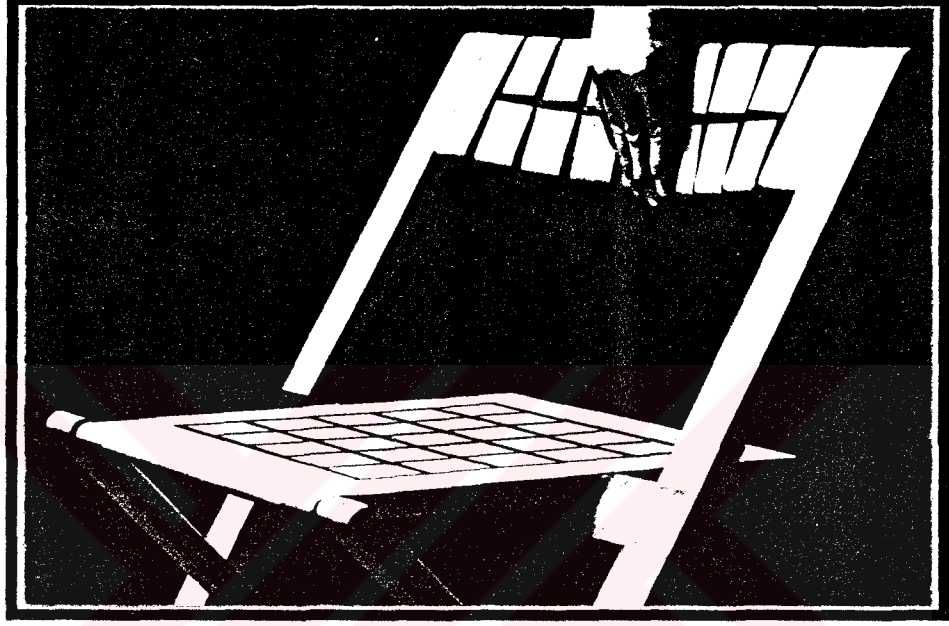

• Resim 2.15. L/O Design tasarımı, Elam tarafından üretilen "Farfalle" oturma sistemi, 1975. Kaynak: Domus, No:549, Ağustos 1975.

Aynı yıl L/O Design tarafından Elam firması için tasarlanan "Farfalle" modüler oturma sistemi konstrüksiyonu açısından dikkat çekicidir, sistem sınırsız birleştirilebilir oturmalarından oluşmaktadır, stürüktürü kromajlı ya

da boyanmış boru çelik olan oturma ünitesinin kuş tüyü yastıkları hem oturma hem de sırt bölümünde kullanılabilmektedir.

Studio Morasutti & Associates ' ın 1975 yılında Bernini firması için tasarladığı katlanır sandalyenin kalınlığı katlandığında bir inch ' ten daha az olmaktadır, sandalyenin oturma ve sırt bölümünde insan vücuduna uyum sağlayabilen elastik bir malzeme kullanılmıştır ve bu malzeme küçük ahşap parçaları yerleştirilmiştir.

- Resim 2.16. Studio Morasutti tasarımı, Bernini tarafından üretilen katlanır sandalye, 1975. Kaynak: Domus No:549, Ağustos 1975.

Aynı yıla ait bir diğer ilginç koltuk tasarımı Maurizio Dallasta ve Davide Mercatali ' nin "Nomade" koltuğudur, beş yastıktan oluşan ve kendinden kemerlerle birleştirilen bu koltuk Donchi Formart firması tarafından üretilmiştir.

Busnelli firmasının 1976 yılında ürettiği, Giancarlo Salvioli tasarımı "Isola" yatak-sedirin oturma bölümü özel bir mekanizma yardımıyla farklı pozisyonlar alabilmektedir. Renato Gatti tasarımı "Giano" koltuk lake boru çelik stürüktür, poliamid ve poliüretan ile takviye edilmiş kanvas ve kenevir döşekten oluşmaktadır, bu ilginç tasarımın üretimini Fold firması yapmıştır. Elam firması tarafından üretilen Gae Aulenti tasarımı "Cassiopea" koltuk ise kromajlı tüp çelik stürüktür ve deri oturma ve sırt bölümüyle klasik bir örnektir.

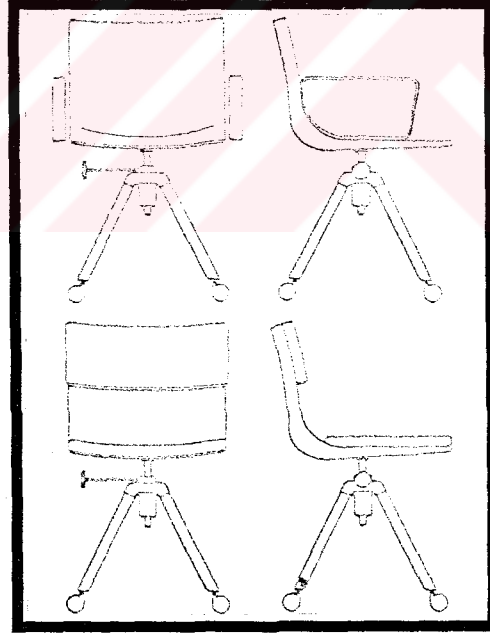
Vittorio Bonetti ve Arturo Cecchini ' nin 1976 yılı tasarımları "Tata" sökülebilir dinlenme koltuğu Salpol firması tarafından üretilmiştir. Çelik

stürüktüre sahip sandalyenin oturma ve sırt bölümleri taban konstrüksiyonundaki yuvalara yerleştirilen ahşap paneller ve bunların üzerine gelen yastıklardan oluşmaktadır, yerleştirilen yuva pozisyonuna bağlı olarak sırt bölümü farklı açılar alabilmektedir.

Ofis için yapılan tasarımlar:

70 ' lerde ofis sistemlerinin ve ofis mobilyasının ön plana çıkmasıyla beraber özellikle ofis sandalyesi tasarımında adeta bir yarış başlamıştır, 1976 yılında da bu yarışın örnekleri görülebilir. Bunlardan biri Milano mobilya sergisinde görülen Afra ve Tobia Scarpa tasarımı "Mix" ofis sandalyesidir, ayarlanabilir taban, metal stürüktür ve deri kılıfa sahip bu sandalyeyi Molteni & C firması üretmiştir.

Bir diğer örnek, Paolo Parigi tasarımı "Polo" sandalyedir, 1975 SMAU Prixe ödülünü kazanan bu tasarımın stürüktürü metaldir, sırt bölümü ise poliüretan kaplanmıştır. Vücuda tam uyum sağlanabilmesi için, basit bir mekanizmayla sırt hareketi ayarlanabilir, oturma bölümü dönebilir ve oturma yüksekliği değiştirilebilir olacak şekilde tasarlanmıştır.

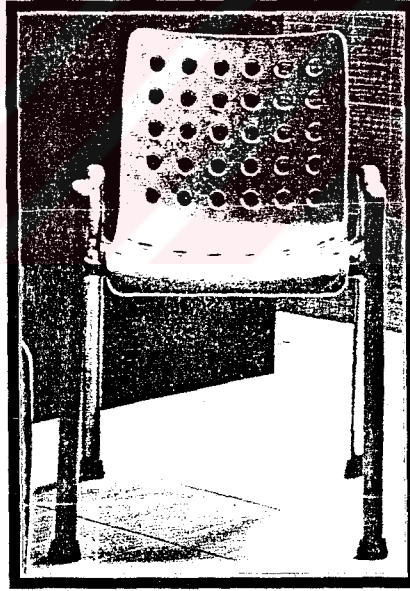
- Resim 2.17. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı, Marcatré tarafından üretilen ofis sandalyeleri, 1977. Kaynak: Domus, No:568, Mart 1977.

Lomazzi, DePas, D'Urbino tasarımı ofis ve konferans sandalyeleri serisi 1975 yılında Zanotta firması tarafından üretilmiştir. Paslanmaz çelik stürüktüre sahip sandalyenin sırt ve oturma bölümleri kenevir, deri ya da Vistram kaplı olabilmektedir. İsteğe göre sandalyeye kol eklenebilmekte, ayaklar tekerlekli yapılabilmekte ve oturma yüksekliği ayarlanabilmektedir.

1977 yılında Lomazzi, DePas, D'Urbino yeni bir ofis sandalyesi tasarlamışlardır, bu depolanabilir sandalye Marcatré firması tarafından üretilmiştir. Fiberglasla desteklenmiş poliyester reçine kabuk, epoksi bitişli alüminyum taban ve oval kesitli boru çelik kollardan oluşan bu ofis sandalyesi isteğe göre tekerlekli ayaklara, kollara ve yükseklik ayarlama mekanizmasına sahip olabilmektedir, ayrıca kabuk kısmı yeşil, beyaz, kahverengi, taban ise gri lake olarak üretilabilmektedir.

1978 yılında Vico Magistretti ofis ve ev kullanımı için versiyonlarıyla "Davis" koltuğu tasarlamış, tasarım ICF firması tarafından üretilmiştir. Ofis versiyonu olan yönetici koltuğunun oturma yüksekliği ayarlanabilmektedir, oturma bölümü dönebilmektedir ve tekerlekli, aynı koltuğun ev ve ofiste kullanılabilecek sofa versiyonu da vardır, her ikisinde deri kaplıdır ve ergonomiktir.

1979 yılı tasarımı "Traccia" koltuk aynı şekilde varyasyonlarıyla birlikte hem ofise hem de domestik kullanıma uygundur, Traccia 'nın tasarımını Enzo Mari yapmıştır ve Bianelli firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.18. Enzo Mari tasarımı, Bianelli tarafından üretilen "Traccia" sandalye, 1979. Kaynak: Domus, Mobili 81 özel sayı.

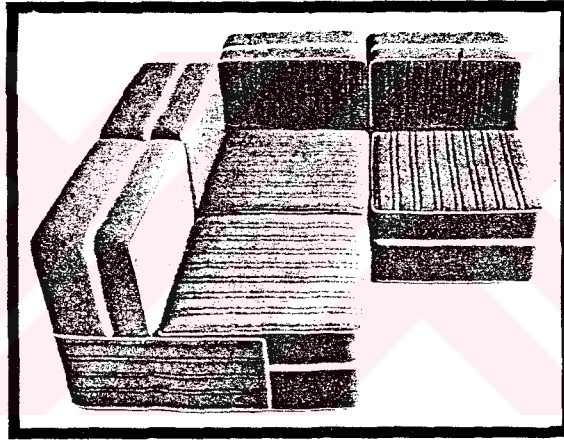
Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

1970 yılında İtalya 'da Pop kültürü etkisinde mobilya tasarımının en belirgin örnekleri ortaya çıkmıştır. Bu tür mobilyanın tüm karakteristik özellikleri, günlük objelerin dev ölçekte işlev değiştirerek kullanılması, yumuşak, amorf görüntü, parlak renkler ve ironi belirgindir. Lomazzi, DePas ve D'Urbino tasarımı "Joe" koltuk Pop tasarımın en bilinen, en

karakteristik örneklerinden biridir. Prototipi yeşil poliüretan köpükten yapılan, 1970 ' den beri Poltronova tarafından deri kaplı olarak üretilen beyzbol eldiveni şeklindeki koltuğun ismi Marilyn Monroe ile evliliğinden sonra daha da popüler olan beyzbol oyuncusu Joe Di Maggio ' dan gelmektedir.

DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı depolanabilir, plastik çocuk sandalyesi "Junior" ve yatak haline gelebilen dinlenme koltuğu "Flap" 1973 yılında BBB Bonacina firması tarafından üretilmiştir.

Zanotta tarafından 1975 yılında üretilen "Settebello" poliüretan ünite DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımıdır. Settebello genişliği 64cm, yüksekliği 32 cm olan kare-prizma ünitelerin çeşitli şekillerde yapışkan şeritler yardımıyla bir araya getirilmesinden oluşan son derece basit ve kullanışlı bir sistemdir.

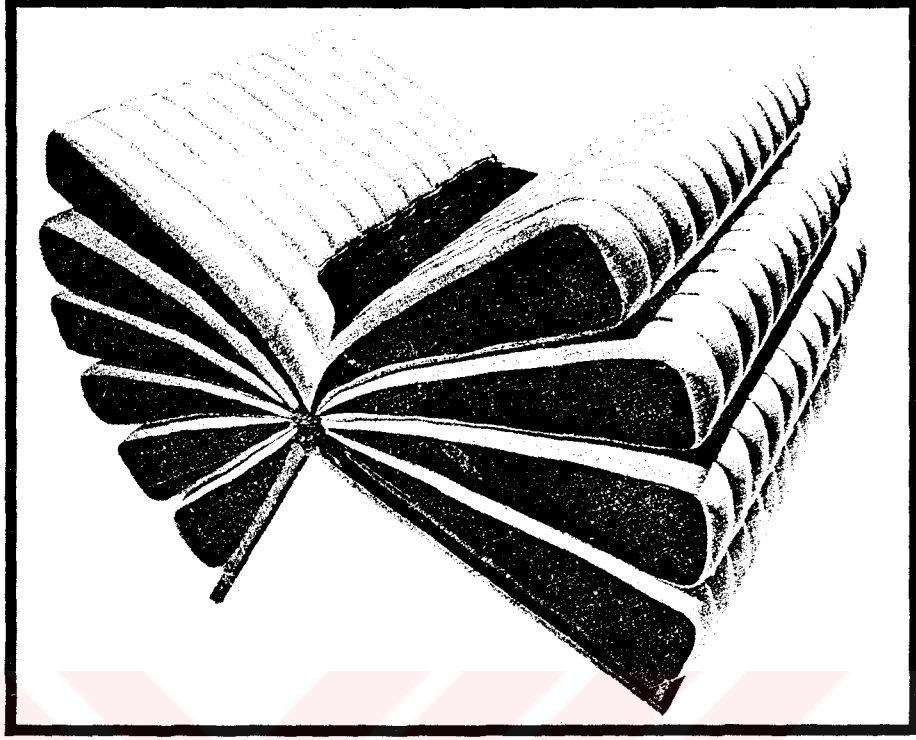

• Resim 2.19. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Settebello" ünite, 1975 . Kaynak: Domus, No:543, Şubat 1975.

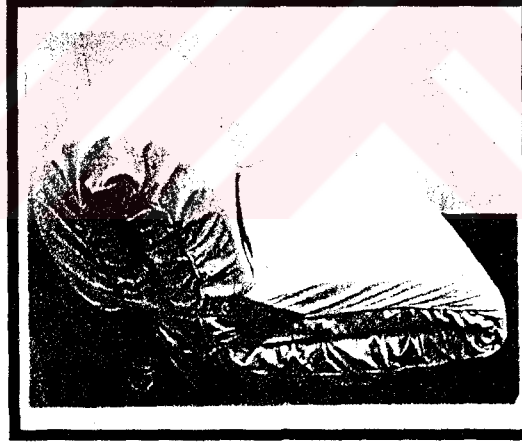
Lomazzi, DePas ve D'Urbino ' nun 1977 yılı tasarımı "Magia" yatak-koltuk Gufram firması tarafından üretilmiştir. Bu koltuğun taban konstrüksiyonu iç içe geçen iki ahşap ızgaradan oluşmaktadır, birinin diğerinin önüne çekilmesi ve oturma bölümünü oluşturan katlı şiltenin açılmasıyla koltuk yatak haline gelmektedir. Sırt bölümünü oluşturan yastığın içinde ise yatak aksesuarları bulunmaktadır

Gruppo Dam tarafından tasarlanan ve 1970 yılında Busnelli firması tarafından üretilen "Libro" koltuk, poliüretan ve katlanır plastik elemanlardan yapılmıştır. Libro, günlük hayatta sürekli kullandığımız kitabın koltuk haline getirilmiş şeklidir, sayfaları andıran katmanlar sayesinde istenilen pozisyonda oturma imkanı elde edilebilmektedir. 1971 yılında üretilen şilte koltuk ise Pop mobilya da çok amaçlılığı vurgulayan

bir örnektir, bu şilte duvara dayanma şartıyla farklı katlama pozisyonlarına göre koltuk, sofa ya da yatak olarak kullanılabilir.

- Resim 2.20. Gruppo DAM tasarımı, Busnelli tarafından üretilen "Libro" koltuk, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/98.

- Resim 2.21. Gruppo DAM tasarımı şilte koltuk 1971. Kaynak: Domus, No:502, Eylül 1971.

1973 yılında dikkat çeken bir Pop tasarım olan "La Cova" (kuş yuvası) koltuk Gianni Ruffi tasarımıdır, malzemesi poliüretan olan bu heykelsi koltuk Poltronova firması tarafından üretilmiştir.

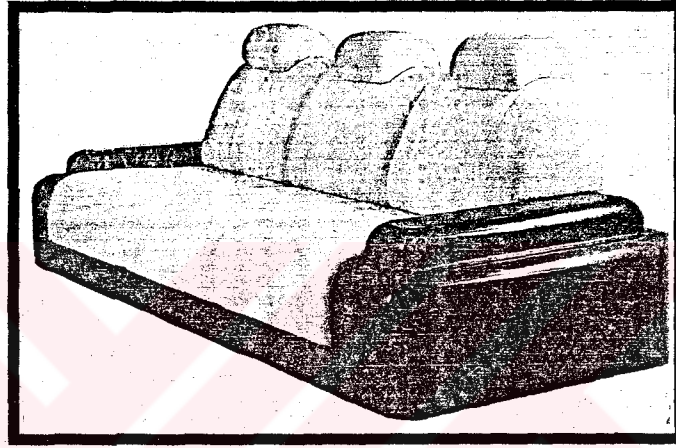

- Resim 2.22. Gianni Ruffi tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "La Cova" koltuk, 1973. Kaynak: Domus, No:528, Kasım 1973.

Yine aynı yıla ait bir Pop-art tasarımı olan Giorgio Ceretti ve Pietro DeRossi tasarımı "Wimbledon" koltuk-yatağın tabanı çimenimsi bir kumaşla kaplıdır ve çiçekli yastıkları taşınmayı kolaylaştıracak saplara sahiptir.

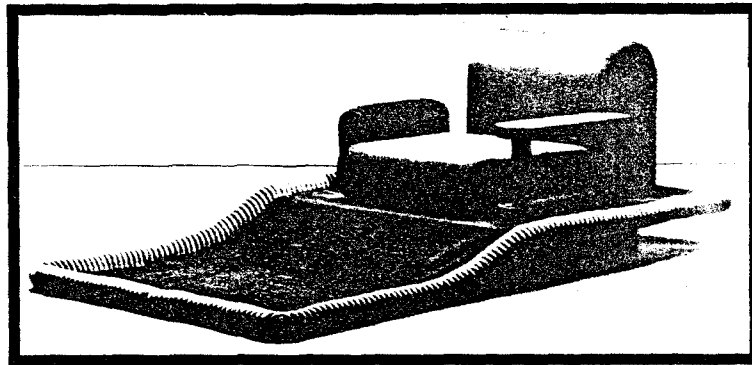
Radikal tavrı yansıtan tasarımlar

Radikal tasarımın öncüsü Ettore Sottsass ' ın deneysel "Mobili grigi" (gri mobilya) serisinden alınan, fiberglas öngerilmeli poliyester gövde ve köpük plastik döşemeden oluşan "Malatesta" sandalyesi 1970 yılında Poltronova tarafından üretilmiştir, ancak bu sandalye hiçbir zaman seri üretime girmemiştir.

- Resim 2.23. Ettore Sottsass tasarımı, Poltronova tarafından üretilen "Visir" divan, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/111.

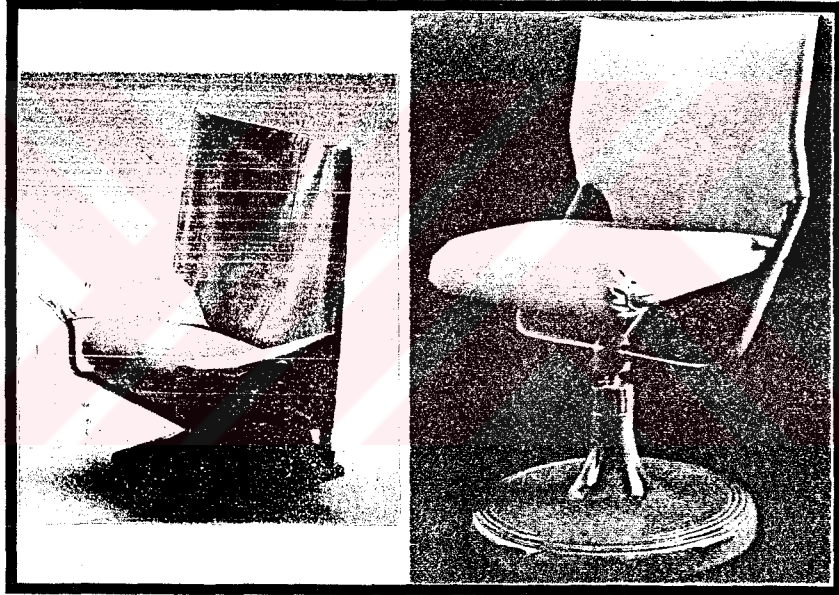
Sottsass ' ın Art-Deco formlarına duyduğu ilgiyi yansıtan ve tasarımcının yapay malzeme kullanımındaki başarısının bir ifadesi olan "Visir" divan da aynı yıl Poltronova tarafından üretilmiştir. Visir divanın gövdesi koyu mavi poliyester reçineden, döşemesi ise kumaş kaplı poliüretan köpükten oluşmaktadır, bu sofa modern plastik teknolojisinin klasik Art-Deco formlarıyla bağdaşmasını gösteren ilginç bir örnektir.

- Resim 2.24. Ettore Sottsass tasarımı, Bedding Beveretti tarafından üretilen "Flying Carpet" koltuk, 1975. Kaynak: Domus, No:545, Nisan 1975.

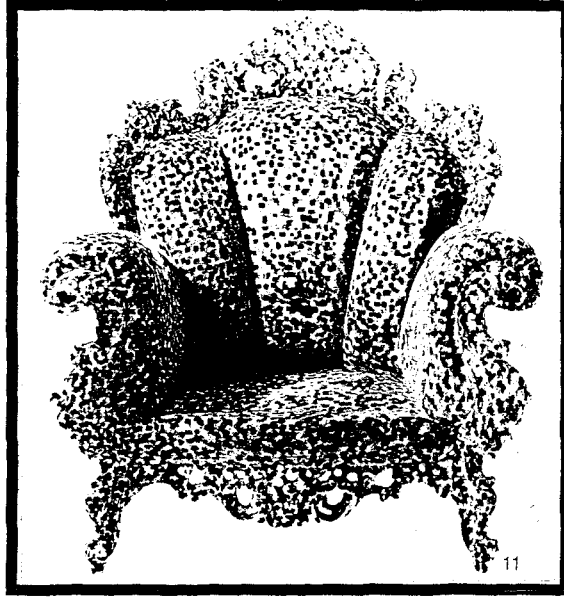
Sottsass ' ın 1974 yılında tasarladığı ve 1975 yılında Bedding Beveretti firması tarafından üretilen "Flying Carpet" (Uçan Halı) koltuk, halı taban, ahşap bir kol ve köpük plastik yastıklardan oluşmaktadır.

Archizoom ve Paolo Deganello ' nun tüketicinin rahatça benimseyebileceği "AEO" sökülebilir koltuk tasarımı 1973 yılında Cassina tarafından üretilmiştir. Plastik taban, lake boru çelik stürüktür, deri ve kumaş kaplamadan oluşan bu koltuk Archizoom tasarımının farklı bir dışavurumudur. 1975 yılında Archizoom ve Paolo Deganello "AEO" koltukla aynı prensiplere sahip olan yeni bir ofis koltuğu tasarlamışlardır ve bu tasarım Marcatré firması tarafından üretilmiştir. "AEO" gibi bu sandalyenin de tabanı plastik, stürüktörü çelik boru, oturma yeri köpük plastik, sırtı ise kanvas kumaştır, kanvas kullanılması hava geçirme özelliğinden dolayı sağlıklı terleme sağlanabilmesi için tercih edilmiştir.

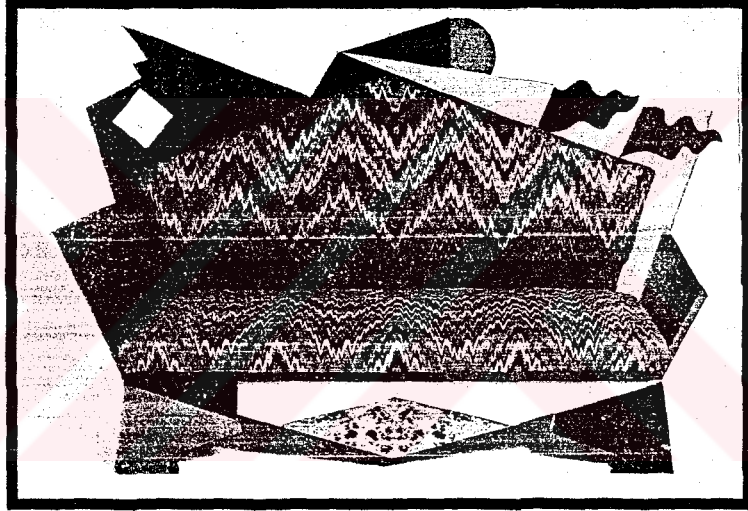

- Resim 2.25. Paolo Deganello ve Archizoom tasarımı, Cassina tarafından üretilen "AEO" koltuk, 1973 ve Marcatré tarafından üretilen ofis koltuğu, 1975. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/118, Domus, No:553, Aralık 1975.

1979 yılında 70 ' li yıllarda radikal cephede gerçekleşen en önemli olay Studio Alchimia ' nın "Bauhaus I" sergisi düzenlenmiştir, bu sergide kişisel yaratıcılığın ve kültürel eleştirinin sonuçlarını görmek mümkündür. Alessandro Mendini, "Poltrona di Proust" (Proust ' un koltuğu) adını verdiği koltuk tasarımında orjinal bir koltuğu noktacılık tarzında, farklı renklerde elde boyanmış kumaşla kaplamış ve Fransız ressam Seurat ' ta atıfta bulunmuştur. Yine aynı sergide yer alan "Kandissi" koltukta bir Biedermeier koltuk ve Kandinsky ' nin soyut ve renkli desenleri birleşmiştir.

- Resim 2.26. Studio Alchimia ve Alessandro Mendini tasarımı "Proust" koltuk, 1979. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

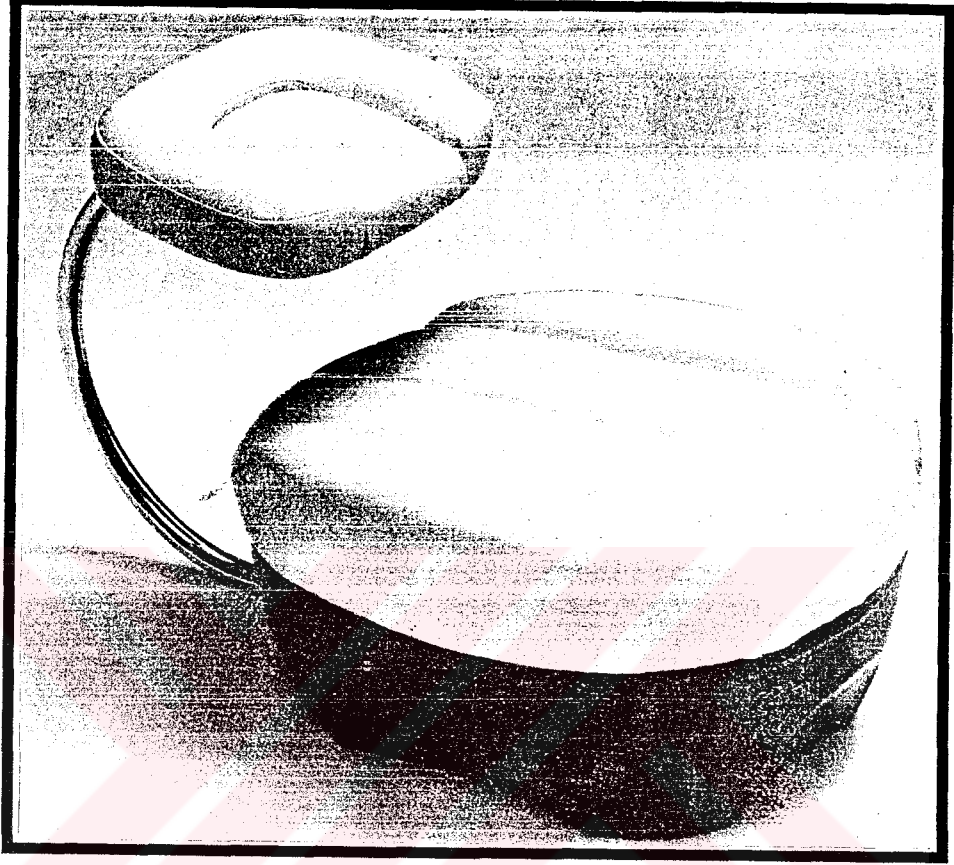
- Resim 2.27. Studio Alchimia ve Alessandro Mendini tasarımı "Kandissi" koltuk, 1979. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/24.

Bireysel, dışavurumcu tasarımlar:

1971 yılında yapılan Torino ekspozisyonunda Joe Colombo son tasarımlarını göstermiş ve 40 m² ' lik bir alanı düzenlemiştir. Teması dönüşebilirlik olan bu alanda görülen tasarımlardan biri "multichair" koltuktur, iki parçadan oluşan bu koltuğun sırt parçasının değişik konumlarından oluşan kombinasyonlarla, farklı oturma biçimleri elde edilebilmektedir.

Achille Castiglioni farklı düşünce sistemini 1970 yılında Zanotta firması tarafında üretilen "Primate" taburesi ile bir kez daha göstermiştir. Primate farklı kalınlıklarda poliüretan köpük ve oturma ve diz yaslama parçalarını birleştiren yay biçiminde bir çelik borudan oluşmaktadır. Castiglioni oturma

fonksiyonunu yeniden tanımlamakta ve bu yeni tanıma göre bir mobilya tasarlamaktadır çünkü bu tabureye oturabilmek için diz çökmek gerekmektedir, böylece oturma kültürüne İtalya ' dan yeni bir katkı gelmiştir.

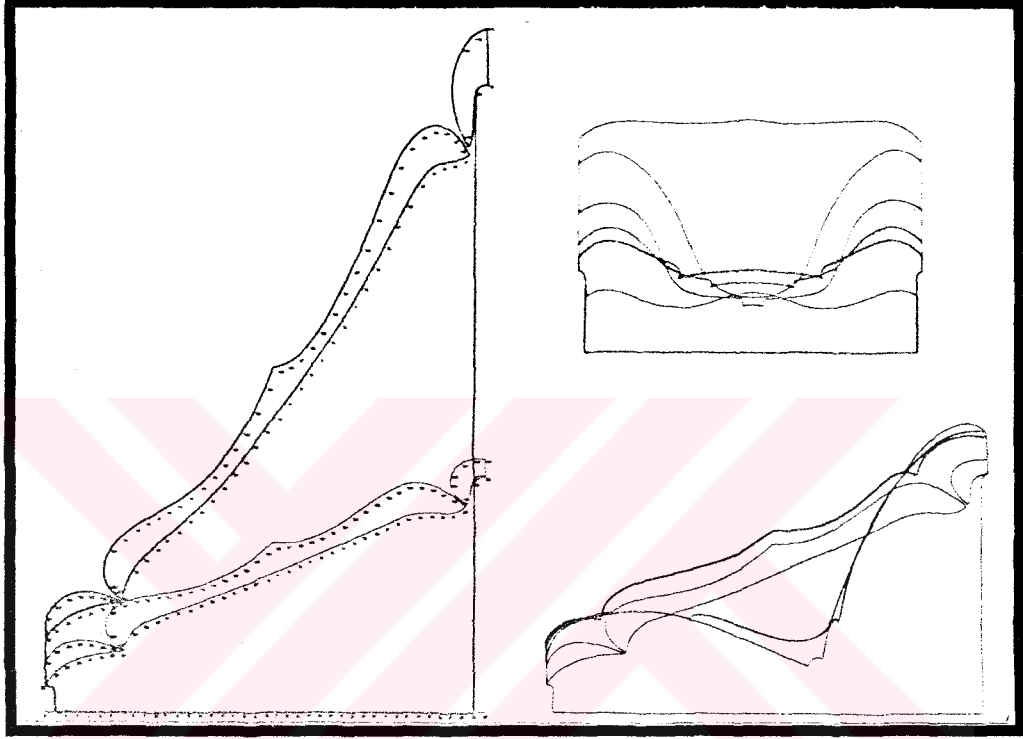
- Resim 2.28. Achille Castiglioni tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Primate" tabure, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/88.

1976 yılında düzenlenen Milano mobilya sergisinde pek çok ilginç tasarım göze çarpmaktadır. Bunlardan biri de Geatano Pesce ' nin soğuk köpük-poliüretan stürüktürlü, yorgan kaplı ve farklı formlardaki "Sit down" koltuk ve taburesidir, bu koltuk Cassina tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.29. Geatano Pesce tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Sit down" koltuk, 1976. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

Ergonomiye verilen önemin artmasıyla beraber vücudun çeşitli pozisyonlarına en uyumlu mobilyanın yapılması başlıca amaç haline gelmiştir. Margherita Abbo Romani ' nin 1976 yılı tasarımı "Deformations" (deformasyonlar) ve "Variables" (varyasyonlar) evin farklı yerlerinde bulunan ve farklı oturma pozisyonlarına hizmet eden, vücuda uyumlu koltuklar serisidir, burada formun yanında dekoratif motif, renk ve renge bağlı olarak koku da değişmektedir.

• Resim 2.30. Margherita Abbo Romani tasarımı "Deformations" koltuk, 1976. Kaynak: Domus, No:557, Nisan 1976.

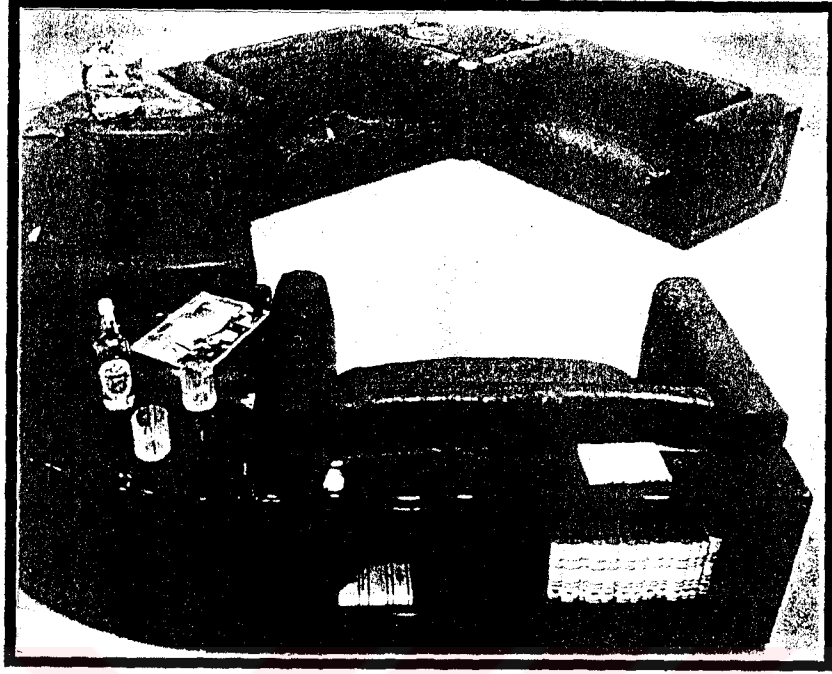
2.1.2.2 Masalar ve depolama elemanları

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

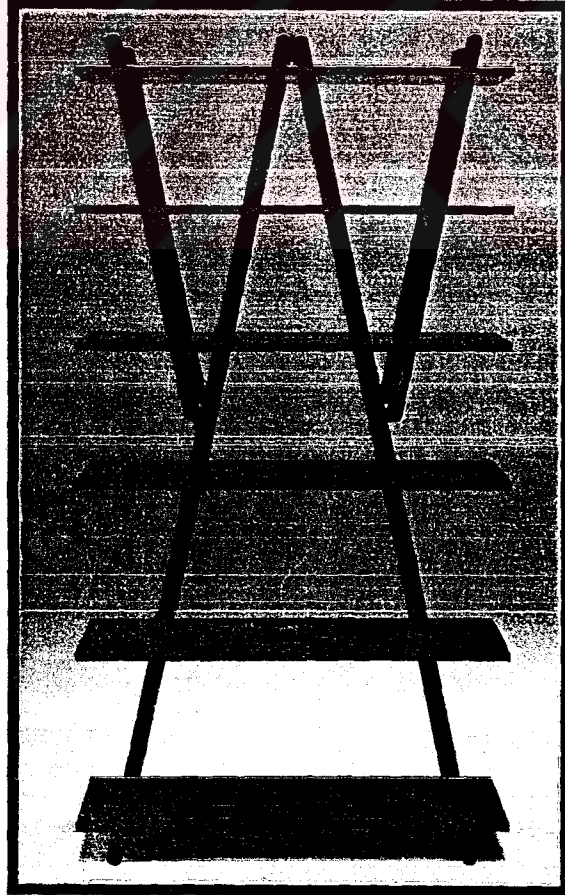
Gian Carlo Piretti ' nin 1970 yılı tasarımı "Plano" katlanır masa, dört ayrı kısımdan oluşan poliüretan üst paça ve alüminyum ayak sisteminden ibarettir, bu tasarım İtalyan seri üretiminde detayın ve kesinliğin önemini göstermesi açısından önemlidir, bu tasarımın üretimini Anonima Castelli firması üstlenmiştir.

Cini Boeri tarafından 1971 yılında tasarlanan ve Gavina tarafından üretilen "45° / 180° system" adındaki sofa-masa-raf sistemi farklı açılarda birleştirilebilen ve yaşama alanı oluşturabilen mobilyanın güzel bir örneğidir. Vakumla katlanmış ABS plastikten yapılan gövdede kitapların, dergilerin, şişelerin yerleştirilebileceği raflar bulunmaktadır, bu raflarla

aynı malzemeden üretilen ve aynı yükseklikte olan, körük gibi açılabilen masalar sayesinde köşe dönüşlerinde istenilen açı elde edilebilmektedir.

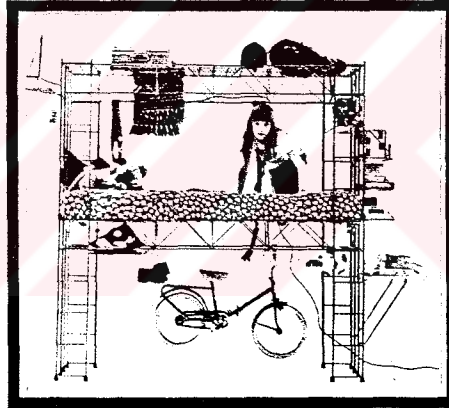
- Resim 2.31. Cini Boeri tasarımı, Gavina tarafından üretilen "45°/180° system", 1971. Kaynak: Domus, No:505, Aralık 1971.

- Resim 2.32. Vico Magistretti, Cassina tarafından üretilen ahşap, katlanır kitaplık, 1977. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/147.

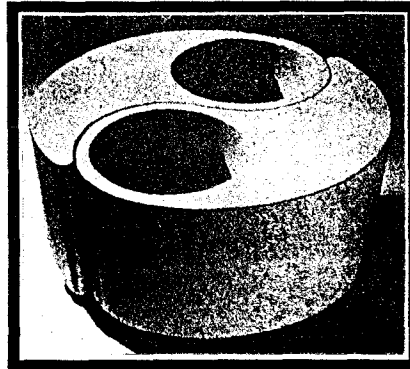
1977 yılında Mario Bellini ' nin geleneksel malzeme kullanarak gerçekleştirdiği "Il Colonnator" (kolonad) masa ve Vico Magistretti ' nin yine geleneksel bir malzeme olan ahşabı kullanarak yaptığı, basit katlanır kütüphane Cassina firması tarafından üretilmiştir.

Bruno Munari ' nin 1971 yılı tasarımı "Abitacolo", stürüktürel, estetik, ekonomik, gerekli minimuma indirgenmiş bir yaşama alanıdır. Modernist ve Fonksiyonalist tasarımın yolunu izleyen tasarımcı tek stürüktür içinde bir yatak odası oluşturmuştur, tasarımını şöyle tanımlar: "O sahibi ile şekillenip kişilik kazanan bir mobilya"²⁸. 20 ' cm ' lik modüllerden oluşan, kaynakla birleştirilmiş çelik stürüktürün 200° ' de açık gri renkte plastik kaplanmasıyla meydana gelen mobilya içinde, tabanda istenilen yüksekliğe yerleştirilebilen ve eğimlendirilebilen bir masa, istenilen yere yerleştirilebilen 80 cm uzunluğunda dört kitap rafı ve iki tel depolama sepeti bulunmaktadır. Abitacolo 20 kişinin ağırlığını taşıyabilecek kadar sağlam olmasına rağmen sadece 51 kg ' dır, fiyatı ise döşenmiş bir yatak odasına kıyasla oldukça ekonomiktir.

- Resim 2.33. Bruno Munari tasarımı "Abitacolo" yaşama alanı, 1971. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

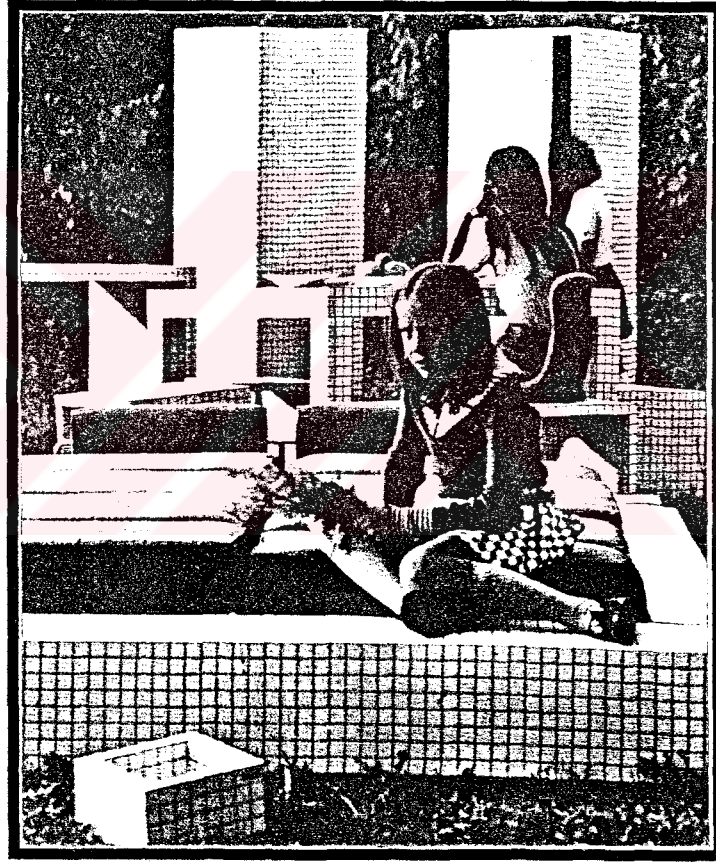
- Resim 2.34. Gruppo DAM tasarımı "Zen" masa, 1971. Kaynak: Domus, No:502 , Eylül 1971.

1971 yılında Gruppo Dam ' ın "Zen" masası koltuğu üretilmiştir. Zen masa bu dönemde en tutulan tasarımlardan biri olmuştur ve uzakdoğu felsefesi sembolünün bir günlük yaşam mobilyasına dönüştürülmesine ilginç bir örnektir.

Gufram 1972 yılında Pop-art tasarımların en karakteristik örneklerinden biri olan, Piero Gilardi, Guidio Drocco, Franco Mello tasarımı "kaktüs" elbise askısını üretmiştir.

DePas, D ' Urbino, Lomazzi tasarımı "Shangai" elbise askısı ise 1973 yılında Fada firması tarafından üretilmiştir.

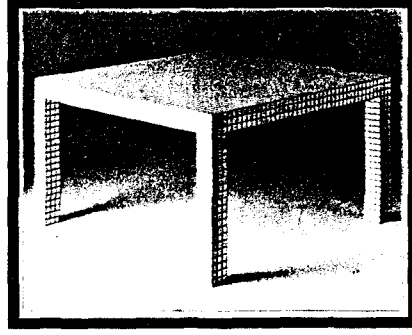
Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

- Resim 2.35. Superstudio tasarımı "Istogrammi" mobilya serisi, 1972. Kaynak: Domus, No:517, Aralık 1972.

Radikal tasarım grubu Superstudio 1972 yılında, 71 yılı tasarımı çok fonksiyonlu yaşama alanı "Istogrammi" serisinin devamında, değişik alanlara ve ölçeklere uygulanabilecek bir ızgaranın kullanıldığı mobilyalar tasarlayarak insanın bu yeni, sakin ve hareketsiz doğa içinde kendisini bulmasını sağlamayı amaçlamıştır. Bu mobilya serisi içerisinde çift kişilik yatak, sandalye, farklı boyutlarda masalar, raf sistemleri, dolaplar ve basit

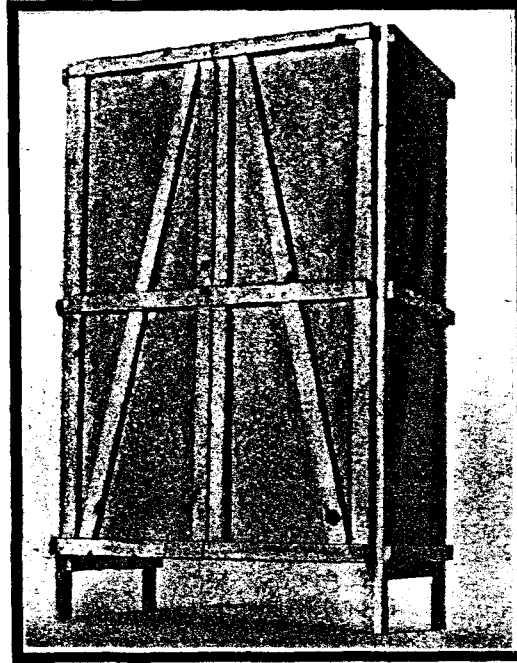
goemetrik formlardan oluşan lambalar bulunmaktadır. Bu seri içinde yer alan "Quaderna" masa serisi aynı yıl Zanotta firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.36. Superstudio tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Quaderna" masa serisi, 1972. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

1976 Milano Mobilya sergisinde Superstudio tasarımı olan birleştirilebilir ofis ya da yemek masası "Teso" sergilenmiştir, üstü cam olan masanın stürüktürü birleştirilebilir ahşap bir konstrüksüyondur ve masa Giovannetti firması tarafından üretilmiştir.

Ettore Sottsass jr. tasarımı "Mickey Mouse" serisi popüler çizgi kahramanın niteliklerini yansıtan bir plastik masa ve sandalye serisidir ve 1973 yılında BBB Bonacina firması tarafından üretilmiştir. Sottsass ' ın 1979 yılı tasarımları; cam üst parçayı taşıyan ince dalgalı ayaklarıyla "Le Strutture Tremano" (titreyen masa) masa ve kolonlar arasına yerleştirilmiş transparan raflarıyla "Alessandria D ' Egitto" kütüphane Studio Alchimia ' nın Bauhaus I sergisinde yer almıştır.

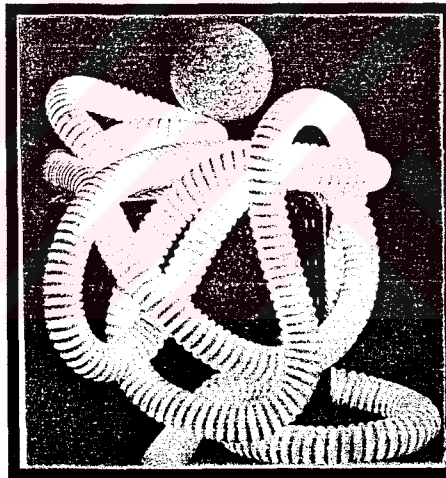
- Resim 2.37. Enzo Mari tasarımı "Do it yourself" serisinden bir dolap, 1974. Kaynak: Domus, No:536, Temmuz 1974.

1974 yılında radikal olarak adlandırılabilcek bir çıkış endüstriye hizmet eden bir tasarımcı olan Enzo Mari ' den gelmiştir. "Do it yourself" olarak adlandırdığı bu seride Mari günümüz teknolojisini ve yeni malzemeleri bir kenara atmıştır, tamamen ahşaptan oluşan ve son derece ilkel görünen bu serideki mobilyalar (masa, yatak, dolap) bir kişi tarafından rahatlıkla, hüner gerektirmeksizin yapılabilmektedir.

2.1.2.3 Aydınlatma armatürleri

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

1970 yılının en sevilen tasarımlarından biri Livio Castiglioni ve Gianfranco Frattini 'nin Artemide firması tarafından üretilen "Boalum" lambasıdır, yılan şeklinde olan lamba plastik ve metalden oluşmaktadır ve istenildiği şekilde rahatça kullanılabilir, istendiğinde tavana asılabilir, istendiğinde hafif bir stürüktüre dolanmakta ya da basitçe merdiven basamaklarına bırakılabilir, sağladığı bu esneklik ve farklı görüntüsü onu dönemin en istenen tasarımlarından biri yapmıştır.

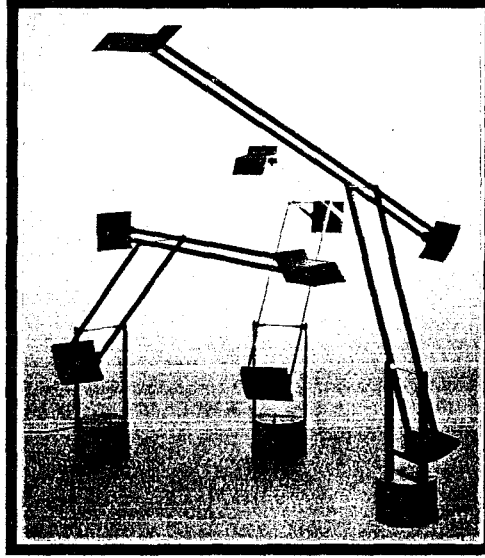

- Resim 2.38. Livio Castiglioni ve Gianfranco Frattini tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Boalum" lamba, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164.

- Resim 2.39. Gae Aulenti tasarımı, Candle tarafından üretilen "Rimorchiatore" lamba, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164.

Bu yılın dikkat çeken diğer tasarımları Gae Aulenti ' nin Candle firması tarafından üretilen "Rimorchiatore" (gemi) lambası ve Richard Sapper ' ın Artemide tarafından üretilen "Tizio" ağırlık sistemli halojen lambasıdır.

- Resim 2.40. Richard Sapper tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Tizio" lamba, 1970. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/167.

1971 yılının dikkat çeken tasarımlardan biri Studio DA tasarımı olan ve Lamperti firması tarafından üretilen "Petola" lambadır. Enjeksiyon yöntemiyle, renklendirilmiş veya kromlanmış plastikten üretilen bu ucuz masa lambası boğa boynuzunu andırmaktadır.

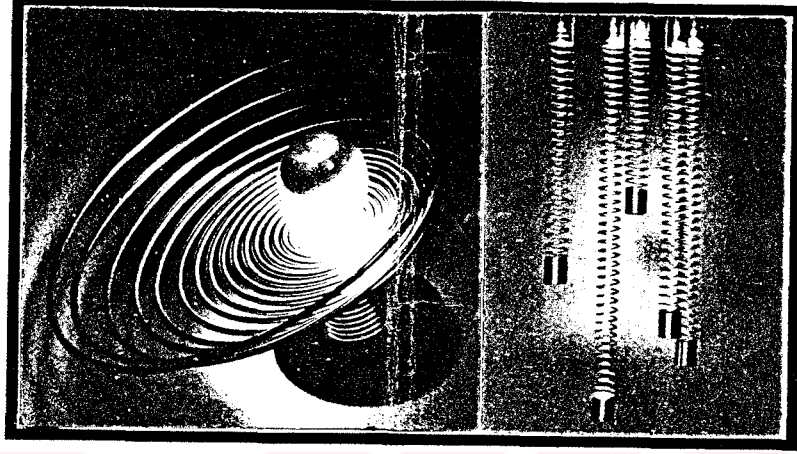

- Resim 2.41. Studio DA tasarımı, Lamperti tarafından üretilen "Petola" lamba, 1971. Kaynak: Domus, No:498, Mayıs 1971.

İyi zevk örneği Giorgio De Ferrari tasarımı beyaz mermer tabanlı kromajlı çelik yer lambası "Laser" (Ve-Art) ve yere ve tavana delik açmaya gerek kalmadan tespit edilen teleskobik çubuklu "Alex" (Depa) lamba 74 yılında üretilmiştir.

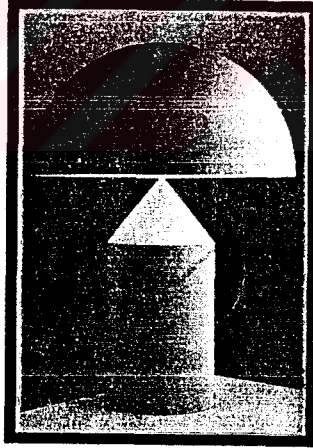
Angelo Mangiarotti tasarımı "Spirali" kromajlı çelik tavan ve masa lambaları 1975 yılında Candle firması tarafından üretilmiştir. Bu yıl tasarlanan bir diğer lamba Livio Castiglioni ' nin "Fetone" tavan lambasıdır.

Siyah lake metal taban ve iki metal çubuktan oluşan lambaya istenilen sayıda 12 V halojen ampul takılabilmektedir, lamba Artemide firması tarafından üretilmiştir. Artemide firması Mario Bellini tasarımı "Area" lambanın da üreticisidir, Area kare fiberglas yüzeyin değişik şekillerde kesilmesi, şekillendirilmesi, renklendirilmesi ve dokulandırılmasıyla elde edilen masa, yer ve tavan lambasıdır.

- Resim 2.42. Angelo Mangiarotti tasarımı, Candle tarafından üretilen "Spirali" lambalar, 1975. Kaynak: Domus, No:549, Ağustos 1975.

Vico Magistretti tasarımı "Atollo" masa lambası 1977 yılında O-Luce firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.43. Vico Magistretti tasarımı, O-Luce tarafından üretilen "Atollo" lamba, 1977. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/164.

Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

Geatano Pesce 1972 yılında orijinali Jacobsen tasarımı olan lambayı dört kat büyüterek yüksekliği 230 cm, ağırlığı 140 kg olan ve insanın yanında küçüldüğü, önemsizleştiği "Moloch" lambayı tasarlamış, bu tasarım Jacobsen (Oslo) tarafından üretilmiştir.

Pop tasarımlarıyla dikkat çeken Lomazzi, D'Urbino, DePas ' ın 1975 yılı tasarımı Icco Carate firması tarafından üretilen "Bidone" (bidon) lambadır.

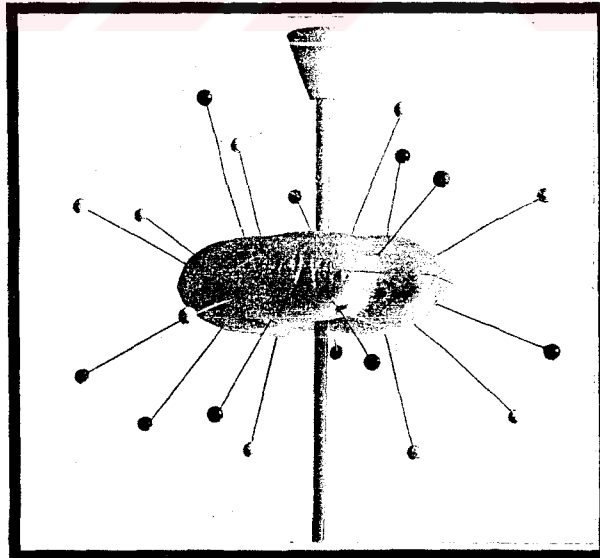
Bu alanda dikkat çeken bir diğer tasarım Marzio Cecchi ' nin lambasıdır, katlanmış kumaşın plastik banyoya sokulmasıyla elde edilen bu lamba, erimiş izlenimi veren görünümüyle ilginç bir örnektir ve 1975 yılında Most firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.44. Marzio Cecchi tasarımı, Most tarafından üretilen lamba, 1975. Kaynak: Domus, No:545, Nisan 1975.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

1979 yılında düzenlenen Buahaus I sergisinde yer alan Michele De Lucchi tasarımı "Sinvola da Terra" yer lambası, stürüktüre geçirilmiş sentetik bir yastık ve bu yastığa iliştirilmiş renkli şapka iğnelerinden oluşmaktadır ve radikal tasarımın bu alandaki güzel bir örneğidir.

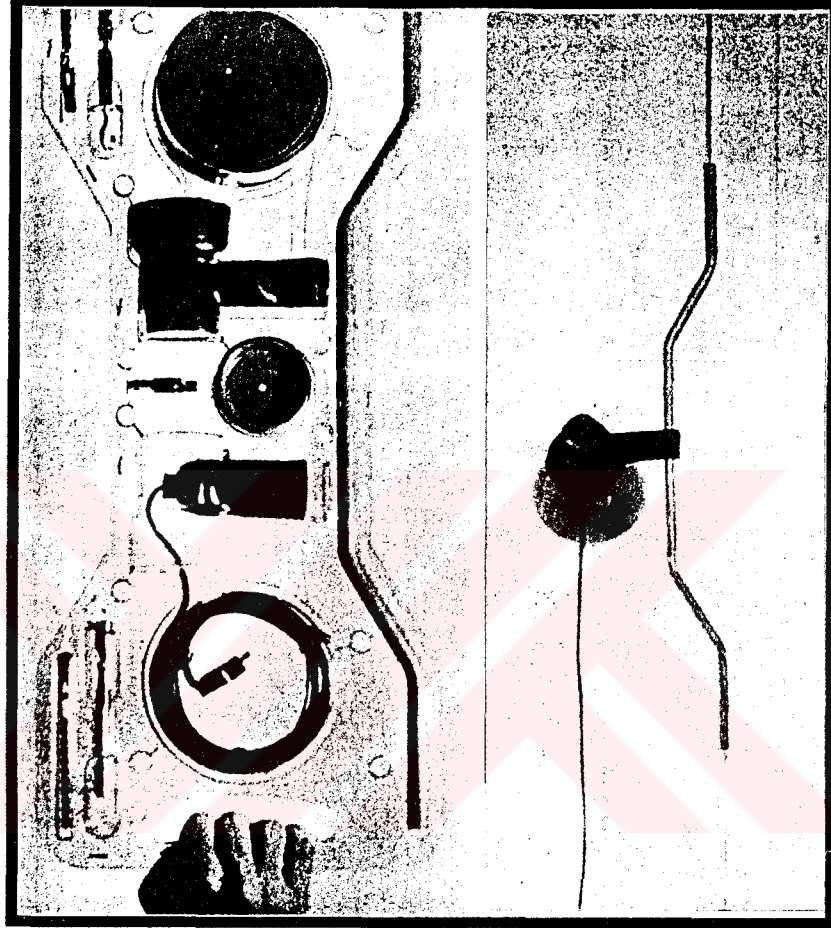

- Resim 2.45. Michele De Lucchi tasarımı, "Sinvola da Terra" lamba, 1979. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/60.

Ettore Sottsass ' ın dev bir kolon üzerinde yer alan iki flüoresant lambadan oluşan "Svincolo" yer lambası da aynı sergide yer almıştır.

Bireysel, dışavurumcu tasarımlar:

1971 yılında Achille Castiglioni ' den ilginç bir lamba tasarımı gelmiştir. "Parentesi" lamba, bir çanta içinde yer alan parçaların birleştirilmesinden oluşmaktadır, bir ucu zemine bir ucu ise tavana bağlanan ince gergi sistemine takılan spot istenilen şekilde yönlendirilebilmektedir.

- Resim 2.46. Achille Castiglioni tasarımı "Parentesi" lamba, 1971. Kaynak: Domus, No:487, Nisan 1971.

1971 yılına ölen dahi tasarımcı Joe Colombo ' nun son tasarımları olan, ancak üretilmeyen lambalar 1977 yılında Ignazia Favata tarafından ele alınmış ve Forma e Funzione tarafından üretilmeye başlanmıştır. İlk olarak 1971 yılı tasarımları olan "Anubis" ve "Shu" masa lambaları üretilmiştir; bir sonraki yıla kadar 12 tasarımın daha üretilmesi planlanmıştır, bu olay Colombo tasarımlarının ilericiliğinin ve bununla birlikte kabul edilmiş ve beğenilmiş olduğunun kanıtıdır.

2.2 1980 -1990 yılları arasında İtalyan mobilya tasarımına yön veren gelişmeler

80 ' li yılların tüm dünyadaki en belirgin özelliği bir çok seslilik, karmaşa ve bireysel dışavurumculuk dönemi olmasıdır. Gelişen iletişim imkanları, endüstri ve pazarın enternasyonal hale gelmesi, tasarımcıların sık sık seyahat ederek farklı ülkelerde çalışmaları, büyük firmaların farklı ülkelerden gelen tasarımcılarla çalışmaları, düzenlenen enternasyonal sergiler, fuarlar ve yarışmalar herkesin sesini duyurabilmesini sağlamış, çeşitliliğin yaşamasına yardımcı olmuştur, bunun sonucunda bazı isimler bu kez dünya çapında sivrilmiş ve yıldızlaşmıştır. 80 ' ler belkide Modernist felsefenin tüm dünyada tek ses, tek dil özleminin asla gerçekleşemeyeceğinin en güzel göstergesi olmuştur. Bu dönemde hiç bir akımın belirgin hakimiyetinden söz etmek mümkün değildir, her ülkede farklı eğilimler, aynı eğilim içinde ise farklı anlayışlar söz konusudur.

Modern Hareket ve Rasyonalizm ' in sürekliliği:

Modernizm ve Rasyonalizmin ilkeleri daha çok ofis mobilyası ve fonksiyonel, endüstriyel üretime yönelik mobilya tasarımları için geçerli kalmıştır. Modern hareket devamlılığını Knoll ve Hermann Miller gibi büyük enternasyonal firmaların artık birer prestij mobilyası olarak lanse ettikleri eski tasarımların yeni ve pahalı malzemelerden üretilmiş kopyalarıyla göstermiştir, bu klasik Modern mobilyalar özellikle lüks ofis mekanlarının vazgeçilmez unsurları haline gelmişlerdir. Bunun bir nedeni belkide o zamanın uçak teknolojisinden etkilenilerek düşünülen bu tasarımların ancak bugünkü mobilya üretim teknolojisiyle yapılabilir olamalarıdır. Ancak 80 'lerdeki üretim şekli de Modern Hareketin felsefesine ihanet etmektedir, kullanılan brandalar deri, demirler paslanmaz çelik olmuş, basit, ekonomik, fonksiyonel mobilya bir kolleksiyon parçasına dönüştürülerek sadece seçkinlere hitap eder hale getirilmiştir.

High-Tech:

Bu dönemde Post-Modernizm (Bkz.s/96) kadar etkin olan akım, Modern felsefenin bir devamı niteliğinde gelişen, en modern malzeme ve en son teknikler kullanılarak yapılan endüstriyel üretimi hedefleyen High-Tech ' tir. Post-Modernizm ' in aksine gerek Kuzey Amerika ' da gerekse Avrupa ' da ve özellikle Japonya ' da anlayışta ve yorumda belirgin farklar yoktur, çünkü herkesin amacı en ileri olanı üretilip pazarda önemli pay sahibi olabilmektir, bu yarış endüstriyel tasarım ve üretimde boyutsal küçülmeyi,

minimum malzeme ve donanımla maksimum konforu, saflığı, parlaklığı ve teknolojik soğukluluğu ön plana çıkarmıştır.

High-Tech mobilya tasarımında özellikle ofis mobilyasını etkilemiştir, Norman Foster ' ın tasarladığı ve Tecno firmasının 1986 yılında ürettiği "Nomos" ofis mobilyası sistemi bu eğilimin en güzel örneklerinden biridir, gereksiz eklerden arındırılmış, basit, fonksiyonel, modüler, hafif, soğuk ve kompleks bir endüstriyel tasarım örneği olan bu sistem büyük başarı kazanmıştır. Ettore Sottsass ve Michele De Lucchi ' nin Olivetti firması için tasarladıkları "Icarus" (1982) ve "Delphos" (1985) ofis sistemleri, Richard Sapper ' ın Castelli firması için tasarladığı, iyi zevk örneği "9 to 5" ofis sistemi (1986) ve Bill Stumpf 'ın Hermann Miller firması için tasarladığı, değişken, yüksek kalite "Ethospace" ofis sistemi (1986) bu alanda dikkat çeken diğer örneklerdir.

Ofis mobilyası pazarının büyüklüğü ve üretim imkanları pek çok ünlü tasarımcıyı bu alanda çalışmaya özendirmiştir. Ancak High-Tech, ofis mobilyasıyla sınırlı kalmamış, domestik mobilyalar, hatta yatak odası mobilyaları dahi adeta uzay filmlerinden fırlamışçasına teknolojik hale gelmiştir. High-Tech mobilya tasarımında ön plana çıkan isimler Fransız Philippe Starck, İsviçre 'li Mario Botta, İngiliz Norman Foster, Japon Shiro Kuramata ' dır. İtalya ' da endüstriye hizmet eden, fonksiyonel ve iyi-zevk ürünü tasarımlar yapan İtalyan tasarımcılarına en yakın olan akım High-Tech olmuştur ve 80 ' li yıllarda bu felsefeye hizmet eden pek çok tasarım bu akım içinde değerlendirilebilir.

Pop kültürü ve Kitsch tasarım:

80 ' li yıllarda Pop kültürü etkisini sürdürmüştür, özellikle Amerika ' da Las Vegas kültürü, Kitsch ve varoş kültürü Pop etkisini açıkça göstermektedir. Post-Modernizm ' in (Bkz.s/96) de etkisiyle özellikle Kitsch ' e duyulan ilgi artmıştır, varoş kültüründe Kitsch ' in önemi büyüktür. Canlı, şeker renkleri, reklam grafikleri, klasikleşmiş Pop mobilyalar (Dudak koltuk, Joe koltuk, Bean-bag, Blow koltuk vb.), Andy Warhol ve Roy Lichtenstein ' nin eserleri ve teknikleri tekrar ön plana çıkmıştır. Avrupa ' da ise Pop, Amerika ' da olduğu gibi etkisini açıkça göstermemektedir, Post-Modernizm ve yeni, radikal hareket uzantısı akımlar içinde eritilmiştir daha doğrusu bu akımlar temelde Pop ' u sömürmektedir.

Radikal cephede fikir ayrılıkları ve Alchimia ' nın bölünmesi:

80 ' li yıllar İtalyan radikal akımının en son temsilcisi olan Alchimia ' nın fikir ayrılığı yüzünden bölünmesiyle oluşan Memphis 'in (Bkz.s/94) en önemli ürünlerini verdiği yıllardır. Alchimia içinde birlikte çalışan Alessandro Mendini ve Ettore Sottsass ' ın tasarımın geleceği hakkındaki fikir ayrılığı 1981 ' de Ettore Sottsass ' ın sessizce gruptan ayrılması ve İtalyan radikal tasarım hareketini enternasyonel boyuta taşıyan Memphis grubunu kurmasıyla sonuçlanmıştır.

Tasarımın geleceği hakkında pesimistik düşüncelerden yola çıkan ve tekrar-tasarım yolunu seçen Mendini, Alchimia ' nın lideri konumuna gelmiş, Alchimia adeta onun şahsi atölyesi ve projelerinin partneri olarak çalışmalarına devam etmiş, 1981 yılında Sottsass ve De Lucchi olmaksızın "Mobile Infinito" (Sonsuz Mobilya) sergisi düzenlenmiştir. Bu sergide yer alan her parça çok-kez tasarlanmıştır, bu mobilyaların yüzeyleri manyetik bir plastikte kaplanmış ve yüzeylere genç İtalyan sanatçıların tasarladıkları desenler yapıştırılmıştır, bu desenler Bruno Munari (1947 ' den), Gio Ponti (1952 ' den) ve Luigi Veronesi (1973 ' ten) gibi tasarımcıların kullandıkları desenlerin tekrar-üretimidir. Mobilyalara takılan metal ayaklar ise kompleks görünümü ve ironiyi arttırmıştır. Mobile Infinito kolaylıkla üretilebilecek, pratik mobilya yaratma isteğinden çok, bir "happening" sonucudur, mobilyalara anında yapılan eklerle sonsuz seçenek mümkün kılınmıştır (Bkz.s/123).

Nouva Alchimia:

1984 yılında anti-tasarım hareketinden yeni bir tasarım şekli doğmuştur, Alessandro Mendini, Zanotta firması tarafından üretilen tasarımlarını Nouva Alchimia adı altında bu kez daha özel, adeta haute-couture tasarımlar olarak satışa sunmuştur.²⁹ Katlanır masalar, bar dolapları, halılar, lambalar ve koltuklar seri üretimin kısıtlamalarından ve her türlü stilistik kaygıdan kurtarılmış, Mendini ' nin yıllar boyunca edindiği deneyimleri, geleceğin sanatsal işçiliğinin örneklerini sunmuştur. 1920 ' li yılların avant-garde resimlerinden alıntılar 17. yy ' dan beri İtalya ' da kullanılan bir teknikle, şablon yardımıyla ahşaba aktarılmıştır. 1984 ' te sunduğu bu kolleksiyonla Mendini dekoratif unsurları adeta bir dil gibi kullanarak, lirik, dişi ve Art-Nouveau ' yu çağrıştıran bir etki yaratmıştır. Yıllarca radikal tasarım cephesinin ön saflarında yer alan, banal tasarım kavramını

²⁹ Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications 1988, s/66.

ortaya atan, "iyi zevk" i reddeden ve yakın gelecekte tekrar-tasarımdan başka bir çıkış yolu görmeyen Mendini, 80 ' lerin ortasında, tıpkı yüzyıl başında olduğu gibi, endüstrinin yozlaştırdığı tasarımın kurtuluşunu el işçiliğinde, geleneğin korunmasında ve süs kullanımında görmüştür.

Memphis:

Çevresine Michele De Lucchi, Aldo Cibic, George J. Sowden, Nathalie du Pasquier, Martine Bedin, Matteo Thun, Daniel Weil, Peter Shire, Marco Zanini gibi otuzlu yaşlardaki genç tasarımcıları toplayan Ettore Sottsass ise farklı ülkelerden gelen, ancak İtalya 'da çalışan bu dinamik toplulukla optimistik, çok sesli ve çok renkli bir tasarım projesi gerçekleştirmiştir. Memphis topluluğunu oluşturanlar Doğu ' da ve Batı ' da geçerli olan bir prensibe inanmaktadırlar "dünya duyular sayesinde algılanır", Ettore Sottsass ' a göre "Duyusallık ideolojiyi öldürmektedir, anarşiktir, özeldir; tüketimi göz önünde bulundurur, ahlaki değildir, yeni yollar açar"³⁰. Tüm dünyayı kucaklamayı ve enternasyonal iletişimi hedefleyen Memphis, tasarımın tüm dallarında ürün vermiştir; mobilya tasarımı, seramik tasarımı, tekstil tasarımı, cam ürünler tasarımı, grafik tasarım ve proje bazında mimari tasarım.

Tamamen kendisine özgü bir tasarım dili yaratmaya çalışan Memphis dünya çapında farklı köklerden gelen tasarımcılarla beraber çalışarak yelpazesini genişletmiştir. 1981 yılında Galerie Arc 74 ' te düzenlenen ilk sergilerinde Memphis tasarımcılarının iddası oldukça ironiktir, 20 ' li yılların Enternasyonal Stiline karşı "Yeni Enternasyonal Stil", ancak bu yeni enternasyonal stil herkesin konuşması gereken kesin bir dil olamayacaktır, o kendisini isteyene, seçene ulaşacaktır, çünkü artık bu çok kültürlü dünyada tüketim pazarı bölünmüştür. Memphis ' in yeni ve enternasyonal bir stil yaratma çabası sadece bir karşı tavır değildir. Fonksiyonalizm artık bir stildir ve endüstriyel devrimin bir parçasıdır, bugünse elektronik dünyasındaki gelişmeler sayesinde yeni bir teknolojiye doğru gidilmektedir, ilişkiler, imkanlar, vasıtalar hızla değişmektedir. George J. Sowden ' nın belirttiği gibi "Elektronik aynı zamanda dekorasyon, oyun ve renktir. Fonksiyonalizmin makine çağına ait olması gibi, dekorasyon da elektronik dünyasına aittir"³¹.

³⁰ Barbara Radice, "Memphis", Thames and Hudson 1985, s/142.

³¹ Barbara Radice, "Memphis", Thames and Hudson 1985, s/88.

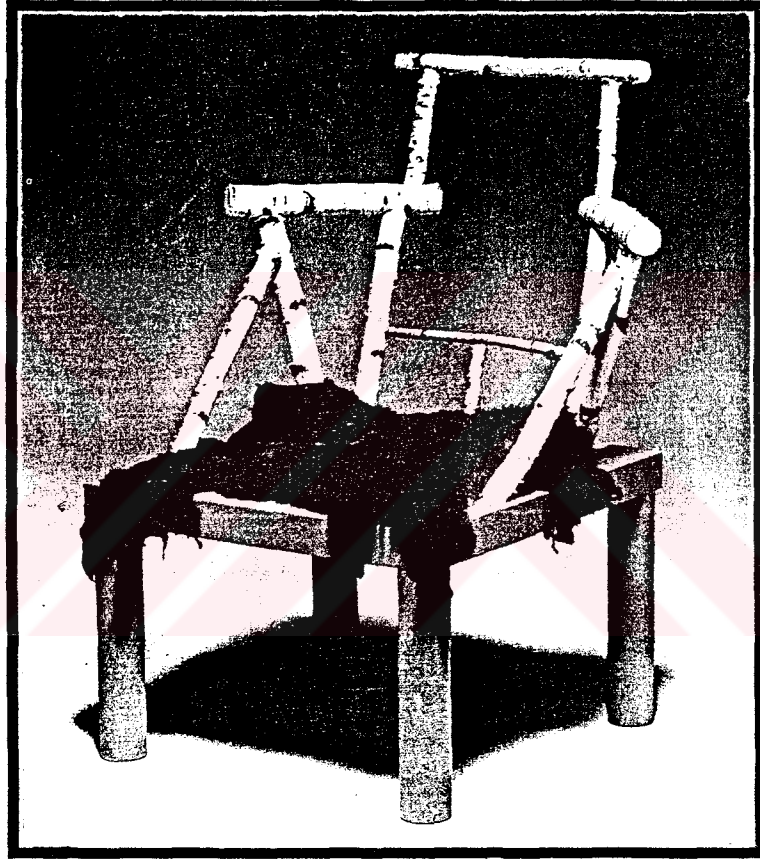
Alchimia 'nın aksine Memphis endüstriyle barışıktır, ütopyaların peşinde koşmayı reddetmiştir, ideolojik bir tavrı da yoktur, o çözümle değil olasılıklarla ilgilenmekte, mesaj vermekten çok eylem yaparak kendisini anlatmayı amaçlamaktadır, yapılan tasarımların prototip aşamasında kalmasını ya da kolleksiyon parçası olmasını değil, halka ulaşmayı hedeflemiştir, bu yüzden kısıtlı üretim teklifleri daima reddedilmiştir. Memphis ' e destek veren firmalar mobilya üretiminde Artemide, yüksek basınç laminatlarında Abet Print, seramikte Porcellane San Marco ve Alessio Sarri, camda Toso Vetri d ' Arte, gümüşte Rossi e Arcandi, mermer mobilyada Up &Up olmuştur.

Memphis ' in tasarıma getirdiği en büyük yeniliklerden ve yeni enternasyonal stilin yapı taşlarından biri dekorlu yüksek basınç laminatlarıdır, tamamen anonim özellikte olan ve bir bildiri ya da felsefe sunmaktan kaçınarak yapılan desenlerle donatılan bu laminatlar Memphis tasarımının simgesi haline gelmiştir. O zamana kadar alt kültürlerin, varoşların, ucuzluğun, kabalığın, dondurma salonları ve fast-food restoranların simgesi halinde olan laminatlar, zengin evlerin salonlarına, büyük mağazalara, hatta prestij mekanlarına taşınmıştır. Memphis 'in malzeme kullanımı da kendisine özgüdür, dokulu cam, selüloidler, endüstriyel boyalar, neon tüpler ve renkli ampuller gibi endüstriyel malzemeleri kullanmayı tercih eder ancak bunları mermer gibi geleneksel bir malzemeyle beraber ya da pahalı malzemeleri ucuz malzemelerle birlikte kullanır. Tasarımlarda pek çok malzeme dengesini yitirmiştir, başkalaşmış tanınmayacak hale gelmiştir. Memphis tasarımcıları için önemli olan imajdır, iletişimdir, malzemeler dokudur, desendir, renktir, hacimdir, transparanlık, matlık ya da parlaklıktır, kısacası malzemeler son ürünle verilmek istenen mesajın oluşturulmasında birer araçtır. Malzeme gibi renk ve desende sonradan eklenmiş unsurlar değildir, sembolik anlamları yoktur, tasarımla birlikte doğarlar ve mesajın verilmesine katkıda bulunurlar.

Memphis için tasarım yapan başlıca tasarımcılar arasında Andrea Branzi, Hans Hollein, Arata Isozaki, Masanori Umeda, Michael Graves, Javier Mariscal, Shiro Kuramata, Gerald Taylor sayılabilir. Bu kadar çok farklı tasarımcıyı ve farklı kültürü bir araya getiren Memphis bir yandan Post-Modernizm (Bkz.s/96) sınırına yaklaşırken (Michael Graves), bir yandan da minimuma indirgenmiş stürüktürel mobilya örnekleriyle adeta Modernizmin uç noktasına dayanmıştır (Andrea Branzi), bununla birlikte fonksiyonalizm karşıtlığı ve radikalizmin ortaya çıkarttığı uç örnekler

görülebilmektedir (Peter Shire, Matteo Thun), Afrika ve Uzak doğu etkisi, ilkel kültürlerin araştırılması, varoş kültürü ve Pop etkisini göstermektedir. Statikliğe ve pasifliğe karşı ortaya çıkan bir hareket olan Memphis, daima kendisini yenilemeyi, taze enerjiyi ortaya çıkartmayı, sarsmayı, şaşırtmayı, yeni olanakları araştırmayı hedeflemiştir, Memphis moda gibi aniden ortaya çıkmıştır ve moda gibi değişmeye mahkumdur. Tüm bu nedenlerden ötürü Memphis 80 ' lerin çok sesli ve karmaşık yapısını en güzel şekilde ortaya koymaktadır.

Andrea Branzi ve "Domestic Animals" sergisi:

- Resim 2.47. Andrea Branzi tasarımı "Domestic Animals" serisinden bir koltuk, 1985. Kaynak: Domus, No:667, Aralık 1985.

Andrea Branzi ' nin 1985 ' de Milano ' da Alchimia Museum ' da sergilediği "Domestic Animals" (Evcil Hayvanlar) neo-primitiv mobilya koleksiyonu radikal İtalyan tasarımı cephesindeki önemli bir diğer olaydır. Branzi ' nin "Neo-Primitiv" tarzda olarak nitelendirdiği İngiliz rustik bahçe mobilyasıyla endüstriyel olarak işlenmiş ahşap ve metalin birleşiminden oluşan bu garip mobilyalar, son zamanlarda sıkça kullanılan ritüel ilgisiyle, Kuzey Amerika ' lı ve Avrupa ' lıların evcil hayvanlarına olan tutkularını ifade etmektedir. İlkel kabilelerin törensel yaşamlarının bir parçası olan eşyalarla, modern insanın yaşamının bir parçası olan eşyalar arasında bağ

kurulmuş, insanın eşyaya olan düşkünlüğü ve eşyanın ruhu anlatılmaya çalışılmıştır. 1987 ' de yayımlanan "Domestic Animals" adlı kitapta modern evlerimizin "yaşanmaz olduğu, içinde çok daha fazla zaman geçireceğimizden, evlerimizi gözden geçirmemiz gerektiği; ritüeli, mit yapmayı ve çevremizden alabileceğimiz büyüsel nitelikleri tekrar düşünmemiz gerektiği" söylenmektedir³².

Post Modernizm:

Bu dönem içerisinde karşımıza çıkan en belirgin akım Post-Modernizm (Modern sonrası) ' dir; temelinde Enternasyonal Stil ' e, Modern Hareket ' e ve Fonksiyonalizm ' e karşı çıkışın yer aldığı bu akım, kendi içindeki farklı anlayışlardan ötürü bir birlik, tek bir felsefe ortaya koyamamıştır, çünkü Post-Modernizm karmaşanın, çok sesliliğin, çok renkliliğin ve tezatların bir arada yaşayışıdır. Hızla şehirleşen gelişmiş ülkeler, farklı ülkelerden, kültürlerden, dinlerden gelen insanları birarada barındıran metropoller, değişen siyasi yapı, yükselen Liberalizm, yok olan yüksek değerler ve eski devrimci hareketler, uç noktalarda yer alanların elde ettikleri haklar ve özgürlükler, yıkılan tabular bu dönemin karakteristik özellikleridir.

1960 ' larda doğan ve 1970 ' lerde kökleşen Post-Modernizm hareketi 1980 ' lerde tüm dünyada etkin hale gelmiştir. Bu akımının öncüleri karşı çıkış hareketini daha önceki radikal karşı çıkış hareketlerinde olduğu gibi herşeyi redederek uç noktalara taşımamışlar, bir bakıma Modern Hareket ' e karşı olan herşeyi kucaklamışlardır. Charles Jencks "The Language of Post-Modern Architecture" (Post-Modern Mimarinin Dili) adlı kitabında Modern hareketin bitimini Amerika ' daki Pruitt-Igoe gökdelenlerinin 15 Temmuz 1972 yılında dinamitlenerek yıkılmasına tarihlemektedir, bu şekilde bir zamanlar ABD Mimarlar Odası ödülünü almış olan bu binaların oluşturduğu kötü sosyal ortam, halkın isteğiyle, Modern Hareket ilkeleriyle birlikte tarihe gömülmüştür.³³ Bundan sonra yapılması gereken yeni çağın tasarım dilini, yani Post-Modern dili oluşturmak, insanlara kendilerini yabancı hissetmeyecekleri, tarihlerini, köklerini inkar etmek zorunda kalmayacakları tasarımları sunmaktır.

³² Peter Dormer, "Design since 1945", Thames and Hudson 1993, s/139.

³³ İrem Erez makalesi, Arredamento Dekorasyon dergisi, No:21, Aralık 1990, s/92.

Post-Modernizm ' in Kuzey Amerika ve Avrupa ' da algılanması farklı olmuştur; Kuzey Amerika ' da köklere dönüş anlayışıyla Klasizm yani Yunan ve Roma sanatının, mimarisinin canlandırılması ön plana çıkarken, Avrupa ' da tarihe yüzeysel bir dönüş reddedilerek Modernizm 'in klişelerine, yani teras çatıya, kapalı kutu ya da cam kutuya, pürizme ve fonksiyonalizme karşı çıkış ön planda tutulmuştur. Modern hareketin reddettiği tarihi miras, yerellik ya da bölgesellik, figür ve bireysel dışavurum Post-Modernizm içinde sınırsızca kullanılmıştır. Bu yönelimlerin sonunda Post-Modernizm ' in simgeleri ortaya çıkmıştır; kolon, üçgen alınlık, eğimli çatı, klasik oranlar ve yüzeysel süs, dörtgen prizmaların yerini üçgen prizmalar, koni, kubbe, tonoz ve kemer almıştır.

Oldukça akademik temellere dayanan bu akımın Amerika ' da öncülüğünü Charles Jencks, Robert Stern, Charles Moore, Philip Johnson, O. M. Ungers, Robert Venturi ve Michael Graves yaparken Avrupa ' da Paolo Portoghesi, Ricardo Bofill ve belli ölçülerde Hans Hollein, Aldo Rossi ve Mario Botta ön plana çıkmıştır. Ancak bu isimlerin çoğu kez tasarımcı kimliklerinde bazı karşıtlıklar göze çarpmaktadır, özellikle Mario Botta mimari tasarımlarında klasik gelenekleri ve yerel mimariye ait öğeleri kendine göre yorumlayarak kullanırken mobilya tasarımlarında, yine bu dönemin önemli bir akımı olan ve Modernizm ' in geliştirilmiş bir devamı olarak niteleyebileceğimiz High-Tech ' i yansıtmaktadır (Bkz.s/91-92). Aldo Rossi ise gerek mimari gerekse mobilya tasarımlarında Post-Modern öğeleri sıkça kullanmasına karşın Amerika ' da geçerli olan Post-Modern tanımına karşı çıkmakta, mimari arketipleri aradığını ve bir tür soyutlama yaptığını iddia ederek, kendi çalışmalarını bu sınıfa sokmamaktadır.

Post Modern mobilyanın en tipik örneklerini Knoll International ile çalışan Robert Venturi vermiştir; tasarımlarında eski ustalara ve stillere atıfta bulunmuştur, Art-Deco, Art-Nouveau, Gotik, Hepplewhite, Chippendale, Sheraton, Breuer ve Aalto ' yu kendisine göre yorumlamıştır, bu yorumda parlak ve canlı renkleri, Andy Warhol ' un ekran baskılarını yansıtmıştır, mobilyaları oyuncaksı ve ironiktir.

İtalya ' da ise Post-Modernizm ' in öncülüğünü ve savunuculuğunu yapan isim Paolo Portoghesi ' dir, sadece İtalya için değil, dünya için bu alanda bir ilktir. Mimari ve mobilyada ilk örnekleri 1960 yılında gerçekleştirdiği eklektik projesi "Baldi Evi"nde vermiştir.³⁴ Portoghesi Roma Mimarlık

³⁴ Michael Collins, "Post-Modern Design", Academy Editions 1989, s/188.

Fakültesi 'nde "eleştiri tarihi" dersleri vermiştir, tarihi elemanları bir araya getirmekten hoşlanmakta, eski stilleri, teknikleri çok iyi bilmekte ve kullanmaktadır. Ona göre Post-Modernizm yüzeysel süsten, sembolizmden, eskinin taklidinden ötedir, o eski stilleri, malzemeleri, teknikleri ve ustaları övmekte, canlandırmaktadır.

Post-Modernizm akımının içinde eski malzemelere ve tekniklere dönüş de bulunmaktadır, ahşap ve mermer gibi malzemelerin tekrar popüler olması, el işçiliğinin yüceltilmesi, endüstriyel High-Tech (Bkz.s/91) tasarıma karşı basit ve naif mobilya üretimi ortaya çıkmıştır. Amerikalı tasarımcı Wendell Castel elişçiliğinin örnekleri olan ve eskinin anıtsal mobilyalarına atıfta bulunan tasarımlarıyla dikkat çekmektedir, bu tasarımlarının en ünlüsü maundan oyularak yapılmış olan büyükbaba saati "Ghost" tur (Hayalet-1985).

Yeni malzemeler:

1980 'lerde ortaya çıkan iki yeni malzeme MDF (Medium Density Fiberboard) ve Formica Ltd. 'in yeni plastik malzemesi Colorcore özellikle Post-Modern tasarımcılar tarafından sıkça kullanılmıştır. MDF 'nin tercih nedeni endüstriyel olarak üretilmesi, planlanabilir, tomruksuz, düzgün bitimli ve ağır olmasıdır, Colorcore ise kalın şeritler halinde kesilebilen, renkli plastik bir malzemedir ve dekoratif potansiyeli büyüktür, bu potansiyelin ortaya çıkarılması için firma sanatçıları bu malzemeyle mobilya ve mücevher tasarlamakla görevlendirerek bir yarışma açmış ve beğeni toplayan eserler "Surface and Ornament" (Yüzey ve Süs) adı altında sergilenmiştir (1983). Bu tasarım yarışmasında ve devamında yapılan sergilerde Colorcore kullanımıyla 80 'li yılların en ilginç tasarımları ortaya çıkmıştır; Post-Modern Amerikalı tasarımcı Stanley Tigerman 'ın "Tête-a-Tête" koltuğu (1983), yine bir Amerikalı Post-Modern tasarımcı olan Paul Chaisson 'un "Classical Cabinet" dolabı (Klasik Dolap 1983), Lewis & Clark tasarımı "Temple chair" (Tapınak Koltuk 1983), Dekonstrüktivist (Bkz.s/99) Frank O Gehry 'nin heykelsi balık lambası (1983), Amerikalı Memphis tasarımcısı Peter Shire 'in "Mohave" masası (1984), Charles Jencks 'in "Sun" sandalyeleri (1985).

Dekonstrüktivizm:

Bu dönemde karşımıza çıkan akımlardan bir diğeri ise Dekonstrüktivizm 'dir. Öncülüğünü 1988 yılında N.Y. Modern Sanatlar Müzesi 'nde Philip

Johnson tarafından düzenlenen "Dekonstrüktif Mimari" sergisinde yer alan tasarımcılar; Bernard Tschumi, Rem Koolhaas, Frank O. Gehry, Peter Eisenman ve Zaha Hadid ' in yaptığı bu akım 1920 ' li yılların Rus Konstrüktivizm ' inden etkilenmiştir ancak Konstrüktivizm ve Modernizm gibi büyük ahlaki hedefler peşinde değildir, yalnızca alternatif bir dil yaratma çabası söz konusudur. Yapısal strüktürün oldukça karmaşık bir şekilde ve adeta yer çekimini inkar edercesine ortaya koyulduğu, tasarımcı kişiliklerine göre yorumda farklılıklar gösteren bu akımın en belirgin etkisi mimaride görülmüştür, mobilya tasarımında ve ürün tasarımındaki örnekler kısıtlıdır. Mobilya tasarımındaki en önemli örnekleri Zaha Hadid vermiştir, Dekonstrüktivizm denge kavramını alt üst ettiğinden insanlarda rahatsız edici bir duygu yaratmış, belirgin bir destek bulmamış ve pek benimsenmemiştir, İtalyan tasarımı üzerinde direkt bir etkiden söz etmek mümkün değildir.

Domus Akademisi:

1982 yılında Avrupa ' ya bir tasarım okulu kazandırmak amacıyla, tasarım alanında büyük bir geleneği olan ve gerekli tüm endüstriyel olanaklara sahip coğrafyada (Milano-İtalya) Domus Akamedisi kurulmuştur.³⁵ Akademinin hedefi tasarım kültüründe oluşan başlıca değişimlere yaratıcı bir destek sağlayabilmektir. Domus Akademisi sadece tasarımcılar yaratma peşinde değildir, yeni tasarım kültürü, yeni pazarlar ve üretim gereksinimleri arasında merkezi bir bağlantı olarak endüstri içinde çalışacak "ürün yöneticileri" yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu insanlar endüstriyel firmaların organizasyonlarında ve gelişmelerinde önemli bir bağlantı olarak ihtiyaç duyacağı kişiler olacaklardır. Domus Akademisinin kurucuları; Maria Grazia Mazzocchi, Valerio Castelli, Alessandro Guerriero ve Domus dergisi yönetimidir (Alessandro Mendini). Ders konuları temel konular ve profesyonel konular olmak üzere ikiye ayrılmıştır; tasarım tarihi Andrea Branzi, davranış kültürü Gianni Pettena, endüstriyel teknoloji Valerio Castelli, sosyo-ekonomik tahminler Giampaolo Fabris, yeni yerleşim modelleri Mario Bellini, temel tasarım Clino Trini Castelli, şehir dekorasyonu Ettore Sottsass tarafından yürütülmüştür. Lisans üstü eğitim yapan bu kurumdan master derecesi alabilmek için programda oluşan konulardan birinde tez sunmak şart koşulmuştur, öğrencilerin ürettiği didaktik malzeme içinden seçilenlerin yıl içinde Domus dergisinde yayımlanması öngörülmüştür. Değişik

³⁵

Andrea Branzi, Domus dergisi, No:633, Kasım 1982, s/56.

kültürlerden gelen insanların problemlere yaklaşımını görebilmek ve tasarımın sınırlarını genişletebilmek için İtalyan öğrenci sayısı kısıtlanmıştır.

İtalyan tasarımında duraklama dönemi:

1980 ' lerin sonlarına doğru, bu karışık ve çok sesli ortam içerisinde İtalya tasarım alanındaki mutlak hakimiyetini kaybetme eğilimine girmiştir, Milano her ne kadar dünya çapındaki pek çok tasarımcıyı ve idealist gençleri çekmeye devam etse de, tasarım kendisini tekrarlamaya, yeni ve radikal ürünler azalmaya başlamıştır. Tasarım alanında Avrupa ' da öncülük Fransa ve İspanya ' nın eline geçmiştir, özellikle zengin bir kültürel geçmişe sahip İspanya ' nın mimari ve endüstriyel tasarım alanında gösterdiği gelişme ve mobilya tasarımında Oscar Tusquet ve Boris Spiek ' in verdikleri ürünler dikkat çekicidir. İngiltere ' de ise Jasper Morrison 80 ' lerin sonuna doğru kendine özgü tasarım anlayışıyla ön plana çıkmıştır.

2.2.1 1980 - 1990 yılları arasında çalışan başlıca tasarımcılar ve firmalar

Alias (Alberto Meda, Mario Botta), *Artemide* (Memphis, Michele De Lucchi, Mario Botta), *B&B Italia* (Paolo Piva), *Biesse* (Massimo Morozzi), *Busnelli* (Ugo La Pietra), *Cassina* (Geatano Pesce, Toschiyuki Kita, Vico Magistretti, Paolo Deganello), *Danese* (Bruno Munari), *De Padova* (Vico Magistretti), *Driade* (Alessandro Mendini, Antonia Astori), *Fiam* (Cini Boeri), *Flexform* (Antonio Citterio), *Flos* (Achille Castiglioni), *Fontana Arté* (Gae Aulenti, Piero Castiglioni, Daniela Puppa), *Kartell* (Anna Castelli Ferrieri), *Luceplan* (Alberto Meda, Paolo Rizatto), *Matrix* (Massimo Morozzi), *Misura Emme* (Sergio Asti), *Molteni&C* (Luca Meda, Afra ve Tobia Scarpa, Aldo Rossi), *Pallucco* (Paolo Pollucco, Mireille Rivier, Gio Ponti), *Tecno* (Norman Foster), *Up&Up* (Memphis), *Ycami Collection* (Paolo Deganello), *Zanotta* (Andrea Branzi, Depas, D'Urbino, Lomazzi, Enzo Mari, Gae Aulenti).

2.2.2 1980 - 1990 yılları arasında üretilen İtalyan mobilyasının genel özellikleri ve başlıca örnekler

80 ' li yılların genel özellikleri İtalyan mobilyasında da yansımaları bulmuştur. Tasarımcılar farklı kriterler, öncelikler ve hedeflerle çalışmışlardır; radikal tasarım cephesinde en belirgin gelişme bir yumuşama, halka ulaşma ve endüstriyle barışma çabasıdır, endüstriyel tasarım yolunda olan tasarımcılar ki, bunlar 50 ' li yıllardan beri aynı isimlerdir, en yeni malzemeleri ve teknikleri kullanarak iyi-zevk örneği,

konforu ön planda tutan, çoğunlukla High-Tech (Bkz.s/91) örneği (özellikle aydınlatma armatürlerinde) tasarımlar üretmişlerdir, Post-Modern (Bkz.s/96) akıma yakın tasarımcılar eski temel formları, takıları, malzemeleri ve teknikleri yeniden gündeme getirmişlerdir.

80 ' li yıllarda 50 ' lerin ince ayaklı mobilyaları geri dönmüştür, döşemeli koltuklar, sofalar, divanlar, yataklar ve özellikle cam masalar ince metal ayaklar tarafından taşınmaktadır. 80 ' lerin İtalyan mobilyası çok renkli, oyuncaksı, asimetrik, bükülebilir, çok çeşitli ve genellikle ileri teknoloji örneği olmuştur, pürüzsüz yüzeyleri, parlaklıkları, canlı renkleri, pahalı kumaşları ve çoğu zaman insanı tedirgin eden incelikleriyle dikkat çekmektedirler.

80 ' lerde İtalyada belirgin olan bir diğer özellik ise yatak odası mobilyalarına verilen önemdir, daha önceki yıllarda geleneksel görüntüsü değişmeyen yataklar bu dönemde daha hafif, daha ince, çok ekli, değişken birer ileri teknoloji ürünü haline gelmişlerdir. Ofis mobilyası ise daha önceki yıllarda olduğu gibi en son malzemeler ve tekniklerin kullanıldığı, tasarımcıların bir birleriyle prestij için yarıştıkları bir alan olarak önemini korumuştur.

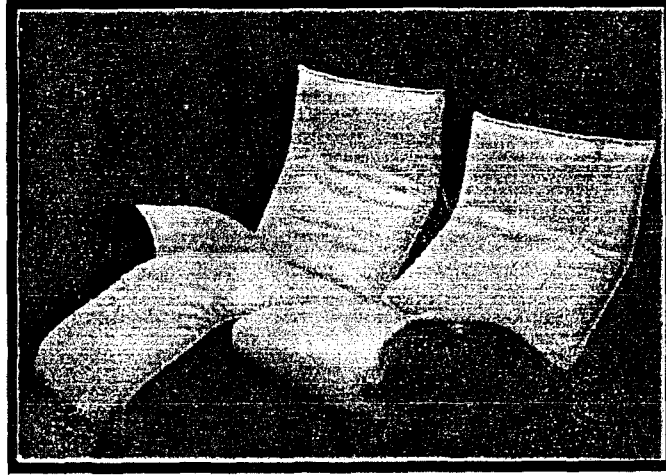
2.2.2.1 Oturma elemanları

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik, tasarımlar:

- Resim 2.48. Toschiyuki Kita tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Wink" koltuk, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/120.

1980 yılı, Toschiyuki Kita tasarımı olan "Wink" bükülebilir koltuk yeni bir mobilya jenerasyonunun habercisidir "bükülebilir mobilyalar", köpük plastik stürüktür ve değıştirilebilir kaplamaya sahip olan koltuk Cassina firması tarafından üretilmiş ve 80 ' lerin en popüler mobilyalarından biri haline gelmiştir.

- Resim 2.49. Vico Magistretti tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Veranda" koltuk, 1983. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/121.

Vico Magistretti ' nin 1983 yılı tasarımı olan ve yine Cassina firması tarafından üretilen "Veranda" koltuk serisi bu bükülebilir mobilyaya bir diğer örnektir, bu koltuklar içlerine yerleştirilmiş özel mekanizma sayesinde aynı zamanda ayrı ayrı eğimlendirilebilmekteydiler.

- Resim 2.50. Vico Magistretti tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Sinbad" koltuk, 1981. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

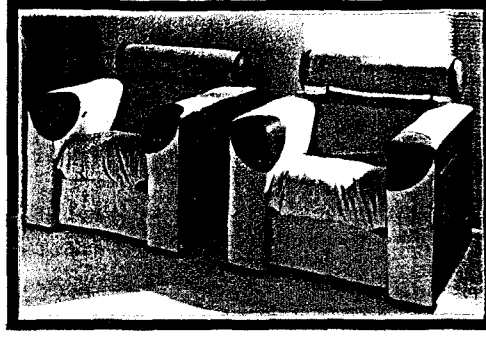
Vico Magistretti ' nin 80 ' lerde popüler olan bir diğer tasarımı 1981 yılında Cassina firması tarafından üretilen "Sinbad" koltuktur, taşıyıcı stürüktürü metal olan koltuk üzerindeki at battaniyesiyle ilgi çekmektedir.

Magistretti ' nin 1984 tasarımları "Simi" sandalye Alias firması, "Veranda 3" divan ise Cassina firması tarafından üretilmiştir. 1940 ' ların ve 1950 ' lerin kabuksu ve ince ayaklı mobilyalarını anımsatan Simi son derece hafif bir oturma elemanıdır. Veranda divan birbirinden bağımsız hareket edebilen ve sırt parçası isteğe göre bükülebilen üç koltuğun, koltuklar açıldığında kullanılabilecek bir masa üzerinde bir araya getirilmesinden oluşmuştur, stürüktürü metaldir.

- Resim 2.51. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Molteni tarafından üretilen "Meo" sandalye, 1984. Kaynak: Domus, No:657, Ocak 1985.

Geleneksel İtalyan üretim teknikleri ve malzemelerine bağlı kalan ve daha klasik ürünler tasarlayan Afra ve Tobia Scarpa çiftinin 1982 yılı tasarımları "Mastro" divan bu tavrın örneğidir. Tamamen kontrplaktan yapılan divan klasik, alışılmış görüntüsüyle sıcak bir mobilyadır, üretimi Molteni & C firmasınca yapılmıştır. 1984 yılı tasarımı olan ve yine aynı firma tarafından üretilen "Meo" sandalye de klasik kontrplak üst parçasıyla tanıdık bir tasarım gibidir. 1984 yılı tasarımı "Prou" koltuk ise farklı bir tavırla tasarlanmıştır, tamamen döşemeli, değiştirilebilir kaplamaya ve araba koltuklarını hatırlatan rulo baş dayama yastıklarına sahip koltuklar birer konfor mobilyasıdır, üretici yine Molteni firmasıdır.

- Resim 2.52. Afra ve Tobia Scarpa tasarımı, Molteni firması tarafından üretilen "Prou" koltuk, 1984. Kaynak: Domus, No: 657, Ocak 1985.

Memphis grubu kurucusu Ettore Sottsass ' ın endüstri için çalışan firması Sottsass Associatti ' nin 1986 yılı tasarımları ahşap stürüktürlü "Bridge" sandalye ve boru çelik stürüktürlü "Mandarin" sandalye rasyonel, fonksiyonel, iyi-zevk ürünü tasarımlardır, Sottsass burada burjuva zevkinden, popülerlikten, gelenekselden ve tarihten kormadığını göstermektedir.

- Resim 1.53. Ettore Sottsass tasarımı, Sottsass Associatti tarafından üretilen "Mandarin" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

DePas, D ' Urbino, Lomazzi grubunun 80 ' li yıllardaki tasarımları daha çok endüstriyel üretim ve iyi-zevke yöneliktir, bu mobilyaların ilki "Grand Italia" divandır, metal stürüktüre sahip döşemeli divan 50 ' leri yansıtmaktadır ve oldukça popüler olmuştur, koltuğun üretimi 1981 yılında Zanotta firması tarafından yapılmıştır.

1984 yılında Sormani firması tarafından üretilen "Sari" sandalye açıkça Japon kültürü etkisi altındadır, sandalyenin stürüktürü lake ahşaptır.

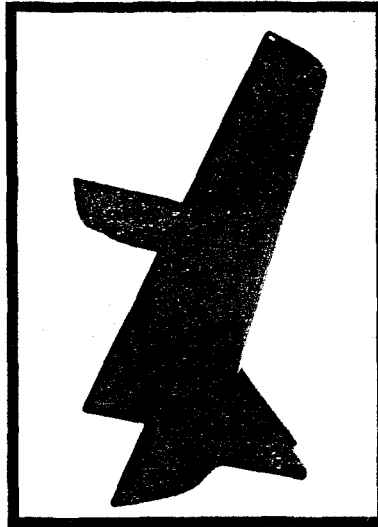
Grubun 1985 yılı tasarımları "Palmira" sandalye, "Campo" ve "Capiello" koltuk ve "Onda" sofa tarihsel verilerden yola çıkılarak ortaya konan

tasarımlardır. Palmira sandalyenin ilk çalışması Thonet sandalyenin oturma kısmına bükülmüş kontrplak parçanın eklenmesiyle yapılmıştır, Campo koltuk ise bir 18. yy Hepplewhite koltuğundan esinlenilerek tasarlanmıştır.

- Resim 2.54. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı "Palmira" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No:672, Mayıs, 1986.

Grubun 1986 yılında tasarladığı ve Zigne Roset Italia firmasının ürettiği "Archibald" divanın sırtı gergilerden oluşan bir sistem sayesinde dört ayrı pozisyon alabilmektedir, aynı serinin içinde koltuk, sofa ve puf da bulunmaktadır. Yine 1986 yılı tasarımı olan ve Insa firması tarafından üretilen "Superiora" metal stürüktürlü sandalye tamamen deri kaplanmıştır ve Campo koltuğu anımsatır.

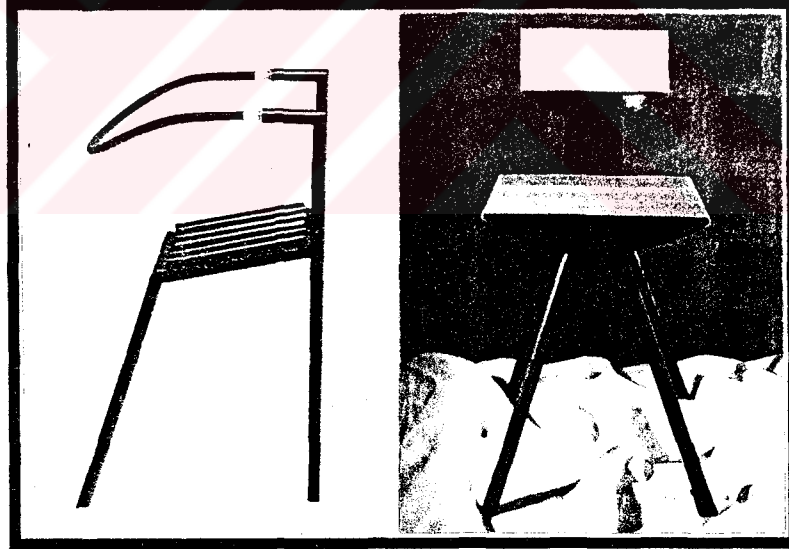

- Resim 2.55. DePas, D'Urbino, Lomazzi tasarımı, Insa tarafından üretilen "Superiora" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No: 679, Ocak 1987.

Enzo Mari ' nin alüminyum stürüktür ve poliüretan oturma ve sırt bölümünden oluşan zarif "Carmen" ve "Tonietta" sandalyeleri (Zanotta 1986), Paolo Pallucco ve Mireille Rivier tasarımı, metal ve plastik, depolanabilir "Hans e Alice" sandalyesi (Pallucco 1986), Alberto Meda ' nın sadece 1 kg ağırlığındaki "Light Light" sandalyesi (Alias 1987) ve Light Light ' ın elastik alternatifi "Soft Light" sandalye (Alias 1989) 80 ' li yılların sonlarına doğru sıkça gördüğümüz çok hafif ve ince sandalye tasarımlarının tipik örnekleridir, Gae Aulenti tasarımı "Aprilina" sandalye ise incelik ve hafiflik yanında katlanabilirlik özelliği taşımaktadır (Zanotta 1989).

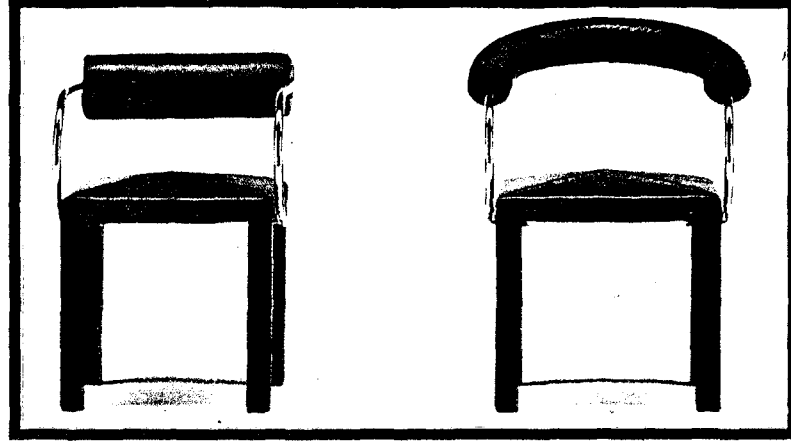
- Resim 2.56. Alberto Meda tasarımı, Alias tarafından üretilen "Light Light" sandalye, 1987. Kaynak: Domus No:690, Ocak 1988.

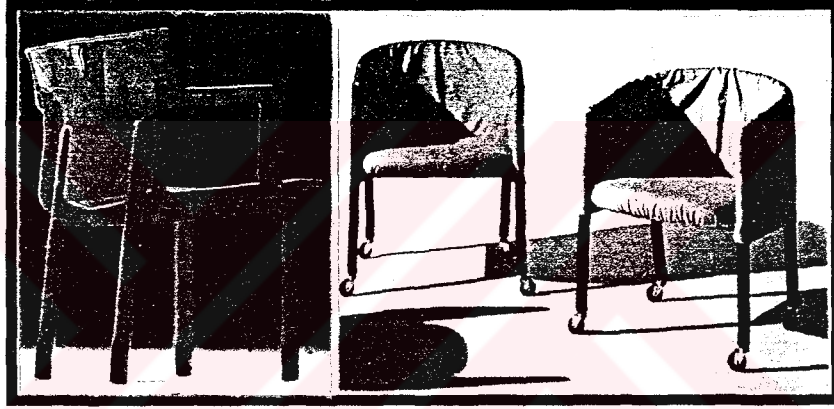
- Resim 2.57. Paolo Pallucco, Mireille Rivier tasarımı, Pallucco tarafından üretilen "Hans e Alice" sandalye, 1986 ve Alberto Meda tasarımı, Alias tarafından üretilen "Soft Light" sandalye, 1989. Kaynak: Domus, No:679, Ocak 1987, Domus, No:706, Haziran 1989.

Luca Meda tasarımı "Les beaux jours" elastik sofa (Molteni & C 1985), Paolo Piva ' nın standart oturma stürüktürüne yapılan sırt ve kol ekleriyle altı değişik varyasyonu elde edilen "Arcadia" sandalye serisi (B&B Italia 1986), Antonio Citterio ' nun "Mixer" tekerlekli koltuğu (Flexform 1986), Anna Castelli Ferrieri ' nin enjeksiyon metoduyla üretilen depolanabilir

plastik sandalyesi "4873" (Kartell 1986) 80 ' li yıllarda dikkat çeken tasarımlardır.

- Resim 2.58. Paolo Piva tasarımı, B&B Italia tarafından üretilen "Arcadia" sandalye serisi, 1986. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

- Resim 2.59. Anna Castelli Ferrieri tasarımı, Kartell tarafından üretilen "4873" sandalye, 1986 ve Antonio Citterio tasarımı, Flexform tarafından üretilen "Mixer" sandalye, 1986. Kaynak: Domus, No:679, Ocak 1987.

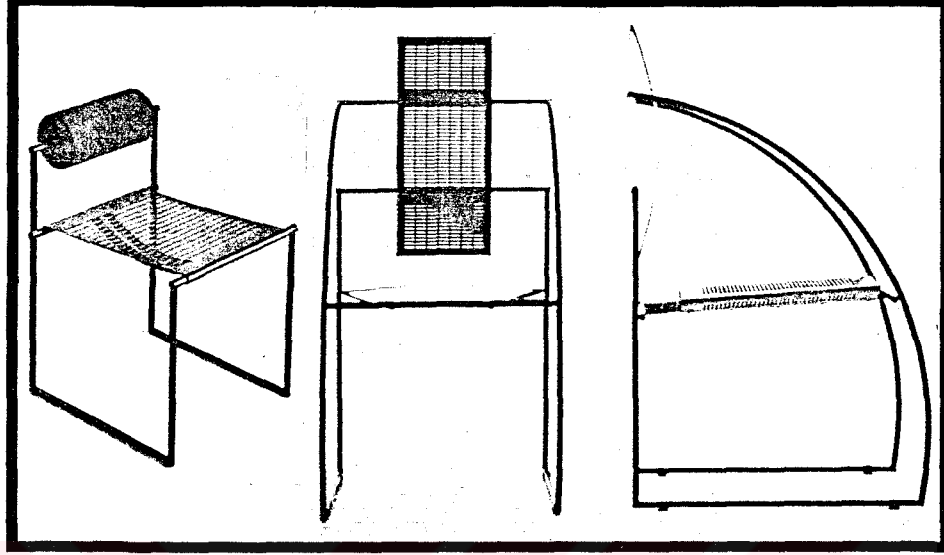
Cini Boeri ve Tomu Katayanagi tasarımı olan ve Fiam firması tarafından 1987 yılında üretilen kristal koltuk pleksiglas kullanımının ulaştığı son noktayı göstermektedir.

High-Tech tasarımlar:

İsviçre ' nin İtalyan bölgesinden gelen ve mimari eğitimini İtalya ' da gören tasarımcı Mario Botta daha çok İtalyan endüstrisine hizmet etmiş ve High-Tech mobilya tasarımlarıyla dikkat çekmiştir. Bunlardan ilki 1982 yılı tasarımı olan ve Alias firması tarafından üretilen "Prima" sandalyedir, stürüktörü metal olan sandalye son derece ince, hafif ve soğuktur, 20 ' li yılların Modern mobilya tasarımlarını hatırlatmaktadır, aynı yılın tasarımı "Seconda", Prima ' nın bir türevidir.

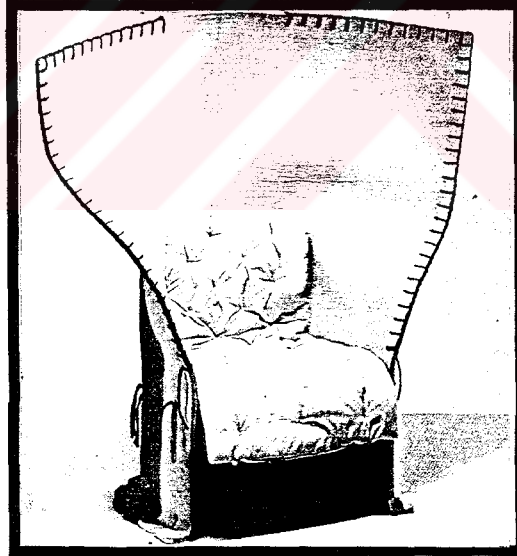
1984 yılı tasarımı "Quarta" katlanır koltuk oldukça karmaşık bir geometriye sahiptir, stürüktörü alüminyum şeritlerin birbirlerine hareketli

olacak şekilde eklenmelerinden oluşmaktadır. Yine son derece hafif, ince, soğuk ve High-Tech bir tasarım olan "Quinta" sandalye ve stürüktürü tel metal borudan oluşan "Sesto" koltuk 1985 yılında Alias tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.60. Mario Botta tasarımı, Alias tarafından üretilen "Prima" sandalye, 1982 ve "Quinta" sandalye, 1985. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/76.

Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

- Resim 2.61. Geatano Pesce tasarımı "I Fetri" koltuk, 1987. Kaynak: Domus, No:686, Eylül 1987.

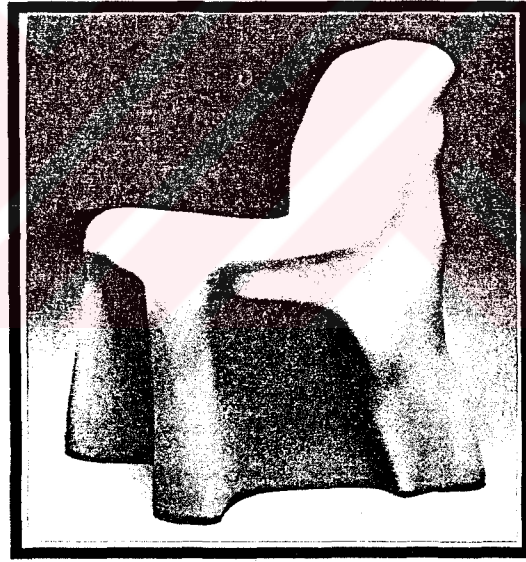
80 ' li yıllarda Pop kültürü etkileri taşıyan dışavurumcu mobilya tasarımında en ilginç ve deneysel ürünler İtalya ' nın sıradışı tasarımcısı Geatano Pesce ' den gelmiştir. Tasarımcının "Tramonto a NewYork" (NY ' da gün batımı - 1980) koltuğu Manhattan gökdelenlerinin ve onların arkasından batan güneşin görüntüsünü karşımıza getirir, Pop ' un etkin olduğu dönemlerde yapılan yumuşak, sembolik mobilyaların 80 ' lerdeki devamı niteliğindedir, koltuk Cassina firması tarafından üretilmiştir.

Pesce ' nin 1987 yılı tasarımı "I Feltri" (Keçeler) koltuğu adından da anlaşılabilir gibi ham keçeyle poliyester emdirilerek kalıplama yöntemiyle yine Cassina firması tarafından üretilmiştir. Etnik mobilyalara benzeyen ve istenildiğinde oturan kişinin başını örtebilecek kapşonumsu sırt parçasına sahip olan koltuk yumuşak, estetik ve fonksiyoneldir.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

Bireysel tasarımlar

Geatano Pesce ' nin radikal harekete yakınlığını gösteren tasarım 1980 yılında Cassina tarafından üretilen "Dalila" poliyester kaplamalı poliüretan koltuktur, Dalila uno, due, tre şeklinde isimlendirilen ve hiçbirine benzemeyen varyasyonlarıyla piyasaya sürülen koltukla eleştirilmek istenen endüstriyel tasarımın anonimliği ve üretilenlerin birbirinin aynı olmasıdır. 1984 yılında Amerika ' da üretilen deneysel sandalyesiyle ise Pesce sanatsal objeden fonksiyonel mobilyaya geçişi anlatmak istemiştir.

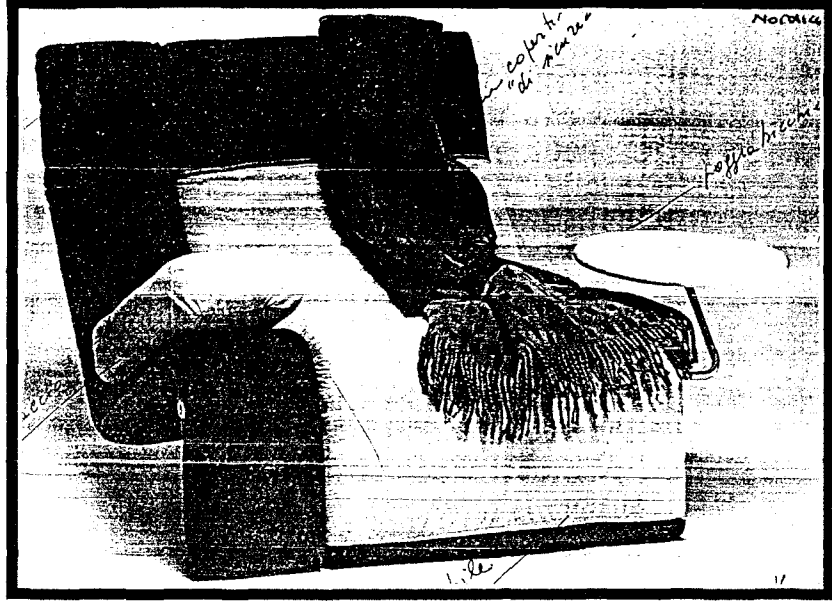

- Resim 2.62. Geatano Pesce tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Dalila 1" sandalye, 1980.
Kaynak: Domus, Mobili 81 özel sayı.

Radikal cephenin öncülerinden Massimo Morrozzi ' nin 1984 yılı tasarımı "Poltrona 1984" koltuk 80 ' lerin asimetric mobilyalarının güzel bir örneğidir, oturma pozisyonunda insan vücudunun aldığı şekli takip edecek şekilde tasarlanmış gövdenin bir tarafında kol görevini üstlenen bir yastık diğer tarafta ise küçük bir masa vardır.

Massimo Morozzi ' nin 1987 tasarımı olan "Dry" sandalye geleneksel üretim yöntemlerine bir dönüştür, tamamen el işi olarak doğal ahşaptan üretilen, 32 ayrı parçası tek bir metal vida dışında başka bir eleman

gerektirmeyecek şekilde geçmelerle bir araya getirilen bu sandalye Matrix firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.63. Massimo Morozzi tasarımı, Biesse tarafından üretilen "Poltrona 1984" koltuk, 1984. Kaynak: Domus, No:657, Ocak 1985.

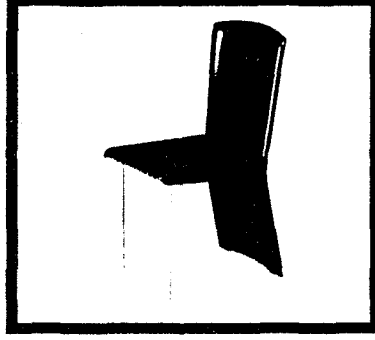
- Resim 2.64. Massimo Morozzi tasarımı, Mosca tarafından üretilen "Il Mondo di Clic" serisinden sandalyeler, 1988. Kaynak: Domus, No:701, Ocak 1989.

1988 yılı tasarımı "Il Mondo di Clic" sandalye serisi Morrozi ' nin radikal tavrını yansıtan bir kolleksiyondur, kontrplak ve ahşaptan üretilen bu sandalyelerde fonksiyon değil sembolik, Post-Modernist tavır ön planda tutulmuştur, bazı sandalyeler eski stillere ve ustalara gönderme yapmaktadır (Hoffmann, Mackintosh, Art Nouveau) bu seri Mosca firması tarafından üretilmiştir.

Morrozzi ' nin 1989 yılında Giorgetti firması tarafından üretilen "Push-pull" koltuğu rahatlamamanın sembolü olan bergére koltuğun çağdaş bir yorumudur, koltuk içindeki mekanizma sayesinde geriye doğru

eğilendirilebilmektedir, stürüktürü doğal ahşap olan koltuğun döşemesi poliüretan köpüktür.

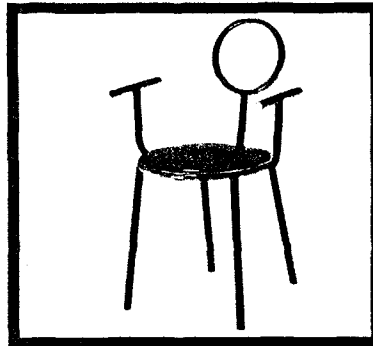
Andrea Branzi ' nin 1987 yılı tasarımı "Aida" sandalye High-Tech ' e yakın iyi-zevk ürünü bir mobilyadır, radikal tasarımın zaman içinde yumuşayışının, endüstri ve genel zevkle barışmanın güzel bir örneğidir, sandalye Zanotta firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.65. Andera Branzi tasarımı, Zanotta tarafından üretilen "Aida" sandalye, 1987. Kaynak: Domus, No:690, Ocak 1988.

Alessandro Mendini ' nin 1983 yılı tasarımı olan ve Driade firması tarafından üretilen "Sabrina" koltuk kaplama kumaşında kullanılan çok renkli soyut desenler dışında eski radikal çizgiyle hiç bir ortak yön taşımaz, endüstriye ve pazara hitabeden bir tasarımıdır. Metal stürüktür içine yerleştirmiş oldukça klasik bir koltuk ve divan olan "Losanna" nın da sadece kaplamasındaki soyut desenler eskinin banal zevkini hatırlatmaktadır.

Mendini ' nin 1987 yılı tasarımı "Stelline" sandalyenin stürüktürü boru çeliktir ve Elamuno firması tarafından üretilmiştir, tasarımda sembolizm ön plana çıkmış, stilize olarak insan figürü vurgulanmıştır.

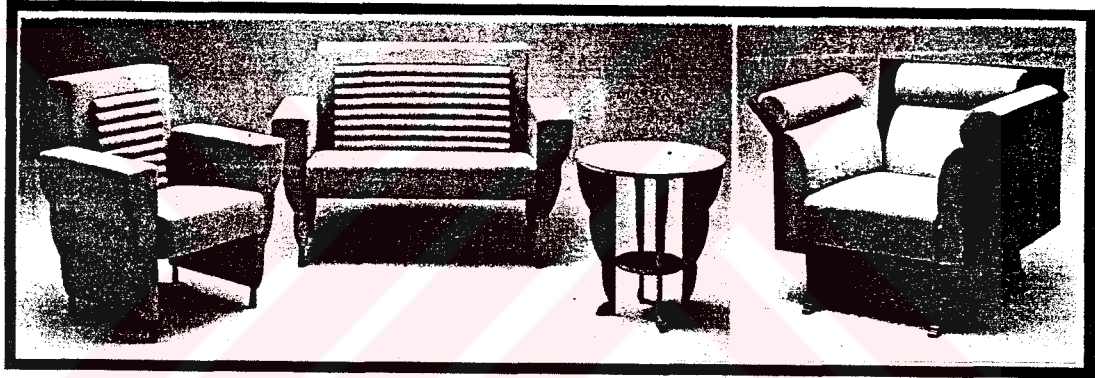

- Resim 2.66. Alessandro Mendini tasarımı, Elamuno tarafından üretilen "Stelline" sandalye, 1987. Kaynak: Domus, No:690, Ocak 1988.

İtalya ' nın en aykırı tasarımcılarından biri olan Ugo La Pietra ' nın 1983 yılı tasarımı TV-Radyo Koltuğu onun anlayışının tipik örneklerinden

biridir. İletişim çağının nimetlerini ve ayrı bir mobilya türü haline gelen televizyon koltuğunu tek bir mobilyada toplamayı seçen Ugo La Pietra, koltuğun sırt bölümüne televizyonu, üstüne anteni, köşeye lambayı yerleştirmiş ve divanlarda ortaya küçük bir masa koyarak modern çağın ritüeli haline gelen "televizyon seyrederken atıştırma" yı mümkün kılmıştır.

La Pietra ' nın "Supple" (elastik), "Pretentious" (gösterişçi) ve "Handy" (kullanışlı) adını verdiği 1984 yılı tasarımları olan koltuklardan "supple" üç eşit parçadan oluşan küçük bir koltuktur ve istenildiğinde kolları ve sırt bölümü değiştirilebilmektedir; "pretentious " ahşap stürüktüre sahiptir ve 40 ' ların mobilyalarını hatırlatmaktadır; "handy" ise pretentious ' ın hafif ve basit bir versiyonudur, bu koltuklar seçkin insanların değişik tercihleri göz önünde bulundurularak tasarlanmıştır. Tasarımcının 1984 yılında Busnelli firması tarafından üretilen "Pratica" koltuk ve divan serisinde de aynı tavır görülebilir.

• Resim 2.67. Ugo La Pietra tasarımı, Busnelli tarafından üretilen "Supple" ve "Handy" koltuklar, 1984. Kaynak: Domus, No:653, Eylül 1984.

Ugo La Pietra ' nın 1986 yılı tasarımı "Articolata" koltuk Busnelli firması tarafından üretilmiştir, akrilik kumaşla kaplı poliüretan koltuğun ahşap bir kaideye yerleştirildiği bu tasarım La Pietra ' nın herşeye rağmen radikal tavrını kaybetmediğinin göstergesidir.

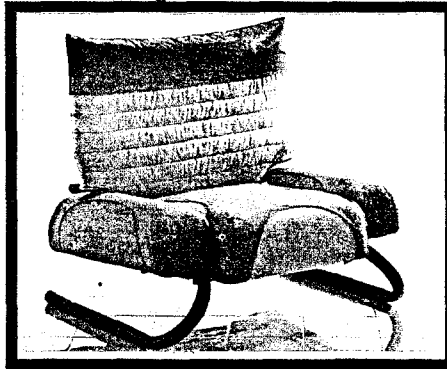
Radikal cephede yer alan bir diğer tasarımcı olan Paolo Deganello ' nun 1982 yılı tasarımı "Torso" asimetrik sofa Cassina firması tarafından üretilmiş ve oldukça popüler olmuştur. Metal stürüktür, döşeme ve kumaş kaplamadan oluşan sofaya ek olarak bir de kontrplak yan masa vardır, Torso koltuk ve dinlenme koltuğunun da bulunduğu bir seriye aittir ve 50 ' li yılların ince bacaklı mobilyalarını hatırlatır.

Michele De Lucchi Memphis ' ten ayrı olarak 1982 yılında "Peter Pan" koltuğunu tasarlamış ve koltuk Thalia & Co firmasınca üretilmiştir. İki

bükülmüş boru çelik ayak üzerinde duran döşemeli koltuk Torso gibi 50 ' li yılların etkisini taşımaktadır.

- Resim 2.68. Paolo Deganello tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Torso" koltuk, 1982. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/118.

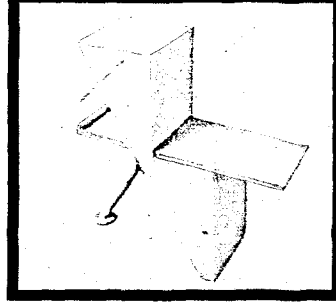

- Resim 2.69. Michele De Lucchi tasarımı, Thalia & Co. tarafından üretilen "Peter Pan" koltuk, 1982. Kaynak: Domus, No:634, Aralık 1982.

Alchimia ve Nouva Alchimia tasarımları

Radikal tasarımlarıyla dikkat çeken Andrea Branzi 1980 yılında "Seltz" sandalye ve "Ginger" dinlenme koltuğunu tasarlamıştır, bu oturma elemanları plastik laminat, lake demir ve kontrplaktan oluşmaktadır.

Bauhaus II sergisinde yer alan bu tasarımlar Studio Alchimia tarafından üretilmişlerdir, Branzi 'nin bu tasarımları kesinlikle fonksiyonel değildir, bu mobilyalarla sadece Modernist hareketin sorgulanması ve ironik eleştirisi yapılmıştır.

- Resim 2.70. Andrea Branzi tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "Selz" sandalye, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/8.

Alchimia 'nın lideri konumunda bulunan Alessandro Mendini 1980 yılında tasarladığı "Territoriale" lake ahşap sandalyesiyle yapaylığı vurgulamaya çalışmıştır, Mendini 'ye göre oturma işi fiziksel bir sorun değildir, tamamen bilinçle ilgili düşünsel bir problemdir. Radikal akımlarda yapılan fonksiyonun değil, kavramın sorgulanması ve alışla gelmiş olan her şeyin reddedilmesidir. Alessandro Mendini 1983 yılı tasarımı, tamamen aynalarla kaplı ahşap sandalyesinde de oturulacak bir eleman değil, oturma eylemi üzerine bir bildiri ortaya koymuştur.

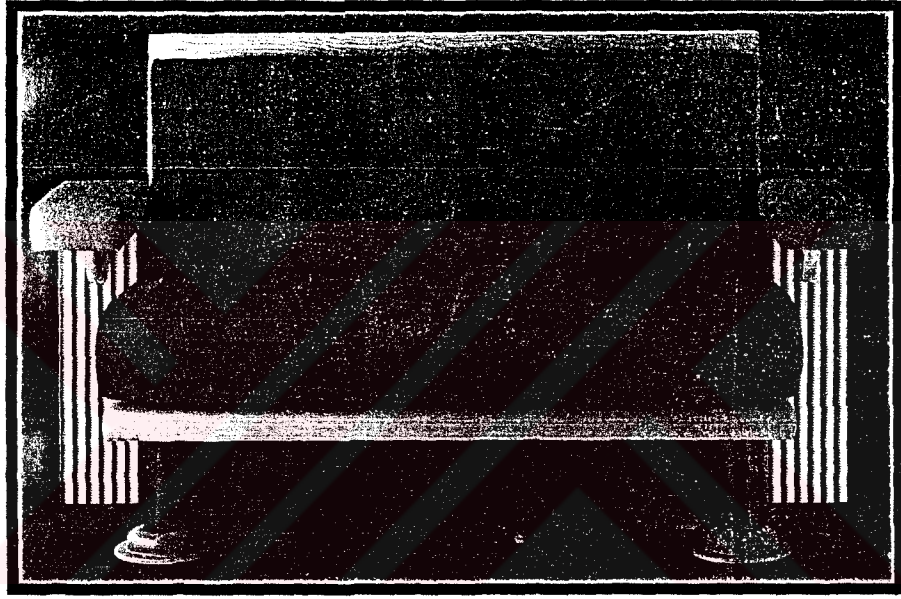
- Resim 2.71. Alessandro Mendini tasarımı, Nouva Alchimia tarafından üretilen "Psilla" koltuk, 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/120.

Mendini 'nin daha ileriki yıllarda tasarıma yaklaşımı değişmiştir, 1984 yılında Nouva Alchimia için tasarladığı "Psilla" koltuğunda eskinin

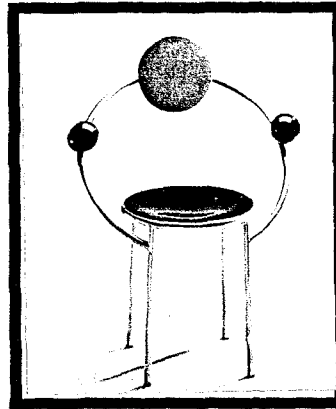
eleştirelliği kaybolmuştur, bu koltuk rahatça oturmak içindir, felsefik değil estetik kaygılar taşımaktadır.

Memphis tasarımları

Memphis grubu üyelerinden olan Michele De Lucchi 'nin 1981 yılı tasarımı metal stürüktürlü laminat "Riviera" sandalye ve 1982 yılı tasarımı lake metal, laminat ve kumaştan oluşan "Lido" sedir bu radikal grup için tipik örneklerdir. 1983 yılı tasarımı "First" koltuk Memphis 'in en başarılı ve en çok satan tasarımlarından biridir, stürüktürü metal olan bu heykelsi sandalyenin sırt kısmındaki dairesel parça ve kolları oluşturan toplar lake ahşaptır.

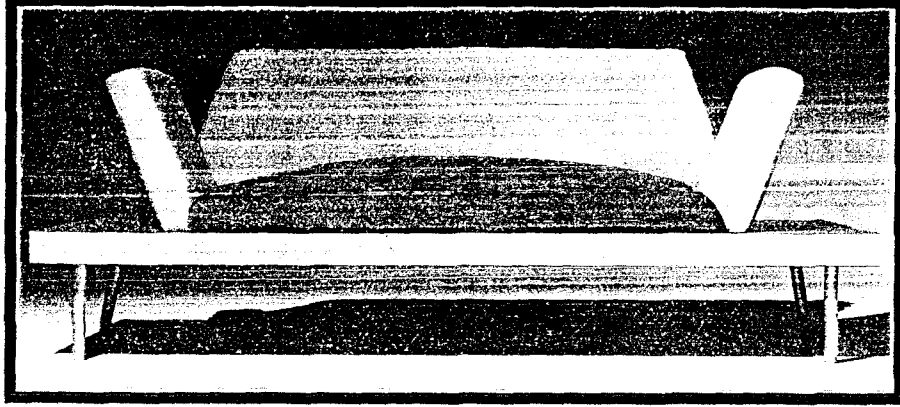
- Resim 2.72. Michele De Lucchi tasarımı "Lido" sedir, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/127.

- Resim 2.73. Michele De Lucchi tasarımı "First" koltuk, Memphis 1983. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

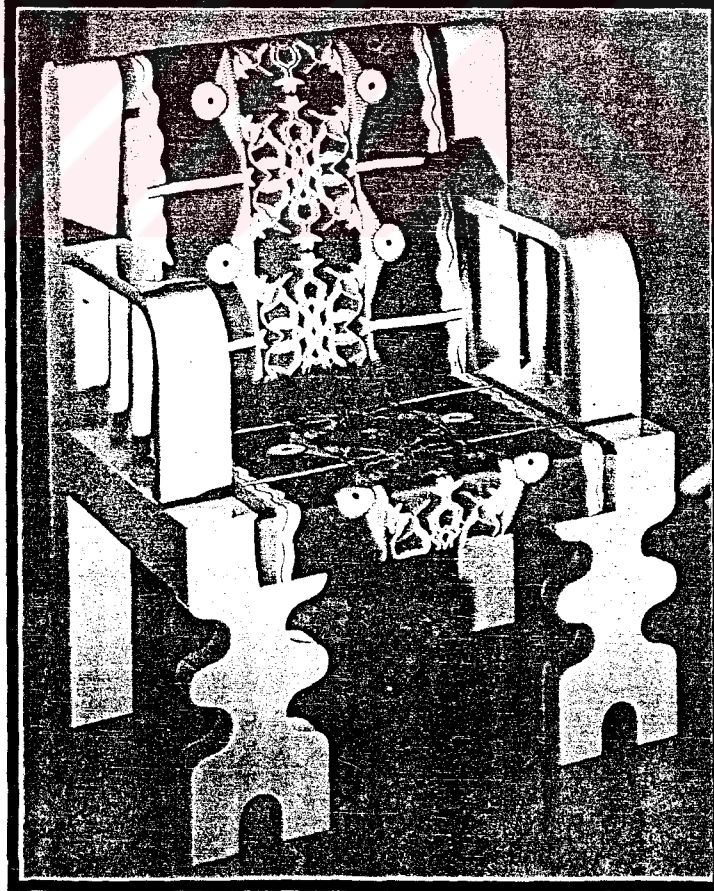
Tasarımcının Memphis için 1987 yılında yaptığı "Kim" metal stürüktürlü kontrplak sandalye geleneksel Memphis tasarım tavrının dışında, iyi-zevke hitabedebilecek bir örnektir.

Andrea Branzi 'nin 1982 yılında Memphis grubu için tasarladığı "Century" sedir metal, lake ahşap ve kumaş kaplı döşemeden oluşmaktadır, daha öncekilerin aksine fonksiyonel, renkli ve endüstriyel üretime uygundur.

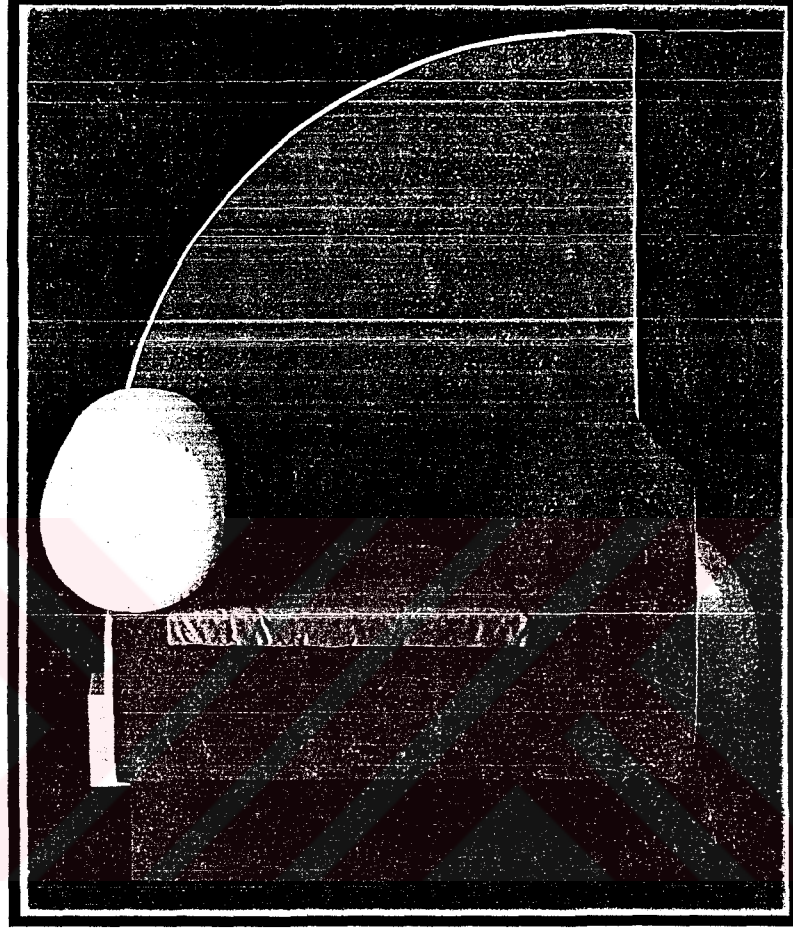
- Resim 2.74. Marco Zanini tasarımı "Dublin" sedir, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/68.

Marco Zanini tasarımı "Dublin" sedir (1981), George J. Sowden tasarımı "Oberoi" koltuklar (1981) ve "Mamounia" koltuk (1985), Peter Shire tasarımı "Bel Air" koltuk (1982), Nathalie du Pasquier tasarımı "Denise" koltuk (1987) Memphis grubunun çok renkli, sıcak ve oyuncaksı tasarım tavrının en belirgin örnekleridir.

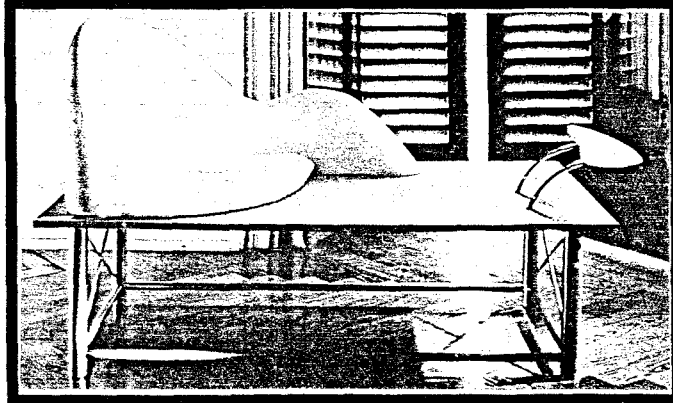

- Resim 2.75. Nathalie du Pasquier tasarımı "Denise" koltuk, Memphis 1987. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/53.

Bir diğerk Memphis grubu üyesi Avusturya ' lı tasarımcı Matteo Thun ' ın 1982 tasarımı "St. Moritz" metal sandalye ise renkli ve sıcak Memphis tasarımlarının bazen ne kadar soğuk olabileceğini gösteren güzel bir örnektir. Marco Zanini tasarımı "Roma I" koltuk plastik malzemenin pürüzsüzlüğünü, parlaklığını ve endüstriyelliğini en güzel şekilde yansıtır.

- Resim 2.76. Peter Shire tasarımı "Bel Air" koltuk, Memphis, 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/123.

- Resim 2.77. Andrea Branzi tasarımı "Andrea" dinlenme koltuğu, Memphis 1987. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/59.

Marco Zanini tasarımı "Juan" dinlenme koltuğu ve Andrea Branzi "Andrea" dinlenme koltuğu 1987 yılı tasarımları olarak zaman içinde

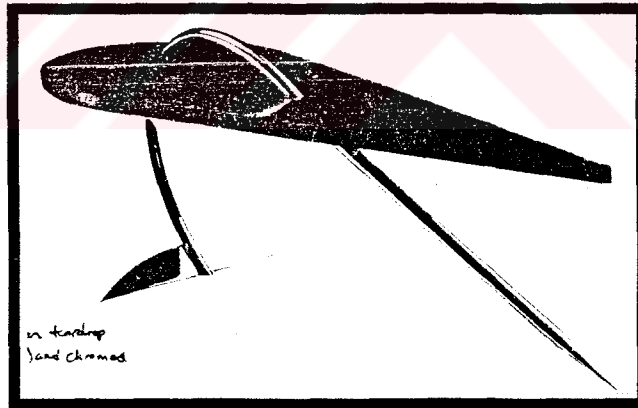
şatafattan, parlak renklerden, abartılı formlardan kaçan ve daha temel formlara, sadeliğe ve pürlüğe yönelen Memphis tavrını yansıtmaktadırlar.

2.2.2.2 Masalar ve depolama elemanları:

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

80 ' li yıllarda mobilya tasarımında dikkat çekici özelliklerden biri masa ve sandalye stürüktürlerinin birleştirilerek kombine bir mobilya haline getirilmiş olmasıdır. L/O Design tarafından tasarlanan "Willi" masa kendi stürüktürüne bağlı dört sandalyeye sahiptir ve 1981 yılında Alfeo firması tarafından üretilmiştir. Aynı tür için bir diğer örnek 1987 yılında Afra ve Tobia Scarpa çiftinden gelmiştir "Gruppo mensa". Kafeteryalarda kullanılmak üzere tasarlanan bu masa dairesel bir masa yüzeyi ve aynı metal taşıyıcı stürüktüre bağlı dört kontrplak sandalyeden oluşmaktadır, amaç kullanım ve temizlik kolaylığı sağlayabilmek için ayak sayısını azaltabilmektir.

Umberto Riva tasarımı olan ve 1987 yılında Fontana Arte firması tarafından üretilen "Adanna" masa ve 1989 yılında Disform - Disenoy Forma firması tarafından üretilen Rocky Semprini tasarımı "Delfin" masa metal stürüktürlü cam mobilyanın dikkat çekici örnekleridir.

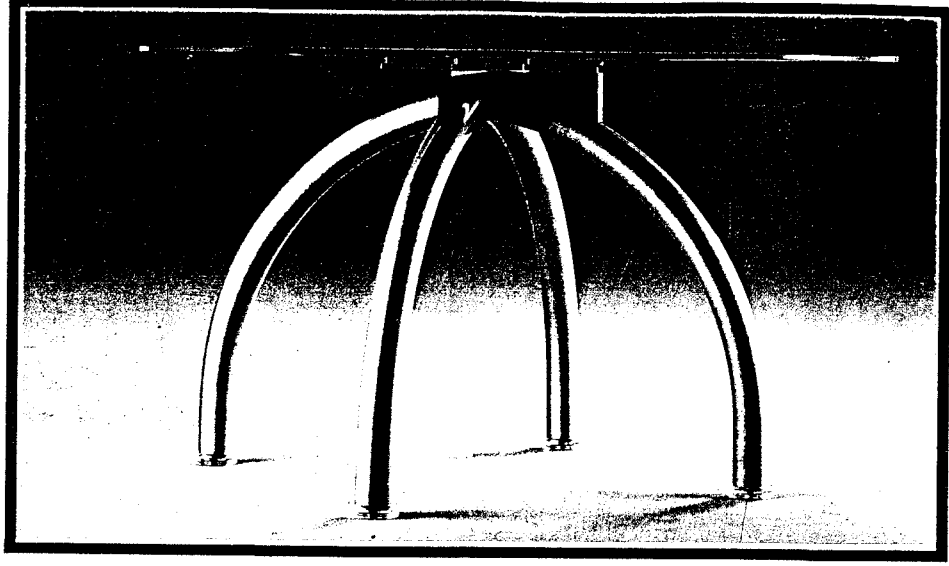
- Resim 2.78. Rocky Semprini tasarımı, Disform-Disenoy Forma tarafından üretilen "Delfin" masa, 1989. Kaynak: Domus, No:708, Eylül 1989.

High-Tech tasarımlar:

Sottsass Associati tarafından Knoll International için 1986 yılında tasarlanan "Spider" masanın üst tablası cam, taşıyıcı stürüktürü ise boru çeliktir, özel bir parça sayesinde masa sevkیات için sökülebilmektedir.

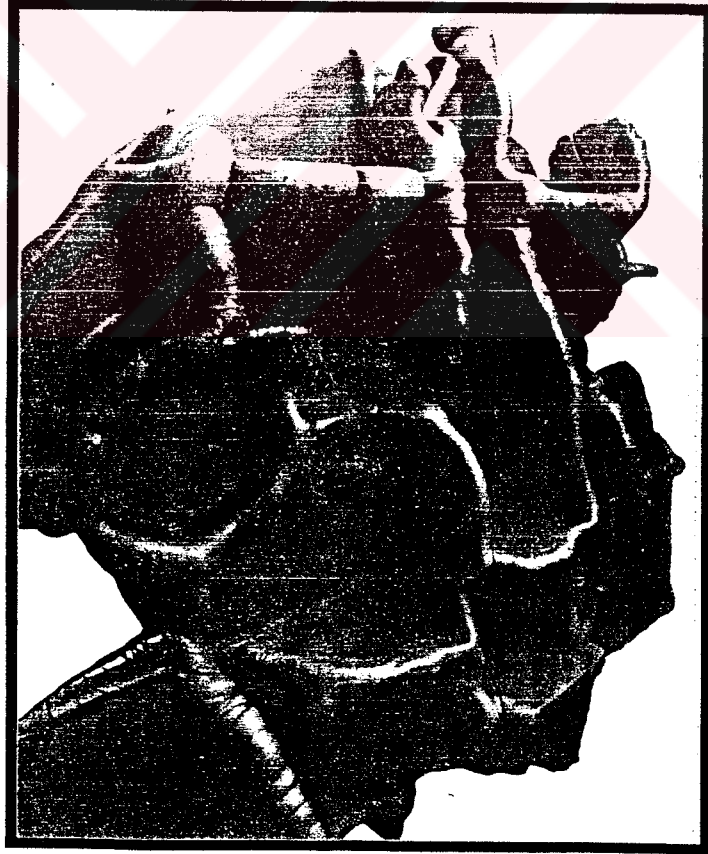
Mario Botta ' nın geleneksel malzemeyi High-Tech tasarım ilkelerine uygun olarak kullandığı "Terzo" masada mermer tabla boru çelik stürüktür

tarafından taşınmaktadır, tasarım 1985 yılında Alias firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.79. Ettore Sottsass tasarımı, Sottsass Associati tarafından üretilen "Spider" masa, 1986. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

Pop kültürü etkisinde, yumuşak, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

- Resim 2.80 Geatano Pesce tasarımı "Carenza" kitaplık, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/146.

Geatano Pesce ' nin 1980 yılı tasarımı olan ve Fransa ' da üretilen "Carenza" kitaplığı 80 ' li yıllarda üretilen kitaplık tasarımlarının en

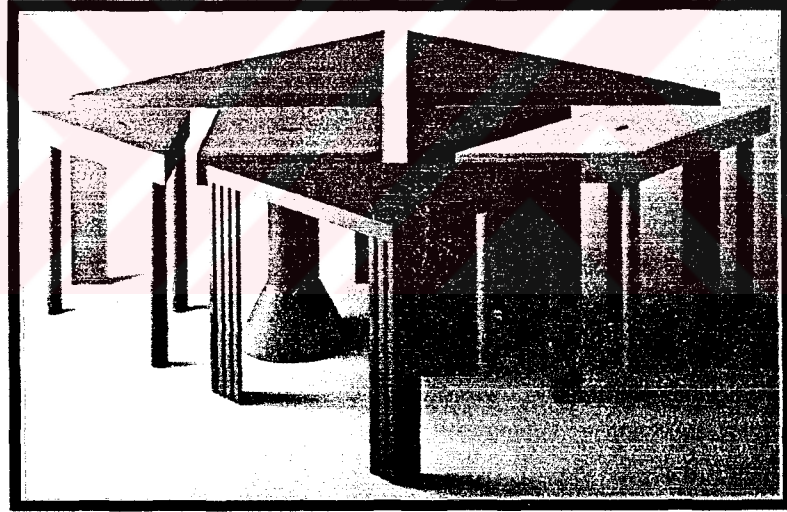
ilgincidir. Kırmızı renkte poliüretan köpükten üretilen kitaplık organik formu, hamursu görünümü ve rastlantısallığıyla şaşırtıcıdır.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

Bireysel tasarımlar

Geatano Pesce ' nin garip görünüşlü "Sansone" masası Cassina firması tarafından 1980 yılında üretilmiştir. Renkli poliyester reçinenin kalıba dökülmesi yöntemiyle yapılan, kenarları kuralsızca kırılan masa dört farklı ve çarpık bacağa sahiptir. Üç temel formda (dikdörtgen, kare ve daire) endüstriyel olarak üretilen masanın kenarları elle kırılmış, böylece her parçanın kensine has bir ayrıcalığı olması sağlanarak endüstriyel üretimin tek düzeliği aşılmaya çalışılmıştır.

Geatano Pesce ' nin 1987 tasarımı olan ve Cassina firması tarafından üretilen "Les Ateliers" dolabı, Pesce ' nin sürreal tavrını yansıtır, dolaptan çok soyut bir heykele benzemektedir.

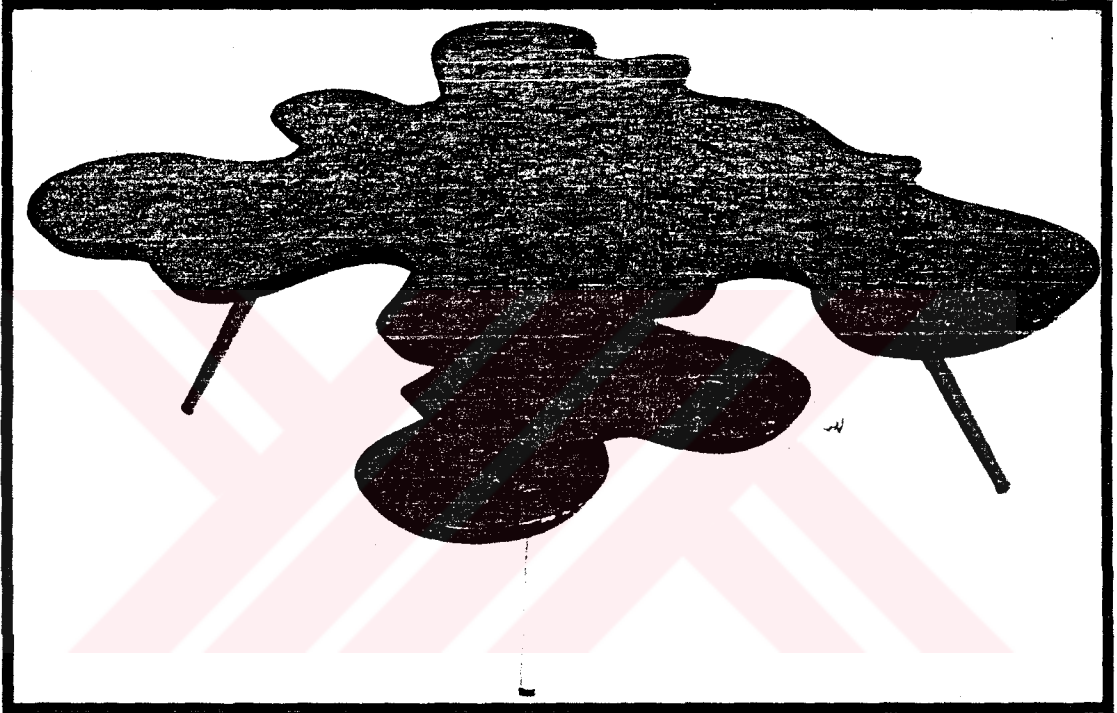
- Resim 2.81. Massimo Morozzi tasarımı, Cassina tarafından üretilen "Tangram" masa serisi, 1983. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/137.

1983 yılında Cassina firması tarafından üretilen 7 parçanın kombinasyonu ile oluşan "Tangram" masa eski bir Archizoom üyesi olan Massimo Morozzi ' nin renkli, oyuncaksı ancak işlevsel mobilyalarına güzel bir örnektir. Farklı şekillerde işlenmiş ahşapların, üçgen, paralel kenar, kare yüzeyler oluşturacak şekilde biçimlendirilmesiyle meydana gelen bu yedi parça, farklı renklerde ve farklı ayak sistemleriyle üretilmiştir, kombinasyon yapılırken adeta bir Doğu-Asya oyunu olan Tangram oynanmaktadır.

Andrea Branzi tasarımı olan "Quadrio" masa dört mermer blok ayağın dairesel bir camı taşımasından oluşmaktadır ve 1987 yılında Up & Up firması tarafından üretilmiştir.

Alchimia ve Nouva Alchimia tasarımları

Alessandro Mendini ' nin Bauhaus I kolleksiyonunda yer alan ve Studio Alchimia tarafından üretilen "Ondoso" kahve masası amipsi bir görünüme sahiptir ve farklı renklerde ince, çarpık bacaklar tarafından taşınmaktadır, böylelikle Mendini 50 ' lerin ince bacaklı mobilyalarına atıf yapmaktadır.

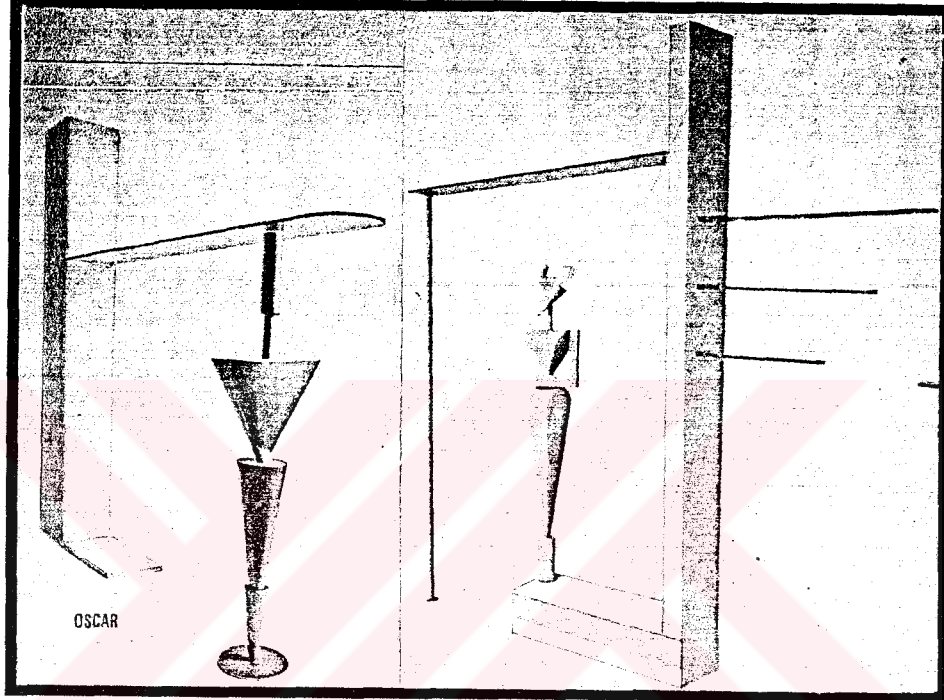

- Resim 2.82. Alessandro Mendini tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "Ondoso" masa, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/139.

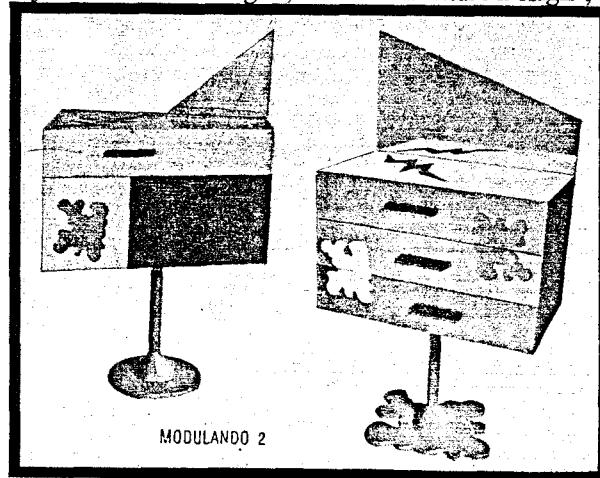
Bauhaus II sergisinde yer alan Andrea Branzi tasarımı "Utopia", "Oscar", "Stadio" ve "Liberia" kitaplıkları bir yandan Modernist felsefenin abartılmasının ortaya çıkarttığı ironik formlarıyla, bir yandan da Oscar heykelciği gibi popüler unsurların kullanılmasıyla dikkat çeker. Plastik laminat, lake ahşap, cam ve metalden üretilen bu minimuma indirgenmiş tasarımlar fonksiyonel değildir, heykelsi özellik gösterirler.

1981 yılında Studio Alchimia ' nın ortaya koyduğu "Mobile Infinito" kolleksiyonu daha önceden de belirtildiği gibi manyetik plastik malzemeye kaplanmıştır ve yüzeylere çeşitli soyut desenler eklenerek sonsuz çeşitte mobilya üretimi mümkün kılınmıştır. Kolleksiyon daha çok depolama elemanlarından oluşmuştur. "Modulando" adı verilen ve biçimlerine göre 1 '

den itibaren numaralanan depolama mobilyaları, tek bir boru çelik ayak ve varyasyonları olan bir metal taban üzerinde durmaktadır, bu modüllerin bir araya getirilmesi ve üzerlerine çeşitli desenlerin yapıştirılmasıyla yeni depolama mobilyaları elde edilmektedir. Diğer depolama mobilyaları ise, krom heykelcikler, bir kısmı hareketli, bir kısmı sabit garip görünümlü ayaklar, stilize bayraklar ve üzerlerine iliştirilmiş yazı şeritlerine ve çeşitli desenlere sahiptir. Bu mobilyalar, çok renkli, değişken, ironik, heykelsi ve deneyseldir.

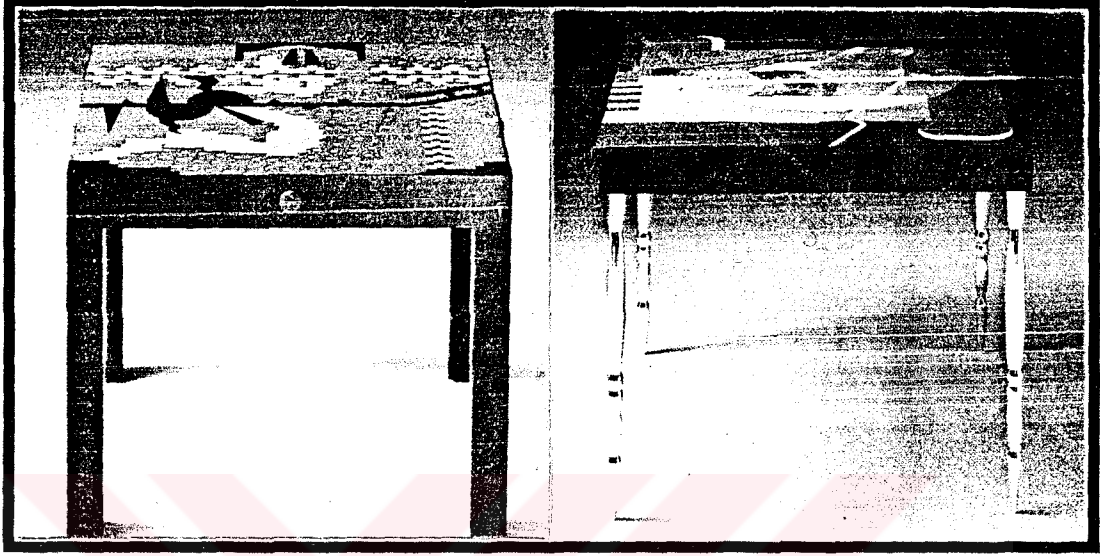
- Resim 2.83. Andrea Branzi tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "Oscar" ve "Utopia" kitaplıklar, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/8.

- Resim 2.84. Studio Alchimia tarafından tasarlanan ve üretilen "Mobile Infinito" serisinden modüller, 1981. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/59.

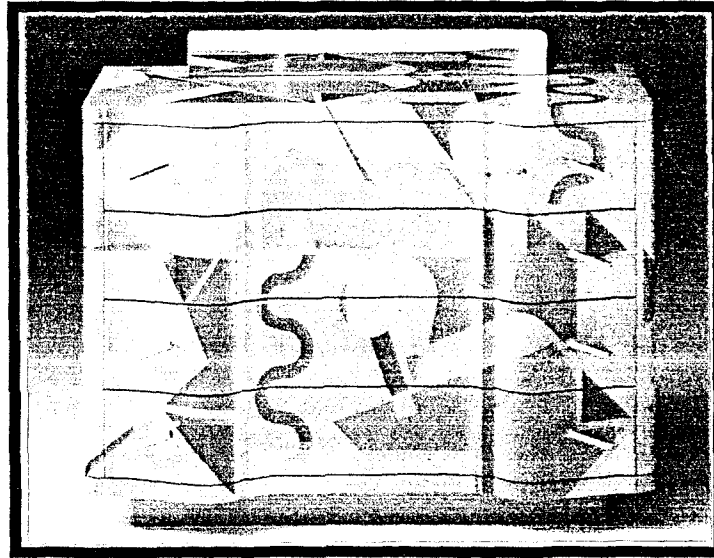
Alessandro Mendini 'nin 1984 yılı tasarımları olan ve Nouva Alchimia tarafından üretilen dekoratif desenlerle süslenmiş masaları ise yeni tavrı yansıtmaktadır. Dört ayrı renkte soyut desenlerle süslenmiş, gümüş kaplı

alüminyum ayaklara sahip "Atropo" masa; siyah lake ahşap gövde, cam üst yüzey ve iki renkli kenar desenine sahip "Agrilo" kahve masası, etajer ve konsol; çok renkli gümüş-ekran baskı üst yüzeye sahip, plastik masa "Simula" ve bir masa-sandalye kombinasyonu olan yüzeyi soyut dekoratif desenlerle kaplı "Zabro" Mendini ' nin yeni eğiliminin en güzel örnekleridir.

- Resim 2.85. Alessandro Mendini tasarımı, Nouva Alchimia tarafından üretilen "Simula" ve "Antropo" masalar, 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/140.

Alessandro Mendini ' nin 1984 yılı tasarımı siyah lake ahşap konstrüksiyon, rafları gümüş kaplama ve mozaik, gümüş kaplama kulp ve ayaklara sahip dolap seti "Meligete" ve üzerinde soyut desenler bulunan, gümüş kaplı kulplara sahip ahşap dolabı "Cetonia" da Nouva Alchimia çizgisini yansıtmaktadır; pahalı malzemeler ve eski teknikler kullanılarak yapılan "houte-couture" Mendini mobilyaları.

- Resim 2.86. Alessandro Mendini tasarımı, Nouva Alchimia tarafından üretilen "Cetonia" çekmece dolabı, 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/151.

Alchimia ' nın 1986 yılı tasarımı olan "Lambis" dolap ise heykelsi formu, soyut yüzeysel desenleri ve renkleriyle İtalyan radikal mobilya tasarımına çarpıcı bir örnektir.

Memphis tasarımları

80 ' li yıllarda belkide en sıradışı masa tasarımları her alanda olduğu gibi yine Memphis grubundan gelmiştir. Amerika ' lı tasarımcı Peter Shire 'ın 1981 yılında tasarladığı Brezilya bayrağı renklerindeki heykelsi "Brazil" masası kullanılmaktan çok seyredilmek için yapılmış gibidir, Shire ' ın 1983 yılı tasarımı "Hollywood" masası ise bir araya getirdiği farklı geometrik formlar, malzemeler ve renklerle oyuncaksı Memphis mobilyasına güzel bir örnektir.

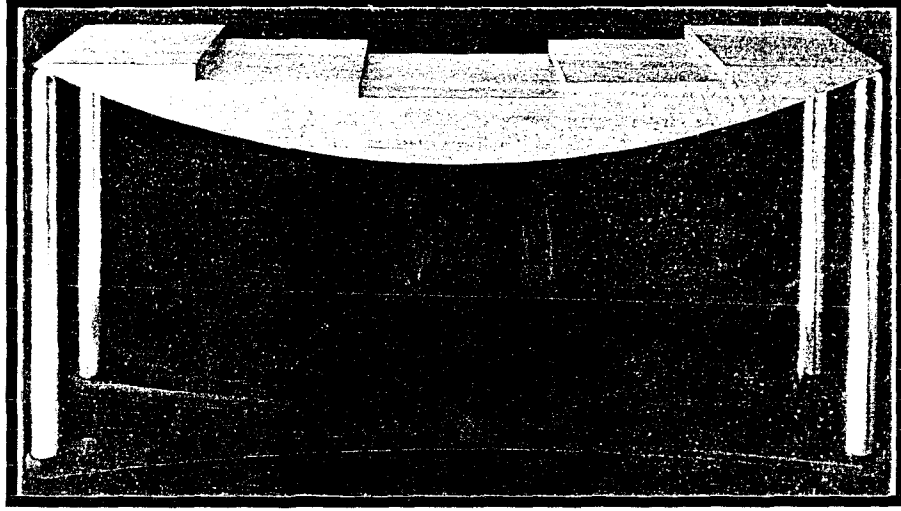

- Resim 2.87. Peter Shire tasarımı "Brazil" masa, Memphis 1981. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/73.

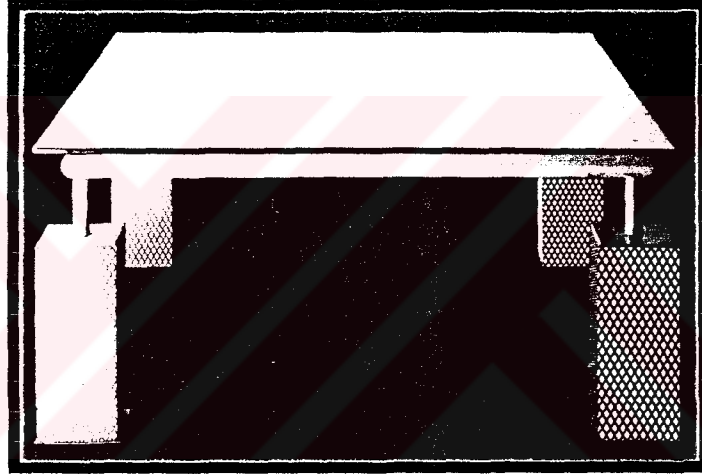
Michele De Lucchi ' nin 1981 yılı tasarımı "Kristall" masa, ince metal ayakları, dekorlu plastik laminat kaplı gövde kutusu ve sarı lake ahşap üst parçasıyla bir masadan çok dekoratif bir oyuncak, bir robot görünümündedir, tasarımda fonksiyonun esas olmadığını, bir forma pek çok fonksiyon verilebileceğini, mobilyanın iletişim aracı olduğunu ve duyulara hitap ettiğini göstermek için yapılmış gibidir.

Hans Hollein tasarımı "Schwarzenberg" masanın üst parçası simetrik olarak üç ayrı seviyede olacak şekilde kademelendirilmiştir (1981), Ettore Sottsass tasarımı, plastik laminat, lake ahşap, cam ve metalden üretilen "Mandarin" masa kaba, kalın ayaklardan, daha ince ve hafif metal taşıyıcı stürüktüre oradan da transparan, kırılman cam yüzeye geçerek tezatları bir

araya getirir (1981), Shiro Kuramata ' nın 1981 yılı tasarımı olan "Ritz" çalışma masası ise daha çok bir sandalyeye benzemektedir.

- Resim 2.88. Hans Hollein tasarımı "Schwarzenberg" masa, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/59.

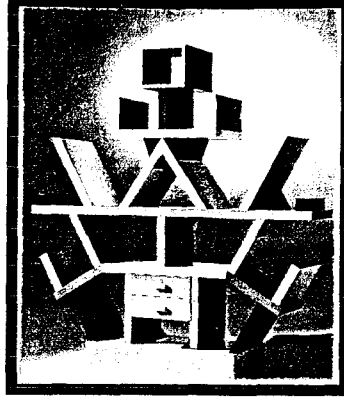

- Resim 2.89. Ettore Sottsass tasarımı "Mandarin" masa, Memphis 1981. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

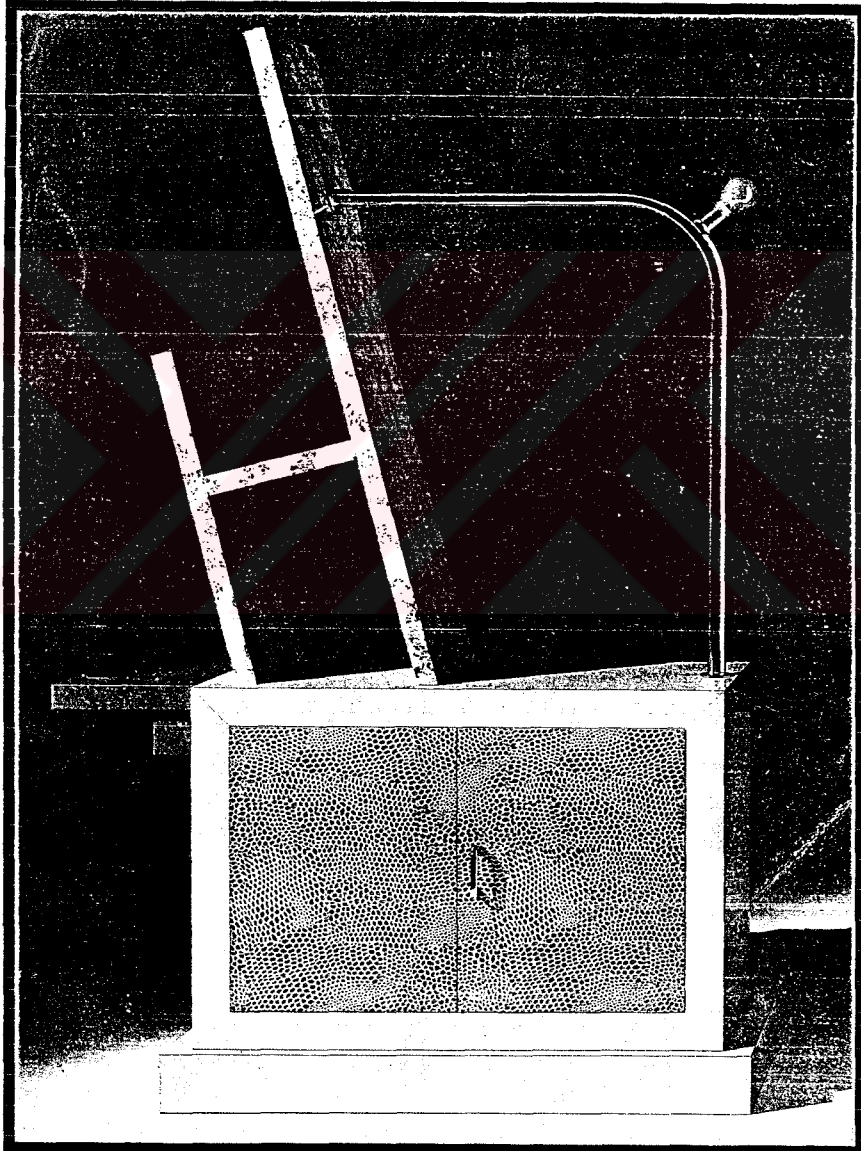
Memphis ' in özellikle masa ve depolama elemanları tasarımlarında sıkça geleneksel bir malzeme olan mermer kullanılmıştır. Michele De Lucchi tasarımı "Sebastopole" masa ve Aldo Cibic tasarımı "Belvedere" konsol 1982 yılında, Martine Bedin tasarımı "Prince" masa 1983 yılında Up & Up firması tarafından üretilmiştir, bu tasarımlarda mermer doğal haliyle ve temel formlarda kullanılmıştır.

Yine Memphis ile birlikte çalışan Japon tasarımcı Shiro Kuramata tasarımı olan "Kyoto" masa (1983) ise mermer parçalarının harçla karıştırılıp dökülmesi yöntemiyle üretilen farklı bir örnektir. Memphis grubunun kurucusu olan Ettore Sottsass ise "Park Lane" masasında mermer ve fiberglası birlikte kullanmış, 1984 yılında tasarladığı konsol masada ise değişik temel formlardaki farklı cins mermerleri üst üste dizerek adeta bir

tür yap-boz oyunu oynamıştır.

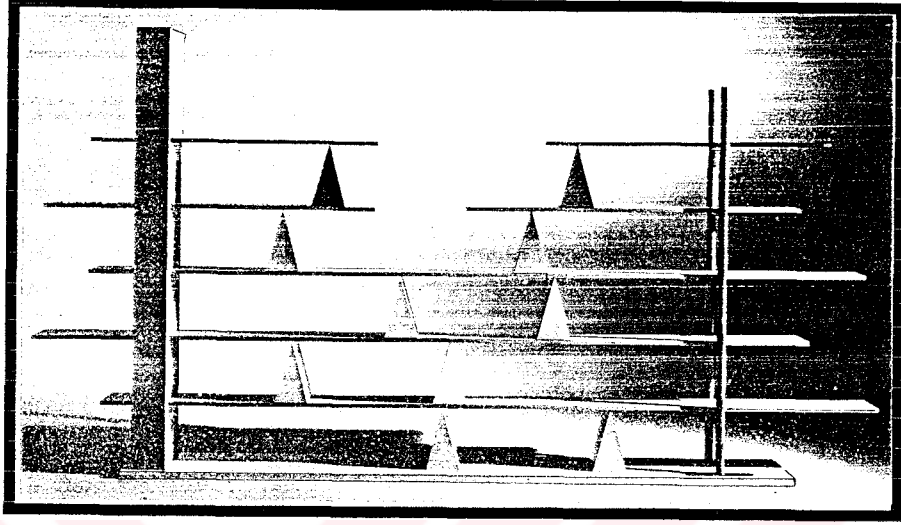
- Resim 2.90. Ettore Sottsass tasarımı "Carlton" kitaplık, Memphis 1981. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

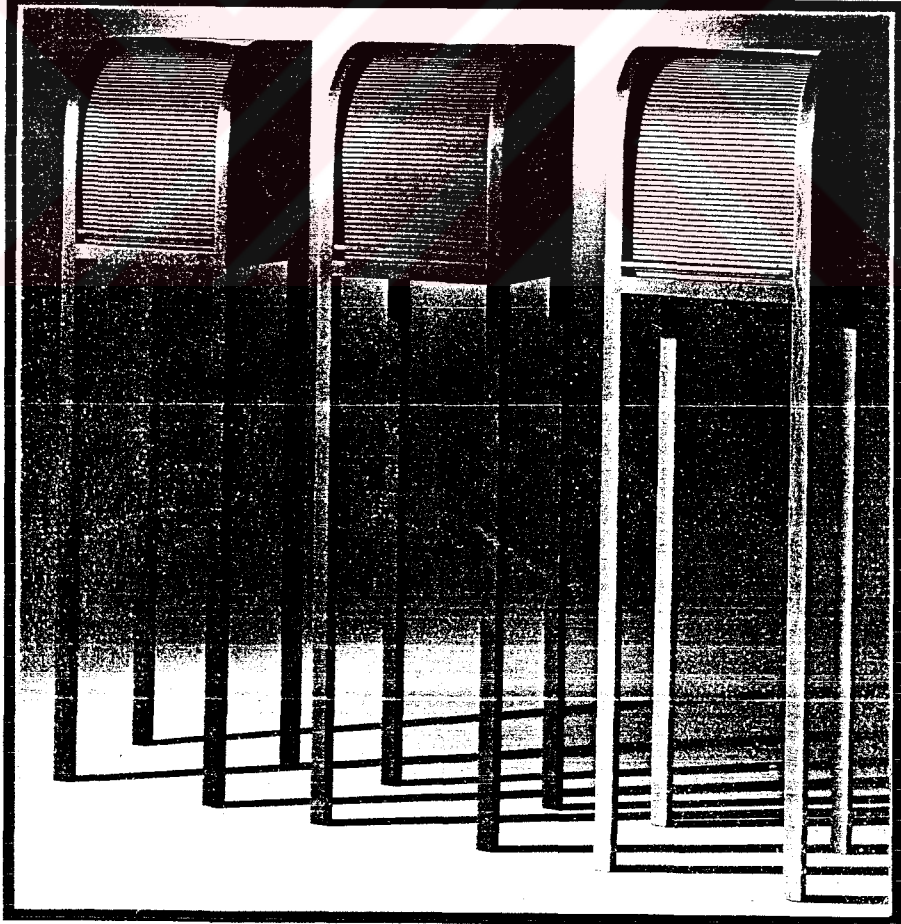
- Resim 2.91. Ettore Sottsass tasarımı "Beverly" hol mobilyası, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/69.

Memphis grubu ürünleri içinde pek çok kitaplık ve dolap tasarımına rastlayabiliriz. Ettore Sottsass ' ın 1981 yılı tasarımları, plastik laminat

"Casablanca" dolap-kitaplık, içinde stilize insan figürü kullanılan "Carlton" kitaplık, üzerindeki kırmızı ampulüyle ışıklı bir heykeli andıran "Beverly" hol mobilyası, 1985 yılında Galleria rocca 6 için tasarlanan ve kısıtlı sayıda üretilen, krom çelik, plastik laminat ve lake ahşaptan oluşan kitaplık dikkat çekicidir.

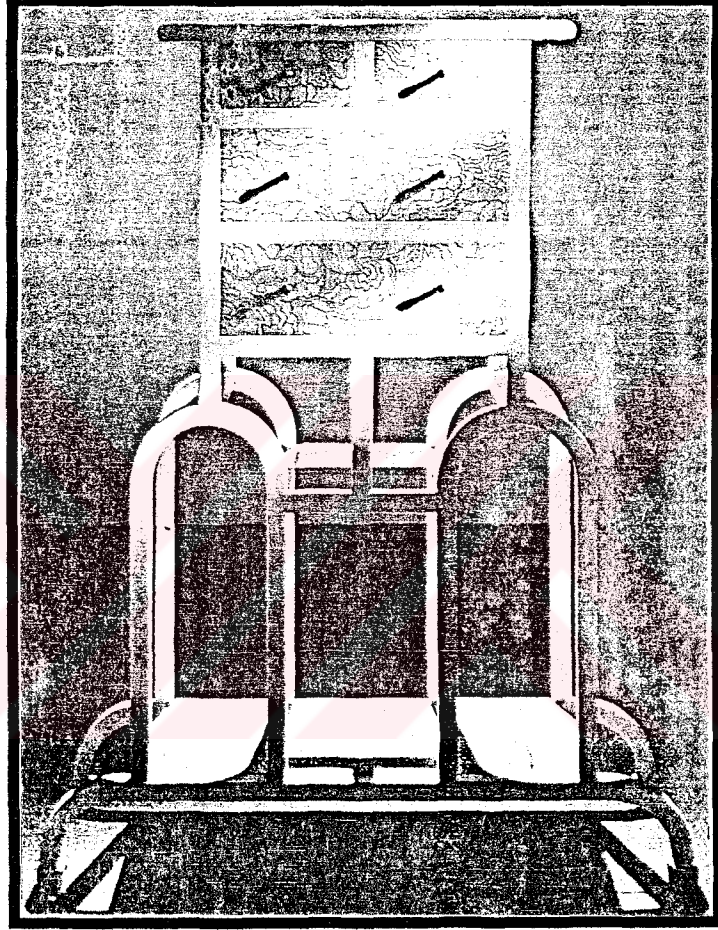

- Resim 2.92. Andrea Branzi tasarımı "Gritti" kitaplık, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/68.

- Resim 2.93. Shiro Kuramata tasarımı "Imperial" dolap, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/66.

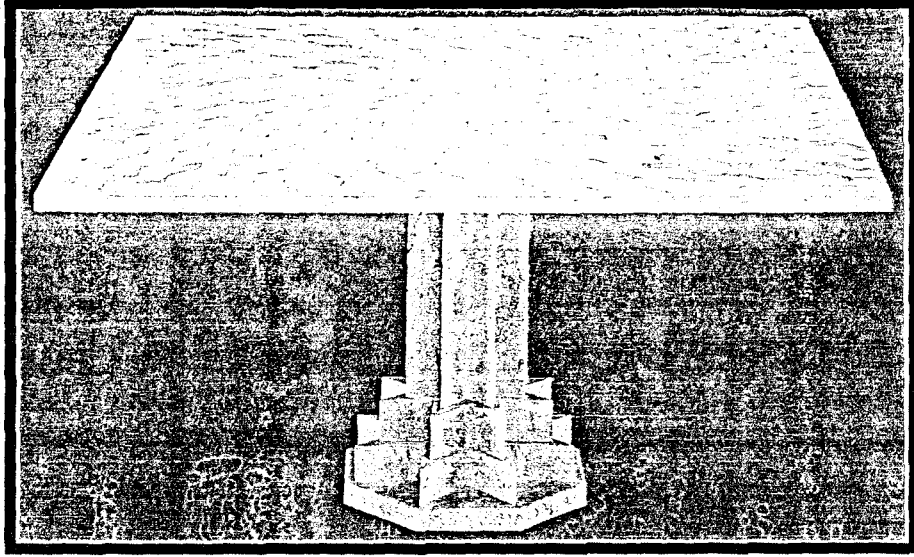
Diğer Memphis tasarımları; Shiro Kuramata 'nın 1981 yılı tasarımı "Imperial" lake ahşap dolap, Andrea Branzi tasarımı, plastik laminat, metal, doğal ahşap ve cam "Gritti" kitaplık (1981), Michele De Lucchi tasarımı, plastik laminat, metal ve cam "Pacific" dolap (1981) ile plastik laminat, metal ve cam "Phoenix" kitaplık (1983), Marco Zanini tasarımı plastik laminat ve metal "Union" kitaplık (1983), George J. Sowden tasarımı lake ahşap ve ipek ekran baskılı "d ' Antibes" vitrini (1981) ve "George" çemece dolabıdır (1987).

- Resim 2.94. George J. Sowden tasarımı "George" çekmece dolabı, Memphis 1987. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/57.

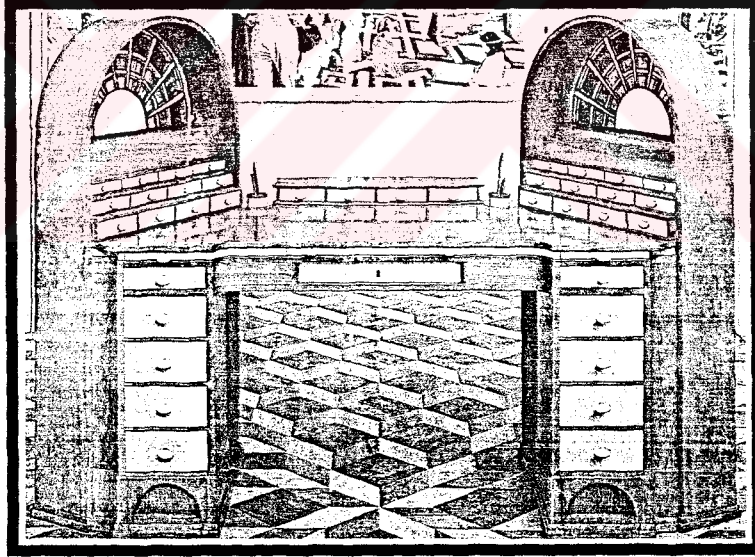
Post-Modern tasarımlar:

Post-Modernizm ' in İtalya ' daki en önemli temsilcisi Paolo Portoghesi (Bkz.s/98), temsil ettiği akımın ilkeleri doğrultusunda geleneksel İtalyan yapı malzemesi olan mermeri masa tasarımlarında hem stürüktürel olarak, hem de eskinin yüzey süsleme geleneklerine bağlı olarak mozaik şeklinde yüzeysel olarak kullanmıştır, bunun en güzel örnekleri "Roma", "Thuban" ve "Aldebarhan" masalarında görülebilir. Poltrona tarafından üretilen Roma masası zeminde kullanılan geleneksel mermer desenlerinden ve San Miniato gibi binaların cephe süslerinden etkilenmiştir.

- Resim 2.95. Paolo Portoghesi tasarımı "Thuban" masa, 1986. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/200.

İsimlerini yıldızlardan alan Thuban ve Aldebarhan ise merkezlerinden çevreye doğru yayılan ışınsal, renkli mermer mozaik desenlerle süslenmiştir; kare üst parçaya sahip olan Thuban ' da kahverengi, pembe, beyaz, yeşil, dairesel üst parçaya sahip Aldebarhan ' da ise kahverengi, kırmızı, sarı ve beyaz mermer parçaları kullanılmıştır.

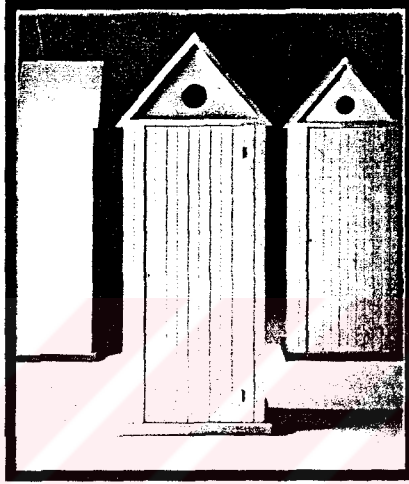
- Resim 2.96. Paolo Portoghesi tasarımı "Rabiro" çalışma masası, 1986. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/209.

Paolo Portoghesi ' nin 1986 yılı tasarımı kaliteli eliştiriliği örneği yazı masası "Rabiro" tasarımcının geleneksel malzeme ve tekniklere duyduğu saygının göstergesidir.

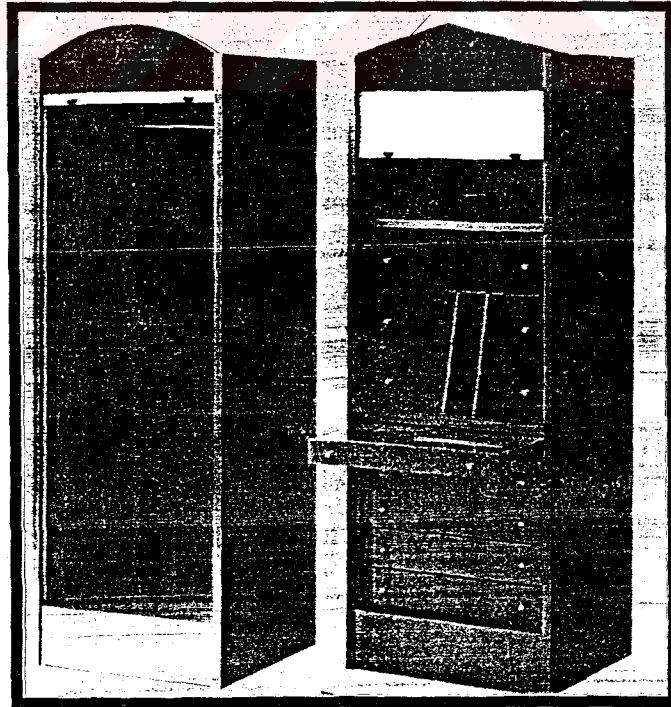
1980 ' lerde mermer endüstriyle barışık ve Post-Modernist tavrı benimsemiş tasarımcılar tarafından sıkça kullanılmıştır. Giotto Stoppino ve Lodovico Acerbis tasarımı olan ve 1983 yılında Acerbis firması tarafından

Üretilen "Menhir" masalar mermer, cam ve çeliği birleştirmişlerdir, Luigi Origlia tasarımı olan "Talete" ve "Cantone" (1985) masalar ise tamamen blok mermer parçalardan yapılmıştır.

Geleneksel mimari formların soyutlamasını yaparak temel formları yakalamaya alışan Aldo Rossi ' nin 1982 yılı tasarımı "Cabinet of Elba" kabin-dolabı soyutlama ürünü olan arketipleri yansıtmaktadır; eğimli çatı, üçgen alınlık, üçgen alınlığın ortasına yerleştirmiş elbiselerin havalanması için dairesel bir ızgara. Bu kabin-dolap düşey çizgilere sahiptir ve pembe-mavi kombinasyonlarıyla  ayrı şekilde üretilmiştir.

- Resim 2.97. Aldo Rossi tasarımı, Longoni tarafından üretilen "Cabinet of Elba" dolap, 1982. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986.

- Resim 2.98. Antonia Astori tasarımı, Driade tarafından üretilen "Aleph" dolaplar, 1984. Kaynak: Domus, No:657, Ocak 1985.

Aynı tavrı 1984 yılında Driade firması tarafından üretilen ve Antonia Astori tasarımı olan dolaplarda da görmekteyiz, Aldo Rossi gibi üçgen alınlığı kullanan Astori ' nin dolaplarının tepesi düzdür, yani alınlıktamamen takıdır ve dolaplar raf sistemleriyle kombine edilebilmektedir.

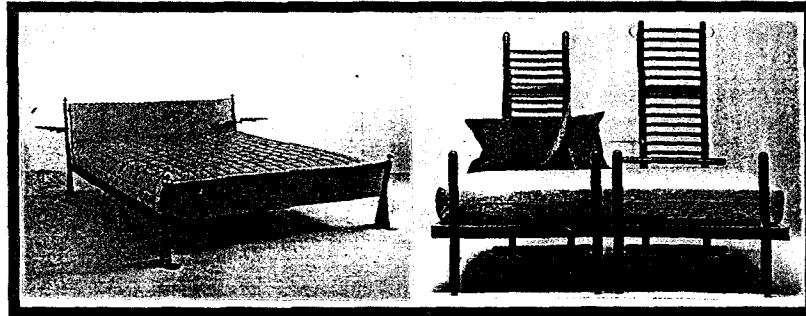
Aldo Rossi ' nin 1987 tasarımı olan ve Molteni & C firması tarafından üretilen "Carteggio" ahşap depolama ünitesi Shaker mobilyalarının pürlüğü ve gelenekselliği yansıtmaktadır.

2.2.2.3 Yataklar ve Yatak odası mobilyası

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

Daha önce de belirtildiği gibi özellikle endüstriyel üretim pazarına hitab eden iyi-zevk ürünü tasarımlar arasında yataklar bu dönemde önemli bir yer tutmaya başlamıştır. Bu tür tasarımların ilk örneklerinden biri P. Piva tasarımı olan ve 1982 yılında Poliform tarafından üretilen "Morgana" yataktır, başucundaki parçayla ayrı olarak komodin kullanılmasına gerek bırakmayan bu yatağın taşıyıcı stürüktürü metaldir. 1985 yılında Skipper firması tarafından üretilen ve Roberto Lera tasarımı olan "Autumn CB2" divan-yatak ikiye katlanan sırt bölümünün açılmasıyla bir ek parçaya gerek kalmadan yatak olabilmektedir.

Sergio Asti tasarımı olan ve 1985 yılında Misura Emme firması tarafından üretilen "Okura" yatak, taşıyıcı olarak lake metal stürüktüre ve hareketli baş ucu masalarına sahiptir, son derece hafiftir ve başucu ve ayakucu kısımları döşemelidir, bu kısımlar kumaş ya da deri kaplı olabilmektedir.

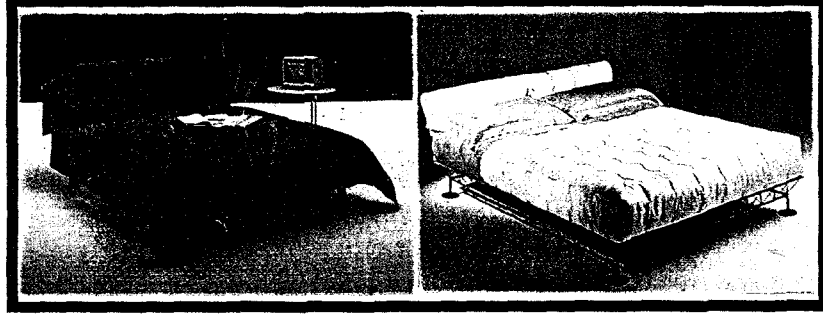

- Resim 2.99. Sergio Asti tasarımı, Misura Emme tarafından üretilen "Okura" yatak ve Vico Magistretti tasarımı, De Padova tarafından üretilen "Kobe" yatak, 1985. Kaynak: Domus, No:659, Mart 1985.

Vico Magistretti tasarımı olan ve 1985 yılında De Padova firması tarafından üretilen "Kobe" yatak Japon kültürü etkisini açıkça göstermektedir. Stürüktürü ahşap olan yatağın başucundaki ızgara paneller bir halkayla birbirlerine bağlanacak şekilde iki parçalı olarak üretilmiştir ve

halkalar bu parçanın 360° dönerek istenilen konuma getirilebilmesini sağlamaktadır. Yine aynı yıla ait bir Vico Magistretti tasarımı olan ve Flou firması tarafından üretilen "Ermellino" yatak, boyanmış boru çelik stürüktüre sahiptir ve başucuna istenildiği şekilde açılıp kapatılabilen kollar eklenmiştir, bu bölümler döşemelidir.

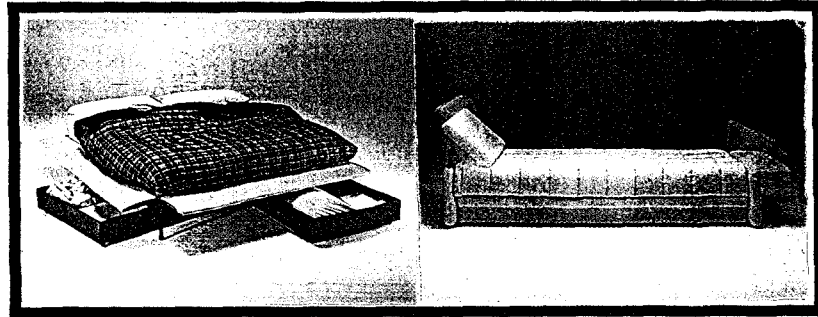
1985 yılında Casa Nova firması tarafından üretilen Pierluigi Cerri tasarımı "Girasole" yatağın taşıyıcı stürüktürü uzay kafes metal çerçevedir ve başucu ayarlanabilmektedir.

- Resim 2.100. Vico Magistretti tasarımı, Flou tarafından üretilen "Ermellino" yatak ve Pierluigi Cerri tasarımı, Casa Nova tarafından üretilen "Girasole" yatak, 1985. Kaynak: Domus, No:659, Mart 1985.

Massimo Fusco, Roberto Gangemi ve Marco Balzarotti tasarımı olan ve 1985 yılında Numeri firması tarafından üretilen "Letto" yatak fiberglas-öngerilmeli naylondan ve polipropilenden üretilmiş başucu ve ayak ucunu destekleyen krom-çelik şilte zeminden oluşmaktadır.

Aynı yıl Axil firması tarafından üretilen Axstudio tasarımı "Assuan" yatak altını kullanabilmek için fermuarla açılan yan kanatları ve bu sayede yatak altına itilebilen iki tekerlekli çekmecesıyla dikkat çekicidir.

- Resim 2.101. Axstudio tasarımı, Axil tarafından üretilen "Assuan" yatak ve Mario Bellini tasarımı, Castilla tarafından üretilen "Diletto" yatak, 1985. Kaynak: Domus, No:659, Mart 1985.

Mario Bellini 'nin 1985 tasarımı olan ve Castilla firması tarafından üretilen "Diletto" yatağın iki parçaya bölünmüş, tamamen poliüretan döşemeli baş ve ayak ucu kısımları, istenildiği şekilde açılabilir ve fermuarlı kaplama istenildiğinde kolaylıkla çıkarılabilmektedir.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

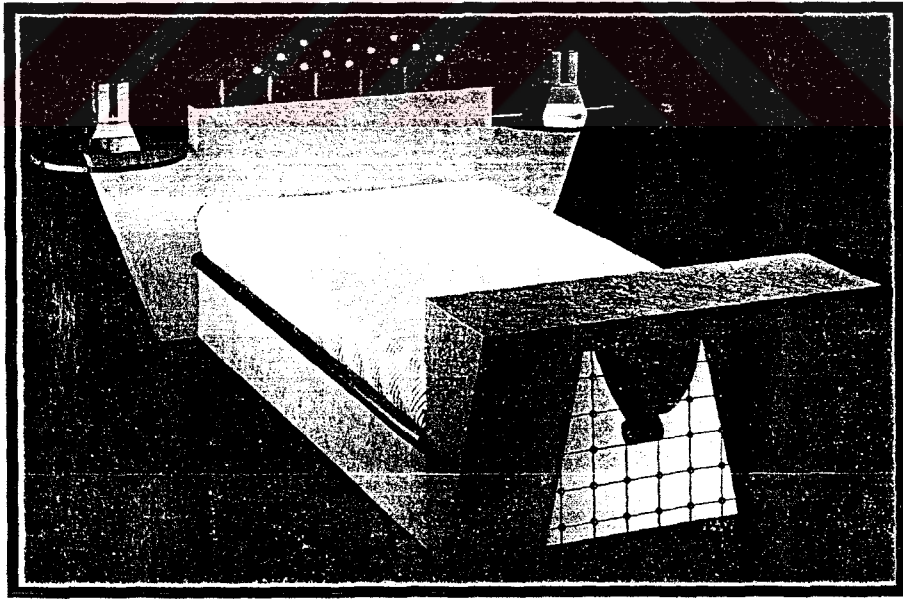
Memphis grubunun yatak odası mobilyası tasarımlarına ilk örnek Masanori Umeda tasarımı "Tawayara" yatak ya da boks-ringidir (1981). Japon oda kuruluşunda temel ölçü ve unsur olan "tatami"lerin kompozisyonuyla oluşturulan bu yatağın başucunda katlanır bir ekran, köşelerinde ise Japon bayrağı, bitkiler ve Japon lambaları bulunmaktadır.

George J. Sowden tasarımı "Oriental" yatak 1982 yılında üretilmiştir, stürüktürü plastik laminat olan yatağın şiltesinin kaplaması Nathalie du Pasquier tarafından tasarlanmıştır.

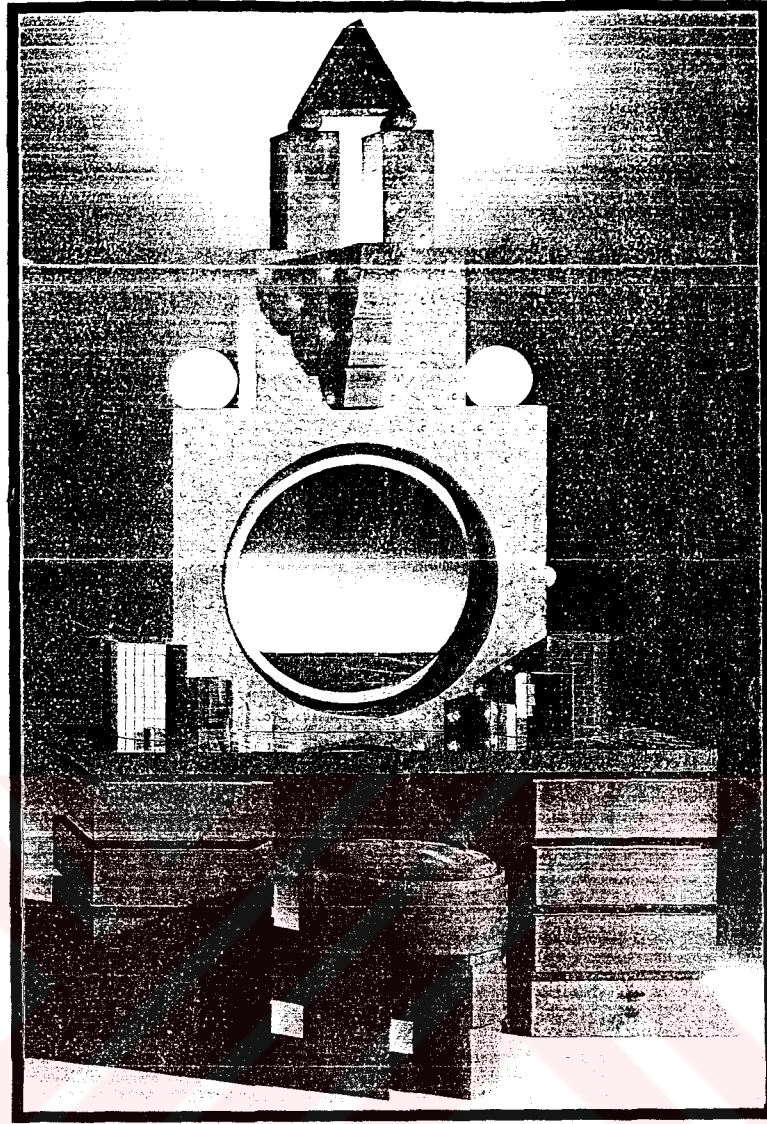
Bir diğer Memphis yatak tasarımı 1984 yılında Michele De Lucchi ' den gelmiştir, "Horizon" yatak plastik laminattan üretilmiştir ve komodinin vazifesini gören, heykelsi bir de yan masaya sahiptir.

Post-Modern tasarımlar:

1982 yılında üretilen "Stanhope" yatak ve "Plaza" tuvalet masası Michael Graves tarafından Memphis için tasarlanmıştır. Memphis grubunu Post-Modern akıma yaklaştıran Graves, bu tasarımlarında doğal ve lake ahşap, ayna, cam ve çelik kullanmıştır.

- Resim 2.102. Michael Graves tasarımı "Stanhope" yatak, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/49.

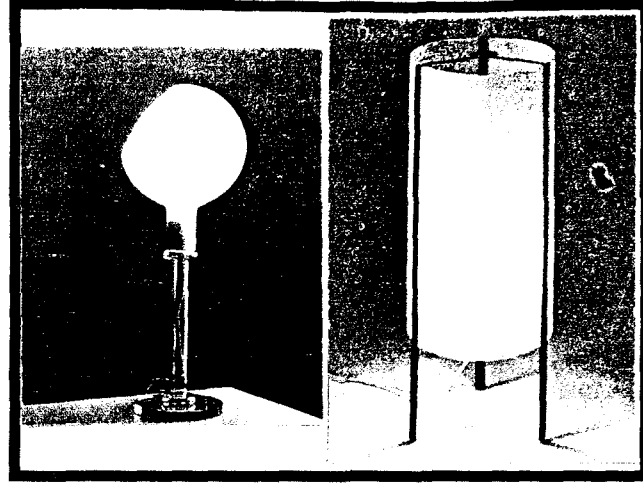
- Resim 2.103. Michael Graves tasarımı "Plaza" tuvalet masası, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/48.

Aldo Rossi ve Luca Meda ' nın 1986 yılı tasarımı "Teatro Letto" yatak, sandalye ve koltukların da bulunduğu bir mobilya ailesine aittir, stürüktürü ahşap olan yatağın başucu döşemelidir.

2.2.2.4 Aydınlatma armatürleri

Rasyonalizm etkisinde, endüstriyel üretime yönelik tasarımlar:

Endüstriye hizmet eden tasarımcıların 80 ' li yıllarda aydınlatma armatürü alanında verdikleri örneklerden ilki 1980 yılında Fontana Arte firması tarafından üretilen Gae Aulenti ve Piero Castiglioni tasarımı "Parola" masa lambasıdır, aynı yıla ait bir diğer örnek Vico Magistretti tarafından tasarlanan "Monet" yer lambasıdır, ışığı çevresindeki yüzeylerden yansıtarak veren lamba O-Luce firmasınınca üretilmiştir.

- Resim 2.104. Gae Aulenti, Piero Castiglioni tasarımı, Fontana Arte tarafından üretilen "Parola" lamba ve Bruno Munari tasarımı, Danese tarafından üretilen "Dattilo" lamba, 1980. Kaynak: Domus, No:675, Eylül 1986, Domus, Mobili 1981 özel sayı.

1980 yılında yine Vico Magistretti tarafından tasarlanan ve O-Luce firmasınınca üretilen "Pascal" yer lambası ile Bruno Munari tarafından tasarlanan ve Danese firması tarafından üretilen "Dattilo" yer lambası dikkat çekici tasarımlardır.

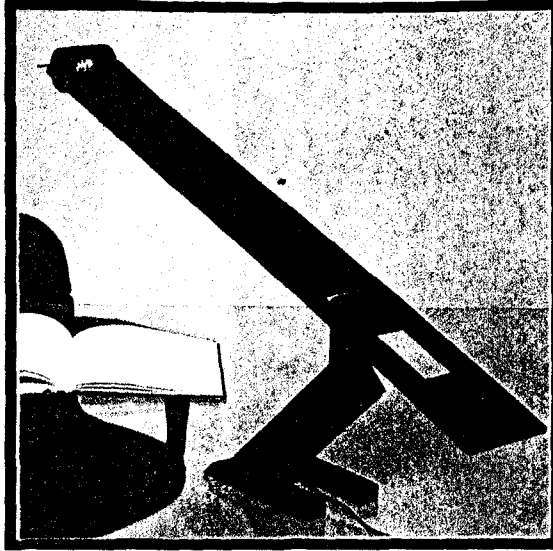
Achille Castiglioni 'nin 1983 yılında tasarladığı ve Flos firmasının ürettiği ofis aydınlatması sistemi yarattığı etkiden dolayı ilgi çekicidir, tavanda bir ışık seli oluşturan bu sistem aynı zamanda yön gösterici görevi yapmaktadır.

1983 yılı Sergio Asti tasarımı "Middle-middle class" endirekt duvar lambası, "Commercial street" endirekt ve yönlendirmeli direkt yer lambası, "Main Street" flüoresant duvar lambası, Daniella Puppa tasarımı "Rocket" endirekt yer lambası ve Franco Raggi tasarımı "Eureka" endirekt, yönlendirmeli yer lambası dikkat çekicidir.

R. Barbieri ve G. Marianelli tasarımı "Manhattan" yer lambası NY 'un gökdelenlerinden esinlenilerek yapılmış ve 1986 yılında Troconi firması tarafından üretilmiştir.

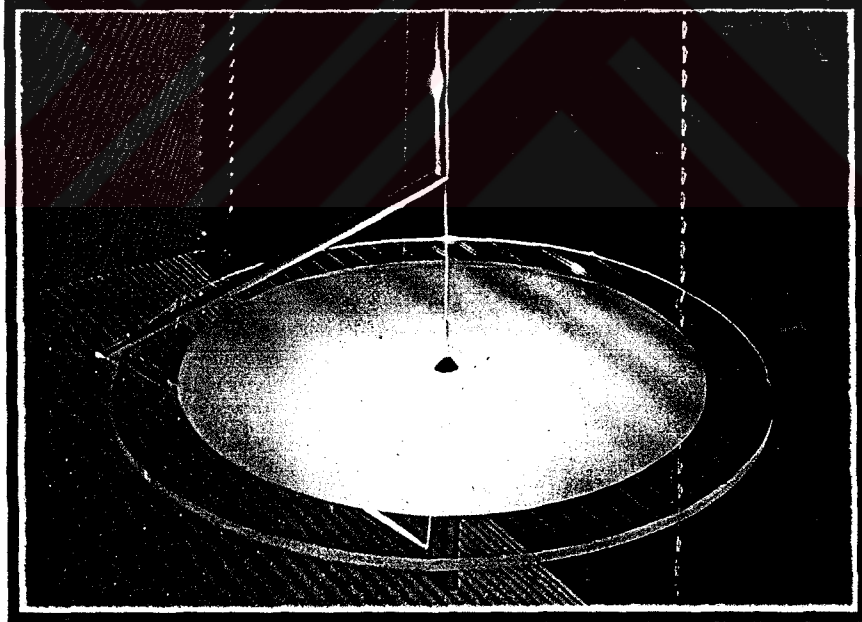
High-Tech tasarımlar:

Mobilya tasarımlarında da High-Tech 'i yansıtan Mario Botta 'nın 1986 tasarımı "Mélanos" masa lambası ayakta duran bir kuşu andırmaktadır ve Artemide firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 1.105. Mario Botta tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Mélanos" lamba, 1986.
Kaynak: Domus, No:677, Kasım 1986.

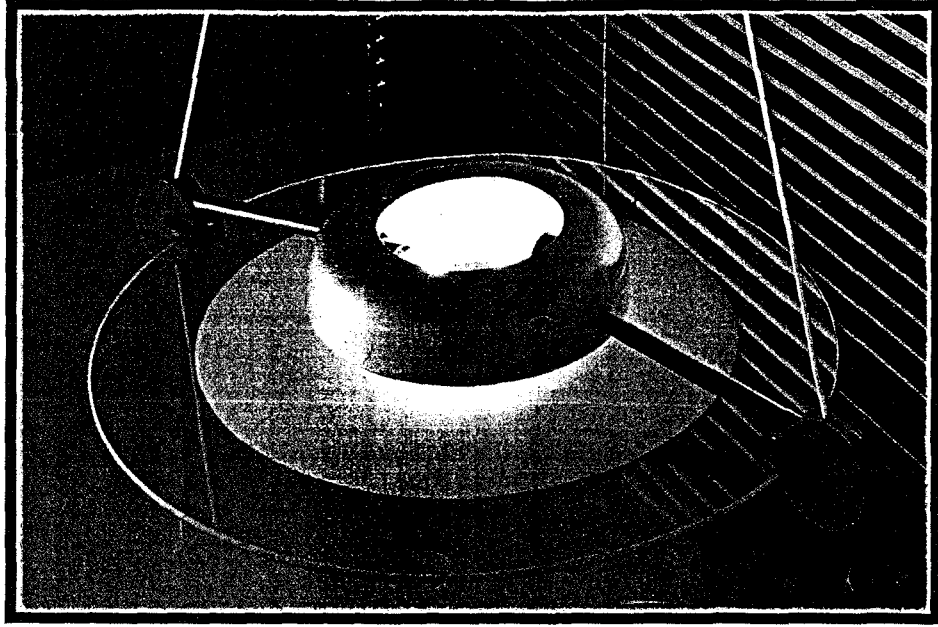
Ingo Maurer tasarımı "Ilo-Ilu" endirekt spot lamba, lambaya saplanmış sembolik bir ok ve buna takılmış küre ve aynayla sağlanan dengesiyle ifadede sembolik, ancak aynı zamanda stürüktürde High-Tech ' tir, lamba 1986 yılında Design D firması tarafından üretilmiştir. Ingo Maurer ' in 1989 yılı tasarımları "Tijuca" High-Tech dengeli masa lambası Design M firması tarafından üretilmiştir.

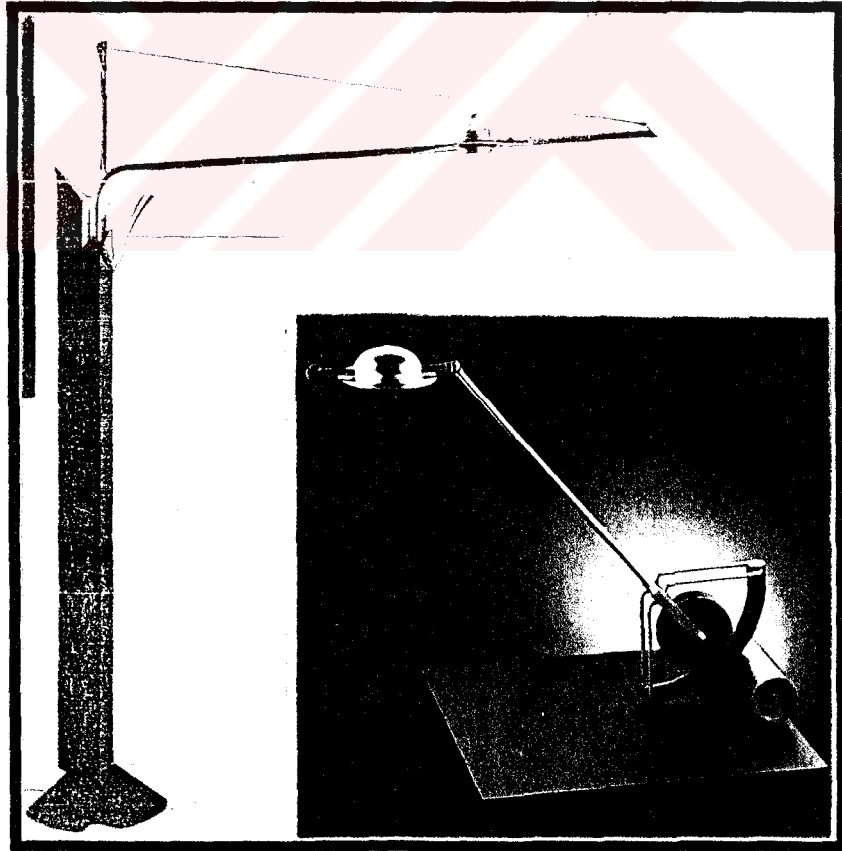
- Resim 2.106. Daniella Puppa tasarımı, Fontana Arté tarafından üretilen "X25" lamba, 1985.
Kaynak: Domus, No:660, Nisan 1985.

1985 yılında Daniella Puppa tarafından tasarlanan "X25" tavan lambası Fontana Arte firması tarafından, Michele De Lucchi tasarımı "Esasport" tavan lambası ise Artemide firması tarafından üretilmiştir, genellikle radikal

cepheye yakın olan bu iki tasarımcının bu yılda üretilen armatürleri tam anlamıyla High-Tech ürünüdür.

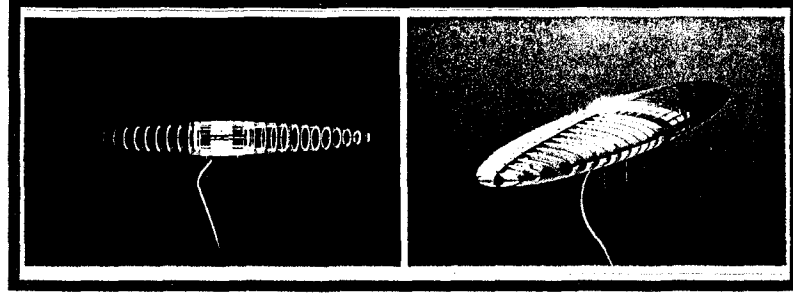

- Resim 2.107. Michele De Lucchi tasarımı, Artemide tarafından üretilen "Esasport" lamba, 1985. Kaynak: Domus, No:660, Nisan 1985.

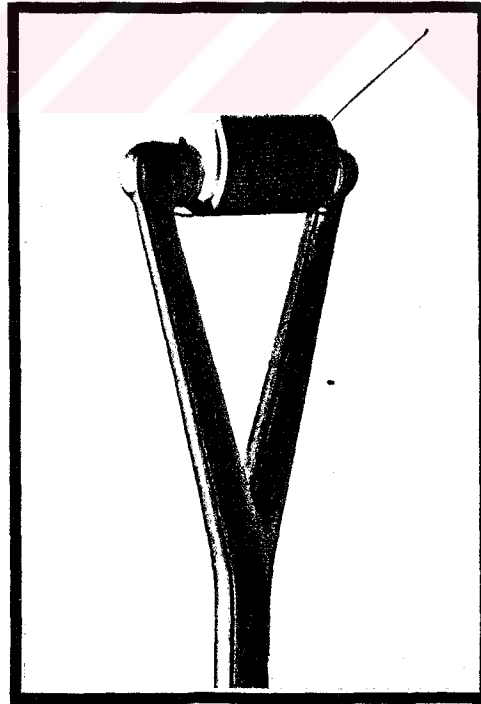
- Resim 2.108. Paolo Deganello tasarımı, Ycami Collection tarafından üretilen "Duala" lamba ve Martine Bedin tasarımı, Megalit tarafından üretilen "Gedeon" lamba, 1986. Kaynak: Domus No:671, Nisan 1986, Domus, No:677, Kasım 1986.

Radikal cephede yer alan Paolo Deganello da 1986 yılında benzer bir tavrıyla High-Tech olarak nitelenebilecek "Duala" yer lambasını tasarlamış, lamba Ycamı Collection tarafından üretilmiştir. Aynı yıl Memphis grubu üyelerinden Martine Bedin ise High-Tech ' e yaklaşan ancak dışa vurumcu tavrını da koruyan "Gedeon" masa lambasını tasarlamış ve Gedeon lamba Megalit tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.109. Alberto Meda, Paolo Rizzatto tasarımı, Luceplan tarafından üretilen "Titania" lamba, 1989. Kaynak: Domus, No:710, Aralık 1989.

Alberto Meda ve Paolo Rizzatto ' nun birlikte tasarladıkları teleskobik yer lambası "Lola D15" 1987 yılında Luceplan firmasınca üretilmiştir. Yine bu ikiliye ait olan "Titania" tavan lambası farklı, eliptik ızgaralı stürüktürü ve kullanılan değiştirilebilir polikarbonat filtreleri sayesinde yansıttığı renkli ışığıyla en çok istenen ve beğenilen armatürlerden biri haline gelmiştir, lamba 1989 yılında Luceplan firması tarafından üretilmiştir.

- Resim 2.110. Alberto Meda, Paolo Rizzatto tasarımı, Luceplan tarafından üretilen "Lola D15" lamba, 1987. Kaynak: Domus, No:690, Ocak 1988.

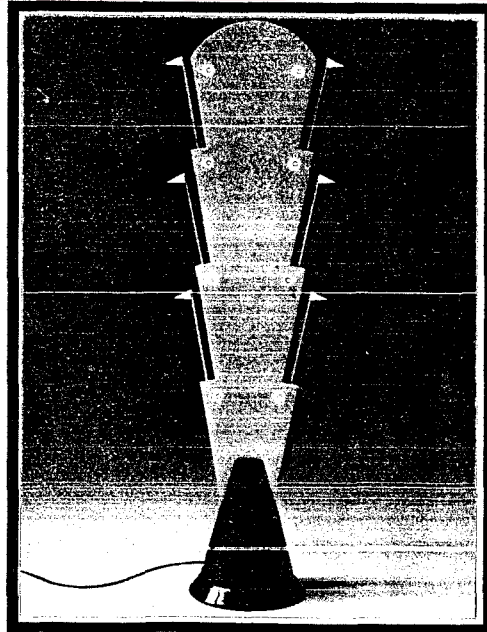
Pop kültürü etkisinde, ironik, oyuncaksı tasarımlar:

Daha çok pop kültürü etkisinde, kitsch ve ironik tasarımlarla karşımıza çıkan radikal tasarım grubu UFO ' nun 60 'lı yıllara ait tasarımları olan ve büyük film şirketlerinin amblemlerinden yola çıkılarak yapılan "MGM" ve "Paramount" lambaları 1980 yılında üretilmiş, lambalar Alchimia tarafından satışa sunulmuştur.

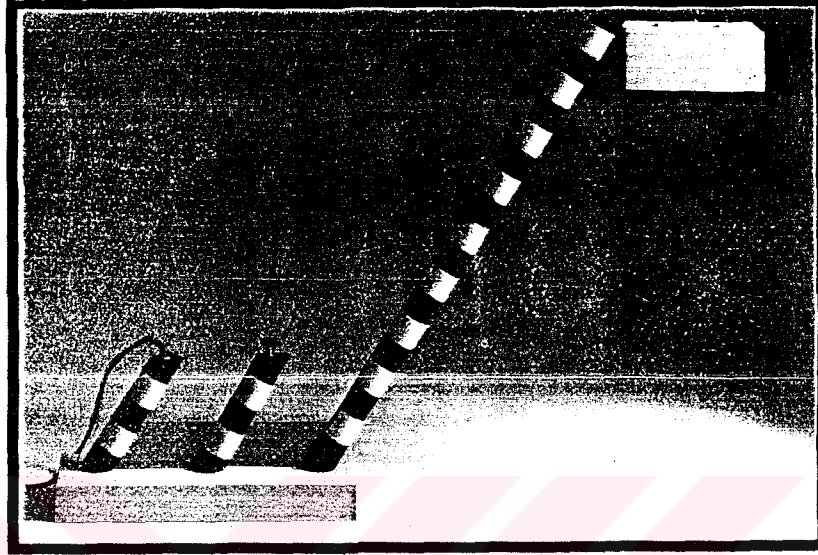
- Resim 2.111. UFO tasarımı, Studio Alchimia tarafından üretilen "MGM" lamba, 1980. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/166.

Radikal tavrı yansıtan tasarımlar:

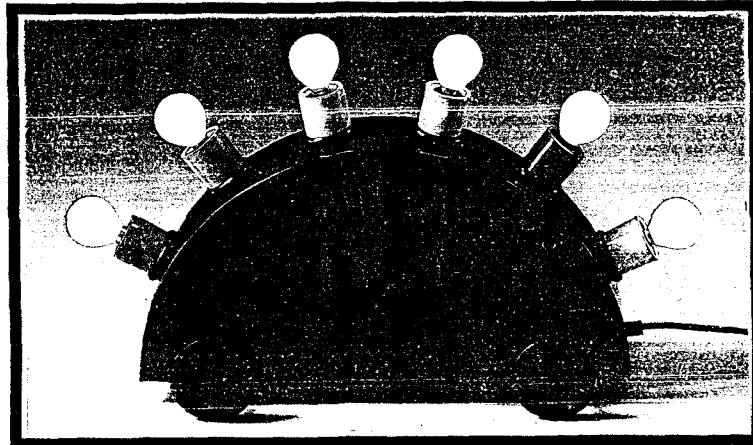
- Resim 2.112. Alessandro Mendini tasarımı "Atomaria" lamba, Nouva Alchimia 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/169.

Alessandro Mendini ' nin dikkat çeken aydınlatma armatürü tasarımlarından ilki 1983 yılı tasarımı "Papalina" yer lambasıdır, gövdesinden dışarı doğru fırlayan farklı şekillerdeki ekleri dikene benzemektedir. 1984 yılı tasarımı olan "Atomaria" lamba ise aydınlatma amaçlı bir objeden çok, ışıklı dekoratif bir mobilya gibidir, Nouva Alchimia tavrının aydınlatma armatüründeki yansımasıdır.

- Resim 2.113. Michele De Lucchi tasarımı "Oceanic" lamba, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/86.

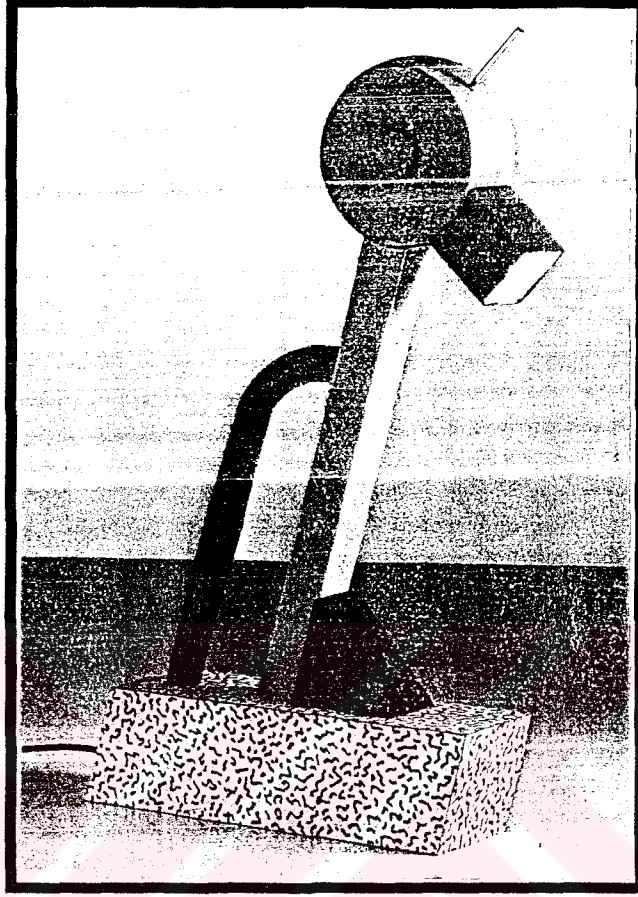
Memphis her dalda olduğu gibi aydınlatma armatürü alanında da pek çok örnek vermiştir. Michele De Lucchi ' nin 1981 tasarımı "Oceanic" masa lambası, gerek formu gerekse deseni ve renkleriyle aykırı, oyuncaksı bir tasarımıdır.

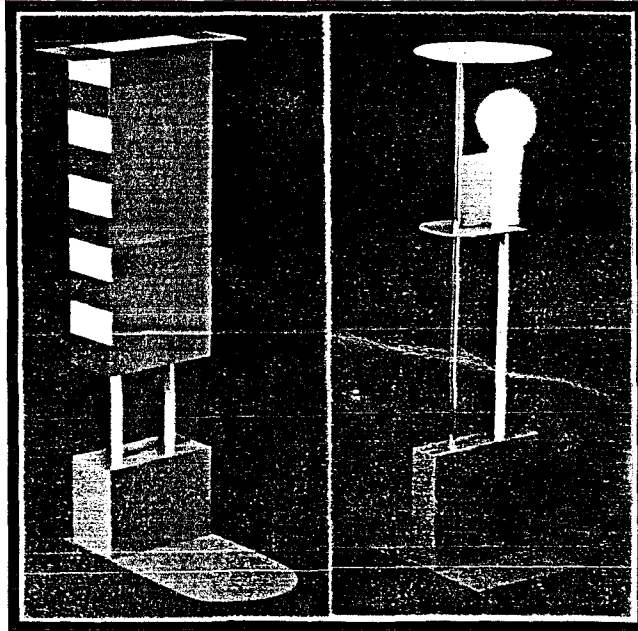
- Resim 2.114. Martine Bedin tasarımı "Super" lamba, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/104.

Aynı şekilde 1981 yılı tasarımları olan, Ettore Sottsass ' ın bir kuşun soyutlamasına benzeyen "Tahiti" masa lambası, kendi yüzünün karikatürü olan "Ashoka" masa lambası, "Treetops" ve "Cavalieri" yer lambaları,

Matine Bedin tasarımı "Super" fiberglas, hareketli masa lambası, aydınlatma amacına hizmet etmekten çok tasarımcının duygularını kullanıcıya ileten ışıklı oyuncaklardır.

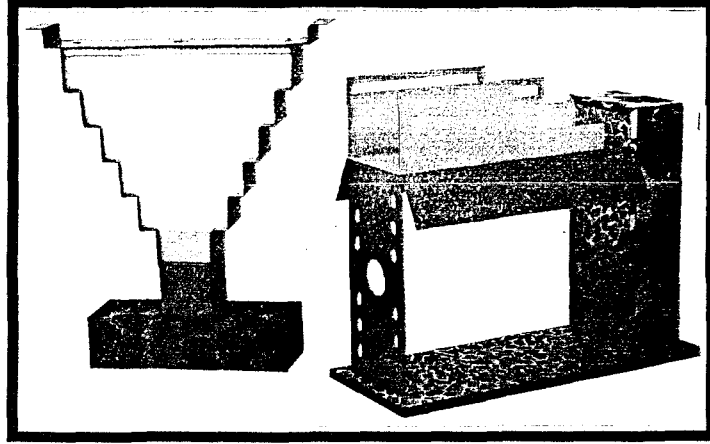

- Resim 2.115. Ettore Sottsass tasarımı "Tahiti" lamba, Memphis 1981. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/105.

- Resim 2.116. Gerald Taylor tasarımı "Glasgow" ve "Picadilly" lambalar, Memphis 1982. Kaynak: Barbara Radice, "Memphis", 1985, s/134.

Gerald Taylor ' ın 1982 yılı tasarımları "Glasgow" ve "Piccadilly" lambalarının aydınlatma için tasarlandıklarını söylemek neredeyse imkansızdır, plastik laminat ve metalden üretilen bu lambalar aslında ışıklı ve renkli heykellerdir.

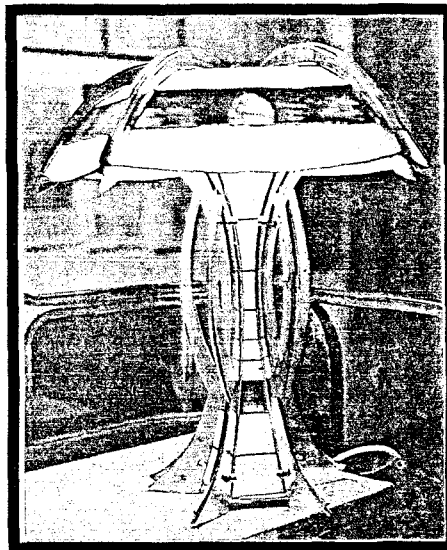

- Resim 2.117. George J. Sowden, Natalie du Pasquier tasarımı "Objects for the electronic age" koleksiyonu, Memphis 1984. Kaynak: Albrecht Bangert, "Italian Furniture Design", 1988, s/169.

George J. Sowden ve Natalie du Pasquier ' ın 1984 yılında tasarladıkları ve "Objects for the electronic age" koleksiyonunun parçaları olan lambalar Memphis ' in objeyle iletmek istediği mesajlara hizmet edebilmek için yapılmışlardır.

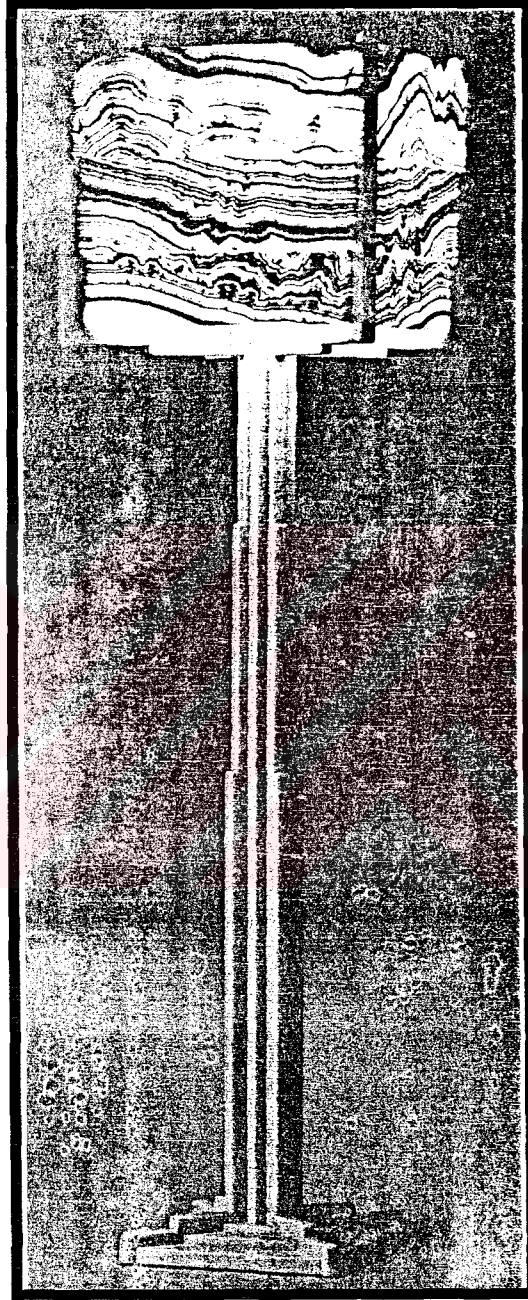
Post-Modern tasarımlar:

Paolo Portoghesi Art Nouveau cam işçiliğine ve Tiffany ' e duyduğu hayranlığı 1981-82 yıllarında Fratelli Tavani firması için tasarladığı pirinç stürüktürlü ve kurşun konturlu cam lambalarda göstermiştir.

- Resim 2.118. Paolo Portoghesi tasarımı, Fratelli Tavani tarafından üretilen masa lambası, 1981-82. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/209.

Portoghesi ' nin 1986 yılında Travertino Romano firması için tasarladığı "Sesquiertertia" yer lambasının kare şeklindeki gölgeği beyaz transparan mermerden yapılmıştır. 80 ' li yıllarda aydınlatma armatürü tasarımında geleneksel malzemenin kullanımını ve farklı bir tavrı gösteren ilginç bir örnektir.

- Resim 2.119. Paolo Portoghesi tasarımı, Travertino Romano firması tarafından üretilen "Sesquiertertia" lamba, 1986. Kaynak: Michael Collins, "Post-Modern Design", 1989, s/204.

SONUÇ

İtalyan tasarımını bugünkü durumuna getiren nedenlerden belkide en önemlisi geleneğe, el işçiliğine, usta ve teknisyene duyulan saygıdır, tasarımcılar köklerini inkar etmemiş, dünyayı ve farklı kültürleri tanımakla taklitçiliğe yönelmemiş, yeni bilgilerini mevcudu iyileştirme yönünde kullanmışlardır. 50 ' li yıllarda İskandinav mobilya tasarım ve üretimi olduğu gibi taklit edilmiş olsaydı belki de bugün İtalya ' nın tasarım alanında adı dahi anılmayacaktı.

İkinci Dünya Savaşı öncesinde el işçiliğine dayalı üretim yapılan İtalya ' daki köklü ustalık geleneği savaş sonrası gelişen endüstri ile dışlanmayıp, her iki kolun entegrasyonu hedeflendiğinden İtalya tasarım ve üretim alanında diğer ülkelerden farklı ve büyük bir gelişme göstermiştir. Geleneğe saygı sadece mobilya tasarımı ve üretiminde değil, diğer zanaatlerde de en son döneme kadar devam etmiştir, Memphis tasarımcıları Venedik ' in geleneksel cam işçiliğini ve üretim yöntemlerini hiç değiştirmeden kullanarak tasarım yapmışlardır. İtalyan seramik, cam, taş ve ahşap işçiliği endüstriyel dönemde kaybolmadan, önemini yitirmeden varlığını sürdürebilmiştir. Usta ve teknisyene duyulan saygı ve işbirliği ilkesi İtalyan endüstriyel mobilya tasarımına büyük yarar sağlamıştır, prototip üretimlerinde tasarımcı kadar teknisyen de söz sahibi olabilmiş, malzemenin ve işin doğasına en uygun çözümler elde edilebilmiştir.

Bir diğer neden İtalyan tasarımcısının açık fikirli ve yeniliğe açık olmasıdır. İtalyan mobilya tasarımcılarının çoğu mimar kökenli olmalarına rağmen tasarımın hemen hemen her dalında çalışmışlar, şehircilik ölçeğinden ürün tasarımı ölçeğine kadar inmişlerdir. İtalyan tasarımcısı öncelikle çok yönlü bir fikir adamıdır ve fikirlerini kendisine saklamaktansa diğer tasarımcılar ve genç kuşaklarla paylaşmıştır, dünyayı tanımayı seçmiş ve bunun yanında kendi benliğini korumuştur. Tasarımcıların eğitilmesi ve teşvik edilmesinde Domus, Casabella, Inn gibi dergilerin, Trienallerin, Eurodomus sergilerinin, Compasso d'Oro gibi tasarım ödüllerinin ve Formika ya da Sekurit gibi firmaların açtıkları ürün kullanımına yönelik yarışmaların büyük etkisi olmuştur. Büyük firmalar ürünlerinin ve imajlarının tasarımı için dünya çapında yıldızlaşan İtalyan tasarımcılarla çalışmayı yeğlemişler ancak onları birer memur gibi görmeyerek yaratıcı güçlerine ve fikirlerine saygılı olmuşlardır. Böylesi elverişli bir ortamda

alışan ve saygı duyulan İtalyan tasarımcılar ise yenilikçi, deneysel ve mükemmeliyetçi tutumlarından ödün vermemişlerdir.

60 ' lı yıllarda endüstriyel üretim ve satış garantisi olan, kişiliksiz ürünlerle bir kısır döngü içine giren tasarım dünyasını yine radikal tutumu benimseyen tasarımcılar ve genç gruplar sarsmıştır. Ettore Sottsass, Andrea Branzi ve Alessandro Mendini gibi isimlerin içinde bulunduğu bu radikal gruplar durağanlığı, endüstrinin gösterdiği yanlış hedefleri, rahatlığın getirdiği uyuşukluğu reddetmişler, Don Kişot vari bir tavırla her gün biraz daha güçlenen İtalyan mobilya endüstrisine karşı gelmişlerdir. Böyle si bir başkaldırı İtalyan tasarım dünyasını zenginleştirmiş, Archizoom, Superstudio, Alchimia ve Memphis gibi tasarım tarihine geçen akımları ortaya çıkar mıştır. Bu dönemde her şey sorgulanmış, pek çok şey denenmiş ve bu denemelerin çoğu başarısızlıkla sonuçlanmıştır, ancak bu başarısızlıklar tasarımcıları yıldırmamış, başarısızlıklardan ders alınmıştır. 80 ' lerdeki endüstriyle barışma çabası, el işçiliği ve geleneksel üretim yöntemleri ve malzemelere dönüş, alınan derslerin göstergesidir.

İtalyan mobilya tasarımı dünyayı taklit etmemiş ancak dünyadan da kopmamıştır. Mobilya pazarının enternasyonal hale gelmesi, iletişim olanaklarının artması, tasarımcıların dünyayı gezmeleri ve yabancı kültürleri tanımaları, bazı isimlerin yıldışlaşarak başka ülkelerde yabancı tasarımcılarla birlikte alışmaları İtalyan tasarımının globalleşmesi sonucunu doğurmuştur. İtalyan tasarımında karşımıza çıkan son durak, Memphis, bu globalleşmenin en güzel örneğidir. Memphis tasarımcıları Milano ' da çalışan ancak farklı milletlerden gelen, bireyselliklerini ön planda tutan ve Memphis dışında da çalışmalar yapan kişilerdir. Bu grup içinde özgürlük her konuda son noktadadır, özgürdür çünkü hedef kitlesi sadece onu beğenecek olandır, tüketicinin seçme özgürlüğüne güvenmektedir, endüstriyle barışıktır ancak el işçiliğini kullanmaktan kaçmaz, daha önceki radikal gruplar gibi yüksek hedefleri yoktur, kendisini bir moda olarak tarif edebilmektedir. Bu çok seslilik, çok kültürlülük, çok yönlülük ve özgürlük ortamı İtalyan tasarımının ulaştığı en son ve ağdaş noktayı göstermektedir.

Memphis sonrasında 80 ' lerin ikinci yarısından itibaren İtalyan tasarımının eski dinamizmini ve yenilikçiliğini kaybettiği görülmektedir. Globalleşme tasarım dünyasını zenginleştirdiği gibi radikal akımları eriterek eski asi ruhu öldürmüştür. 70 ' lerde en aykırı tasarımlara imza atan tasarımcıların

80 sonlarında verdikleri ürünlerin genelden büyük bir farkı yoktur. Radikal tasarımın öncüleri 80 ' lerde şirketleşmişlerdir, bu şirketleşme içine kapanmayı da beraberinde getirmiştir, büyük üretici firmalar ise dünya pazarlarındaki yerlerini riske atmaktan kaçmaktadırlar. İtalya ' nın mobilya tasarımı alanındaki yerini koruyabilmesi için yeni bir sarsıntıya ihtiyacı olduğu görülmektedir.

KAYNAKLAR

Kitaplar

1. ALBRECHT Bangert, "Italian Furniture Design", Bangert Publications, Münih 1988.
2. BARBARA Radice, "Memphis", Thames and Hudson Ltd., Londra 1985.
3. HASLAM Malcom, "In the Nouveau Style", Thames and Hudson Ltd., Londra 1989.
4. DORMER Peter, "Design since 1945", Thames and Hudson Ltd., Londra 1993.
5. SPARKE Penny, "Ettore Sottsass Jnr.", The Design Council, Londra 1982.
6. COLLINS Michael, "Post-Modern Design", Academy Editions, Londra 1989.

Dergiler

1. Arredamento Dekorasyon Dergileri

1990 Kasım S:20 s/85-98

1990 Aralık S:21 s/87-98

1991 Ocak S:22 s/108-118

1991 Temmuz-Ağustos S:28 s/101-120

1991 Ekim S:30 s/85-98

1992 Nisan S:36 s/91-104

2. Casabella Dergileri

1970 S:347

1972 S:365, S:366

1973 S:373, S:375, S:376

3. Domus Dergileri

1950 Ocak S:242, Şubat S:243, Mart S:244, Kasım S:252, Aralık S:253

1951 Şubat S:255, Mart S:256, Nisan S:257, Mayıs S:258, Haziran S:259, Tem./Ağ. S:260

1952 Ocak S:266, Mart S:268, Nisan S:269, Mayıs S:270, Tem./Ağ. S:272, Aralık S:277

1953 Şubat S:279, Mart S:280, Mayıs S:282, Haziran S:283, Temmuz S:284, Ağustos S:285, Aralık S:289

1954 Ocak S:290, Şubat S:291, Mart S:292, Mayıs S:294, Ağustos S:297, Ekim S:299, Kasım S:300

1955 Şubat S:303, Haziran S:307, Eylül S:310, Ekim S:311, Kasım S:312

1956 Ocak S:314, Mart S:316, Mayıs S:318, Ağustos S:321, Eylül S:322, Kasım S:324, Aralık S:325

1957 Ocak S:326, Şubat S:327, Mart 328, Mayıs S:330, Haziran S:331, Temmuz S:332, Eylül S:334, Ekim S:335, Kasım S:336, Aralık S:337

1958 Ocak S:338, Şubat S:339, Nisan S:341, Mayıs S:342, Haziran S:343, Ağustos S:345, Eylül S:346, Ekim S:347

1959 Şubat S:351, Mart S:352, Ağustos S:357, Eylül S:358, Ekim S:359, Kasım S:360, Aralık S:361

1960 Haziran S:367, Eylül S:370, Kasım S:372, Aralık S:373

1961 Ocak S:374, Şubat S:375, Ağustos S:381, Eylül S:382, Ekim S:383, Aralık S:385

1962 Mart S:388, Kasım S:396

1963 Temmuz S:404, Ağustos S:405, Eylül S:406, Kasım S:408

1964 Mayıs S:414, Temmuz S: 416, Eylül S:418, Ekim S:419, Kasım S:420, Aralık S:421

1965 Ocak S:422, Şubat S:423, Mart S:424, Mayıs S:426, Haziran S:427, Temmuz S:428, Ağustos S:329, Eylül S:430, Ekim S:431, Kasım S:432, Aralık S:433

1966 Ocak S:434, Şubat S:435, Mart S:436, Nisan S:437, Mayıs S:438, Haziran S:439, Temmuz S:440, Eylül S:442, Kasım S:444

1967 Ocak S:446, Şubat S:447, Mart S:448, Nisan S:449, Mayıs S:450, Haziran S:451, Temmuz S:452, Ağustos S:453, Eylül S:454, Ekim S:455, Kasım S:456, Aralık S:457

1968 Ocak S:458, Şubat S:459, Mart S:460, Nisan S:461, Mayıs S:462, Haziran S:463, Temmuz S:464, Ağustos S:465, Eylül S:466, Ekim S:467, Aralık S:469

1969 Ocak S:470

1971 Ocak S:494, Şubat S:495, Mart S:496, Nisan S:497, Mayıs S:498, Haziran S:499, Temmuz S:500, Eylül S:502, Aralık S:505

1972 Nisan S:509, Mayıs S:510, Haziran S:511, Temmuz S:512, Ağustos S:513, Eylül S:514, Aralık S:517

1973 Ocak S:518, Şubat S:519, Nisan S:521, Mayıs S:522, Haziran S:523, Eylül S:526, Kasım S:528

1974 Mayıs S:534, Temmuz S:536, Ağustos S:537, Eylül S:538, Ekim S:539

1975 Ocak S:542, Şubat S:543, Mart S:544, Nisan S:545, Mayıs S:546, Temmuz S:548, Ağustos S:549, Ekim S:551, Kasım S:552, Aralık S:553

1976 Ocak S:554, Şubat S:555, Nisan S:557, Mayıs S:558, Haziran S:559, Ağustos S:561, Ekim S:563, Kasım S:564

1977 Ocak S:566, Mart S:568, Nisan S:569, Temmuz S:572, Eylül S:574, Ekim S:575

1978 Mart S:580

1980 Nisan S:605, Ekim S:610, Aralık S:612, Mobili 81 Özel Sayı

1981 Şubat S:614, Nisan S:616, Mayıs S:617, Haziran S:618, Tem./Ağ. S:619, Eylül S:620, Ekim S:621, Aralık S:623

1982 Mart S:626, Nisan S:627, Haziran S:629, Eylül S:631, Kasım S:633, Aralık S:634

1983 Mart S:637, Mayıs S:639, Tem./Ağ. S:641, Ekim S:643

1984 Ocak S:646, Şubat S:647, Mart S:648, Mayıs S:650, Haziran S:651, Eylül S:653, Ekim S:654, Kasım S:655

1985 Ocak S:657, Mart S:659, Nisan S:660, Tem./Ağ. S:663, Eylül S:664, Ekim S:665, Aralık S:667

1986 Ocak S:668, Mart S:670, Nisan S:671, Mayıs S:672, Eylül S:675, Kasım S:677

1987 Ocak S:679, Mayıs S:683, Tem./Ağ. S:685, Eylül S:686, Ekim S:687

1988 Ocak S:690, Mayıs S:694, Haziran S:695, Eylül S:697

1989 Ocak S:701, Nisan S:704, Haziran S:706, Eylül S:708, Kasım S:710, Aralık S:711

4. Interni Annual 1996